

ก้าวไกล *Big Bang*

ถอดชนวน 6 ระเบิดเวลา
สร้างประเทศไทยก้าวไกลกว่าเดิม

คุณภาพชีวิตโลกที่สาม

บันทึกร่างกฎหมาย
ที่พรรคก้าวไกลยื่นต่อสภาผู้แทนราษฎร
กรกฎาคม 2566 - มีนาคม 2567

พรรคก้าวไกล
MOVE FORWARD PARTY

ถอดชนวน 6 ระเบิดเวลา

สร้างประเทศไทย ก้าวไกลกว่าเดิม

ไม่ว่าเราจะหมั่นเข้มนหาพิภกกลับไปที่ครั้ง เวลาที่ยังเดินไปข้างหน้าเสมอ

แต่เวลาที่เดินหน้า ไม่ได้หมายถึงโอกาสแห่งการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น ในทางตรงกันข้าม ทุกวินาทีที่ประเทศไทยถูกจุดรั้งจากการเปลี่ยนแปลงตามเสียงเรียกร้องของประชาชน คือทุกวินาทีที่เราเสียโอกาส

- โอกาสที่เด็กๆ จะได้เรียนในโรงเรียนที่มีคุณภาพ
  - โอกาสที่เด็กหนุ่มจะได้เดินตามความฝัน ไม่ต้องถูกกักขังในระบบบังคับเกณฑ์ทหาร
  - โอกาสที่นักวิจัยจะกลายเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างนวัตกรรมที่จะพาไทยไปแข่งขันในเวทีโลก
  - โอกาสที่ชานาจะได้มีที่ทำกินของตัวเอง
  - โอกาสที่คนหลากหลายทางเพศจะได้ใช้ชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับทุกคน
  - โอกาสที่คนชาติพันธุ์จะได้หลุดพ้นจากสภาวะพลเมืองชั้นสอง
  - โอกาสที่คนสูงวัยจะได้ใช้ชีวิตอย่างสบายด้วยระบบสวัสดิการรัฐ
- หลังจากทำงานหนักมาทั้งชีวิต

2 ทศวรรษ ที่ประเทศไทยอยู่ในวังวนของความขัดแย้งแก่งแย่งอำนาจทางการเมือง ปัญหาใหญ่ที่สุดของผู้มีอำนาจ คือการรักษาตัวรอด รักษาโครงสร้างเครือข่ายที่เอื้อต่อผลประโยชน์ของตน โดยละเลยปัญหาของประชาชน ละเลยความเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก อันนำมาซึ่งความท้าทายใหม่ ๆ ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ไปจนถึงโรคระบาด และเทคโนโลยี AI

ผลที่ตามมาคือ ประชาชนไทยถูกทิ้งให้ต่อสู้ดิ้นรนตามอัตภาพ เผชิญกับคุณภาพชีวิตที่ตกต่ำ เศรษฐกิจที่โตช้ากว่าค่าเฉลี่ยโลก และรั้งท้ายประเทศเพื่อนบ้านอาเซียน ในวันที่โลกกำลังหาวิธีรับมือปัญหาของศตวรรษที่ 21 ประเทศไทยยังคงจมอยู่กับปัญหาน้ำประปาไม่สะอาด ระบบขนส่งมวลชนไม่ทั่วถึง และการรัฐประหารซ้ำซาก

วันนี้ ไม่เหลือเวลาให้เสียอีกแล้ว

การปล่อยประเทศตามยถากรรมตลอด 20 ปีที่ผ่านมา ทำให้ทุกปัญหาสะสมหมักหมมจนกลายเป็นระเบิดเวลขนาดยักษ์ ที่รอวันปะทุ

ระเบิดเศรษฐกิจ

กำแพงสูงตระหง่านที่ขวางกั้นโอกาสของผู้ประกอบการรายใหม่ๆ

ระเบิดเกษตร

ปวงแห่งความยากจนที่จุดรั้งอนาคต

ระเบิดระบบราชการ

ยักษ์ที่กลืนกินงบประมาณมหาศาลโดยถูกตั้งคำถามถึงประสิทธิภาพ

ระเบิดเผด็จการซ่อนรูป

ประชาธิปไตยจอมปลอมที่แฝงอยู่ในรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ

ระเบิดคุณภาพชีวิต

โลกที่สามในศตวรรษที่ 21

ระเบิดการศึกษา

อนาคตที่ถูกขโมย

พรรคก้าวไกลเชื่อว่า ไม่มีเวลาเหลืออีกแล้วสำหรับรัฐบาลในการถอดชนวนระเบิดทั้ง 6 ลูก แม้วันนี้เราจะเป็พรรคฝ่ายค้าน แต่พรรคก้าวไกลได้จัดเตรียมร่างกฎหมาย 90 ฉบับ เพื่อแก้ปัญหาที่ประชาชนกำลังเผชิญอย่างเป็นระบบ ปรับโครงสร้างทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศให้พร้อมเผชิญกับความท้าทายของโลก และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สร้างประเทศไทยที่มีอนาคตสำหรับคนรุ่นต่อไป

หนังสือเล่มนี้ รวบรวมร่างกฎหมาย 52 ฉบับ ที่ได้ยื่นเข้าสู่สภาไปแล้ว โดยความหวังว่า สภาผู้แทนราษฎรจะเห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนของปัญหาของประชาชน และผ่านร่างกฎหมายเหล่านี้โดยเร็วที่สุด

นี่ไม่ใช่ทางเลือก แต่คือทางรอดของประเทศไทย
ก่อนที่เราจะกลายเป็นประเทศไทยที่รังทำยโลกไปมากกว่านี้

ถอดชนวน 6 ระเบิดเวลา และนำพาประเทศไทยไปสู่ก้าวใหม่ที่ไกลกว่าเดิม

อากาศ อาหาร น้ำ การขนส่ง
สาธารณสุขจากบ้านไปที่ทำงาน การใช้ชีวิต
จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน ทั้งหมดนี้
มีอะไรที่คุณรู้สึก “คุ้มค่า” ในฐานะผู้เสียภาษี
ให้กับรัฐบาล ต้องมีเงินเดือนเท่าไรจึงจะ
ใช้ชีวิตในประเทศนี้ได้อย่างมีคุณภาพ ทำไม
คนไทยในศตวรรษที่ 21 ยังต้องร้องขอสิทธิ
ลาคลอดที่เหมาะสม ความเท่าเทียมระหว่าง
เพศสภาพ และสวัสดิการที่เอื้อต่อการใช้ชีวิต
อย่างมีคุณค่า หากรัฐไทยให้คุณภาพชีวิต
ที่เหมาะสมกับคนไทยไม่ได้ ไม่น่าแปลกใจเลย
ที่คนไทยจำนวนมากดิ้นรนทุกวิถีทางเพื่อให้
ได้ไปใช้ชีวิตในโลกที่หนึ่ง

คุณภาพชีวิตโลกที่สาม

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(วรรณวิภา ไหมสน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ
เป็นผู้เสนอ)

ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้วินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

กำลังดำเนินการ

**บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน
(ฉบับที่...) พ.ศ. ....**

หลักการ

๑) แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้ใช้บังคับรวมถึงราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา ในกรณีที่หน่วยงานข้างต้นได้มีพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือกฎหมายอื่นใดใช้บังคับแล้ว ให้ใช้กฎหมายนั้น แต่หากมีบทบัญญัติใดที่กำหนดสิทธิประโยชน์ ของผู้ปฏิบัติงาน แรงงาน ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง หรือมาตรฐานในการคุ้มครองแรงงาน ต่ำกว่าที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔)

๒) แก้ไขเพิ่มเติมให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์มีสิทธิลาเพื่อคลอดหรือเลี้ยงดูบุตร ครรภ์หนึ่ง รวมกันไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน โดยได้รับค่าจ้างไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน และรับสิทธิประโยชน์จากสำนักงานประกันสังคมเพิ่มเติมอีกเก้าสิบวัน และกำหนดให้มารดาของบุตรสามารถมอบสิทธิการลาเลี้ยงดูบุตรส่วนของตนให้บิดาตามกฎหมายของบุตรหรือคู่สมรสตามกฎหมายของตนได้ไม่เกินเก้าสิบวัน ในกรณีไม่มีบิดาหรือมารดาให้ผู้ปกครองตามกฎหมายได้รับสิทธิ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๑)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติมที่ใช้บังคับปัจจุบัน มีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ประกอบกับสถานการณ์ในปัจจุบันมีผู้ใช้แรงงานมากกว่าเจ็ดแสนคนที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานภาครัฐ แต่ไม่มีกฎระเบียบ ข้อบังคับที่คุ้มครอง ให้เป็นไปตามมาตรฐานของกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ดังนั้น เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนผู้ใช้แรงงานโดยรวม เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ตลอดจนเป็นการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพิ่มอำนาจต่อรองและเพิ่มเวลาเรียนรู้สำหรับแรงงานเพื่อพัฒนาตนเอง และให้หน่วยงานของภาครัฐเป็นแบบอย่างของการปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่..) พ.ศ. ...

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่..) พ.ศ. ....

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับรวมถึง

(๑) ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) รัฐวิสาหกิจ

(๓) หน่วยงานของรัฐ ที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา

ในกรณีที่หน่วยงานตาม (๑) (๒) และ (๓) ได้มีพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือกฎหมายอื่นใดใช้บังคับแล้ว ให้ใช้กฎหมายนั้น แต่หากมีบทบัญญัติใดกำหนดสิทธิประโยชน์ของผู้ปฏิบัติงาน แรงงาน ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง หรือมาตรฐานในการคุ้มครองแรงงานต่ำกว่าที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

การตราพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือกฎหมายอื่นใด ให้คำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของผู้ปฏิบัติงาน แรงงาน ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง โดยไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา ๔. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๑ ให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์มีสิทธิลาเพื่อคลอดหรือเลี้ยงดูบุตรครรภ์หนึ่ง รวมกันไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน โดยได้รับค่าจ้างไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันและรับค่าจ้างพร้อมสิทธิประโยชน์อื่นใดจากสำนักงานประกันสังคมเพิ่มเติมอีกเก้าสิบวัน

วันลาเพื่อคลอดบุตรตามมาตรานี้ให้หมายความรวมถึงวันลาเพื่อตรวจครรภ์ก่อนคลอดบุตรด้วย

วันลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับรวมวันหยุดที่มีในระหว่างวันลาด้วย

มารดาของบุตรสามารถมอบสิทธิการลาเลี้ยงดูบุตรส่วนของตนให้บิดาตามกฎหมายของบุตรหรือคู่สมรสตามกฎหมายของตนได้ไม่เกินเก้าสิบวัน ในกรณีไม่มีบิดาหรือมารดาให้ผู้ปกครองตามกฎหมายได้รับสิทธิข้างต้น”

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน

(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งใช้บังคับในปัจจุบัน มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่สอดคล้องกับสิทธิของผู้ใช้แรงงาน คุณภาพการดำรงชีวิต และสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน จึงเสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนผู้ใช้แรงงานโดยรวม

เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพิ่มอำนาจต่อรอง และเพิ่มเวลาสำหรับผู้ใช้แรงงานให้สามารถพัฒนาตนเองได้ โดยสอดคล้องกับการพัฒนาสู่เศรษฐกิจที่สร้างสรรค์และยั่งยืน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๒.๑ ยกเลิกความในมาตรา ๔ เดิม และกำหนดให้พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ใช้บังคับกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐ และกรณีที่หน่วยงานข้างต้นได้กฎหมายใช้บังคับแล้ว ให้ใช้กฎหมายนั้น แต่หากมีบทบัญญัติใดกำหนดสิทธิประโยชน์ของผู้ปฏิบัติงาน แรงงาน ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้าง ต่ำกว่าที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้แทน (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔)

๒.๒ แก้ไขให้ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์มีสิทธิลาเพื่อคลอดหรือเลี้ยงดูบุตรต่อหนึ่งครรภ์ ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน โดยได้รับค่าจ้างไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน และรับสิทธิประโยชน์จากสำนักงานประกันสังคมเพิ่มอีกเก้าสิบวัน และให้มารดาสามารถมอบสิทธิการลาส่วนของตนให้บิดาตามกฎหมายของบุตรหรือคู่สมรสตามกฎหมายได้ไม่เกินเก้าสิบวัน (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๑)

ร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(สรเชษฐ์ ประวีณวงศ์วุฒิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ยื่นเข้าสภาแล้ว

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่) พ.ศ. ...

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อเพิ่มอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำบริการขนส่งสาธารณะและมีบทบาทในการจัดการระบบขนส่งสาธารณะในท้องที่ของตนเองได้มากยิ่งขึ้น

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้วางหลักการให้เกิดการถ่ายโอนภารกิจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น เพื่อกระจายอำนาจและให้ท้องถิ่นสามารถจัดบริการสาธารณะที่ตรงตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมและแท้จริง โดยไม่ต้องรอการตัดสินใจจากราชการส่วนกลางเพียงอย่างเดียว โดยการถ่ายโอนภารกิจนั้นกระทำผ่านแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจภายใต้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และหลังจากได้มีแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจดังกล่าวมาแล้วสองฉบับ ก็ได้ปรากฏให้การอนุญาตให้จัดตั้งและจัดให้มีสถานีขนส่งผู้โดยสารภายในเขตจังหวัด และการอนุญาตให้ใบอนุญาตประกอบการขนส่งในเขตจังหวัดเป็นภารกิจที่ต้องมีการถ่ายโอนให้แก่คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัด ทั้งได้ระบุแนวทางการแก้ไขพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อเพิ่มอำนาจและหน้าที่ให้กับคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกด้วย หากแต่ยังคงไม่สามารถเกิดการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวได้สำเร็จ ส่วนหนึ่งก็เนื่องมาจากยังไม่มี การแก้ไขพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจนั้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การขนส่งทางบก (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ..)
พ.ศ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน (๑๓) ของมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑๓) “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง หรือคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกรุงเทพมหานคร หรือคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสี่ของมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ นายทะเบียนกลางและนายทะเบียนประจำจังหวัดอาจมอบหมายให้ข้าราชการในสังกัดราชการส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดหรือข้าราชการในสังกัดกรมการขนส่งทางบกกระทำการแทนได้”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๖/๑ และมาตรา ๑๖/๒ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๑๖/๑ ให้มีคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นประธานกรรมการ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ผู้แทนสภากรุงเทพมหานคร โดยการแต่งตั้งของสภากรุงเทพมหานครไม่เกินห้าคน อธิบดีกรมทางหลวง อธิบดีกรมทางหลวงชนบท ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดที่อัยการสูงสุดมอบหมาย อธิบดีกรมการขนส่งทางบก เป็นกรรมการ

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานการจราจรและขนส่งเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกรุงเทพมหานครแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๑๖/๒ ให้คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกรุงเทพมหานครมีอำนาจและหน้าที่ภายในเขตกรุงเทพมหานครเช่นเดียวกับที่คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ภายในเขตจังหวัด”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๗ ให้มีคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัดทุกจังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นประธานกรรมการ อัยการจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงที่อธิบดีกรมทางหลวงมอบหมาย ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงชนบทจังหวัด ประธานหอการค้าจังหวัด ผู้แทนเทศบาลนครและเทศบาลเมืองในเขตจังหวัดไม่เกินสามคน ผู้แทนเทศบาลตำบลและ

องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดไม่เกินห้าคน เป็นกรรมการ ในกรณีคณะกรรมการ
ควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัดชลบุรี ให้มีนายกเมืองพัทยาเป็นกรรมการด้วย”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่ง
ทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๑๗/๑ ผู้แทนเทศบาลนครและเทศบาลเมืองในเขตจังหวัดตามมาตรา ๑๗
ให้มาจากเสียงข้างมากของที่ประชุมในการประชุมร่วมกันของนายกเทศมนตรีแห่งเทศบาลนคร
ทุกเทศบาลนครและนายกเทศมนตรีแห่งเทศบาลเมืองทุกเทศบาลเมืองในเขตจังหวัดนั้น

ผู้แทนเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดตามมาตรา ๑๗ ให้
มาจากเสียงข้างมากของที่ประชุมในการประชุมร่วมกันของนายกเทศมนตรีแห่งเทศบาลตำบล
ทุกเทศบาลตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทุกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
จังหวัดนั้น

การประชุมร่วมกันของนายกเทศมนตรีแห่งเทศบาลนครทุกเทศบาลนครและนายก
เทศมนตรีแห่งเทศบาลเมืองทุกเทศบาลเมืองในเขตจังหวัดตามวรรคหนึ่ง และการประชุมร่วม
กันของนายกเทศมนตรีแห่งเทศบาลตำบลทุกเทศบาลตำบลและนายกองค์การบริหารส่วน
ตำบลทุกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดตามวรรคสอง ให้ที่ประชุมเลือกผู้บริหาร
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งคนเป็นประธานในที่ประชุมและอีกหนึ่งคนเป็นรองประธานใน
ที่ประชุม

ให้นำมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับแก่การประชุมร่วมกันของผู้บริหาร
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องตามวรรคหนึ่งและวรรคสองโดยอนุโลม”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.
๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“มาตรา ๑๘ ให้นำมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ มา
ใช้บังคับแก่คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบก
กรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัดโดยอนุโลม”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความใน (๒) และ (๓) ของมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติการ
ขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“(๒) กำหนดเส้นทาง จำนวนผู้ประกอบการขนส่ง และจำนวนรถสำหรับการขนส่ง
ประจำทางระหว่างจังหวัดและระหว่างประเทศ

(๓) กำหนดจำนวนผู้ประกอบการขนส่งและจำนวนรถสำหรับการขนส่งไม่ประจำทาง
ระหว่างจังหวัดและระหว่างประเทศ”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก
พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัดมีอำนาจและ
หน้าที่ภายในเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดเส้นทาง จำนวนผู้ประกอบการขนส่งและจำนวนรถสำหรับการขนส่งประจำทาง ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) กำหนดจำนวนผู้ประกอบการขนส่งและจำนวนรถสำหรับการขนส่งไม่ประจำทาง ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) กำหนดเส้นทาง จำนวนผู้ประกอบการขนส่งและจำนวนรถสำหรับการขนส่งโดยรถขนาดเล็กระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) กำหนดอัตราค่าขนส่งและค่าบริการอย่างอื่นในการขนส่งระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๕) กำหนดอัตราค่าบริการในการดำเนินการของสถานีขนส่ง

(๖) กำหนดสถานที่ และจัดให้มีหรือจัดตั้งสถานีขนส่ง

(๗) ตรวจสอบการปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับสถานีขนส่งที่กำหนดโดยคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง

(๘) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และตามมติคณะกรรมการนโยบายการขนส่งทางบกและคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง

การกำหนดตาม (๑) (๒) (๓) และ (๖) ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๒๐/๑ ให้เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง มีอำนาจและหน้าที่ภายในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดเส้นทาง จำนวนผู้ประกอบการขนส่งและจำนวนรถสำหรับการขนส่งประจำทาง

(๒) กำหนดจำนวนผู้ประกอบการขนส่งและจำนวนรถสำหรับการขนส่งไม่ประจำทาง

(๓) กำหนดเส้นทาง จำนวนผู้ประกอบการขนส่งและจำนวนรถสำหรับการขนส่งโดยรถขนาดเล็ก

(๔) กำหนดอัตราค่าขนส่งและค่าบริการอย่างอื่นในการขนส่ง

(๕) กำหนดที่หยุดหรือจอดรถเพื่อรับส่งผู้โดยสาร

(๖) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และตามมติคณะกรรมการนโยบายการขนส่งทางบก คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง และคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัด

การกำหนดตาม (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานต่อคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัดเพื่อทราบ”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๑ คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งนั้นปฏิบัติให้ถูกต้อง หรือจัดการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่ปฏิบัติหรือไม่แก้ไขให้ถูกต้อง หรือเป็นที่เห็นได้ว่าผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่สามารถจะดำเนินการตามเงื่อนไข หรือข้อกำหนดนั้น หรือการดำเนินการนั้นน่าจะเป็นเหตุให้เกิดภัยอันตรายหรือเสื่อมประโยชน์ต่อประชาชน ให้นายทะเบียนโดยอนุมัติของคณะกรรมการสั่งเพิกถอนใบอนุญาตประกอบการขนส่งได้”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๕ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบการรับจัดการขนส่ง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๖ ในการออกใบอนุญาตประกอบการรับจัดการขนส่ง ให้นายทะเบียนโดยอนุมัติของคณะกรรมการกำหนดเงื่อนไขไว้ในใบอนุญาตเกี่ยวกับ

- (๑) ท้องที่ที่ประกอบการรับจัดการขนส่ง
- (๒) สถานที่ตั้งสำนักงานของผู้ประกอบการรับจัดการขนส่ง
- (๓) สถานที่พักคน สัตว์ หรือเก็บสิ่งของ
- (๔) วิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับสวัสดิภาพ ความสะอาดและความปลอดภัยในการรับจัดการขนส่ง
- (๕) อัตราค่าบริการรับจัดการขนส่ง
- (๖) เงื่อนไขอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๑๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖๖/๑ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

“มาตรา ๖๖/๑ ให้นายทะเบียนกลางเป็นผู้ออกใบอนุญาตประกอบการรับจัดการขนส่งในกรุงเทพมหานคร การขนส่งระหว่างจังหวัด และการขนส่งระหว่างประเทศ และให้นายทะเบียนประจำจังหวัดเป็นผู้ออกใบอนุญาตประกอบการรับจัดการขนส่งในจังหวัดของตน”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสามของมาตรา ๑๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๕ ให้กรุงเทพมหานครหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยอนุมัติคณะกรรมการ จัดให้มีสถานีขนส่งขึ้นในเขตท้องที่กรุงเทพมหานครหรือในเขตท้องที่จังหวัดอื่น แล้วแต่กรณี โดยจะดำเนินการเอง หรือจะมอบหมายให้รัฐวิสาหกิจหรือองค์การของรัฐเป็นผู้ดำเนินการก็ได้

ให้ประธานคณะกรรมการมีอำนาจกำหนดค่าบริการในการดำเนินการของสถานีขนส่งไม่เกินอัตราที่คณะกรรมการกำหนด

บุคคลอื่นใดประสงค์จะจัดตั้งและดำเนินการสถานีขนส่ง ต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียน โดยอนุมัติของคณะกรรมการก่อน

การขออนุญาตและการอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๑๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๖ ให้ประธานคณะกรรมการมีอำนาจกำกับและควบคุมการดำเนินการที่เกี่ยวกับสถานีขนส่งให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้จะแต่งตั้งข้าราชการและหรือลูกจ้างสังกัดราชการส่วนท้องถิ่นหรือสังกัดกรมการขนส่งทางบกทำหน้าที่เป็นนายสถานีและเจ้าหน้าที่สถานีตามจำนวนที่เห็นสมควร มีอำนาจกำกับและควบคุมดังกล่าวด้วยก็ได้”

มาตรา ๑๑๗ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งและวรรคสองของมาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๗ ในการบริหารงานที่เกี่ยวกับสถานีขนส่งของกรุงเทพมหานครหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามมาตรา ๑๑๕ วรรคหนึ่ง ประธานคณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่เกินแปดคนเพื่อดูแลควบคุมและดำเนินการที่เกี่ยวกับสถานีขนส่งก็ได้

กรรมการที่ประธานคณะกรรมการแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการอีกได้”

มาตรา ๒๐ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๑๙ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๑๙ ใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินการสถานีขนส่งให้มีอายุตามที่คณะกรรมการกำหนดแต่ไม่เกินยี่สิบปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต”

มาตรา ๒๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๕ ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินการสถานีขนส่งเรียกเก็บค่าบริการ เกี่ยวกับการดำเนินการของสถานีขนส่งได้ไม่เกินอัตราตามที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๒๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๖ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๖ ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถผู้ใดไม่นำรถเข้าหยุดหรือจอดเพื่อรับส่งผู้โดยสาร หรือขนถ่ายสินค้า ณ สถานีขนส่งตามที่คณะกรรมการกำหนด ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท”

มาตรา ๒๓ ให้คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัดซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงอยู่ในตำแหน่งต่อไปได้จนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัดขึ้นใหม่ แต่ไม่ให้เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๒๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ.... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้วางหลักการให้เกิดการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น เพื่อกระจายอำนาจและให้ท้องถิ่นสามารถจัดบริการสาธารณะที่ตรงตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมและแท้จริง โดยไม่ต้องรอการตัดสินใจจากราชการส่วนกลางเพียงอย่างเดียว โดยการถ่ายโอนภารกิจนั้น กระทำผ่านแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจภายใต้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และหลังจากได้มีแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจดังกล่าวมาแล้วสองฉบับ ก็ได้กำหนดให้การอนุญาตให้จัดตั้งและจัดให้มีสถานีขนส่งผู้โดยสารภายในเขตจังหวัด และการอนุญาตให้ใบอนุญาตประกอบการขนส่งในเขตจังหวัดเป็นภารกิจที่ต้องมีการถ่ายโอนให้แก่คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัด ทั้งได้ระบุแนวทางการแก้ไขพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อเพิ่มอำนาจและหน้าที่ให้กับคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกด้วย หากแต่ยังคงไม่สามารถเกิดการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวได้สำเร็จ ส่วนหนึ่งก็เนื่องมาจากยังไม่มี การแก้ไขพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒.สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดบทนิยามคำว่า “คณะกรรมการ” เพื่อให้ความหมายครอบคลุมถึงคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกรุงเทพมหานคร (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดเกี่ยวกับการมอบหมายของนายทะเบียนกลางและนายทะเบียนประจำจังหวัดให้ข้าราชการในสังกัดราชการส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดหรือข้าราชการในสังกัดกรมการขนส่งทางบกกระทำการแทนได้ (ร่างมาตรา ๔)

๒.๓ กำหนดให้มีคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกรุงเทพมหานครและกำหนดอำนาจหน้าที่ โดยเพิ่มมาตรา ๑๖/๑ และมาตรา ๑๖/๒ (ร่างมาตรา ๕)

๒.๔ กำหนดแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัดทุกจังหวัดยกเว้นกรุงเทพมหานคร (ร่างมาตรา ๖)

๒.๕ กำหนดการได้มาซึ่งผู้แทนเทศบาลนครและเทศบาลเมืองในเขตจังหวัดตามมาตรา ๑๗ โดยเพิ่มมาตรา ๑๗/๑ (ร่างมาตรา ๗)

๒.๖ กำหนดคุณลักษณะ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และองค์ประชุมของคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกรุงเทพมหานคร และ คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัด (ร่างมาตรา ๘)

๒.๗ แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง (ร่างมาตรา ๙)

๒.๘ แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัด (ร่างมาตรา ๑๐)

๒.๙ กำหนดอำนาจหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการการขนส่งทางบก (ร่างมาตรา ๑๑)

๒.๑๐ กำหนดเพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกรุงเทพมหานครและคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัดสามารถแต่งตั้งอนุกรรมการได้ (ร่างมาตรา ๑๒)

๒.๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรณีผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามเงื่อนไข (ร่างมาตรา ๑๓)

๒.๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้อนุญาตให้ประกอบการรับจัดการขนส่ง โดยแก้ไขเพิ่มเติมวรรคหนึ่งของมาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ และเพิ่มมาตรา ๖๖/๑ (ร่างมาตรา ๑๔ - ๑๖)

๒.๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมหมวด ๙ สถานีขนส่ง เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครและ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเกี่ยวกับการดำเนินการจัดให้มีสถานีสั่งขึ้นในเขตท้องที่กรุงเทพมหานครหรือในเขตท้องที่จังหวัดอื่นตลอดจนการดำเนินการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๑๗ - ๒๑)

๒.๑๔ แก้ไขบทกำหนดโทษ มาตรา ๑๕๖ (ร่างมาตรา ๒๒)

๒.๑๕ กำหนดบทเฉพาะกาลให้คณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัดซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงอยู่ในตำแหน่งต่อไปได้จนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกประจำจังหวัดขึ้นใหม่ แต่ไม่ให้เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒๓)

**ร่างพระราชบัญญัติการบริหารจัดการขยะและ
การหมุนเวียนทรัพยากร พ.ศ. ....**
(พูนศักดิ์ จันทน์จำปี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ
เป็นผู้เสนอ)

ยื่นเข้าสภาแล้ว

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการบริหารจัดการขยะ
และการหมุนเวียนทรัพยากร พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร

เหตุผล

การจัดการขยะเป็นปัญหาที่สะสมมาเป็นเวลานาน เนื่องจากความล่าช้าของโครงสร้าง การจัดการขยะของประเทศไทย และการที่มีหน่วยงานหลายหน่วยงานจัดการขยะ ทำให้ขาดการบูรณาการในด้านการบริหารจัดการขยะ ซึ่งส่งผลถึงการรวบรวมข้อมูลที่มีความสำคัญในการนำไปกำหนดนโยบายด้านการจัดการขยะของชาติ ส่งผลให้ประเทศมีพื้นที่รับจัดการขยะที่ไม่ถูกต้อง เช่น บ่อเทกองซึ่งปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมและประชาชนมากกว่า ๒,๐๐๐ แห่งทั่วประเทศ โดยไม่ได้มีมาตรการฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อนจากการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยของประชาชน นอกจากนี้ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่สนับสนุนการเกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนด้วยการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิตในการจัดการขยะที่เกิดจากผลิตภัณฑ์ของตนเอง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง พระราชบัญญัติ

การบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบมาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้ สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร พ.ศ.....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง หรือคำสั่งที่ใช้บังคับอยู่ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบ หรือคำสั่งตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ขยะ” หมายความว่า วัตถุใด ๆ ที่ผู้ก่อกำเนิดมีความประสงค์ที่จะไม่ใช้งานแล้วไม่ว่าจะมีแหล่งกำเนิดจากพื้นที่ใด ๆ ก็ตาม โดยแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ ขยะที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ และขยะที่ไม่นำมาใช้ประโยชน์ใหม่

“ขยะที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่” หมายความว่า ขยะที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้

“ขยะที่ไม่นำมาใช้ประโยชน์ใหม่” หมายความว่า ขยะที่มีความประสงค์ที่จะกำจัดหรือทำลายทิ้ง

“ขยะอันตราย” หมายความว่า ขยะที่มีลักษณะเป็นอันตรายที่อาจก่อให้เกิดการปนเปื้อน หรือแพร่กระจายหรือก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ หรือเกิดอันตรายต่อประชาชน และสิ่งแวดล้อม โดยมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการกำหนด

“ขยะติดเชื้อ” หมายความว่า ขยะที่มีเชื้อโรคปนอยู่โดยมีแหล่งที่มาจากการรักษาพยาบาล การทดลองในห้องปฏิบัติการ ยารักษาโรค การชันสูตรศพหรือซากสัตว์ หรือกรณีอื่นใดที่อาจก่อให้เกิดโรคได้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

“ขยะอุตสาหกรรม” หมายความว่า ขยะจากการประกอบกิจการโรงงาน รวมถึงวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ที่เสื่อมสภาพ

“ขยะที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพ” หมายความว่า ขยะที่สามารถย่อยสลายได้โดยชีวภาพ เช่น เศษอาหาร หรือเศษพืช เป็นต้น

“ซากผลิตภัณฑ์” หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ใด ๆ ที่ชำรุดหรือเสื่อมสภาพจนไม่สามารถใช้งานได้ หรือไม่ประสงค์จะใช้งานอีก

“ผู้ก่อให้เกิดขยะ” หมายความว่า บุคคล นิติบุคคล หน่วยงานของรัฐหรือเอกชน รวมถึง ตลาด อาคาร โรงเรียน โรงแรม โรงงาน โรงพยาบาลหรือที่อื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดขยะ

“ผู้ครอบครองขยะ” หมายความว่า บุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงานของรัฐที่ครอบครองขยะ

“ผู้ผลิต” หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของยี่ห้อหรือเครื่องหมายการค้าบนผลิตภัณฑ์ ที่ผลิต หรือนำเข้าผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายภายในประเทศ

“การขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต” หมายความว่า การกำหนดให้ผู้ผลิตมีหน้าที่รับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ของตนเองตั้งแต่การผลิต นำเข้าหรือจัดจำหน่าย และจัดการเมื่อผลิตภัณฑ์ของตนเองกลายเป็นขยะ

“การจัดเก็บขยะ” หมายความว่า การรวบรวมจัดเก็บขยะที่มีการคัดแยกขยะจากต้นทางและการจัดเก็บขยะเพื่อวัตถุประสงค์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ บำบัดหรือกำจัดต่อไป

“การคัดแยกขยะ” หมายความว่า การแยกขยะตามประเภทและลักษณะของขยะ ตามที่ได้กำหนดไว้เพื่อความสะดวกในการจัดการต่อไป

“ผู้รวบรวมจัดเก็บขยะ” หมายความว่า บุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงานของรัฐที่ ทำหน้าที่รวบรวมจัดเก็บขยะไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม

“ผู้ขนส่งขยะ” หมายความว่า บุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ ขนส่งขยะโดยได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม

“การบริหารจัดการขยะ” หมายความว่า การจัดเก็บ การรวบรวม การขนส่ง การนำ กลับมาใช้ใหม่ และการกำจัดขยะ รวมถึงการควบคุม กำกับ ดูแลการดำเนินการและภายหลัง การดำเนินการบริหารจัดการขยะ โดยการนำหลักการลำดับขั้นของการจัดการขยะ ได้แก่ การลดการเกิดขยะ การใช้ซ้ำ การรีไซเคิล การนำกลับมาใช้ใหม่ด้วยการนำมาผลิตเป็นเชื้อเพลิง หรือถ่านที่ และการกำจัด มาประยุกต์ใช้ตามลำดับ

“การหมุนเวียนทรัพยากร” หมายความว่า การลดการเกิดขยะด้วยการนำขยะไปใช้ ประโยชน์ เพื่อลดการใช้ทรัพยากรต้นทาง

“การลดการเกิดขยะ” หมายความว่า การลดโอกาสที่วัสดุ วัสดุหรือผลิตภัณฑ์จะ เปลี่ยนสภาพเป็นขยะด้วยการออกแบบ การยืดอายุ และการลดการใช้วัสดุ หรือ ผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

“การใช้ซ้ำ” หมายความว่า การนำขยะหรือองค์ประกอบต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์อีกครั้ง ภายใต้วัตถุประสงค์เดิม รวมถึงการเตรียมการสำหรับการใช้ซ้ำ เช่น การทำความสะอาด และ ซ่อมแซม เป็นต้น

“การรีไซเคิล” หมายความว่า การนำขยะเข้าสู่กระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ วัตถุประสงค์ตามผลิตภัณฑ์เดิมหรือวัสดุใหม่ รวมถึงการจัดการสารอินทรีย์ด้วยการนำมาเข้าสู่ กระบวนการผลิตใหม่ แต่ไม่รวมการนำกลับมาใช้ใหม่ด้วยการนำมาผลิตเป็นเชื้อเพลิงหรือถ่านที่

“การนำกลับมาใช้ใหม่” หมายความว่า การดำเนินการใด ๆ ที่นำขยะมาใช้ประโยชน์ อีกครั้ง โดยการทดแทนวัสดุอื่น ๆ ตามรายละเอียดที่คณะกรรมการกำหนด

“การประกอบกิจการขยะ” หมายความว่า การประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการ บริหาร จัดการขยะ ได้แก่ การคัดแยก การนำกลับมาใช้ใหม่ การกำจัด รวมถึงการบำบัดก่อน การกำจัด

“การกำจัด” หมายความว่า การดำเนินการใด ๆ ที่ไม่ได้นำขยะกลับมาใช้ใหม่ ตามรายละเอียดที่คณะกรรมการกำหนด

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนที่สนับสนุนที่ป็นเบื้องต้นจากการบริหารจัดการขยะ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียน

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้ที่ได้รับการอนุญาตให้ดำเนินการประกอบกิจการ บริหารจัดการขยะ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการบริหารจัดการขยะและการ หมุนเวียนทรัพยากร

“เลขานุการ” หมายความว่า เลขานุการสำนักงานคณะกรรมการบริหารจัดการขยะ และการหมุนเวียนทรัพยากร

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ และอำนาจของตน

กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และข้อกำหนดนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑ บททั่วไป

มาตรา ๖ พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) เสริมให้มีการบริหารจัดการขยะอย่างถูกต้องตั้งแต่การจัดเก็บ การรวบรวม การขนส่ง การนำกลับมาใช้ใหม่ และการกำจัดขยะ รวมถึงการควบคุม กำกับ ดูแลการดำเนินการและภายหลังการดำเนินการบริหารจัดการขยะ

(๒) ส่งเสริมให้มือฉัตรเฉพาะที่กำกับดูแลกิจการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะอย่างโปร่งใสและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย

(๓) ส่งเสริมให้ท้องถิ่นและประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง โดยเฉพาะ การแยกขยะอันตรายและขยะที่มีการนำกลับมาใช้ใหม่ได้ และการห้ามทิ้งขยะที่ไม่ได้ผ่านการแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง

(๔) ส่งเสริมให้เกิดการหมุนเวียนทรัพยากรโดยนำหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต มาดำเนินการในการบริหารจัดการขยะในแต่ละประเภท

(๕) สนับสนุนให้เกิดการคัดเลือกวิธีหรือแนวทางการบริหารจัดการขยะของแต่ละท้องถิ่น ตามเทคโนโลยีที่เหมาะสมพร้อมด้วยการประเมินด้านเศรษฐศาสตร์

(๖) ส่งเสริมให้มีมาตรฐานในการบริหารจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง พร้อมระบบควบคุมกำกับดูแลในทุกขั้นตอน

มาตรา ๗ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากรตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบายเกี่ยวกับโครงสร้าง แนวทางการบริหารกิจการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากรต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) กำหนดนโยบายในการบริหารจัดการขยะ มาตรฐาน วิธีการและเงื่อนไขในการประกอบกิจการขยะ และการจัดการการปนเปื้อนจากการประกอบกิจการขยะ

- (๓) กำหนดนโยบาย อัตราการจัดเก็บขยะ อัตราการตัดแยก อัตราการนำกลับมาใช้ใหม่
- (๔) กำหนดนโยบายการหมุนเวียนทรัพยากรโดยใช้หลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิตในแต่ละประเภทของขยะ
- (๕) เสนอนโยบายในการนำส่งเงินเข้ากองทุนและการใช้จ่ายเงินกองทุนต่อคณะกรรมการ
- (๖) พิจารณาแผนการดำเนินงานของคณะกรรมการและงบประมาณรายจ่ายของสำนักงานเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ
- (๗) ให้ความเห็นชอบข้อบังคับและจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานของกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่คณะกรรมการเสนอ
- (๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้
- บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดใด ๆ ที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๒

คณะกรรมการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร

มาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร ประกอบด้วย

- (๑) รัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ
- (๒) กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย และผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีผลงานและประสบการณ์ไม่น้อยกว่าสิบปีด้านการบริหารจัดการขยะ ในสาขานิติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือในสาขาอื่นอันจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร ทั้งนี้ การนับระยะเวลาในแต่ละสาขาต่าง ๆ ข้างต้นให้สามารถนำมารวมกันได้

ให้เลขาธิการทำหน้าที่เป็นเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน เป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็น

การสรรหาและแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๙ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำกับการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากรเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ภายใต้กรอบนโยบายของรัฐ
- (๒) ออกประกาศกำหนดประเภท ใบอนุญาตการประกอบกิจการขยะ และเสนอการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดประเภท ขนาด และลักษณะของกิจการขยะที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาต

(๓) กำหนดมาตรฐานการบริหารจัดการขยะเพื่อให้เกิดความปลอดภัย ไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ

(๔) กำหนดระเบียบและหลักเกณฑ์ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงการนำมาตรการด้านการเงินการคลังและภาษีอากรในการบริหารจัดการขยะ และการหมุนเวียนทรัพยากรในแต่ละประเภทโดยใช้หลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิตในแต่ละผลิตภัณฑ์ให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

(๕) เสนอความเห็นต่อแผนการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร กำหนดเป้าหมายการบริหารจัดการขยะ และการนำขยะไปใช้ประโยชน์ของประเทศเพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(๖) ตรวจสอบการประกอบกิจการขยะของผู้รับใบอนุญาตให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และโปร่งใส

(๗) ออกระเบียบหรือประกาศกำกับดูแลมาตรฐานและคุณภาพในการให้บริการ รวมทั้งมาตรการในการคุ้มครองผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร

(๘) เสนอข้อบังคับและจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานของกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่

(๙) ออกระเบียบหรือประกาศกำหนดนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการมีส่วนได้เสียหรือผลประโยชน์ทับซ้อนของกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑๐) ออกระเบียบหรือประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร เงื่อนไขการนำส่งเงินเข้ากองทุน และการใช้จ่ายเงินกองทุนให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะกรรมการ รวมถึงการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อแก้ไขเหตุฉุกเฉินอันเนื่องมาจากการบริหารจัดการขยะ

(๑๑) ออกคำสั่งและกำหนดค่าปรับทางปกครองตามหมวด 4 การบังคับทางปกครอง

(๑๒) เสนอความเห็นหรือให้คำแนะนำต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐมนตรีเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร

(๑๓) ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาวิจัยด้านการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร

(๑๔) ส่งเสริมสังคมและประชาชนให้มีความรู้และความตระหนักทางด้านการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร

(๑๕) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร

(๑๖) ประสานงานกับหน่วยงานอื่นในส่วนที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๑๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือที่กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดใด ๆ ที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไปเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

บรรดาคำสั่งที่ใช้บังคับเป็นการเฉพาะราย ให้มีผลเมื่อได้แจ้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งคำสั่งทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

มาตรา ๑๐ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง โดยให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์ในวันที่ได้รับการแต่งตั้ง
- (๓) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (๔) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง
- (๕) ไม่เป็นผู้วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๖) ไม่ติดยาเสพติดให้โทษ
- (๗) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายและไม่เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๘) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๙) ไม่เป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (๑๐) ไม่เป็นบุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป โดยได้พ้นโทษมาแล้วยังไม่ถึงห้าปีในวันได้รับการเสนอชื่อ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๑) ไม่เป็นบุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๑๒) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๑๓) ไม่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือกรรมการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๑๔) ไม่เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๐ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) กรรมการไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่มีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เพราะเหตุที่มีความประพฤติเสื่อมเสียในการปฏิบัติหน้าที่

(๗) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑

(๘) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๖

มาตรา ๑๓ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๔ ในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้รัฐมนตรีเสนอชื่อคณะกรรมการสรรหา คณะหนึ่งมีจำนวนเจ็ดคนต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อแต่งตั้งให้ทำหน้าที่คัดเลือกบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม หรือเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวนสามคน

(๒) ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยที่ไม่เป็นผู้ประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะ จำนวนหนึ่งคน

(๓) ผู้แทนสภาวิศวกร จำนวนหนึ่งคน

(๔) ผู้แทนสภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวนหนึ่งคน

(๕) ผู้แทนองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจ ซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ไม่น้อยกว่าห้าปีด้านคุ้มครองผู้บริโภคหรือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวนหนึ่งคน
ในกรณีที่ไม่สามารถหาผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งตาม (๑) ได้ครบจำนวน ให้แต่งตั้งจากผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือตำแหน่งที่เทียบเท่าในส่วนราชการอื่นที่เห็นสมควรแทนจำนวนที่ขาด

กรรมการสรรหาจะต้องไม่เป็นผู้มีคดีความเป็นส่วนตัวกับผู้ประกอบกิจการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากรในช่วงเวลาดังกล่าว

กรรมการสรรหาไม่มีสิทธิได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ให้คณะกรรมการสรรหาเลือกกรรมการสรรหาคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหา การคัดเลือกผู้แทนตาม (๕) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ให้สำนักงานทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการในการดำเนินการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ให้กรรมการสรรหาได้รับคำตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติงานตามที่
คณะรัฐมนตรีกำหนด

กรรมการสรรหาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑

เมื่อคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหา
หยุดปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๑๕ การคัดเลือกและแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาคัดเลือกบุคคลซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ
มีผลงาน และประสบการณ์ตามมาตรา ๘ และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา
๑๑ จำนวนห้าคน เสนอต่อรัฐมนตรี พร้อมทั้งรายละเอียดของบุคคลดังกล่าวซึ่งต้องระบุชัดเจน
หรือมีหลักฐานแสดงให้เห็นได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความเหมาะสมในด้านหนึ่งด้านใดตามมาตรา ๘
และความยินยอมเป็นหนังสือของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น รวมทั้งต้องเปิดเผยข้อมูลรายละเอียด
ของบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อต่อสาธารณชน

(๒) ให้รัฐมนตรีเสนอชื่อผู้ได้รับคัดเลือกพร้อมทั้งรายละเอียดตาม (๑) ต่อคณะ
รัฐมนตรีเพื่อพิจารณานุมัติ

(๓) ในกรณีที่มีผู้ได้รับอนุมัติไม่ครบจำนวนกรรมการที่จะได้รับแต่งตั้ง ให้คณะ
กรรมการสรรหาพิจารณาคัดเลือกบุคคลตาม (๑) เสนอรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี
พิจารณานุมัติต่อไป

(๔) เมื่อคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติบุคคลเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิครบจำนวนแล้ว
ให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา นี้ให้กรรมการสรรหาเป็นเจ้าพนักงานตามประมวล
กฎหมายอาญา

มาตรา ๑๖ นอกจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ แล้ว กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิต้อง

(๑) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือ
ไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินธุรกิจหรือดำเนินการในกิจการการ
บริหารจัดการขยะ และคู่สมรสของบุคคลดังกล่าวต้องไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของ
หน่วยงานของรัฐที่ดำเนินธุรกิจหรือดำเนินการในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะ

(๓) ไม่ดำรงตำแหน่งใด ๆ หรือเป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในบริษัท หรือ
องค์การที่ดำเนินธุรกิจหรือดำเนินการในกิจการการบริหารจัดการขยะ และให้รวมถึงคู่สมรส
และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของกรรมการนั้นด้วย

(๔) ไม่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอื่นใดที่มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ขัดแย้งหรือ
เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมกับ
การปฏิบัติหน้าที่ ในตำแหน่งกรรมการ

ในการเสนอชื่อต่อคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๕ (๒) ให้นำลักษณะต้องห้ามของ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งเสนอไปในคราวเดียวกัน เมื่อคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาอนุมัติบุคคลซึ่งเป็นบุคคลตามมาตรา ๑๐ ให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งได้ต่อเมื่อผู้นั้นได้ลาออกจากการเป็นบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓) หรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อถือได้ว่าตนได้เลิกประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตาม (๔) แล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ลาออกหรือเลิกประกอบอาชีพหรือวิชาชีพภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยได้รับเลือกให้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และให้ดำเนินการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ แทนบุคคลดังกล่าว

มาตรา ๑๗ ภายในเวลาสองปีนับแต่พ้นจากตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะประกอบอาชีพหรือวิชาชีพที่เป็นผลให้ได้รับเงินหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะมิได้ เว้นแต่เป็นการรับเงินหรือสิทธิประโยชน์อื่นเพื่อสำหรับศึกษาหรือวิจัยในฐานะอาจารย์หรือผู้ปฏิบัติงานทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษา

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้กับนิติบุคคลที่มีลักษณะดังนี้ด้วย

(๑) นิติบุคคลอื่นที่ถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าในนิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง

(๒) นิติบุคคลอื่นที่ถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าในนิติบุคคลตาม (๑)

(๓) นิติบุคคลอื่นที่ถือหุ้นหรือเป็นหุ้นส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าในนิติบุคคลตาม (๒)

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับกับการเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของนิติบุคคลดังกล่าวด้วย

มาตรา ๑๘ ภายในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๑๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะถือหุ้นของนิติบุคคลตามมาตรา ๑๗ ไม่ได้ เว้นแต่เป็นการถือหุ้นของนิติบุคคลโดยการซื้อในตลาดหลักทรัพย์ตามจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด

มาตรา ๑๙ ให้กรรมการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งระดับสูงตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด เพื่อพิจารณาหรือกระทำการอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ วิธีการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และบุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งมีอำนาจขอให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการ กรรมการ ประธานอนุกรรมการ อนุกรรมการ และบุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๒๒ ก่อนการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดใดของคณะกรรมการ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อบุคคล กลุ่มบุคคล หรือผู้รับใบอนุญาต ให้คณะกรรมการเปิดเผยสาระสำคัญของระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดนั้น และเปิดโอกาสให้บุคคล กลุ่มบุคคล หรือผู้รับใบอนุญาตที่จะได้รับผลกระทบนั้นแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลต่อคณะกรรมการ ทั้งนี้ ตามกระบวนการในการรับฟังความเห็น ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๓ การออกคำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๔ ในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อกำหนด หรือคำสั่งใดของคณะกรรมการให้มีการบันทึกมติที่ประชุมพร้อมข้อเท็จจริงและเหตุผลซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อกำหนด หรือคำสั่งนั้นไว้ในรายงานการประชุมของคณะกรรมการ

ให้สำนักงานสรุปรายงานการประชุมของคณะกรรมการไว้ในรายงานประจำปีของสำนักงาน ซึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนครั้งที่กรรมการเข้าประชุมและขาดประชุม และต้องมีการตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่แก่ผู้สนใจหรือลงในระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานด้วย

ให้คณะกรรมการชี้แจงเหตุผลในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อกำหนด หรือคำสั่งใดที่มีผลกระทบต่อบุคคล กลุ่มบุคคล หรือผู้รับใบอนุญาตเป็นหนังสือภายในหกสิบวัน หากบุคคล กลุ่มบุคคลหรือผู้รับใบอนุญาตที่ได้รับผลกระทบนั้นร้องขอ และหากการดำเนินการของคณะกรรมการดังกล่าวมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ให้ชี้แจงเหตุผลในการดำเนินการดังกล่าวในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของสำนักงานด้วย

ในรายงานประจำปีของสำนักงานตามวรรคสอง ให้สรุปผลการประชุมของคณะกรรมการ และจำนวนครั้งที่อนุกรรมการเข้าประชุมและขาดประชุม และการดำเนินงานของบุคคลตามมาตรา ๒๐ ไว้ด้วย

มาตรา ๒๕ ให้ประธานกรรมการและกรรมการเป็นผู้ปฏิบัติงาน โดยได้รับค่าตอบแทนค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่และสิทธิประโยชน์อื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ของประธานอนุกรรมการ อนุกรรมการ และบุคคลตามมาตรา ๒๑ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และลงเผยแพร่ในระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานด้วย

หมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการบริหารจัดการขยะและหมุนเวียนทรัพยากร

มาตรา ๒๖ ให้มีสำนักงานเป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งมิได้เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ

มาตรา๒๗ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการทั่วไปของสำนักงาน และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ
- (๒) รับค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎหมายหรือตามที่คณะกรรมการกำหนด
- (๓) รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร
- (๔) ศึกษารวบรวม วิเคราะห์ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร ชี้ความสามารถในการบริหารจัดการขยะ สภาพการและสถานะในการจัดการบริหาร จัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร การแข่งขันในการประกอบกิจการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร การพยากรณ์สถานการณ์การบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (๕) จัดทำประมาณการรายรับและรายจ่ายของสำนักงานเพื่อเสนอคณะกรรมการให้ความเห็นชอบ
- (๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายหรือตามที่พระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน

มาตรา๒๘ กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน ทั้งนี้ เลขานุการ พนักงานเจ้าหน้าที่ และ ลูกจ้างของสำนักงานต้องได้รับสิทธิประโยชน์ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าว

มาตรา๒๙ ให้คณะกรรมการมีอำนาจอกระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นของสำนักงาน โดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การแบ่งส่วนงานภายในของสำนักงาน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว
- (๒) การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน และค่าตอบแทนอื่นของเลขาธิการ พนักงานเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสำนักงาน รวมทั้งการให้ได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนอื่น
- (๓) การกำหนดคุณสมบัติ การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การทดลอง ปฏิบัติงาน การย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การออกจากตำแหน่ง การถอดถอน การให้ออก การสั่งพักงาน วินัย การสอบสวนและการลงโทษทางวินัย การร้องทุกข์ การอุทธรณ์ และการลงโทษสำหรับเลขาธิการและพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสำนักงาน
- (๔) การรักษาการแทนและการปฏิบัติกรแทนในตำแหน่งของเลขาธิการและพนักงานเจ้าหน้าที่
- (๕) การจ้างและการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือเป็นผู้ชำนาญการเฉพาะด้าน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ รวมทั้งอัตราค่าตอบแทนการจ้าง
- (๖) การบริหารและจัดการงบประมาณ ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงาน
- (๗) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ และลูกจ้างของสำนักงาน ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๐ ให้สำนักงานมีเลขาธิการคนหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงานขึ้นตรงต่อประธานกรรมการ และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสำนักงานในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสำนักงานเพื่อการนี้เลขาธิการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดไปปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระเบียบ ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๑ ให้คณะกรรมการเป็นผู้คัดเลือกและแต่งตั้งเลขาธิการ
เลขาธิการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๖ และสามารถปฏิบัติงานให้แก่สำนักงานได้เต็มเวลา

มาตรา ๓๒ เลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

มาตรา ๓๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๓๒ หรือตามสัญญาจ้าง เลขาธิการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) มีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์
- (๓) ลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๖
- (๕) คณะกรรมการมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ให้ออก เพราะมีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง บกพร่องในหน้าที่อย่างร้ายแรง หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

มาตรา ๓๔ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับกับเลขาธิการและพนักงานเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งที่คณะกรรมการกำหนดด้วย

มาตรา ๓๕ ให้เลขาธิการและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ให้เลขาธิการเป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๓๖ สำนักงานอาจมีรายได้และทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

- (๑) รายได้หรือผลประโยชน์อันได้มาจากการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและสำนักงานตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (๓) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้
- (๔) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของสำนักงานรายได้

ของสำนักงานตามวรรคหนึ่ง โดยไม่รวมถึงรายได้ตาม (ก) เมื่อได้หักรายจ่ายสำหรับการดำเนินงานของสำนักงาน และค่าภาระต่าง ๆ ที่เหมาะสม เหลือเท่าใดให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ในกรณีรายได้ของสำนักงานมีจำนวนไม่พอสำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และไม่สามารถหาเงินจากแหล่งอื่นได้ รัฐพึงจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินให้แก่สำนักงานเท่าจำนวนที่จำเป็นเพื่อเป็นเงินอุดหนุนทั่วไปตาม (๒)

มาตรา ๓๓๗ ให้คณะกรรมการเสนอแผนการดำเนินงาน งบประมาณรายจ่าย และประมาณการรายได้ประจำปีงบประมาณของสำนักงาน รวมทั้งแผนการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและผลประโยชน์อื่น ๆ ตามมาตรา ๓๖ (๑) เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อได้รับความเห็นชอบแผนการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและผลประโยชน์อื่น ๆ ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและผลประโยชน์อื่น ๆ ให้สอดคล้องกับแผนดังกล่าว เพื่อให้สำนักงานมีรายได้ตามแผนการดำเนินงานที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว

สำหรับเงินอุดหนุนที่จะขอจัดสรรจากเงินงบประมาณแผ่นดิน ให้รัฐมนตรีเสนองบประมาณรายจ่ายของปีงบประมาณที่ขอรับการสนับสนุนต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปของสำนักงานไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมแล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๓๘ ให้สำนักงานมีอำนาจครอบครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสำนักงาน ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

สำหรับทรัพย์สินที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุให้นำหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุมาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้นำส่งรายได้จากการดำเนินการเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๓๓๙ บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สำนักงานได้มาโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ หรือทรัพย์สินของสำนักงานหรือมีผู้บริจาคให้ตามมาตรา๓๖ (ก) ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงาน

มาตรา ๔๐ การบัญชีของสำนักงานและกองทุนให้จัดทำตามหลักสากล ตามแบบหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด และให้มีการแยกบัญชีอย่างชัดเจน รวมทั้งต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของสำนักงานและกองทุน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

ให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ และให้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๑ ให้สำนักงานจัดทำงบการเงินและบัญชีทำการของสำนักงานและกองทุนส่งผู้สอบบัญชีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ในทุกรอบปีงบประมาณ ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลภายนอก ตามที่ คณะกรรมการแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชี และประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสำนักงานและกองทุน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด คุ่มค่า มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพียงใด

ให้สำนักงานเป็นหน่วยรับตรวจตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๔๒ ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานประจำปีเสนอคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาทุกสิ้นปีงบประมาณ และเปิดเผยต่อสาธารณชน รายงานนี้ให้ กล่าวถึงการรับและการใช้จ่ายเงินที่ไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ผลการดำเนินงานของ คณะกรรมการ สำนักงานและกองทุนในปีที่ล่วงมารวมทั้งเหตุผลในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ งบการเงินและบัญชีทำการ พร้อมทั้งรายงานของผู้สอบบัญชีรวมทั้งแผนงานที่จะดำเนินการ ในภายหน้าของคณะกรรมการ สำนักงานและกองทุน

หมวด ๔

การบริหารจัดการขยะ

ส่วนที่ ๑

การบริหารจัดการขยะ

มาตรา ๔๓ รัฐมีหน้าที่ต้องจัดให้มีการบริหารจัดการขยะให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดแนวทางให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องนำลำดับขั้น ของการบริหารจัดการขยะมาดำเนินการในทุกขั้นตอนของวงจรชีวิตของขยะโดยไม่ก่อให้เกิด ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ การบริหารจัดการขยะจะต้องได้รับการยอมรับทั้งในด้าน เทคโนโลยี เศรษฐศาสตร์และสังคม

(๒) จัดทำโครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการคัดแยกขยะ การ เคลื่อนย้าย การนำกลับมาใช้ใหม่ และการกำจัดตั้งแต่แหล่งกำเนิดขยะจนถึงที่กำจัดขยะ

(๓) กำหนดการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิตในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็น มิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้วัสดุที่ลดการเกิดขยะ การเรียกซากผลิตภัณฑ์คืนเพื่อการนำกลับ มาใช้ใหม่ และการกำจัดขยะจากผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการผลิต

(๔) กำหนดแนวทางในการลดการเกิดขยะและการนำกลับมาใช้ใหม่โดยการใช้ แนวทางการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิตในการสนับสนุนด้านการเงิน การตลาด หรือ มาตรการทางภาษี

(๕) กำหนดมาตรฐานในการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง ได้แก่ การคัดแยกขยะกลางทาง ได้แก่ การรวบรวมจัดเก็บและขนส่ง และปลายทาง ได้แก่ การนำกลับมาใช้ใหม่และการกำจัด ให้เป็นไปตามหลักวิชาการ รวมถึงการติดตามตรวจสอบพื้นฟูระบบการกำจัดเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน

(๖) ประสานความร่วมมือระหว่างผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ หน่วยงานรัฐ สถานศึกษา ชุมชนและหน่วยงานเอกชน เพื่อจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมต่อการบูรณาการการบริหารจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพ

มาตรา ๔๔ ในการบริหารจัดการขยะ ให้คณะกรรมการมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะทุกประเภท โดยให้มีการบูรณาการบริหารจัดการขยะ

(๒) พิจารณาหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดเก็บขยะ การรวบรวม การคัดแยกขยะ การขนส่ง การนำกลับมาใช้ใหม่ การบำบัดและการกำจัด โดยจะให้ใช้บังคับเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะพื้นที่ได้ กำหนดให้การฝ่าฝืนในเรื่องใดต้องรับโทษตามการชำระค่าธรรมเนียมการจัดการขยะ การฟื้นฟูพื้นที่จัดการขยะ หรือเงินค่าประกันในการดำเนินการใด ๆ ตามอัตราที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) กำหนดเป้าหมายในการเก็บรวบรวม การคัดแยกขยะ การนำกลับมาใช้ใหม่ รวมถึงการนำไปใช้ประโยชน์ใหม่ในแต่ละประเภทของขยะและผลิตภัณฑ์ตามมาตรา ๘๒ โดยเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ ทั้งนี้ เป้าหมายในการจัดการขยะดังกล่าว ต้องมีการทบทวนทุก ๑๐ ปีและต้องมีการคัดแยกขยะและจัดเก็บกระดาษ พลาสติก แก้วและขยะอินทรีย์ภายใน ๓ ปีนับแต่วันถัดจากวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้

มาตรา ๔๕ ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดแนวทางการดำเนินการร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น หรือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานเอกชนผู้ผลิต เป็นผู้จัดให้มีการจัดเก็บขยะ การรวบรวมขยะ การคัดแยกขยะ การเคลื่อนย้ายขยะ การเรียกคืนขยะ หรือการกำจัดขยะได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการอาจเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการสนับสนุนให้มีการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการอื่นร่วมกันได้

ส่วนที่ ๒ หน้าที่ของผู้ก่อให้เกิดขยะ

มาตรา ๔๖ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจในการออกกฎกระทรวง กำหนดหน้าที่ของผู้ก่อให้เกิดขยะ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดวิธีการจัดเก็บขยะ การรวบรวม และการคัดแยกขยะที่จะให้มีการกำจัดที่สามารถนำไปสู่การนำกลับมาใช้ใหม่หรือการใช้ซ้ำได้ รวมทั้งการใช้ภาชนะใส่ขยะให้เหมาะสมแก่การคัดแยกขยะแต่ละประเภท

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ก่อให้เกิดขยะจะดำเนินการคัดแยกขยะ การบริหารจัดการขยะ และการกำจัดขยะของตนในสถานที่ของตนเอง

กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งให้กำหนดหน่วยงานของรัฐที่จะมีอำนาจหน้าที่อนุญาต ควบคุม ตรวจสอบ และออกคำสั่งให้ผู้เกี่ยวข้องมีหน้าที่ปฏิบัติตามไว้ด้วย

มาตรา ๔๗ ผู้ก่อให้เกิดขยะจะต้องให้ความสำคัญต่อการนำกลับมาใช้ใหม่มากกว่า การกำจัด ยกเว้นในกรณีที่มีการนำกลับไปใช้ใหม่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและ สุขอนามัยสูงกว่าการกำจัด

ในการคัดเลือกแนวทางการบริหารจัดการขยะต้องใช้การประเมินผลกระทบด้าน สิ่งแวดล้อมในภาพรวมครบทั้งวัฏจักรวงจรชีวิต เพื่อเป็นเครื่องมือในการพิจารณา

มาตรา ๔๘ ผู้ใดฝ่าฝืนกฎกระทรวงที่กำหนดตามมาตรา ๔๖ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ภายใต้อำนาจหน้าที่ที่กำหนด ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งและมีได้แจ้งเหตุขัดข้องหรือขยาย เวลาการปฏิบัติให้ถูกต้อง นอกจากต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจอนุญาตการผลิตผลิตภัณฑ์หรือการนำเข้าผลิตภัณฑ์นั้นหรืออำนาจพิจารณาเพิกถอนการ อนุญาตการผลิตผลิตภัณฑ์หรือการนำเข้าผลิตภัณฑ์นั้นได้

มาตรา ๔๙ เพื่อประโยชน์ให้ผู้ก่อให้เกิดขยะปฏิบัติหน้าที่ได้ถูกต้อง ให้หน่วยงานของ รัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการขยะตามกฎหมายมีหน้าที่เผยแพร่ข้อมูล ให้คำแนะนำ และทำความเข้าใจให้ผู้ก่อให้เกิดขยะทราบหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการขยะที่ถูกต้อง

ให้สำนักงานมีหน้าที่เผยแพร่ข้อมูล ให้คำแนะนำ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาพรวม การบริหารจัดการขยะของประเทศ มาตรฐานการบริหารจัดการขยะ และวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง ในการบริหารจัดการขยะตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๐ เจ้าของหรือผู้ครอบครองบ้านพักอาศัย อาคารชุด ร้านค้า ตลาด ห้างสรรพสินค้า สถานประกอบการ โรงงาน สถานที่ทำงาน สถานพยาบาล หรือสถานที่ใด ๆ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับขยะที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมในอาคารสถานที่ที่ตนเป็นเจ้าของหรือ ครอบครอง ดังต่อไปนี้

(๑) นำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุดก่อนการรวบรวมขยะที่เหลือไปทำการกำจัดหรือดำเนินการ อื่นใดที่เกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการขยะตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

(๒) ในกรณีที่ขยะที่จะทำการกำจัดเป็นขยะอันตรายหรือขยะติดเชื้อ ให้ทำการ คัดแยกขยะและทำการรวบรวมต่างหากจากขยะชุมชนทั่วไป

(๓) การกำจัดขยะด้วยตนเองให้ดำเนินการได้ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งปฏิบัติตามวิธีปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง หรือปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศในเรื่องนั้น ให้มีสิทธิได้รับส่วนลด หรือการยกเว้นค่าธรรมเนียมในการกำจัดขยะ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่กำหนด

มาตรา ๕๑ สถานประกอบการที่มีขยะติดเชื้อ โรงงานที่มีขยะอุตสาหกรรม หรือสถานประกอบการที่มีขยะอันตราย จะนำขยะติดเชื้อ ขยะอุตสาหกรรม หรือขยะอันตราย ออกนอกสถานที่ประกอบการหรือโรงงานมิได้ เว้นแต่จะปฏิบัติให้ถูกต้องโดยจะต้องนำขยะไปจัดการในสถานที่ที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น ทั้งนี้ สถานประกอบการหรือโรงงานมีหน้าที่รับผิดชอบขยะของตนเองจนกระทั่งขยะได้รับการบริหารจัดการแล้วเสร็จตามหลักเกณฑ์ปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด

ห้ามมิให้ผู้ใดนำขยะติดเชื้อ ขยะอุตสาหกรรม หรือขยะอันตรายตามวรรคหนึ่งมาทิ้งปนกับขยะชุมชนทั่วไป

มาตรา ๕๒ ห้ามมิให้ผู้ใดนำขยะหรือสิ่งของที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อกำจัดหรือทิ้งไว้ในราชอาณาจักร เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ การยื่นคำขออนุญาต การอนุญาตและหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่อนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ให้สำนักงานมีหน้าที่อนุญาตหรือควบคุมดูแลขยะหรือสิ่งของที่ใช้แล้ว และมีอำนาจในการกำจัดขยะหรือสิ่งของที่ใช้แล้วที่มีการนำเข้ามาโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง แต่ถ้าเห็นว่ายังสามารถนำขยะหรือสิ่งของที่ใช้แล้วนั้นไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้ สำนักงานอาจขายจ่าย แจก หรือจัดการตามควร แต่ทั้งนี้ต้องมีมาตรการป้องกันเพื่อมิให้เกิดอันตรายต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการใช้ขยะหรือสิ่งของที่ใช้แล้วนั้นต่อไปด้วย

ส่วนที่ ๓

การรวบรวมและการขนส่งขยะ

มาตรา ๕๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการควบคุมการจัดเก็บขยะตามประเภทที่ได้มีการคัดแยกขยะเพื่อการนำกลับมาใช้ใหม่ การบำบัด หรือการจัดตามวิธีการที่เหมาะสม และให้ดำเนินการจัดการขนส่งขยะไปยังสถานที่รับจัดการบำบัด หรือกำจัดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและตามมาตรฐานการบริหารจัดการขยะในแต่ละประเภทตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๔ การอนุญาตให้ผู้ใดประกอบกิจการรับเก็บ รวบรวม และเคลื่อนย้ายขยะให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ

ในกรณี que เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการรวบรวม เรียกคืน และขนส่งขยะบางประเภทที่ผู้ผลิตดำเนินการ หรือการขนส่งขยะบางชนิดที่ต้องใช้เทคโนโลยีหรือความรู้ตามหลักวิชาการ โดยเฉพาะคณะกรรมการโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีย่อมมีอำนาจออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาต คุณสมบัติของผู้ประกอบการ เงื่อนไขในการประกอบกิจการในการรวบรวม เรียกคืน และขนส่งขยะเป็นการเฉพาะได้

ประกาศตามวรรคสองให้ถือเป็นเงื่อนไขตามกฎหมายในการประกอบการพิจารณาอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการรับเก็บ รวบรวม เรียกคืน เคลื่อนย้าย หรือจัดเก็บขยะตามประเภทหรือชนิดที่กำหนด และให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการออกใบอนุญาตและผู้ขออนุญาตมีหน้าที่ดำเนินการตามประกาศนี้

มาตรา ๕๕ ให้คณะกรรมการกำหนดนโยบายและแนวทางการกำหนดอัตราค่าบริการในการประกอบกิจการขยะ ได้แก่ การเก็บขน การขนส่ง และการบำบัดกำจัด

ส่วนที่ ๔ **การกำกับดูแลการประกอบกิจการขยะ**

มาตรา ๕๖ การประกอบกิจการขยะจะต้องดำเนินการโดยมิให้เกิดอันตรายต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม การดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักวิชาการของการกำจัดขยะแต่ละประเภท การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการกำจัดขยะ การป้องกันภัยที่อาจเกิดจากการกำจัดขยะ และการนำขยะมาใช้ประโยชน์อย่างอื่น

มาตรา ๕๗ การประกอบกิจการขยะไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ ต้องได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการหรือผู้ที่คณะกรรมการมอบหมาย

ในการออกใบอนุญาต ให้คณะกรรมการประกาศกำหนดประเภทและอายุใบอนุญาตให้สอดคล้องกับขนาดและลักษณะของการประกอบกิจการขยะประเภทต่าง ๆ โดยให้คำนึงถึงภาพรวมของการบริหารจัดการขยะ ปริมาณขยะ ผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ สังคมและการลงทุน รวมถึงลักษณะการแข่งขันของกิจการแต่ละประเภท และอาจกำหนดเงื่อนไขเป็นการเฉพาะรายด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ต้องมีการจัดรับฟังความคิดเห็นของชุมชนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดประกอบในการขออนุญาตด้วย ยกเว้นขนาดและลักษณะของการประกอบกิจการขยะนั้นเข้าข่ายต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของชุมชนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกระบวนการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

การกำหนดประเภท ขนาด และลักษณะของกิจการขยะที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาต ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เพื่อประโยชน์ในการรวบรวมข้อมูลสถิติ คณะกรรมการอาจประกาศกำหนดให้กิจการขยะที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตตามวรรคสามเป็นกิจการที่ต้องมาแจ้งรายละเอียดการดำเนินการต่อสำนักงานก็ได้

มาตรา ๕๘ ในกรณีที่มีการปลูกสร้างอาคารหรือมีกิจกรรมใด ๆ เพื่อประกอบกิจการขยะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง กฎหมายของท้องถิ่น กฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการพลังงาน กฎหมายว่าด้วยโรงงาน กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข หรือกฎหมายอื่นใดที่เกี่ยวข้อง ให้การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยคณะกรรมการต้องขอความเห็นจาก

หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายต่าง ๆ ดังกล่าว และหน่วยงานดังกล่าวต้องแจ้งความเห็นพร้อมทั้งจำนวนค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บตามกฎหมายนั้น ๆ ให้คณะกรรมการทราบด้วย

ให้สำนักงานจัดส่งค่าธรรมเนียมที่คณะกรรมการเรียกเก็บตามวรรคหนึ่งให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายต่าง ๆ เพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา ๕๙ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการออกใบอนุญาตที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๕๖ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของประเภท ขนาด และลักษณะของกิจการ ชยะ และต้องไม่ทำให้เกิดภาวะเกินสมควรแก่การประกอบกิจการชยะของผู้รับใบอนุญาต และไม่เป็นผลให้เกิดการจำกัดการแข่งขันรวมทั้งต้องให้มีการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในระหว่างผู้รับใบอนุญาตที่ประกอบกิจการชยะในประเภท ขนาดและลักษณะเดียวกัน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามวรรคหนึ่งให้รวมถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) สถานที่ตั้ง และสภาพแวดล้อมของสถานประกอบการชยะ
- (๒) มาตรฐานทางวิชาการ วิศวกรรม สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย
- (๓) มาตรฐานและคุณภาพการให้บริการ รวมถึงขีดความสามารถในการให้บริการ
- (๔) อัตราค่าบริการ และหลักประกันทางการเงิน
- (๕) ประสิทธิภาพในการใช้พลังงานและทรัพยากร
- (๖) ผลการวิเคราะห์ด้านเศรษฐศาสตร์
- (๗) กระบวนการในการรับฟังความคิดเห็น และทำความเข้าใจกับประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย
- (๘) มาตรการในการบรรเทาผลกระทบต่อชุมชนและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ใกล้เคียงกับสถานประกอบการชยะ
- (๙) ความสมบูรณ์และครบถ้วนของการรายงานข้อมูลต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๖๐ คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต หลักเกณฑ์ มาตรฐาน วิธีการ และเงื่อนไขการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต รวมทั้งอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาต เงินค้ำประกันการประกอบกิจการชยะ อัตราค่าธรรมเนียมการประกอบกิจการชยะ และการทำประกันภัยสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนตามมาตรา ๗ (๒) และนโยบายด้านการบริหารจัดการชยะและการหมุนเวียนทรัพยากรที่คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ

ทั้งนี้ ห้ามมิให้ออกใบอนุญาตให้กับบุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรใด ๆ ที่ต้องคำพิพากษาของศาลให้ปรับหรือจำคุกฐานกระทำความผิดตามมาตรา ๕๖ และตาม ๕๗ และพันโทษยังไม่เกินสิบปีนับแต่วันพ้นโทษถึงวันยื่นคำขอใบอนุญาต

มาตรา ๖๑ ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบการที่เข้าข่ายเป็นผู้ประกอบกิจการชยะที่ต้องได้รับใบอนุญาตแต่ยังไม่ได้รับใบอนุญาตหยุดหรือระงับการประกอบกิจการชยะ

เมื่อคณะกรรมการมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว หากผู้ประกอบการมิได้ดำเนินการตามคำสั่งให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการใด ๆ ที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคำสั่งตามวรรคหนึ่งได้ ในกรณีนี้ให้ผู้ประกอบการชำระค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้นตามความเป็นจริงให้แก่สำนักงาน

มาตรา ๖๒ เมื่อผู้ขอรับใบอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาต เงินค้ำประกันการประกอบกิจการชยะ ค่าธรรมเนียมการประกอบกิจการชยะให้แก่สำนักงาน พร้อมทั้งได้ทำประกันภัยสิ่งแวดล้อมแล้ว ให้คณะกรรมการออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอรับใบอนุญาต

เมื่อคณะกรรมการได้ออกใบอนุญาตแล้ว ให้เปิดเผยรายชื่อผู้รับใบอนุญาตในระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงาน

มาตรา ๖๓ เมื่อผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะเริ่มประกอบกิจการชยะในส่วนหนึ่งส่วนใด ต้องแจ้งให้สำนักงานทราบก่อนวันเริ่มประกอบกิจการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตประสงค์จะทดลองเดินเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ก่อนการเริ่มประกอบกิจการตามวรรคหนึ่ง ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งวัน เวลา และระยะเวลาการทดลองเดินเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ให้สำนักงานทราบ และสำนักงานต้องแจ้งตอบกำหนดวันและเวลาในการเดินเครื่องที่แน่นอนให้ผู้รับใบอนุญาตทราบโดยทันทีภายในเจ็ดวัน

มาตรา ๖๔ การประกอบกิจการชยะให้มีอายุตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต การขอต่ออายุใบอนุญาตให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอแล้วให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอยังคงอยู่ในฐานะผู้รับใบอนุญาตจนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาต รวมทั้งอัตราค่าธรรมเนียมการให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยให้นำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามมาตรา ๕๙ และ มาตรา ๖๐ มาบังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๕ ห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตโอนสิทธิตามใบอนุญาตให้บุคคลอื่นไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน เว้นแต่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๖๖ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตขาดคุณสมบัติหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามมาตรา ๖๐ คณะกรรมการอาจสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๖๗ ในกรณีฉุกเฉินหรือกรณีจำเป็นที่ต้องเพิ่มหรือลดปริมาณการบริหารจัดการขยะที่ได้รับอนุญาตไว้เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขการบริหารจัดการขยะของพื้นที่ข้างเคียง คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตเพิ่มหรือลดปริมาณการจัดการขยะได้

มาตรา ๖๘ ผู้รับใบอนุญาตที่ประสงค์จะเลิกประกอบกิจการขยะ ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้สำนักงานทราบล่วงหน้า ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ทั้งนี้ ผู้รับใบอนุญาตจะต้องทำการตรวจสอบการปนเปื้อนของดินและน้ำใต้ดินด้วย

ในกรณีที่การเลิกประกอบกิจการขยะตามประเภท ขนาด และสถานที่ตั้งตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด จะกระทบต่อความมั่นคงของการบริหารจัดการขยะของพื้นที่นั้น ๆ และยังมีผู้รับใบอนุญาตรายอื่นเข้าดำเนินการแทน คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านการประกอบกิจการขยะเข้าดำเนินการแทนจนกว่าจะมีผู้รับใบอนุญาตรายอื่นเข้าดำเนินการแทนหรือคณะกรรมการเห็นว่าควรสั่งเลิกประกอบกิจการขยะนั้น ทั้งนี้ ให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เข้าดำเนินการแทนเป็นผู้รับใบอนุญาตซึ่งมีสิทธิและหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เข้าดำเนินการแทนผู้รับใบอนุญาตมีสิทธิเข้าไปและใช้สถานประกอบกิจการขยะของผู้รับใบอนุญาตที่เลิกประกอบกิจการขยะตามวรรคหนึ่งได้เท่าที่จำเป็นเพื่อให้การให้บริการจัดการขยะดำเนินต่อไปได้ โดยหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนจะต้องใช้ความระมัดระวังเพื่อสงวนรักษาทรัพย์สินของผู้รับใบอนุญาตเหมือนเช่นผู้ประกอบกิจการขยะหรือผู้มีวิชาชีพเช่นนั้นจะพึงปฏิบัติและหากเกิดความเสียหายแก่ผู้รับใบอนุญาตให้ผู้รับใบอนุญาตมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายนั้นจากสำนักงานได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

การแบ่งรายได้และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาของการดำเนินการแทนระหว่างผู้เข้าดำเนินการแทนและผู้รับใบอนุญาตที่เลิกประกอบกิจการขยะให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๖๙ ห้ามมิให้กระทำการใด ๆ อันเป็นการผูกขาด ลดการแข่งขัน หรือจำกัดการแข่งขันในการให้บริการขยะ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า

มาตรา ๗๐ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่า การให้บริการของผู้รับใบอนุญาตอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผลกระทบต่อสุขภาพ หรือเหตุเดือดร้อนรำคาญ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตปรับปรุงการให้บริการภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด หรือมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตได้

หากผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการแก้ไข คณะกรรมการมีอำนาจในการนำเงินค้ำประกันมาดำเนินการได้ หากเงินค้ำประกันไม่เพียงพอให้คณะกรรมการนำเงินจากกองทุนฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อนจากการบริหารจัดการขยะมาใช้ได้ทันทีโดยผู้รับใบอนุญาตต้องขอใช้ค่าใช้จ่ายส่วนเกินนั้นต่อคณะกรรมการตามความเป็นจริง

มาตรา ๗๑ ให้ผู้รับใบอนุญาตจัดทำและส่งข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบกิจการขยะ ซึ่งอาจรวมถึงบัญชีแสดงฐานะการเงินและงบการเงินให้แก่คณะกรรมการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๗๒ ในการตรวจสอบการดำเนินการของผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการขยะ ต้องดำเนินการโดยบุคคลที่สาม ทั้งนี้ คณะกรรมการอาจดำเนินการเองหรือมอบหมายอำนาจให้หน่วยงานตรวจสอบอื่นซึ่งเป็นบุคคลที่สามที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้ดำเนินการแทนได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

หมวด ๕

กองทุนฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อนจากการบริหารจัดการขยะ

มาตรา ๗๓ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อนจากการบริหารจัดการขยะ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนสนับสนุนในการบำบัดฟื้นฟู และลดผลกระทบต่อดินและน้ำใต้ดิน อันเนื่องมาจากการบริหารจัดการขยะในแต่ละประเภท

มาตรา ๗๔ กองทุนประกอบด้วย

(๑) เงินประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้

(๒) เงินค่าประกันการประกอบกิจการที่ได้รับ ตามมาตรา ๖๐

(๓) เงินค่าปรับตามมาตรา ๔๘ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔

มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๕ มาตรา ๖๘ มาตรา ๗๑ มาตรา ๗๒ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๓

(๔) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้

(๕) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน เงินและทรัพย์สินที่เป็นของกองทุนไม่ต้องนำส่งคลัง เป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา ๗๕ ให้สำนักงานเป็นผู้รับเงิน จ่ายเงิน เก็บรักษา และบริหารจัดการเงินกองทุนแยกออกจากงบประมาณของสำนักงาน

การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษา และการบริหารจัดการเงินกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๗๖ ให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการขยะนำส่งเงินค่าประกันเข้ากองทุน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามมาตรา ๖๒ และต้องจัดให้มีการแยกบัญชีตามกิจการตามมาตรา ๗๗ อย่างชัดเจน

มาตรา ๗๗ เมื่อมีเหตุฉุกเฉิน สำนักงานสามารถยื่นขอสนับสนุนนำเงินกองทุนให้
ใช้จ่าย เพื่อดำเนินการแก้ไขในกรณีฉุกเฉินอันเกิดจากการบริหารจัดการขยะหรือเหตุอันต้องรีบ
ดำเนินการฟื้นฟูพื้นที่บริหารจัดการขยะอย่างเร่งด่วน

การใช้จ่ายเงินกองทุนตามวรรค ๑ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๗๘ ชุมชน สมาคม มูลนิธิ สถานศึกษา หรือภาคเอกชนอื่นใด ซึ่งต้องการ
ฟื้นฟูพื้นที่ที่มีการปนเปื้อนจากการประกอบกิจการขยะ และประสงค์จะขอรับการสนับสนุน
จากกองทุนให้ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ
กองทุนกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด ๖ การหมุนเวียนทรัพยากร

ส่วนที่ ๑ การจัดการทรัพยากร

มาตรา ๗๙ ในการจัดการทรัพยากร ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้
(๑) ให้ความเห็นชอบในการคัดเลือกซากผลิตภัณฑ์ใด ๆ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์
เป้าหมาย และแนวทางในการรับคืน จัดเก็บ รวบรวม และจัดการซากผลิตภัณฑ์
ให้คณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ในวรรคหนึ่งจากผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิด
ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพมากที่สุด

(๒) กำหนดให้ผลิตภัณฑ์ลักษณะใดที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องมีฉลากสินค้าหรือ
คำอธิบายเพื่อแสดงข้อมูลการใช้ผลิตภัณฑ์ที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือเป็นอันตราย
ต่อสุขภาพมนุษย์ การนำกลับมาใช้ใหม่ ข้อเสนอแนะในการคัดแยกหรือกำจัดผลิตภัณฑ์นั้น ข้อมูล
การรับคืนซากผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ ในกฎกระทรวงอาจกำหนดลักษณะของฉลากหรือคำอธิบาย
หรือเครื่องหมายอื่นใดให้ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ได้ทราบชัดเจนด้วยก็ได้ เพื่อประโยชน์ในการ
หมุนเวียนทรัพยากร

(๓) ระบุหรือควบคุมปริมาณการใช้วัสดุดิบบางชนิดในการผลิตผลิตภัณฑ์ที่อาจก่อ
ให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่คุ้มค่า มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดปริมาณ
ขยะจำนวนมาก หรือเป็นปัญหาในการกำจัดขยะ ทั้งนี้ ในกฎกระทรวงอาจกำหนดให้ผู้ผลิต
ผลิตภัณฑ์มีหน้าที่รายงานการใช้วัสดุดิบการลดปริมาณวัสดุดิบ การขออนุญาตก่อนมีการใช้
วัสดุดิบนั้นหรือกำหนดเงื่อนไขอื่นได้ตามที่เห็นสมควร

(๔) กำหนดการห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่จะเป็นปัญหาในการกำจัดขยะและมีผลกระทบต่อ
สิ่งแวดล้อมอย่างร้ายแรง

(๕) กำหนดเครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและผลิตภัณฑ์ที่
สมควรส่งเสริมให้มีการใช้ผลิตภัณฑ์นั้น เพื่อประโยชน์ในการลดปริมาณขยะหรือการนำกลับมา
ใช้ใหม่ตามแนวทางการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต

มาตรา ๘๐ ผู้ผลิตตามมาตรา ๗๙ มีหน้าที่ปฏิบัติตามมติที่คณะกรรมการกำหนด โดยอย่างน้อยต้องมีการติดป้ายแสดงมลพิษหรืออัตราการใช้เชื้อเพลิงที่ผลิตภัณฑ์และต้องจัดทำระบบในการรับคืน จัดเก็บรวบรวม และบำบัดกำจัดซากผลิตภัณฑ์ของตนเอง โดยใช้หลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต และใช้เทคโนโลยีที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

ผู้บริโภคมียหน้าที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ตามมาตรา ๗๙ และส่งคืนซากผลิตภัณฑ์ตามระบบการรับคืนซากผลิตภัณฑ์ที่ผู้ผลิตจัดทำขึ้น

ให้ผู้ผลิตรับคืน จัดเก็บ รวบรวม และจัดการจากผลิตภัณฑ์โดยดำเนินการเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังนี้

- (๑) ผู้ผลิตดำเนินการเอง
- (๒) ผู้ผลิตรวมกลุ่มดำเนินการ หรือ
- (๓) ผู้ผลิตว่าจ้างผู้รับดำเนินการ

หากผู้ผลิตปฏิเสธการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง สำนักงานมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการได้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด

ให้สำนักงานมีอำนาจในการประกาศรายชื่อของผู้ผลิตที่ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง และรายชื่อของผู้ผลิตที่ไม่ดำเนินการตามวรรคสามทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงาน

มาตรา ๘๑ ห้ามมิให้ผู้ใดรับคืน จัดเก็บ รวบรวม และจัดการซากผลิตภัณฑ์ใดๆ ตามมาตรา ๗๙ เว้นแต่จัดทำโดยผู้ผลิตหรือผู้ที่ผู้ผลิตมอบหมายตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๘๒ ให้ผู้ผลิตตามมาตรา ๗๙ จัดทำแผนความรับผิดชอบต่อในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ประจำปีปฏิทินเสนอต่อสำนักงานภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังนี้

- (๑) ประมาณการผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายในแต่ละปี
- (๒) ข้อมูลและวิธีการรับคืน จัดเก็บ รวบรวม ขนส่ง และจัดการซากผลิตภัณฑ์ โดยคำนึงถึงความสะดวกของผู้บริโภค
- (๓) กำหนดเป้าหมายในการรวบรวมจัดเก็บ เป้าหมายในการนำกลับมาใช้ใหม่ และเป้าหมายในการรีไซเคิล
- (๔) การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการรับคืน จัดเก็บ รวบรวม ขนส่ง และจัดการซากผลิตภัณฑ์

(๕) การรายงานผลการดำเนินงานตาม (๑) ถึง (๔) ในรอบปีที่ผ่านมา

(๖) ข้อมูลอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

สำนักงานมีหน้าที่พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ได้รับแผนความรับผิดชอบต่อในการจัดการซากผลิตภัณฑ์นั้น ในกรณีที่มีความจำเป็นสำนักงานอาจขยายเวลาในการพิจารณาได้หนึ่งครั้ง แต่รวมระยะเวลาแล้วต้องไม่เกินสี่สิบห้าวัน ในการนี้หากสำนักงานดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าวให้ผู้ผลิตดำเนินการตามแผนความรับผิดชอบต่อในการ

จัดการซากผลิตภัณฑ์นั้นได้ แต่ไม่ตัดอำนาจของสำนักงานในการดำเนินการตามวรรคสามและวรรคสี่ในภายหลัง

กรณีนี้ที่สำนักงานเห็นว่าแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ตามวรรคหนึ่ง มีรายละเอียดไม่ครบถ้วน หรือไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินการตามแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ดังกล่าวซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ให้สำนักงานมีคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ผลิตแก้ไขปรับปรุงแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ที่แก้ไขภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ผลิตได้รับแจ้ง

ในกรณีที่ผู้ผลิตไม่แก้ไข ปรับปรุง และเสนอแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ตามคำสั่งของสำนักงานภายในกำหนดระยะเวลาตามวรรคสาม ให้ถือว่าผู้ผลิตไม่จัดทำแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์

มาตรา ๘๓ ผู้ผลิตตามมาตรา ๗๙ ต้องดำเนินการตามแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ที่ยื่นต่อสำนักงาน

ผู้ผลิตใดไม่ดำเนินการตามแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ ให้สำนักงานมีคำสั่งให้ผู้ผลิตนั้นดำเนินการให้ถูกต้องหรือครบถ้วนตามแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ผลิตได้รับแจ้ง

มาตรา ๘๔ ให้คณะกรรมการมีอำนาจในการประกาศหลักเกณฑ์ข้อกำหนดของการจัดตั้งศูนย์รวบรวมซากผลิตภัณฑ์ตามมาตรา ๗๙ ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๘๕ ให้สำนักงานมีอำนาจในการเผยแพร่แผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์และผลการดำเนินงานของซากผลิตภัณฑ์ของผู้ผลิตตามข้อ ๗๙ รวมถึงข้อมูลตามมาตรา ๘๒ ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ส่วนที่ ๒

มาตรการเพื่อสนับสนุนการหมุนเวียนทรัพยากร

มาตรา ๘๖ ให้กลุ่มผู้ผลิตตามมาตรา ๗๙ เสนอมาตรการในการจัดการซากผลิตภัณฑ์เพื่อสนับสนุนการหมุนเวียนทรัพยากรให้คณะกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นชอบก่อนที่จะออกเป็นหลักเกณฑ์ให้ดำเนินการ

มาตรการที่คณะกรรมการเห็นชอบต้องมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดโดยต้องมีองค์ประกอบเหล่านี้เป็นอย่างน้อย

- (๑) การประเมินค่าใช้จ่ายในการรวบรวม จัดเก็บ และดำเนินการทั้งหมด
- (๒) การประเมินค่าใช้จ่ายที่ผู้ประกอบการต้องร่วมดำเนินการ
- (๓) การประเมินรายได้จากการรีไซเคิลผลิตภัณฑ์

(๕) มาตรการอื่น ๆ ด้านเศรษฐศาสตร์ที่คณะกรรมการเห็นควรโดยคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้แก่ การลดหย่อนหรือเพิ่มภาษี และการจัดเก็บค่าธรรมเนียม สำนักงานจะต้องดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียของ มาตรการตามวรรคสองก่อนที่จะเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นชอบ

มาตรา ๘๗ แนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการจัดทำมาตรการเพื่อสนับสนุน การหมุนเวียนทรัพยากรตามมาตรา ๘๖ มีดังต่อไปนี้

- (๑) ควรสะท้อนถึงต้นทุนที่แท้จริง และค่านึงถึงค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมของการบริหารจัดการ วิชาการผลิตภัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพ
- (๒) ควรอยู่ในระดับที่ทำให้มีการบริหารจัดการของภาคการผลิตอย่างเพียงพอที่จะ ตอบสนองความต้องการในการจัดการภาคการผลิตในประเทศ
- (๓) คำนึงถึงความเป็นธรรมแก่ทั้งผู้บริโภค ผู้ผลิต และผู้รับดำเนินการ
- (๔) มาตรการที่นำเสนอต้องชัดเจน โปร่งใส และต้องประกาศเผยแพร่สูตรหรือวิธี การที่ใช้ในการคำนวณให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียรับทราบ
- (๕) ไม่มีการเลือกปฏิบัติต่อผู้รับใบอนุญาตอย่างไม่เป็นธรรม

มาตรา ๘๘ ให้คณะกรรมการมีอำนาจในการไม่เห็นชอบมาตรการตามมาตรา ๘๖ หากเห็นว่ามาตรการที่กลุ่มผู้ผลิตเสนอไม่เหมาะสมอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพการ บริหารภาคการผลิตเศรษฐกิจ สังคม การลงทุน หรือเทคโนโลยี

การไม่เห็นชอบตามวรรคหนึ่งให้กลุ่มผู้ผลิตดำเนินการยื่นคำร้องขอปรับเปลี่ยน มาตรการต่อคณะกรรมการเพื่อเห็นชอบ

คณะกรรมการต้องพิจารณามาตรการตามมาตรา ๘๖ หรือคำร้องขอตามวรรคสอง ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเอกสารหลักฐานครบถ้วน

มาตรา ๘๙ คณะกรรมการต้องประกาศเผยแพร่มาตรการที่ได้รับความเห็นชอบตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หมวด ๗ **พนักงานเจ้าหน้าที่**

มาตรา ๙๐ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) เข้าไปในอาคารหรือสถานประกอบกิจการขยะ สถานเก็บรวบรวม ขนส่ง และ ถอดแยกซากผลิตภัณฑ์ของผู้รับใบอนุญาตในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบกิจการ สมุดบัญชี เอกสารหลักฐาน หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการกระทำใดของผู้รับใบอนุญาตที่ อาจเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่กำหนดใน ใบอนุญาต

(๒) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบพิจารณา

(๓) ตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริง แล้วรายงานต่อคณะกรรมการในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตได้กระทำความผิดหรือทำให้เกิดความเสียหายเนื่องจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาต

(๔) เข้าไปดำเนินการในที่ดินหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นตามที่กำหนดในมาตรา ๗๐ โดยการอนุมัติของคณะกรรมการ

เมื่อได้เข้าไปและลงมือตรวจสอบตาม (๑) แล้ว ยังดำเนินการไม่เสร็จภายในเวลาทำการจะกระทำต่อไปได้ตามความจำเป็นและเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑)

พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการข่มขู่หรือเป็นการค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๕๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๕๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๕๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เลขาธิการและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๕๔ ในกรณีที่มิใช่เหตุฉุกเฉินหรือมีความจำเป็น เพื่อป้องกันประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน คณะกรรมการอาจมอบหมายหรือสั่งให้หน่วยงานของรัฐ ที่มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญด้านการประกอบกิจการขยะหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าครอบครองหรือใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ของผู้รับใบอนุญาตเพื่อดำเนินการหรือสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตหรือพนักงานของผู้รับใบอนุญาตกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดได้จนกว่าเหตุฉุกเฉินหรือจำเป็นนั้นจะสิ้นสุดลง

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หน่วยงานของรัฐหรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องใช้ความระมัดระวังเพื่อสงวนทรัพย์สินของผู้รับใบอนุญาตเหมือนเช่นผู้ประกอบกิจการขยะหรือผู้มีวิชาชีพเช่นนั้นจะพึงปฏิบัติหากเกิดความเสียหายแก่ผู้รับใบอนุญาต ให้ผู้รับใบอนุญาตมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายนั้นจากสำนักงานได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๘ การบังคับทางปกครอง

มาตรา ๕๕ ผู้ที่ได้รับคำสั่งตามมาตรา ๔๘ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๗ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๗๐ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ภายในสามสิบวันนับแต่ได้วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

ให้ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ คำวินิจฉัยของปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นที่สุด

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่น่าปรากฏแก่คณะกรรมการว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๘ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๗ มาตรา ๖๘ มาตรา ๖๙ มาตรา ๗๐ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ หรือ มาตรา ๘๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้ผลิตที่ผลิตผลิตภัณฑ์ได้รับความเห็นชอบ กระทำการ จดเว้นกระทำการ แก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้ผลิตที่ผลิตผลิตภัณฑ์ได้รับความเห็นชอบฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๔๘ มาตรา ๕๒ มาตรา ๕๗ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๗๐ และพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๕๕ หรือกรณีที่มีการอุทธรณ์ตามมาตรา ๕๕ แต่คณะกรรมการมีมติไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ และคณะกรรมการได้มีหนังสือเตือนแล้ว ยังไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดค่าปรับทางปกครองซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งแสนบาทต่อวัน ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความร้ายแรงในการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งประกอบด้วย

ในกรณีที่ไม่มี การชำระค่าปรับทางปกครอง ให้ดำเนินการบังคับทางปกครองตามส่วนที่ ๘ การบังคับทางปกครอง หมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้ผลิตที่ผลิตผลิตภัณฑ์ได้รับความเห็นชอบยังเพิกเฉย ไม่ปฏิบัติตามการให้ถูกต้อง หรือฝ่าฝืนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือกรณีที่มีความเสียหายร้ายแรงต่อประโยชน์สาธารณะ ให้สำนักงานมีอำนาจพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้ แล้วแต่กรณี

หมวด ๙ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๙๘ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท

มาตรา ๙๙ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ รวมทั้งต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทางตรงและทางอ้อมในการจัดการรวมถึงการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่เสียหายให้กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือใกล้เคียงสภาพเดิมด้วย

มาตรา ๑๐๐ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๒ ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่เกินห้าเท่าของมูลค่าขายหรือสิ่งของที่ใช้แล้วที่นำเข้ามา รวมทั้งต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทางตรงและทางอ้อมในการจัดการ รวมถึงการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่เสียหายให้กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือใกล้เคียงสภาพเดิมด้วย

มาตรา ๑๐๑ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท ในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามความในวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการดำเนินการออกคำสั่งให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๐๒ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท

มาตรา ๑๐๓ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๖ หรือมาตรา ๖๐ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับไม่เกินห้าล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ รวมทั้งต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทางตรงและทางอ้อมในการจัดการ รวมถึงการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่เสียหายจากการประกอบกิจการให้กลับคืนสู่สภาพเดิมหรือใกล้เคียงสภาพเดิมด้วย

ในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามความในวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการดำเนินการออกคำสั่งให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้

มาตรา ๑๐๔ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๘ มาตรา ๗๑ และ มาตรา ๗๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๐๕ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๐๖ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๐๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ วรรคสี่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๐๘ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาทตามสัดส่วนของเป้าหมายที่กำหนด

มาตรา ๑๐๙ ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าได้กระทำความผิดใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้อีกในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่ก็ดี ภายในเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษก็ดี หากศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลังถึงจำคุก ก็ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นหนึ่งในสามของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง

ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษปรับตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าได้กระทำความผิดใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ภายในเวลาห้าปีนับแต่วันมีคำพิพากษาถึงที่สุด หากศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลังถึงปรับ ก็ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นหนึ่งในสามของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๑๐ บรรดาการอนุญาตหรือใบอนุญาตที่ออกให้ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุการอนุญาตหรือใบอนุญาตนั้น แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร

พ.ศ. ....

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

การจัดการขยะเป็นปัญหาที่สะสมมาเป็นเวลานาน เนื่องด้วยความล่าช้าของโครงสร้างการจัดการขยะของประเทศไทย และการที่มีหน่วยงานหลายหน่วยงานจัดการขยะ ทำให้ขาดการบูรณาการในด้านการบริหารจัดการขยะ ซึ่งส่งผลถึงการรวบรวมข้อมูลที่มีความสำคัญในการนำไปกำหนดนโยบายด้านการจัดการขยะของชาติ ส่งผลให้ประเทศมีพื้นที่รับจัดการขยะที่ไม่ถูกต้อง เช่น บ่อเทกองซึ่งปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมและประชาชนมากกว่า ๒,๐๐๐ แห่งทั่วประเทศ โดยไม่ได้มีมาตรการฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อนจากการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยของประชาชน นอกจากนี้ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมาย

ที่สนับสนุนการเกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนด้วยการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิตในการจัดการขยะที่เกิดจากผลิตภัณฑ์ของตัวเอง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดมาตรการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร โดยแบ่งออกเป็น ๙ หมวด ๑๑๐ มาตรา มีสาระสำคัญสรุปได้ดังต่อไปนี้

๒.๑ หมวด ๑ บททั่วไป

บทบัญญัติในหมวดนี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของร่างพระราชบัญญัตินี้ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร และกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีหน้าที่และอำนาจเสนอและกำหนดนโยบาย ตลอดจนพิจารณาและให้ความเห็นชอบในการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร (ร่างมาตรา ๑ ถึงร่างมาตรา ๗)

๒.๒ หมวด ๒ คณะกรรมการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร

บทบัญญัติในหมวดนี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร ซึ่งประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธานกรรมการ กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย และผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีผลงานและประสบการณ์ไม่น้อยกว่าสิบปีด้านการบริหารจัดการขยะ และให้เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากรทำหน้าที่เป็นเลขานุการ

คณะกรรมการดังกล่าวทำหน้าที่กำกับการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร ออกระเบียบหรือประกาศกำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร เสนอความเห็นต่อการบริหารจัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร ตรวจสอบการประกอบกิจการ ออกคำสั่งและกำหนดค่าปรับทางปกครอง ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนด้านการบริหาร จัดการขยะและการหมุนเวียนทรัพยากร โดยมีการกำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี รวมทั้งกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การคัดเลือกและแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ นอกจากนี้กำหนดให้ภายในเวลาสองปีนับแต่พ้นจากตำแหน่ง กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะประกอบอาชีพหรือวิชาชีพที่เป็นผลให้ได้รับเงินหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะมิได้ เว้นแต่เป็นการรับเงินหรือสิทธิประโยชน์อื่นเพื่อสำหรับศึกษาหรือวิจัยในฐานะอาจารย์หรือผู้ปฏิบัติงานทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษา และให้กรรมการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับสูงตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

นอกจากนี้กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดเพื่อพิจารณาหรือกระทำอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ และให้คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และบุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งมีอำนาจขอให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ และกำหนดให้ก่อนการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดใดของคณะกรรมการซึ่งจะมีผลกระทบต่อบุคคล กลุ่มบุคคล หรือผู้รับใบอนุญาต ให้คณะกรรมการเปิดเผยสาระสำคัญของระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือข้อกำหนดนั้น และเปิดโอกาสให้บุคคล กลุ่มบุคคล หรือผู้รับใบอนุญาตที่จะได้รับผลกระทบนั้นแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลต่อคณะกรรมการ โดยการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อกำหนด หรือคำสั่งใดของคณะกรรมการให้มีการบันทึกมติที่ประชุมพร้อมข้อเท็จจริงและเหตุผลซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อกำหนด หรือคำสั่งนั้นไว้ในรายงานการประชุมของคณะกรรมการ และให้สำนักงานสรุปรายงานการประชุมของคณะกรรมการไว้ในรายงานประจำปีของสำนักงาน ซึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนครั้งที่กรรมการเข้าประชุมและขาดประชุม และต้องมีการตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่แก่ผู้สนใจหรือลงในระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานด้วย (ร่างมาตรา ๘ ถึงร่างมาตรา ๒๕)

๒.๓ หมวด ๓ สำนักงานคณะกรรมการบริหารจัดการขยะและหมุนเวียนทรัพยากร
บทบัญญัติในหมวดนี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการบริหารจัดการขยะและหมุนเวียนทรัพยากร เป็นหน่วยงานของรัฐซึ่งมิได้เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการโดยมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ รับเรื่องร้องเรียน ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูล จัดทำประมาณการรายรับและรายจ่ายของสำนักงาน และปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายหรือตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน และกิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

นอกจากนี้กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจออกระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นของสำนักงาน และให้สำนักงานมีเลขาธิการคนหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงานขึ้นตรงต่อประธานกรรมการ และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเจ้าหน้าที่และลูกจ้างของสำนักงาน โดยให้คณะกรรมการเป็นผู้คัดเลือกและแต่งตั้งเลขาธิการ ซึ่งเลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งและอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้ และให้เลขาธิการและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สำนักงานอาจมีรายได้และทรัพย์สินจากรายได้หรือผลประโยชน์อันได้มาจากการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและสำนักงานตามพระราชบัญญัตินี้ เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ และดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของสำนักงาน และให้สำนักงานมีอำนาจครอบครองดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสำนักงานตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด สำหรับการบัญชีของสำนักงานและกองทุนให้จัดทำตามหลักสากลตามแบบ

หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดและให้มีการแยกบัญชีอย่างชัดเจน รวมทั้งต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของสำนักงานและกองทุน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง และให้คณะกรรมการจัดทำรายงานประจำปีเสนอคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ทุกสิ้นปีงบประมาณ และเปิดเผยต่อสาธารณชนด้วย (ร่างมาตรา ๒๖ ถึงร่างมาตรา ๔๒)

๒.๔ หมวด ๔ การบริหารจัดการขยะ

บทบัญญัติในหมวดนี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้มีการบริหารจัดการขยะโดยแบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ดังต่อไปนี้

๑) ส่วนที่ ๑ การบริหารจัดการขยะ

บทบัญญัติในส่วนนี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องจัดให้มีการบริหารจัดการขยะให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ กำหนดแนวทางให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ จัดทำโครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการบริหารจัดการขยะ กำหนดการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิตในการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม กำหนดแนวทางในการลดการเกิดขยะและการนำกลับมาใช้ใหม่ กำหนดมาตรฐานในการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง และประสานความร่วมมือระหว่าง ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจพิจารณากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะทุกประเภท กำหนดเป้าหมายในการบริหารจัดการขยะ ตลอดจนให้มีอำนาจกำหนดแนวทางการดำเนินการร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานของรัฐแห่งอื่น หรือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานเอกชน ผู้ผลิต เป็นผู้จัดให้มีการบริหารจัดการขยะ (ร่างมาตรา ๔๓ ถึงร่างมาตรา ๔๕)

๒) ส่วนที่ ๒ หน้าที่ของผู้ก่อให้เกิดขยะ

บทบัญญัติในส่วนนี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจในการออกกฎกระทรวงกำหนดหน้าที่ของผู้ก่อให้เกิดขยะ และกำหนดให้ผู้ก่อให้เกิดขยะจะต้องให้ความสำคัญต่อการนำกลับมาใช้ใหม่มากกว่าการกำจัด ยกเว้นในกรณีที่การนำไปใช้ใหม่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพสูงกว่าการกำจัด และกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายซึ่งกำหนดหน้าที่ของผู้ก่อให้เกิดขยะภายในระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนี้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการขยะตามกฎหมายมีหน้าที่เผยแพร่ข้อมูล ให้คำแนะนำ และทำความเข้าใจให้ผู้ก่อให้เกิดขยะทราบหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการขยะที่ถูกต้อง และกำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองบ้านพักอาศัยอาคารชุด ร้านค้า ตลาด ห้างสรรพสินค้า สถานประกอบการ โรงงาน สถานที่ทำงาน สถานพยาบาล หรือสถานที่ใด ๆ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับขยะที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมในอาคารสถานที่ที่ตนเป็นเจ้าของหรือครอบครอง และห้ามมิให้ผู้ใดนำขยะหรือสิ่งของที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อกำจัดหรือทิ้งไว้ในราชอาณาจักร เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐ (ร่างมาตรา ๔๖ ถึงร่างมาตรา ๕๒)

๓) ส่วนที่ ๓ การรวบรวมและการขนส่งขยะ

บทบัญญัติในส่วนนี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการควบคุมการจัดเก็บขยะตามประเภทที่ได้มีการคัดแยกขยะเพื่อการนำกลับมาใช้ใหม่ การบำบัด หรือการกำจัดตามวิธีการที่เหมาะสม และให้ดำเนินการจัดการขนส่งขยะไปยังสถานที่รับจัดการ บำบัด หรือกำจัดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและตามมาตรฐานการบริหารจัดการขยะในแต่ละประเภทตามที่คณะกรรมการกำหนด และกำหนดให้การอนุญาตให้ผู้ใดประกอบกิจการรับเก็บ รวบรวม และเคลื่อนย้ายขยะ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ นอกจากนี้กำหนดให้คณะกรรมการกำหนดนโยบายและแนวทางการกำหนดอัตราค่าบริการในการประกอบกิจการขยะ (ร่างมาตรา ๕๓ ถึงร่างมาตรา ๕๕)

๔) ส่วนที่ ๔ การกำกับดูแลการประกอบกิจการขยะ

บทบัญญัติในส่วนนี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้การประกอบกิจการขยะจะต้องดำเนินการโดยมิให้เกิดอันตรายต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม การดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักวิชาการของการกำจัดขยะแต่ละประเภท การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการกำจัดขยะการป้องกันภัยที่อาจเกิดจากการกำจัดขยะ และการนำขยะมาใช้ประโยชน์อย่างอื่น และการประกอบกิจการขยะไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ ต้องได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการหรือผู้ที่คณะกรรมการมอบหมาย ในกรณีที่มีการปลูกสร้างอาคารหรือมีกิจกรรมใด ๆ เพื่อประกอบกิจการขยะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร กฎหมายว่าด้วยการผังเมือง กฎหมายของท้องถิ่น กฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการพลังงาน กฎหมายว่าด้วยโรงงาน กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข หรือกฎหมายอื่นใดที่เกี่ยวข้องให้การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการออกใบอนุญาตที่คณะกรรมการกำหนดต้องคำนึงถึงความแตกต่างของประเภท ขนาดและลักษณะของกิจการขยะ และต้องไม่ทำให้เกิดภาระเกินสมควรแก่การประกอบกิจการขยะของผู้รับใบอนุญาต และไม่เป็นผลให้เกิดการแข่งขัน รวมทั้งต้องให้มีการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในระหว่างผู้รับใบอนุญาตที่ประกอบกิจการขยะในประเภท ขนาด และลักษณะเดียวกัน

นอกจากนี้กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบการที่เข้าข่ายเป็นผู้ประกอบกิจการขยะที่ต้องได้รับใบอนุญาตแต่ยังไม่ได้รับใบอนุญาตหยุดหรือระงับการประกอบกิจการขยะ หากผู้ประกอบการมิได้ดำเนินการตามคำสั่ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการใด ๆ ที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคำสั่งตามวรรคหนึ่งได้ ในกรณีนี้ให้ผู้ประกอบกิจการชำระค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้นตามความเป็นจริงให้แก่สำนักงาน ในกรณีฉุกเฉินหรือกรณีจำเป็นที่ต้องเพิ่มหรือลดปริมาณการบริหารจัดการขยะที่ได้รับอนุญาตไว้เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขการบริหารจัดการขยะของพื้นที่ข้างเคียง คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตเพิ่มหรือลดปริมาณการบริหารจัดการขยะได้ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าการให้บริการของผู้รับใบอนุญาตอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม ผลกระทบต่อสุขภาพ หรือเหตุเดือดร้อนรำคาญ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตปรับปรุงการให้บริการภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนดหรือมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตได้ (ร่างมาตรา ๕๖ ถึงร่างมาตรา ๗๒)

๒.๕ หมวด ๕ กองทุนฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อนจากการบริหารจัดการขยะ

บทบัญญัติในหมวดนี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อนจากการบริหารจัดการขยะ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนสนับสนุนในการบำบัดฟื้นฟูและลดผลกระทบต่อดินและน้ำใต้ดิน อันเนื่องมาจากการบริหารจัดการขยะในแต่ละประเภท โดยกองทุนประกอบด้วยเงินประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้ เงินค่าประกันการประกอบกิจการ เงินค่าปรับ เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ และดอกผลหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน เมื่อมีเหตุฉุกเฉินสำนักงานสามารถยื่นขอสนับสนุนนำเงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อดำเนินการแก้ไขในกรณีฉุกเฉินอันเกิดจากการบริหารจัดการขยะ หรือเหตุอันต้องรีบดำเนินการฟื้นฟูพื้นที่บริหารจัดการขยะอย่างเร่งด่วน (ร่างมาตรา ๗๓ ถึงร่างมาตรา ๗๘)

๒.๖ หมวด ๖ การหมุนเวียนทรัพยากร

บทบัญญัติในหมวดนี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้มีการหมุนเวียนทรัพยากรโดยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ดังต่อไปนี้

๑) ส่วนที่ ๑ การจัดการทรัพยากร

บทบัญญัติในส่วนนี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้ในการจัดการทรัพยากรให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจให้ความเห็นชอบในการคัดเลือกซากผลิตภัณฑ์ใด ๆ กำหนดให้ผลิตภัณฑ์ลักษณะใดที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องมีฉลากสินค้าหรือคำอธิบาย ระบุหรือควบคุมปริมาณการใช้วัตถุอันตรายในการผลิตผลิตภัณฑ์ กำหนดการห้ามนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่จะเป็นปัญหา และกำหนดเครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและผลิตภัณฑ์ที่สมควรส่งเสริมให้มีการใช้ผลิตภัณฑ์นั้น นอกจากนี้กำหนดให้ผู้ผลิตมีหน้าที่ปฏิบัติตามมติที่คณะกรรมการกำหนด โดยอย่างน้อยต้องมีการติดป้ายแสดงมลพิษหรืออัตราการรีไซเคิลที่ผลิตภัณฑ์ และผู้บริโภคมีหน้าที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดการซากผลิตภัณฑ์และส่งคืนซากผลิตภัณฑ์ตามระบบการรับคืนซากผลิตภัณฑ์ที่ผู้ผลิตจัดทำขึ้น อีกทั้งกำหนดให้ผู้ผลิตจัดทำแผนความรับผิดชอบต่อในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ประจำปีปฏิทินเสนอต่อสำนักงาน โดยสำนักงานมีหน้าที่พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ได้รับแผนความรับผิดชอบต่อในการจัดการซากผลิตภัณฑ์นั้น และผู้ผลิต ต้องดำเนินการตามแผนความรับผิดชอบต่อในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ที่ยื่นต่อสำนักงาน นอกจากนี้กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจในการประกาศหลักเกณฑ์ข้อกำหนดของการจัดตั้งศูนย์รวบรวมซากผลิตภัณฑ์ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง (ร่างมาตรา ๗๙ ถึงร่างมาตรา ๘๕)

๒) ส่วนที่ ๒ มาตรการเพื่อสนับสนุนการหมุนเวียนทรัพยากร

บทบัญญัติในส่วนนี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้กลุ่มผู้ผลิตเสนอมาตรการในการจัดการซากผลิตภัณฑ์เพื่อสนับสนุนการหมุนเวียนทรัพยากรให้คณะกรรมการพิจารณาและให้ความเห็นชอบก่อนที่จะออกเป็นหลักเกณฑ์ให้ดำเนินการ มาตรการที่คณะกรรมการเห็นชอบต้องมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย คือ การประเมินค่าใช้จ่ายในการรวบรวม จัดเก็บ และดำเนินการทั้งหมด การประเมินค่าใช้จ่ายที่ผู้บริโภคร่วมดำเนินการประเมินรายได้จากการรีไซเคิลผลิตภัณฑ์ และมาตรการอื่น ๆ ด้านเศรษฐศาสตร์ที่คณะกรรมการเห็นควรโดยคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้แก่ การลดหย่อนหรือเพิ่มภาษี และการจัดเก็บค่าธรรมเนียมโดยกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจในการไม่เห็นชอบมาตรการนั้น หากเห็นว่ามาตรการที่กลุ่มผู้ผลิตเสนอไม่เหมาะสมอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพการบริหารซากผลิตภัณฑ์ เศรษฐกิจ สังคม การลงทุน หรือเทคโนโลยี (ร่างมาตรา ๘๖)

ถึงร่างมาตรา ๘๕)

๒.๗ หมวด ๗ พนักงานเจ้าหน้าที่

บทบัญญัติในหมวดนี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในอาคารหรือสถานประกอบกิจการขยะ สถานเก็บรวบรวม ขนส่ง และถอดแยกซากผลิตภัณฑ์ของผู้รับใบอนุญาตในเวลาทำการของสถานที่นั้น มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณา ตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริง แล้วรายงานต่อคณะกรรมการในกรณีที่ได้รับใบอนุญาตได้กระทำความผิดหรือทำให้เกิดความเสียหาย และเข้าไปดำเนินการในที่ดินหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นตามที่กำหนดโดยการอนุมัติของคณะกรรมการ และกำหนดให้ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือมีความจำเป็นเพื่อป้องกันประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน คณะกรรมการอาจมอบหมายหรือสั่งให้หน่วยงานของรัฐที่มีประสบการณ์และเชี่ยวชาญด้านการประกอบกิจการขยะหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าครอบครองหรือใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ของผู้รับใบอนุญาตเพื่อดำเนินการหรือสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตหรือพนักงานของผู้รับใบอนุญาตกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดได้จนกว่าเหตุฉุกเฉินหรือจำเป็นนั้นจะสิ้นสุดลง (ร่างมาตรา ๙๐ ถึงร่างมาตรา ๙๔)

๒.๘ หมวด ๘ การบังคับทางปกครอง

บทบัญญัติในหมวดนี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้ผู้ที่ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่กำหนด มีสิทธิอุทธรณ์ต่อปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ภายในสามสิบวันนับแต่ได้วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง และให้ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ คำวินิจฉัยของปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นที่สุด และกำหนดให้ในกรณีที่น่าปรากฏแก่คณะกรรมการว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่กำหนด ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้ผลิตที่ผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความเห็นชอบกระทำการ งดเว้นกระทำการ แก้ไขปรับปรุง หรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนดได้อีกทั้งกำหนดให้ในกรณีที่ได้รับใบอนุญาตหรือผู้ผลิตที่ผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความเห็นชอบ ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามบทบัญญัติที่กำหนด และพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ หรือกรณีที่มีการอุทธรณ์ แต่คณะกรรมการมีมติไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ และคณะกรรมการได้มีหนังสือเตือนแล้วยังไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดค่าปรับทางปกครองซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งแสนบาทต่อวันและในกรณีที่ไม่มีค่าธรรมเนียมค่าปรับทางปกครอง ให้ดำเนินการบังคับทางปกครองตามส่วนที่ ๘ การบังคับทางปกครอง หมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (ร่างมาตรา ๙๕ ถึงร่างมาตรา ๙๘)

๒.๙ หมวด ๙ บทกำหนดโทษ

บทบัญญัติในหมวดนี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้มิบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่กำหนด และกำหนดให้มิบทเพิ่มโทษสำหรับผู้ที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกหรือปรับตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าได้กระทำความผิดใด ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้อีกในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่ หรือภายในเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษ (ร่างมาตรา ๙๙ ถึงร่างมาตรา ๑๐๙)

ร่างพระราชบัญญัติการประปาแห่งชาติ พ.ศ. ....
(ศิริกัญญา ตันสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ยื่นเข้าสู่สภาแล้ว

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการประปาแห่งชาติ

พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการประปาแห่งชาติ

เหตุผล

โดยที่ในปัจจุบันกิจการประปาของประเทศนั้นถือว่าเป็นกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค ซึ่งต้องได้รับอนุญาตหรือได้รับสัมปทานจากรัฐมนตรี เป็นการกีดกันเอกชน ออกจากการประกอบกิจการประปา ทำให้กิจการประปาส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ในความดูแลของการประปานครหลวง การประปาสวนภูมิภาค และการประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งขาดกรอบแนวทางเพื่อกำหนดนโยบายและแผนแม่บทการบริหารและพัฒนากิจการประปา ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งขาดการกำกับดูแลมาตรฐานและคุณภาพในการให้บริการ นำประปาแก่ประชาชน จึงสมควรให้มีกฎหมายเพื่อกำหนดนโยบาย มาตรฐาน และแผนการบริหารและพัฒนาเกี่ยวกับการประปาของประเทศ เพื่อสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประชาชนได้รับบริการการประปาได้อย่างสะดวก ประหยัด ปลอดภัย และทั่วถึง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ
การประปาแห่งชาติ

พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการประปาแห่งชาติ
พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๙ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อกำหนดนโยบาย มาตรฐานและแผนการบริหารและพัฒนาเกี่ยวกับการประปาของประเทศ เพื่อให้สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประชาชนได้รับบริการประปาได้อย่างสะดวก ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการประปาแห่งชาติ พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“การประกอบกิจการประปา” หมายความว่า การประกอบกิจการเกี่ยวกับการจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบเพื่อใช้ในการประปา การผลิต การจัดส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา โดยหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนไปยังผู้รับบริการ โดยมีค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น

“น้ำประปา” หมายความว่า น้ำซึ่งผ่านกระบวนการให้สามารถใช้อุปโภคบริโภคได้ โดยไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของมนุษย์

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกำกับกิจการประปา

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนประกอบกิจการประปา ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ผู้อนุญาตกำหนด

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า คณะกรรมการหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ที่คณะกรรมการหรือผู้ที่ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายความเหมาะสม แล้วแต่กรณี

“ผู้ขออนุญาต” หมายความว่า ผู้ซึ่งยื่นขอใบอนุญาต

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้ประกอบกิจการประปาที่ได้รับใบอนุญาต และให้หมายรวมถึงผู้ประกอบกิจการประปาที่ได้รับยกเว้นให้ไม่ต้องขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้รับบริการ” หมายความว่า บุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคลที่ได้รับบริการจากผู้รับใบอนุญาต

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งคณะกรรมการหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณี แต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แต่ไม่หมายความรวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา และให้หมายความรวมถึงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แต่ไม่หมายความรวมถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และผู้บริหารท้องถิ่นรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้มีความมุ่งหมายเพื่อยกเลิกหลักการขออนุญาตหรือขอลี้มปทานเพื่อประกอบกิจการประปาจากรัฐมนตรี ตามนัยของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕ เพื่อส่งเสริมให้การประกอบกิจการประปาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชนผู้ใช้บริการ ในการได้เข้าถึงและใช้น้ำประปาที่สะอาด มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ในราคาที่เป็นธรรมต่อทั้งผู้ใช้บริการและผู้รับใบอนุญาต บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับใดๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรน้ำ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำนโยบายและแผนแม่บทการบริหารและพัฒนาการประปาของประเทศ เพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการกำหนดราคาน้ำประปาและค่าบริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทการบริหารและพัฒนาการประปาของประเทศ

(๓) กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบ การผลิต การจัดส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา

(๔) ติดตาม ดูแล ประสาน สนับสนุนและเร่งรัดการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ และคณะกรรมการทั้งหลายที่มีหน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการประปา ให้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทการบริหารและพัฒนาการประปาของประเทศ

(๕) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและพัฒนาการประปาของประเทศเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อรัฐสภาเพื่อทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และให้เผยแพร่ต่อสาธารณะด้วย

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือที่กฎหมายอื่นกำหนด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

หมวด ๒

คณะกรรมการกำกับกิจการประปา

มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการกำกับกิจการประปา ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นอีกหกคน ซึ่งแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

ให้อธิบดีกรมอนามัยเป็นเลขาธิการคณะกรรมการ

มาตรา ๘ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำกับดูแลการประกอบกิจการประปาเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ภายใต้กรอบนโยบายและแผนแม่บทการบริหารและพัฒนาการประปาของประเทศ

(๒) ออกและเพิกถอนใบอนุญาตการประกอบกิจการประปาขนาดใหญ่

(๓) ตรวจสอบการประกอบกิจการประปาของผู้รับใบอนุญาตให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส

(๔) ออกระเบียบหรือประกาศและกำกับดูแลมาตรฐานและคุณภาพในการให้บริการของผู้รับใบอนุญาต รวมทั้งกำหนดมาตรการในการคุ้มครองผู้รับบริการ

(๕) ออกคำสั่งและกำหนดค่าปรับทางปกครอง

(๖) เสนอความเห็นหรือให้คำแนะนำต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการประกอบกิจการประปา

(๗) ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาวิจัยด้านการประกอบกิจการประปา

(๘) ส่งเสริมสังคมและประชาชนให้มีความรู้และความตระหนักในการใช้น้ำอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

(๙) เรียกหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน หรือบุคคลใด ๆ มาให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็น หรือคำแนะนำในส่วนที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการปฏิบัติการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือที่กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดใด ๆ ที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

บรรดาคำสั่งที่ใช้บังคับเป็นการเฉพาะราย ให้มีผลเมื่อได้แจ้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งคำสั่งทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

มาตรา ๙ กรรมการต้องเป็นผู้ที่มีผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ และมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่าสิบปี ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการประปา วิทยาศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเงิน การบัญชี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือในสาขาอื่นอันจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการประปา ทั้งนี้ การนับระยะเวลาในแต่ละสาขาต่าง ๆ ข้างต้น ให้สามารถนำมารวมกันได้

คณะกรรมการต้องประกอบด้วยกรรมการที่มาจากสาขาการประปาหรือทรัพยากรน้ำ และสาขาสาธารณสุขอย่างน้อยสาขาละหนึ่งคน

มาตรา ๑๐ กรรมการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เว้นแต่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

(๖) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๗) ไม่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

มาตรา ๑๑ กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระหรือหกปีไม่ได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการดำรงตำแหน่งติดต่อกันหรือไม่

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีมีมติให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

(๔) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งผู้อื่นดำรงตำแหน่งแทน และให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของคณะกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้

ในระหว่างที่กรรมการพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าจะด้วยเหตุใด และยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ โดยให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ เว้นแต่มีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คน

ในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระหนึ่ง ให้คณะกรรมการประชุมกันเพื่อเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ แล้วแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบและให้นายกรัฐมนตรีเสนอชื่อบุคคลนั้นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบให้แต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ

มาตรา ๑๔ ตลอดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งและภายในเวลาสองปีนับแต่พ้นจากตำแหน่ง กรรมการจะประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษา ที่เป็นผลให้ได้รับเงินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลที่ประกอบกิจการประปาไม่ได้

มาตรา ๑๕ ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๔ กรรมการจะถือหุ้นของนิติบุคคลตาม มาตรา ๑๔ ไม่ได้ เว้นแต่เป็นการถือหุ้นของนิติบุคคลโดยการซื้อในตลาดหลักทรัพย์ ตามจำนวน ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด

มาตรา ๑๖ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด เพื่อพิจารณาหรือกระทำการอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

วิธีการปฏิบัติหน้าที่ของคณะอนุกรรมการหรือบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และบุคคลซึ่ง คณะกรรมการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๗ มีอำนาจขอให้หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน หรือ บุคคลใดมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง มาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อ ประกอบการพิจารณาได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการและ บุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๗ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๙ ในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อกำหนด หรือคำสั่งใดของคณะกรรมการ ให้มีการบันทึกมติที่ประชุม พร้อมข้อเท็จจริงและเหตุผลไว้ในรายงานการประชุมของ คณะกรรมการ

มาตรา ๒๐ ให้ประธานกรรมการและกรรมการเป็นผู้ปฏิบัติงานประจำเต็มเวลา โดยได้รับค่าตอบแทน ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่ และสิทธิประโยชน์อื่นตามที่กำหนดใน พระราชกฤษฎีกา

ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ของประธานอนุกรรมการ อนุกรรมการ และบุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๗ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๑ ให้กรมอนามัยทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และบุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๗
- (๒) รับคำขอใบอนุญาตประกอบกิจการประปา รวมถึงค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎหมายหรือตามที่คณะกรรมการกำหนด
- (๓) รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการประกอบกิจการประปา
- (๔) ศึกษารวบรวม วิเคราะห์ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบกิจการประปา สภาพการแข่งขันในการประกอบกิจการประปา การประมาณการความต้องการน้ำประปา ข้อมูลแหล่งน้ำดิบ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของคณะกรรมการ
- (๕) สรุปรายงานการประชุมของคณะกรรมการและอนุกรรมการเพื่อจัดทำและเผยแพร่รายงานประจำปี ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับมติของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ และจำนวนครั้งที่กรรมการและอนุกรรมการเข้าประชุมและขาดประชุม
- (๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย หรือตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมอนามัย

หมวด ๓

การอนุญาตประกอบกิจการประปา

มาตรา ๒๒ การประกอบกิจการประปา แบ่งออกเป็นสองประเภทดังนี้

- (๑) กิจการประปาขนาดเล็ก ได้แก่ กิจการประปาที่มีกำลังการผลิตน้ำสูงสุดไม่เกินหนึ่งพันห้าร้อยลูกบาศก์เมตรต่อวัน
- (๒) กิจการประปาขนาดใหญ่ ได้แก่ กิจการประปาที่มีกำลังการผลิตน้ำสูงสุดเกินกว่าหนึ่งพันห้าร้อยลูกบาศก์เมตรต่อวัน

มาตรา ๒๓ การประกอบกิจการประปา ต้องได้รับใบอนุญาต

การกำหนดประเภท ขนาด และลักษณะของกิจการประปาที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๔ คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๒๕ การยื่นคำขอใบอนุญาต ให้ดำเนินการดังนี้

- (๑) ในกรณีกิจการประปาขนาดเล็ก ให้ผู้ขอใบอนุญาตยื่นคำขอพร้อมเอกสารและหลักฐาน ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะตั้งสถานที่ผลิตน้ำประปา
- (๒) ในกรณีกิจการประปาขนาดใหญ่ ให้ผู้ขอใบอนุญาตยื่นคำขอพร้อมเอกสารและหลักฐาน ณ กรมอนามัย

เอกสารและหลักฐานที่ต้องใช้ประกอบการยื่นคำขอใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด แต่อย่างน้อยต้องประกอบไปด้วยประเภทหรือชนิดของเทคโนโลยีที่ใช้ในกระบวนการผลิต ผังแนวท่อจ่ายน้ำประปา เอกสารหลักฐานแสดงการยินยอมให้ใช้น้ำดิบเพื่อผลิตน้ำประปา และรายงานการวิเคราะห์อัตราค่าบริการน้ำประปา ในกรณีกิจการประปาขนาดใหญ่ ต้องมีเอกสารหลักฐานแสดงความยินยอมให้ประกอบกิจการประปาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของโรงผลิตน้ำประปาและท่อจ่ายน้ำประปาด้วย ให้กรมอนามัยหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบคำขอและเอกสารหลักฐาน และเสนอให้คณะกรรมการหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี เพื่อให้พิจารณาภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่คำขอและเอกสารหลักฐานครบถ้วน

ให้คณะกรรมการหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณีพิจารณาตั้งอนุญาตหรือไม่อนุญาตตามคำขอภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับผลการตรวจสอบตามวรรคสาม หากไม่อนุญาตให้ระบุเหตุผลที่ไม่อนุญาตไว้ด้วย

ถ้าคำขอหรือเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วน ให้กรมอนามัยหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งผู้ขอรับใบอนุญาตเพื่อดำเนินการแก้ไขภายในสิบห้าวันนับแต่ได้รับคำขอ

มาตรา ๒๖ ให้นายกองคการบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจออกและเพิกถอนใบอนุญาตการประกอบกิจการประปาขนาดเล็กในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น

ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกใบอนุญาต ออก และเพิกถอนใบอนุญาตการประกอบกิจการประปาขนาดใหญ่ทั่วราชอาณาจักร

อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาต อัตราค่าธรรมเนียมการประกอบกิจการประปา และอัตราค่าธรรมเนียมอื่น ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ค่าธรรมเนียมตามวรรคสาม ให้ผู้รับใบอนุญาตชำระ ณ สถานที่ยื่นคำขอใบอนุญาต โดยให้ถือเป็นรายได้ของหน่วยงานผู้รับชำระค่าธรรมเนียมนั้น

มาตรา ๒๗ ใบอนุญาตต้องมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อของผู้รับใบอนุญาต
- (๒) ที่ตั้งของสถานที่ผลิตน้ำประปา และผังแนวท่อจ่ายน้ำประปา
- (๓) กำลังการผลิตน้ำประปาสูงสุดต่อวัน
- (๔) อัตราค่าบริการที่จะเรียกเก็บจากผู้รับบริการต่อลูกบาศก์เมตร

ใบอนุญาตให้มีอายุไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ส่งอนุญาต เว้นแต่คณะกรรมการจะประกาศกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสามสิบปี

ผู้รับใบอนุญาตซึ่งประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตจะต้องยื่นคำขอเสียก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวัน โดยให้นำความในมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับกับการขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาตโดยอนุโลม

การโอนใบอนุญาตอาจกระทำได้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๒๘ นายกองค้การบรหการส่วจ้งหวัดมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนผู้บริหารท้องถิ่นหรือกระทำการอย่างใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการประปาขนาดเล็กจะขยายพื้นที่การให้บริการไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บริหารท้องถิ่นแห่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นก่อน และต้องได้รับอนุญาตจากนายกองค้การบรหการส่วจ้งหวัดแห่งองค์การบริหารส่วนจังหวัด อันมีเขตครอบคลุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นด้วย ให้นำความในมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับกับการขออนุญาตตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาต

(๑) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๔

(๒) ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขในใบอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติในหมวด ๕ ว่าด้วยหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้รับใบอนุญาต ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตนั้นปฏิบัติให้ถูกต้อง หรือจัดการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติหรือไม่แก้ไขให้ถูกต้อง หรือเป็นที่เห็นได้ว่าผู้รับใบอนุญาตไม่สามารถจะดำเนินการตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนดนั้น หรือหากปล่อยให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการประปาต่อไปนั้นน่าจะเป็นเหตุให้เกิดภัยอันตรายหรือเสื่อมประโยชน์ต่อประชาชน ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้ เพื่อประโยชน์แห่งการบริการสาธารณะ ผู้รับใบอนุญาตซึ่งถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตต้องให้บริการประปาแก่ผู้รับบริการประปาภายในกำกับของผู้อนุญาตต่อไปโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย เว้นแต่ผู้อนุญาตจะมีคำสั่งให้หยุดให้บริการประปาเสียด้วย

มาตรา ๓๑ ผู้รับใบอนุญาตซึ่งถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต

หมวด ๔

มาตรฐานการประกอบกิจการประปา

มาตรา ๓๒ คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดมาตรฐานน้ำประปา โดยอย่างน้อยจะต้องมีข้อกำหนดเกี่ยวกับสี กลิ่น สารปนเปื้อน เชื้อโรค และค่าทางวิทยาศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของน้ำประปา

การออกประกาศตามวรรคหนึ่งให้นำความเห็นของรัฐมนตรีมาพิจารณาด้วย

มาตรา ๓๓ คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดมาตรฐานการผลิตและจัดส่งน้ำประปา โดยอย่างน้อยจะต้องมีข้อกำหนดเกี่ยวกับชนิดหรือประเภทของเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต ชนิดและรูปแบบของท่อส่งน้ำ มาตรฐานความปลอดภัยในสถานที่ผลิต ปริมาณน้ำสูญเสียในกระบวนการผลิตและจัดส่ง และแรงดันในท่อประปา

มาตรา ๓๔ คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดขั้นตอน วิธีการ และระยะเวลาในการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำประปา คุณภาพการผลิตและจัดส่งน้ำประปา และการรายงานผลการตรวจวิเคราะห์ดังกล่าว โดยอย่างน้อยจะต้องตรวจวิเคราะห์ให้ครบทุกพารามิเตอร์ของมาตรฐานน้ำประปาและมาตรฐานการผลิตและจัดส่งน้ำประปาตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๓๕ ให้กรมอนามัยมีอำนาจหน้าที่ในการสุ่มตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำประปา และคุณภาพการผลิตและจัดส่งน้ำประปาของผู้รับใบอนุญาต ตามขั้นตอนและวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยอย่างน้อยจะต้องสุ่มตรวจการประกอบกิจการประปาของผู้รับใบอนุญาตแต่ละรายปีละสองครั้ง และให้รายงานผลการตรวจวิเคราะห์นั้นต่อคณะกรรมการและผู้อนุญาตภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ทำการตรวจวิเคราะห์

การสุ่มตรวจตามวรรคหนึ่ง จะดำเนินการโดยบุคคลซึ่งมิใช่ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของกรมอนามัยก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ให้บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรานี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๕

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้รับใบอนุญาต

มาตรา ๓๖ ผู้รับใบอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ประกอบกิจการประปาด้วยตนเองและประกอบกิจการประปาเฉพาะในเขตที่ได้รับอนุญาต

(๒) จำหน่ายน้ำประปาให้กับผู้รับบริการตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมงทุกวัน เว้นแต่ในกรณีเหตุสุดวิสัย

(๓) ประกอบกิจการประปาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(๔) ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำประปาและคุณภาพการผลิตและจัดส่งน้ำประปาเป็นรายวัน และรายงานผลการตรวจวิเคราะห์ดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(๕) เรียกเก็บอัตราค่าบริการไม่เกินอัตราที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ทั้งนี้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อนุญาต

(๖) ปฏิบัติตามเงื่อนไขอื่นที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตและตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๓๗ ผู้รับใบอนุญาตที่ประสงค์จะเลิกประกอบกิจการประปา ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบล่วงหน้า ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ในกรณีที่การเลิกประกอบกิจการประปานั้นจะทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน และยังไม่มีการรับใบอนุญาตรายอื่นเข้าดำเนินการแทน ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านการประกอบกิจการประปาเข้าดำเนินการแทนจนกว่าจะมีผู้รับใบอนุญาตรายอื่นเข้าดำเนินการแทน

ให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เข้าดำเนินการแทนเป็นผู้รับใบอนุญาตซึ่งมีสิทธิและหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เข้าดำเนินการแทนมีสิทธิเข้าไปและใช้สถานประกอบการกิจการประปาของผู้รับใบอนุญาตที่เลิกประกอบกิจการประปาตามวรรคหนึ่งได้เท่าที่จำเป็น เพื่อให้การให้บริการประปาสถาบันดำเนินการต่อไปได้

การแบ่งรายได้และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รวมทั้งความรับผิดชอบและค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาของการดำเนินการแทนระหว่างผู้เข้าดำเนินการแทนและผู้รับใบอนุญาตที่เลิกประกอบกิจการประปา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การเลิกประกอบกิจการประปาตามวรรคสอง ให้หมายรวมถึงกรณีที่ได้รับใบอนุญาตถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๓๐ ด้วย

มาตรา ๓๘ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดทำรายงานการดำเนินการประกอบกิจการประปาเสนอต่อผู้อนุญาตภายในวันที่ ๓๑ มีนาคมของทุกปี เพื่อแสดงผลการดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ถึง ๓๑ ธันวาคมของปีที่ผ่านมา โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วย จำนวนหน่วยน้ำประปาซึ่งผลิตขึ้นในปีนั้น สถิติผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำประปารายวัน แผนการใช้การบำรุงรักษา การซ่อมแซม การเปลี่ยนทดแทน รวมทั้งการพัฒนาระบบประปาให้ทันสมัยตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๓๙ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดทำบัญชีแสดงฐานะการเงินและงบการเงินตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการอื่นนอกจากกิจการประปา ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดทำบัญชีเกี่ยวกับการประกอบกิจการประปาแยกออกจากกิจการอื่น และต้องส่งบัญชีเกี่ยวกับการประกอบกิจการประปาให้ผู้อนุญาตภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันปิดบัญชีตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

การตรวจสอบบัญชีของผู้รับใบอนุญาตจะต้องกระทำโดยผู้สอบบัญชีที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพบัญชี

หมวด ๖ การพิจารณาข้อพิพาทและการอุทธรณ์

มาตรา ๔๐ เว้นแต่ในสัญญาจะมีข้อกำหนดว่าด้วยการระงับข้อพิพาทหรือการอุทธรณ์เป็นอย่างอื่น การดำเนินการระงับข้อพิพาทหรือการอุทธรณ์ให้เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวดนี้

มาตรา ๔๑ ผู้รับใบอนุญาต ผู้รับบริการ หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการยื่นอุทธรณ์และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

หมวด ๗ พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๔๒ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในที่ดิน อาคาร หรือสถานประกอบกิจการประปาของผู้รับใบอนุญาต ในระหว่างเวลาเปิดนาฬิกาจนถึงเวลาปิดนาฬิกา หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำประปา ตรวจวิเคราะห์มาตรฐานการผลิตและจัดส่งน้ำประปา ตรวจสอบกิจการ สมุดบัญชี เอกสารหลักฐาน หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการกระทำใดของผู้รับใบอนุญาตที่อาจเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาต

(๒) เข้าไปในที่ดินหรืออาคารของผู้รับบริการในระหว่างเวลาเปิดนาฬิกาจนถึงเวลาปิดนาฬิกา เพื่อตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำประปาหรือตรวจสอบข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง ตามระเบียบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยต้องใช้ความระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้รับบริการจนเกินสมควร

(๓) มีหนังสือเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๔) ตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงแล้วรายงานต่อผู้อนุญาตในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตได้กระทำความผิดหรือทำให้เกิดความเสียหายเนื่องจากการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาต

เมื่อได้เข้าไปและลงมือตรวจสอบตาม (๑) หรือ (๒) แล้วยังดำเนินการไม่เสร็จจะกระทำต่อไปในเวลาหลังปิดนาฬิกาหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) หรือ (๒) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการข่มขู่ หรือเป็นการค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น หรือเพื่อความสะดวกของเจ้าของที่ดินหรืออาคาร หากได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดินหรืออาคารนั้นแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่อาจปฏิบัติหน้าที่ตาม (๒) ในเวลาหลังสิบแปดนาฬิกาก็ได้

มาตรา ๔๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อนุญาตและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

พนักงานเจ้าหน้าที่ตำแหน่งใดหรือระดับใดจะมีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๗ ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการ รวมทั้งวิธีการปฏิบัติหน้าที่ และคุณสมบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่แต่ละตำแหน่งหรือแต่ละระดับ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ทั้งนี้ ในการจัดทำประกาศดังกล่าวให้นำความเห็นของรัฐมนตรีมาประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๔๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๔๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หมวด ๘ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๗ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือบุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๗ ที่สั่งการตามมาตรา ๑๘ หรือของผู้อนุญาต ที่สั่งการตามมาตรา ๒๘ หรือของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สั่งการตามมาตรา ๓๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๘ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๒ หรือมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๙ ผู้ใดให้ข้อมูลอันเป็นเท็จหรือบิดเบือนแก่ผู้อนุญาต คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือบุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๗ ซึ่งการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อนุญาต ผู้รับใบอนุญาต ผู้รับบริการ หรือบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสิบล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ ยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินสองหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน

มาตรา ๕๑ ผู้รับใบอนุญาตใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๓๖ ยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน

ถ้าผู้รับใบอนุญาตใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๖ (๒) หรือ (๓) นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งและวรรคสองแล้ว ยังต้องระวางโทษปรับไม่เกินร้อยละห้าของมูลค่าการผลิตน้ำประปาต่อวันตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน

การคำนวณมูลค่าการผลิตน้ำประปาต่อวันตามวรรคสาม ให้นำกำลังการผลิตน้ำประปาสูงสุดต่อวันหน่วยเป็นลูกบาศก์เมตร คูณกับอัตราค่าบริการที่จะเรียกเก็บจากผู้รับบริการตามที่ปรากฏในใบอนุญาต

มาตรา ๕๒ ผู้ใดลักลอบใช้บริการของผู้รับใบอนุญาตโดยไม่มีสิทธิ และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้รับใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๓ บรรดาความผิดตามมาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ หรือมาตรา ๕๑ ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจเปรียบเทียบได้

ในกรณีที่การกระทำความผิดปรากฏต่อพนักงานสอบสวน และผู้กระทำความผิดยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้ผู้อนุญาตเพื่อดำเนินการพิจารณาเปรียบเทียบโดยเร็ว

เมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่ได้เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๕๔ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่ได้รับรู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๕ ในวาระเริ่มแรก ให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๖ ให้ผู้รับสัมปทานประกอบกิจการประปาก่อนที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ เป็นผู้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

ใบอนุญาตของผู้รับสัมปทานตามวรรคหนึ่งให้มียอายุเท่ากับอายุที่เหลืออยู่ของผู้รับสัมปทาน แต่ต้องไม่เกินสามสิบปี

มาตรา ๕๗ ให้บรรดาผู้ประกอบกิจการประปาโดยได้รับการยกเว้นให้ไม่ต้องขอใบอนุญาตหรือขอสัมปทานจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และไม่ได้เป็นผู้รับการยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งตราขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นผู้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

ใบอนุญาตของผู้ประกอบกิจการประปาตามวรรคหนึ่งให้มียอายุสามปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕๘ บรรดาคำขอสัมปทานที่ยื่นไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ และยังไม่ได้รับสัมปทาน ให้ถือว่าได้ยื่นคำขอใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ และให้พิจารณาอนุมัติใบอนุญาตตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการประปาแห่งชาติ พ.ศ. ....

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการประปาแห่งชาติ พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ คณะกรรมการนโยบายการประปาแห่งชาติ พ.ศ. .... ตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่ในปัจจุบันกิจการประปาของประเทศนั้นอยู่ในความดูแลของการประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค และการประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งยังขาดกฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่แก่หน่วยงานของรัฐเพื่อกำหนดกรอบแนวทางในการกำหนดนโยบายและแผนแม่บทการการบริหารและพัฒนากิจการประปาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งขาดการดูแลมาตรฐานและคุณภาพในการให้บริการน้ำประปาแก่ประชาชนให้เหมาะสม แก่การอุปโภคบริโภค จึงสมควรให้มีกฎหมายเพื่อกำหนดนโยบาย มาตรฐาน และแผนการบริหารและพัฒนาเกี่ยวกับการประปาของประเทศ เพื่อสามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประชาชนได้รับบริการการประปาได้อย่างสะดวก ประหยัด ปลอดภัย และทั่วถึง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

(๑) พระราชบัญญัตินี้มีความมุ่งหมายที่จะยกเลิกการขอสัมปทานเพื่อประกอบกิจการประปา เพื่อส่งเสริมการประกอบกิจการประปา และปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการเข้าถึงและใช้น้ำประปาที่สะอาดในราคาที่เป็นธรรม (ร่างมาตรา ๕)

(๒) เพิ่มเต็มอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติในการจัดทำนโยบายและแผนบริหารและพัฒนาการประปาของประเทศ รวมไปถึงการติดตาม ดูแล ประสาน สนับสนุนและเร่งรัดการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการประปา (ร่างมาตรา ๖)

(๓) ให้มีคณะกรรมการกำกับกิจการประปา ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลการประกอบกิจการประปา จำนวนเจ็ดคน โดยมีอธิบดีกรมอนามัยเป็นเลขานุการ (ร่างมาตรา ๗ และ ๘)

(๔) กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งครั้งละสามปี และอาจได้รับการแต่งตั้งใหม่ อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระหรือหกปีไม่ได้ ไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันหรือไม่ (ร่างมาตรา ๑๑)

(๕) ตลอดระยะเวลาดำรงตำแหน่งและภายในเวลาสองปีนับแต่พ้นจากตำแหน่ง กรรมการจะประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษา หรือถือหุ้นของบุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลที่ประกอบกิจการประปาไม่ได้ เว้นแต่จะเป็นการถือหุ้นของนิติบุคคล โดยการซื้อในตลาดหลักทรัพย์ (ร่างมาตรา ๑๔ และ ๑๕)

(๖) คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการหรือบุคคลใดเพื่อพิจารณาหรือกระทำการตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ (ร่างมาตรา ๑๗)

(๗) ให้ประธานกรรมการและกรรมการเป็นผู้ปฏิบัติงานประจำเต็มเวลา โดยได้รับค่าตอบแทนต่าง ๆ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (ร่างมาตรา ๒๐)

(๘) ให้กรมอนามัยทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ โดยมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ รวมไปถึงปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย (ร่างมาตรา ๒๑)

(๙) การประกอบกิจการประปาแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ กิจการประปาขนาดเล็ก และกิจการประปาขนาดใหญ่ โดยแบ่งขนาดตามกำลังการผลิตน้ำ (ร่างมาตรา ๒๒)

(๑๐) การประกอบกิจการประปา ต้องได้รับใบอนุญาต โดยอาจมีการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อยกเว้นให้กิจการประปาบางประเภทไม่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตก็ได้ (ร่างมาตรา ๒๓)

(๑๑) คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๒๔)

(๑๒) การยื่นคำขอใบอนุญาตกิจการประปาขนาดเล็ก ให้ทำ ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะตั้งสถานที่ผลิตน้ำประปา ส่วนการยื่นคำขอใบอนุญาตกิจการประปาขนาดใหญ่ ให้ทำ ณ กรมอนามัย โดยกระบวนการตรวจสอบและพิจารณาเพื่ออนุญาตจะต้องแล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน (ร่างมาตรา ๒๕)

(๑๓) ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้อนุญาตการประกอบกิจการประปาขนาดเล็ก และให้คณะกรรมการเป็นผู้อนุญาตการประกอบกิจการประปาขนาดใหญ่ ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ให้ถือเป็นรายได้ของหน่วยงานผู้รับชำระค่าธรรมเนียมนั้น (ร่างมาตรา ๒๖)

(๑๔) ใบอนุญาตให้มีอายุไม่เกินสิบปี เว้นแต่คณะกรรมการจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น แต่ต้องไม่เกินสามสิบปี (ร่างมาตรา ๒๗)

(๑๕) ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจในการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๘)

(๑๖) ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการประปาขนาดเล็กจะขยายพื้นที่การให้บริการไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ต้องได้รับอนุญาตจากผู้บริหารท้องถิ่นแห่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเสียก่อน และต้องได้รับอนุญาตจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดอันมีเขตครอบคลุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นด้วย (ร่างมาตรา ๒๙)

(๑๗) หากพบว่าผู้รับใบอนุญาตขาดคุณสมบัติ หรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขในใบอนุญาต ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งให้แก้ไขภายในเวลาที่กำหนด หากไม่แก้ไข หรือหากปล่อยให้ดำเนินการต่อไปน่าจะเป็นเหตุให้เกิดภัยอันตรายหรือเสื่อมประโยชน์ต่อประชาชน ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งให้พักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้ (ร่างมาตรา ๓๐)

(๑๘) ผู้รับใบอนุญาตซึ่งถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต จะต้องให้บริการประปาแก่ผู้รับบริการต่อไปโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย เว้นแต่ผู้อนุญาตจะมีคำสั่งให้หยุดบริการประปาเสียด้วย (ร่างมาตรา ๓๐)

(๑๙) ผู้รับใบอนุญาตซึ่งถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตอาจอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้ แต่การอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนนั้น คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขถือเป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๓๑)

(๒๐) คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดมาตรฐานน้ำประปา และมาตรฐานการผลิตและจัดส่งน้ำประปา (ร่างมาตรา ๓๒ และ ๓๓)

(๒๑) คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดขั้นตอน วิธีการ และระยะเวลาในการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำประปา คุณภาพการผลิตและจัดส่งน้ำประปา (ร่างมาตรา ๓๔)

(๒๒) กรมอนามัยมีอำนาจหน้าที่ในการสุ่มตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำประปาและคุณภาพการผลิตและจัดส่งน้ำประปา โดยต้องสุ่มตรวจอย่างน้อยปีละสองครั้ง (ร่างมาตรา ๓๕)

(๒๓) ผู้รับใบอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในใบอนุญาต โดยจะต้องประกอบกิจการด้วยตนเองภายในเขตที่ได้รับอนุญาต ต้องจำหน่ายน้ำประปาตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมงทุกวัน เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัย ต้องประกอบกิจการประปาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่คณะกรรมการประกาศกำหนด และต้องเรียกเก็บอัตราค่าบริการไม่เกินอัตราที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต (ร่างมาตรา ๓๖)

(๒๔) หากผู้รับใบอนุญาตต้องการที่จะเลิกกิจการประปา ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบล่วงหน้า (ร่างมาตรา ๓๗)

(๒๕) ในกรณีที่การเลิกประกอบกิจการประปานั้นจะทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งให้หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนรายอื่นเข้าดำเนินการแทน จนกว่าจะมีผู้รับใบอนุญาตรายอื่นเข้าดำเนินการแทน (ร่างมาตรา ๓๗)

(๒๖) ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดทำรายงานการดำเนินการประกอบกิจการประปาและงบการเงินเสนอต่อผู้อนุญาตทุกปี (ร่างมาตรา ๓๘ และ ๓๙)

(๒๗) การระงับข้อพิพาทหรือการอุทธรณ์ ให้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในสัญญาจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น (ร่างมาตรา ๔๐)

(๒๘) ผู้รับใบอนุญาต ผู้รับบริการ หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยขั้นตอนและวิธีการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ร่างมาตรา ๔๑)

(๒๙) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจสอบกิจการ เอกสารหลักฐานคุณภาพน้ำประปา หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องของผู้รับใบอนุญาต และมีหน้าที่รายงานต่อผู้อนุญาตถึงการกระทำผิดหรือการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตของผู้รับใบอนุญาต (ร่างมาตรา ๔๒)

(๓๐) ถ้ากรรมการฝ่าฝืนข้อห้ามในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษา หรือถือหุ้นของบุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลที่ประกอบกิจการประปา ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดห้าม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๔๖)

(๓๑) ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๔๗)

(๓๒) ผู้ใดให้ข้อมูลอันเป็นเท็จหรือบิดเบือนซึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ขอรับใบอนุญาต ผู้รับใบอนุญาต ผู้รับบริการ หรือบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๔๙)

(๓๓) ผู้ใดประกอบกิจการประปาโดยไม่มีใบอนุญาต หรือเลิกประกอบกิจการประปาโดยไม่ทำตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสิบล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และยังคงต้องระวางโทษปรับเพิ่มอีกวันละไม่เกินสองหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน (ร่างมาตรา ๕๐)

(๓๔) ผู้รับใบอนุญาตที่ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และยังต้องระวางโทษปรับเพิ่มอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน (ร่างมาตรา ๕๑)

(๓๕) ถ้าการฝ่าฝืนเงื่อนไขนั้นเป็นการฝ่าฝืนด้วยการหยุดจ่ายน้ำประปา หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานตามที่คณะกรรมการกำหนด ต้องระวางโทษปรับเพิ่มอีกไม่เกินร้อยละห้าของมูลค่าการผลิตน้ำประปาต่อวันตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืน (ร่างมาตรา ๕๑)

(๓๖) ผู้ใดลักลอบใช้น้ำประปาโดยไม่มีสิทธิ และก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้รับใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๕๒)

(๓๗) ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจเปรียบเทียบปรับ และเมื่อเปรียบเทียบปรับแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ร่างมาตรา ๕๓)

(๓๘) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่ได้รู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น (ร่างมาตรา ๕๔)

(๓๙) ในระยะเริ่มแรก ให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการไปพลางก่อน และให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันหลังจากที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๕๕)

(๔๐) ให้ผู้รับสัมปทานประกอบกิจการประปา ก่อนที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นผู้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ใบอนุญาตมีอายุเท่ากับอายุสัมปทานที่เหลืออยู่ แต่ไม่เกินสามสิบปี (ร่างมาตรา ๕๖)

(๔๑) ให้ผู้ประกอบกิจการประปา ก่อนที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยได้รับยกเว้นให้ไม่ต้องขออนุญาตหรือขอสัมปทานเป็นผู้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ โดยใบอนุญาตมีอายุสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๕๗)

(๔๒) คำขอสัมปทานที่ยื่นไว้ก่อนที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังไม่ได้รับสัมปทานให้ถือว่าเป็นการยื่นคำขอใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๕๘)

ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ....
(ศนิवार บั้วบาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ยื่นเข้าสู่สภาแล้ว

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เหตุผล

เนื่องจากการสะสมของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศโลกปริมาณมหาศาล จากกิจกรรมการพัฒนาของมนุษย์ตั้งแต่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมช่วงปี พ.ศ. ๒๒๙๓ - ๒๓๙๓ จนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลายาวนานกว่าศตวรรษ ส่งผลให้เกิดสภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก เป็นที่ชัดเจนแล้วว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ทวีความรุนแรงขึ้น ส่งผลให้ระดับน้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้นจากน้ำแข็งขั้วโลกที่ละลาย และเกิดสภาพอากาศที่รุนแรง ได้แก่ คลื่นความร้อน ฝนตกรุนแรงและน้ำท่วมหนัก ภัยแล้งยืดเยื้อ และการเกิดไฟป่าเพิ่มขึ้น ปรากฏการณ์เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อเนื้ออย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดความสูญเสียและความเสียหายในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมใช้น้ำและการผลิตอาหาร สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เมือง การตั้งถิ่นฐาน และโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ ด้วยเหตุนี้ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับการดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งในด้านการบรรเทาผลกระทบโดยการจำกัดปริมาณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศ การเตรียมพร้อมรับปรับตัวกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น และการจัดการกับความสูญเสียและเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการอนุวัติการอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๓๕ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC 1992) อันมีสถานะเป็นกฎหมายแม่ของพิธีสารเกียวโต พ.ศ. ๒๕๔๐ (Kyoto Protocol 1997) และข้อตกลงปารีส พ.ศ. ๒๕๕๘ (Paris Agreement 2015) ที่ประเทศไทยได้ลงนามให้สัตยาบันเข้าร่วมเป็นภาคี ในวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยกำหนดให้ประเทศภาคีต้องจัดทำบัญชีข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (National Inventory Report) จัดเตรียม สื่อสาร และรักษาการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (Nationally Determined Contribution: NDC) ที่ตั้งใจจะบรรลุอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับแผนที่นำทางการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ (NDC Roadmap) เพื่อดำเนินการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ประเทศไทยต้องดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับการรายงานบัญชีปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งกำเนิด และปริมาณการกักเก็บก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งดูดซับ รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และดำเนินมาตรการเพื่อลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกภายในประเทศให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้น เพื่อให้ประเทศไทยมีกลไกการบังคับและส่งเสริมที่เข้มงวดเพื่อให้เกิดการลดก๊าซเรือนกระจกได้ตามเป้าหมายที่กำหนดตามพันธกรณีระหว่างประเทศ แสดงถึงเจตนาความมุ่งมั่นและความมุ่งมั่นในฐานะประชาคมโลก เพื่อการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำ ยกระดับความสามารถในการพร้อมรับปรับตัว พื้นตัว สร้างภูมิคุ้มกันให้ประเทศจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนที่คำนึงถึงความเป็นธรรมด้านสภาพภูมิอากาศ ทั้งกับนิเวศและชุมชนต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้มีมาตรการเรียกเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการประเมินปริมาณการปล่อย การกักเก็บ และการลดก๊าซเรือนกระจก โดยวิธีตรวจวัด รายงานและทวนสอบที่ได้มาตรฐานตามพันธกรณีระหว่างประเทศ ตลอดจนเพื่อกำหนดกลไกส่งเสริมการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้อง กับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้มุ่งหมายเพื่อการจัดการปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย ต้องเป็นการนำไปสู่การป้องกัน ลดความรุนแรงของปัญหาการบรรเทาผลกระทบ (Mitigation) การปรับตัว (Adaptation) และการสร้างความยืดหยุ่น (Resilience) ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาว ทั้งต่อประชาชน ระบบเศรษฐกิจ สังคม และนิเวศ ผ่านการดำเนินงานร่วมกับนานาชาติ โดยมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ เพื่อรักษาไว้ซึ่งคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และคุณภาพชีวิตของประชาชน ปวงชนรุ่นหลัง

และมนุษยชาติ ตลอดจนการเสริมสร้างศักยภาพของประชาชนในการปรับตัวและพัฒนา กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมแบบคาร์บอนต่ำและปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ โดยคำนึงถึงหลักความเป็นธรรมและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ” หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงรูปแบบสภาวะ อากาศและรูปแบบความแปรปรวนของสภาวะอากาศในระยะยาว อันเป็นผลจากกิจกรรมของ มนุษย์ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของบรรยากาศโลกโดยตรงหรือโดยอ้อม เพิ่มเติม จากความแปรปรวนของสภาวะอากาศทางธรรมชาติที่สังเกตเห็นได้ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน

“ก๊าซเรือนกระจก” หมายความว่า ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ก๊าซมีเทน ก๊าซไนตรัส ออกไซด์ ก๊าซไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน ก๊าซเปอร์ฟลูออโรคาร์บอน ก๊าซซัลเฟอร์เฮกซาฟลูออ ไรด์ ก๊าซไนโตรเจนไตรฟลูออไรด์ และก๊าซชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยความเห็น ชอบของคณะกรรมการ

“การลดก๊าซเรือนกระจก” หมายความว่า การดำเนินการของมนุษย์อันมีผลเป็นการ ลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งกำเนิดหรือเป็นการเพิ่มแหล่งกักเก็บก๊าซ เรือนกระจก และการดำเนินการอื่นใดของมนุษย์อันมีผลเป็นการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกใน ชั้นบรรยากาศ

“การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ” หมายความว่า การจัดการความ เสี่ยง และการป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้นจากผลการคาดการณ์การ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาว ทั้งต่อประชาชน ระบบเศรษฐกิจและสังคม และ ระบบนิเวศ ตลอดจนการเสริมสร้างศักยภาพของประชาชนในการปรับตัวและพัฒนากิจกรรม ทางเศรษฐกิจที่ดำรงอยู่ได้หรือได้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

“ข้อมูลกิจกรรม” หมายความว่า ข้อมูลที่สามารถนำมาประเมินหรือคำนวณปริมาณ การปล่อย การกักเก็บ หรือการลดก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นใน ระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่ง

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียก ชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การ มหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนการเปลี่ยนผ่านสีเขียว การปรับตัวและรับมือภัยพิบัติ

“คณะกรรมการกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนการเปลี่ยนผ่านสีเขียว การปรับตัวและรับมือภัยพิบัติ

“คณะกรรมการเปรียบเทียบ” หมายความว่า คณะกรรมการเปรียบเทียบโทษ ทางอาญาและพิจารณาค่าปรับทางปกครองซึ่งเกิดจากบรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

“แผนแม่บท” หมายความว่า แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แห่งชาติ

“แผนลดก๊าซเรือนกระจก” หมายความว่า แผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจก ของประเทศ

“แผนการปรับตัว” หมายความว่า แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและแผนการดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ

“กรม” หมายความว่า กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

“คณะกรรมการองค์การ” หมายความว่า คณะกรรมการองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

“องค์การ” หมายความว่า องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“ความเสี่ยง” (Risk) หมายความว่า โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย หรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ หรือการกระทำใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน

“ผลกระทบ” (Impact) หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากผลลัพธ์ในวงกว้างทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

“ความเปราะบาง” (Vulnerability) หมายความว่า สภาวะที่มีแนวโน้มจะได้รับผลกระทบเชิงลบ ขึ้นอยู่กับการเปิดรับต่อภัย (Exposure) ความอ่อนไหว (Sensitivity) และความสามารถหรือศักยภาพในการปรับตัว (Adaptive capacity)

“ภาวะคาร์บอน” หมายความว่า ภาวะที่ภาครัฐเก็บจากปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยจากกระบวนการผลิตสินค้าและบริการ ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจ

“ค่าธรรมเนียมคาร์บอน” หมายความว่า ค่าธรรมเนียมในการให้บริการการคำนวณปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกระบวนการผลิตสินค้าและบริการ ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจ

“ผลิตภัณฑ์” หมายความว่า สิ่งที่มีมนุษย์ผลิตขึ้น

“ของเสีย” หมายความว่า วัสดุที่ไม่ได้ใช้แล้ว

“คณะอนุกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

“นิติบุคคลควบคุม” หมายความว่า นิติบุคคลที่กรมประกาศให้เป็นนิติบุคคลควบคุมตามมาตรา ๔๔ รวมถึงบุคคลควบคุมโดยสมัครใจและบุคคลควบคุมใหม่

“นิติบุคคลควบคุมโดยสมัครใจ” หมายความว่า นิติบุคคลที่กรมประกาศให้เป็นนิติบุคคลควบคุมตามมาตรา ๑๐๐

“นิติบุคคลควบคุมใหม่” หมายความว่า นิติบุคคลที่กรมประกาศให้เป็นนิติบุคคลควบคุมตามมาตรา ๑๐๑

“ปีดำเนินการ” หมายความว่า ระยะเวลาแต่ละปีของระยะเวลาจัดสรรตามที่กำหนดในแผนจัดสรร

“แผนจัดสรร” หมายความว่า แผนการจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

“สิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก” หมายความว่า สิทธิที่แสดงถึงปริมาณก๊าซเรือนกระจกซึ่งภาครัฐจัดสรรให้แก่นิติบุคคล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการลดก๊าซเรือนกระจก

“สิทธิสำรอง” หมายความว่า สิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่สำรองไว้ตามพระราชบัญญัตินี้

“ระยะเวลาจัดสรร” หมายความว่า ระยะเวลาทั้งหมดของแผนจัดสรรใด ๆ

“คาร์บอนเครดิต” หมายความว่า ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดหรือกักเก็บได้จากการดำเนินกิจกรรมการลดก๊าซเรือนกระจก ซึ่งได้รับการรับรองและบันทึกในระบบทะเบียนของหน่วยงานเจ้าของมาตรฐานการรับรองคาร์บอนเครดิต โดยมีหน่วยเป็นตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

“วัตถุประสงค์ภายในประเทศ” หมายความว่า การใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อขอรับการรับรอง ขอรับสิทธิประโยชน์ หรือดำเนินการอื่นใดตามมาตราการหรือกลไกตามพระราชบัญญัตินี้ รวมถึงมาตราการหรือกลไกอื่นที่กำหนดโดยหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีเงื่อนไขหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดการก๊าซเรือนกระจก ตลอดจนวัตถุประสงค์อื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการและคณะกรรมการองค์การ

“วัตถุประสงค์ระหว่างประเทศ” หมายความว่า การใช้คาร์บอนเครดิตที่เกิดจากกิจกรรมการลดก๊าซเรือนกระจกที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย เพื่อแสดงผลการดำเนินงานหรือการบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ หรือภาคอื่น ภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศ หรือของบุคคลที่มีใช้รัฐภายใต้ข้อกำหนดขององค์การระหว่างประเทศ หรือข้อตกลงที่ประเทศไทยเป็นภาคี ตลอดจนการใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์อื่นใดที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศตามหมวดนี้

“มาตรฐานระหว่างประเทศ” หมายความว่า มาตรฐานการรับรองคาร์บอนเครดิตของกลไกที่จัดตั้งขึ้นตามความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี

“มาตรฐานอิสระ” หมายความว่า มาตรฐานการรับรองคาร์บอนเครดิตนอกเหนือจากมาตรฐานระหว่างประเทศและมาตรฐานที่องค์การกำหนด

“ธุรกิจคาร์บอนเครดิต” หมายความว่า การประกอบธุรกิจตามประเภทดังต่อไปนี้

(๑) ศูนย์ซื้อขายคาร์บอนเครดิต

(๒) ผู้ให้บริการรับรองคาร์บอนเครดิตตามมาตรฐานอิสระ

(๓) กิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับคาร์บอนเครดิตตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามข้อเสนอ

แนะของคณะกรรมการและคณะกรรมการองค์การ

“ศูนย์ซื้อขายคาร์บอนเครดิต” หมายความว่า ศูนย์กลางหรือเครือข่ายในรูปแบบใด ๆ ที่จัดให้มีขึ้นเพื่อการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนคาร์บอนเครดิต โดยการจับคู่หรือหาคู่สัญญาให้หรือการจัดระบบหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้ซึ่งประสงค์จะซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนคาร์บอนเครดิตสามารถทำความตกลงหรือจับคู่สัญญากันได้ โดยกระทำเป็นทางการค้าปกติ ทั้งนี้ให้หมายความรวมถึงการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนหน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งถูกสร้างขึ้นโดยบุคคลอื่นนอกจากองค์การบนระบบหรือเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์โดยกำหนดสิทธิในการได้มาซึ่งคาร์บอนเครดิตหรืออ้างอิงคาร์บอนเครดิตด้วย

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑ บททั่วไป

มาตรา ๖ บุคคลและชุมชนมีสิทธิในการดำรงชีพในสภาพอากาศที่ดีและเหมาะสม สิทธิในการเข้าถึงทรัพยากร สิทธิในวิถีชีวิต และการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน ผ่านการบูรณาการแนวคิดการบรรเทาผลกระทบ การปรับตัว และการสร้างความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งต้องได้รับการเคารพและไม่ถูกละเมิดจากบุคคลและหน่วยงานของรัฐ รวมถึงสิทธิต่าง ๆ ตามหลักธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้

(๑) สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่จัดเก็บโดยภาครัฐ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ

(๒) สิทธิในการได้รับแจ้งข้อมูล และสร้างเสริมความสามารถหรือศักยภาพในการปรับตัวจากรัฐเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือจากผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงสิทธิในการได้รับการส่งเสริมการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตามหมวด ๑๐ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) สิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐในการกำหนดนโยบาย จัดทำกฎหมาย และกำกับดูแลการบูรณาการแนวคิดการบรรเทาผลกระทบ การปรับตัว และการสร้างความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสิทธิในการแสดงความคิดเห็น ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานการจัดการปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของภาครัฐ

(๔) สิทธิในการเข้าถึงและได้รับความยุติธรรมด้านสภาพภูมิอากาศ ตามหลักสิทธิมนุษยชนที่รับรองโดยความตกลงปารีส พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๗ เพื่อเป็นการรับรองและคุ้มครองสิทธิในชีวิต ทรัพย์สิน และการมีคุณภาพชีวิตที่ดี รัฐมีพันธกรณีในการคุ้มครอง เคารพ และทำให้เต็มเต็มแก่บุคคลทุกคน รวมถึงการคุ้มครองกลุ่มเปราะบางเป็นพิเศษ ภาครัฐจึงมีหน้าที่เสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ประชาชน เพื่อเพิ่มความสามารถในการปรับตัวในด้านชีวิตความเป็นอยู่และกรรมอาชีพ โดยให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสร้างเสริมทักษะในการประกอบอาชีพสีเขียว ซึ่งเป็นงานที่ให้ความสำคัญและตระหนักถึงเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก ทั้งต่อประชาชนและบุคลากรในหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๘ หน่วยงานของรัฐต้องคำนึงถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และบูรณาการแนวคิดการบรรเทาผลกระทบ การปรับตัว และการสร้างความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เข้าในแผน แผนงาน และโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ โดยให้ความสำคัญกับความเสมอภาคและสิทธิมนุษยชนในการตัดสินใจและดำเนินการใด ๆ ในด้านสภาพภูมิอากาศ

มาตรา ๙ ในการจัดทำแผนแม่บท แผนลดก๊าซเรือนกระจก แผนการปรับตัว และแผนการจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ให้กรมจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และประชาชน และให้นำผลการรับฟังความคิดเห็นนั้นมาใช้ประกอบการทำแผนนั้นด้วย

หน่วยงานของรัฐจะจัดทำแผนปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจของตนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามแผนแม่บท แผนลดก๊าซเรือนกระจก แผนการปรับตัว และแผนการจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หรือบทบัญญัติอื่นใดของพระราชบัญญัตินี้ได้ แต่จะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และประชาชน และให้นำผลการรับฟังความคิดเห็นนั้น มาใช้ประกอบการทำแผนนั้นด้วย

ในกรณีที่มิใช่กฎหมายเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นตามวรรคหนึ่งอยู่แล้ว ให้นำหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรับฟังความคิดเห็นตามกฎหมายนั้นมาใช้บังคับกับกรณีนี้ด้วย เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๐ ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณของหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจตามแผนแม่บท แผนลดก๊าซเรือนกระจก แผนการปรับตัว และแผนการจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ต้องสอดคล้องกับภาระในการดำเนินงานตามภารกิจ และหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในแผน

หมวด ๒

คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและ แผนการดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ

มาตรา ๑๑ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและแผนการดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ” ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย
เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ปลัดกระทรวงพลังงาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานประสานงาน

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีผลงานและประสบการณ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พลังงาน เศรษฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การเกษตร หรือกฎหมาย สิ่งแวดล้อม จำนวนไม่เกินเก้าคน

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชนซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้ซึ่งสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย ร่วมกันเลือกจำนวนสามคน

(๖) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคประชาสังคมซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้ซึ่งเครือข่ายภาคประชาสังคมร่วมกันเลือกจำนวนไม่เกินเก้าคน ได้แก่ ผู้แทนจากภาคเกษตรกรรม ภาคประมง ภาคท่องเที่ยว ภาคพลังงาน ภาคเด็กและเยาวชน และผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ เช่น กลุ่มการจัดการน้ำ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้พิการ เป็นต้น

ให้ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม และผู้อำนวยการองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ โดยควรคำนึงถึงสัดส่วนของเพศสภาพในองค์ประกอบของคณะกรรมการด้วย

มาตรา ๑๒ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
- (๖) ไม่เป็นบุคคลซึ่งหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานเอกชนไล่ออก ปลดออก ให้ออก หรือเลิกจ้าง เพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง
- (๗) ไม่เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ เว้นแต่เป็นผู้สอนหรือนักวิจัยซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือในสถาบันการวิจัยของรัฐ
- (๘) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง
- (๙) ไม่เป็นผู้มีผลประโยชน์ทับซ้อนการปฏิบัติงานในฐานะกรรมการ

มาตรา ๑๓ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละห้าปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินกว่าสองวาระติดกันมิได้ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระหรือมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ หากยังมีไม่ได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๔ นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ หรือหย่อนความสามารถ
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๒

มาตรา ๑๕ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) พิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดและต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ
- (๒) จัดทำแผนแม่บทที่สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย และพันธกรณีระหว่างประเทศต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๒๓ รวมถึงจัดทำแผนลดก๊าซเรือนกระจกตามมาตรา ๗๓ และแผนการปรับตัวตามมาตรา ๓๕ เพื่อดำเนินการตามแผนแม่บท และเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ
- (๓) เสนอแนะนโยบายและมาตรการด้านการลดก๊าซเรือนกระจกการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง
- (๔) เสนอแนะมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศต่อคณะรัฐมนตรี
- (๕) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้มีการตราหรือแก้ไขเพิ่มเติม กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ รวมถึงการดำเนินการอื่นที่จำเป็นหรือเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติตามพันธกรณีด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย
- (๖) เสนอแนะแนวทางและทำที่ในการเจรจาความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงนโยบายแนวทางการทำความร่วมมือกับต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ
- (๗) ติดตามและประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและทุกภาคส่วนให้เป็นไปในทิศทางที่มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนแม่บท แผนลดก๊าซเรือนกระจก แผนการปรับตัว และแผนการจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และรายงานผลการติดตามและประเมินผลดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อกำกับการปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด
- (๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย
- (๙) ดำเนินการให้ประเทศไทยมีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ได้ตามระยะเวลาและเป้าหมายของการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด

(๑๐) ดำเนินการให้ประเทศไทยมีความเป็นกลางทางคาร์บอนภายในปี ๒๕๗๘ หรือตามระยะเวลาและเป้าหมายที่กำหนดในยุทธศาสตร์ระยะยาวในการพัฒนาแบบปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำของประเทศและมีการทบทวนเป้าหมายทุกห้าปี เว้นแต่เมื่อมีเหตุจำเป็นจะทบทวนก่อนถึงกำหนดระยะเวลาการทบทวนก็ได้

(๑๑) ดำเนินการให้ประเทศไทยมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี ๒๕๕๓ หรือตามระยะเวลาและเป้าหมายที่กำหนดในยุทธศาสตร์ระยะยาวในการพัฒนาแบบปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำของประเทศ และมีการทบทวนเป้าหมายทุกห้าปี เว้นแต่เมื่อมีเหตุจำเป็นจะทบทวนก่อนถึงกำหนดระยะเวลาการทบทวนก็ได้

(๑๒) ดำเนินการให้ประเทศไทยมีการปรับตัวเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

มาตรา ๑๖ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีสิทธิหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำแผนแม่บทแผนลดก๊าซเรือนกระจก และแผนการปรับตัว เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการอื่นเพื่อปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

คณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งอาจแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่คณะอนุกรรมการมอบหมาย

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การพ้นจากตำแหน่งของคณะอนุกรรมการ ให้นำความในมาตรา ๑๒ และ ๑๔ มาบังคับใช้โดยอนุโลม

การประชุมคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน ให้นำบทบัญญัติความในมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือ คณะทำงานอาจเชิญบุคคลใดมาเพื่อให้ข้อเท็จจริง ความเห็น คำแนะนำทางวิชาการ หรือส่งเอกสาร หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๙ ให้ปลัดกระทรวงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นเลขานุการของคณะกรรมการ และมีหน้าที่ และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานวิชาการและงานธุรการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน

(๒) จัดทำนโยบายและมาตรการของประเทศเกี่ยวกับการลดก๊าซเรือนกระจก การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การจัดการความเสี่ยงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๓) จัดเก็บและรวบรวมข้อมูลก๊าซเรือนกระจกและข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงจัดทำบัญชีก๊าซเรือนกระจกของประเทศเพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบายและการรายงานข้อมูลตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

(๔) ส่งเสริมความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานหรือคณะกรรมการของรัฐ รัฐบาล ต่างประเทศ องค์กรระหว่างประเทศ และภาคเอกชนเพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) จัดทำและเสนอแผนแม่บท แผนลดก๊าซเรือนกระจก แผนการปรับตัว และแผนการจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยและพันธกรณีระหว่างประเทศต่อคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบดำเนินการตามมาตรา ๑๕ (๗)

(๖) จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและทุกภาคส่วน ให้เป็นไปในทิศทางที่มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนแม่บท แผนลดก๊าซเรือนกระจก แผนการปรับตัว และแผนการจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และรายงานผลการติดตามและประเมินผลดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อกำกับการปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด และเผยแพร่ผลการดำเนินงานต่อสาธารณชนผ่านทางช่องทางต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

(๗) จัดเวทีสาธารณะเพื่อนำเสนอแผนแม่บท แผนลดก๊าซเรือนกระจก แผนการปรับตัว แผนการจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน และรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาสังคม ภาคการศึกษา และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นให้เป็นหน้าที่ และอำนาจของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

หมวด ๓

เป้าหมายการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย

มาตรา ๒๐ ให้กรมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ แก้ไขเพิ่มเติม หรือปรับปรุง เป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย พันธกรณีระหว่างประเทศ หรือความรู้ทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปหรือพัฒนาขึ้นในสาระสำคัญ

มาตรา ๒๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๕ ให้หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนกำหนด เป้าหมาย แผนปฏิบัติการ และมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในแต่ละภาคส่วน ให้สอดคล้องกันกับเป้าหมายของประเทศ ตลอดจนดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามระยะเวลาที่กำหนด

หมวด ๔ แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ

มาตรา ๒๒ ให้คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจัดให้มีแผนระดับชาติ เรียกว่า “แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ” เพื่อเป็นกรอบการดำเนินการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยตามระยะเวลาที่กำหนด

แผนแม่บทตามวรรคหนึ่ง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ เว้นแต่จะกำหนดวันใช้บังคับเป็นอย่างอื่น และให้กรมเผยแพร่แผนแม่บทให้ประชาชนทราบทางระบบสารสนเทศของกรมด้วย

ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีภารกิจตามที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทมีหน้าที่ดำเนินการตามหน้าที่ และอำนาจของตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนแม่บท

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่การแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงแผนแม่บทด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๓ แผนแม่บทต้องประกอบด้วยรายละเอียดอย่างน้อยดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดระยะเวลาการใช้บังคับ
- (๒) รายงานสถานการณ์ของประเทศไทย ซึ่งต้องประกอบด้วย ข้อมูลปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในภาคพื้นดินต่าง ๆ และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- (๓) เป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ เป้าหมายด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และยุทธศาสตร์ระยะยาวในการบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ
- (๔) แนวทางการขับเคลื่อนแผนแม่บทที่เป็นรูปธรรม ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย การกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบดำเนินการตามแผนแม่บท รวมทั้งบทบาท ทิศทางความร่วมมือ และแนวทางสนับสนุนภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้นำแผนแม่บทไปดำเนินการ
- (๕) แนวทางการติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติตามแผนแม่บท

มาตรา ๒๔ เพื่อประโยชน์ในการติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการตามแผนแม่บทให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนดังกล่าวรายงานผลการดำเนินการให้กรมทราบภายในระยะเวลาและรายการที่กรมกำหนด

ให้กรมมีหน้าที่และอำนาจในการติดตามและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนแม่บทของหน่วยงานของรัฐ และให้กรมจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนแม่บทเสนอต่อ

คณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยความคืบหน้าในการดำเนินการ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหา และให้เปิดเผยรายงานดังกล่าวต่อสาธารณะผ่านระบบสารสนเทศของกรมด้วย

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการว่าการดำเนินการของหน่วยงานใดไม่สอดคล้องกับแผนแม่บท หรือมีความคืบหน้าการดำเนินการไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนดังกล่าว คณะกรรมการอาจสั่งให้กรมหรือกับหน่วยงานนั้นเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา อุปสรรคให้ได้ข้อยุติหรืออาจมีข้อเสนอแนะการดำเนินการไปยังรัฐมนตรีเจ้าสังกัดของหน่วยงานนั้นก็ได้

ในกรณีหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่รายงานความคืบหน้าของการดำเนินการตามแผนแม่บท หรือมีปัญหาอุปสรรคสำคัญในการดำเนินการตามแผนดังกล่าว หรือเกิดความขัดแย้งระหว่างการปฏิบัติตามแผนกับการดำเนินการตามนโยบายที่สำคัญอื่นของรัฐ ให้คณะกรรมการรายงานปัญหาอุปสรรค หรือความขัดแย้งนั้นไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการทบทวนแผนแม่บททุกห้าปี เว้นแต่เมื่อมีเหตุจำเป็นจะทบทวน แผนแม่บทก่อนถึงกำหนดระยะเวลาการทบทวนก็ได้ ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานผลการทบทวนตามวรรคหนึ่งเสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์ผลการดำเนินการตามแผนแม่บท ร่วมกับข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย พิจารณาระหว่างประเทศ รวมถึงความคิดเห็นของประชาชนอย่างรอบคอบ และให้เปิดเผยรายงานดังกล่าวให้ประชาชนทราบทางระบบสารสนเทศของกรม

หมวด ๕

การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ส่วนที่ ๑

การจัดทำข้อมูลและองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการวางแผนและขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

มาตรา ๒๗ ให้กรมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำฐานข้อมูลกลางด้านภูมิอากาศของประเทศซึ่งประชาชนเข้าถึงได้ทางระบบสารสนเทศ เพื่อเป็นศูนย์ข้อมูลการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการประเมินความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ โดยอย่างน้อยต้องปรากฏข้อมูล ดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลการคาดการณ์ภูมิอากาศและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ ในอนาคต ในฉากทัศน์ต่าง ๆ

(๒) ข้อมูลการประเมินความเสี่ยงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในอนาคตด้านการจัดการน้ำ การเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร การท่องเที่ยว การสาธารณสุข การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์

(๓) รายการอื่นตามที่กรมประกาศกำหนด

การนำเสนอข้อมูล และการปรับปรุงข้อมูลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นปัจจุบัน ให้เป็นไปตามที่กรมประกาศกำหนด

มาตรา ๒๘ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำฐานข้อมูลกลางด้านภูมิอากาศของประเทศ ให้กรมมีอำนาจเข้าถึงหรือเรียกข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานอื่นของรัฐที่ครอบครองข้อมูลนั้น หรือมีอำนาจเรียกข้อมูลนั้นตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๙ ให้กรมอุตุฯ มีหน้าที่ในการคาดการณ์และจัดทำข้อมูลการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศตามมาตรา ๒๗ (๑) โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วย ข้อมูลคาดการณ์ในระยะยาวเกี่ยวกับระดับอุณหภูมิอากาศ และปริมาณน้ำฝนในแต่ละภูมิภาคของประเทศ

มาตรา ๓๐ ให้กรมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการประเมินผลกระทบและความเสี่ยงที่เกิดขึ้นและคาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในด้านการจัดการน้ำ การเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร การท่องเที่ยว การสาธารณสุข การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์ การคมนาคม และด้านอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยจะประเมินเป็นรายพื้นที่หรือภาคส่วนก็ได้ แต่อย่างน้อยต้องคำนึงถึงเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ

(๒) ข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวข้อง

(๓) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนและชุมชน รวมถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศของประเทศไทย

(๔) ระดับของผลกระทบที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นกับประชาชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดหรือภาคส่วนหนึ่งภาคส่วนใดเป็นการเฉพาะ

ให้กรมเสนอผลการประเมินผลกระทบและความเสี่ยงตามวรรคหนึ่งต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ และเผยแพร่ผลการประเมินดังกล่าวในฐานข้อมูลตาม มาตรา ๒๗ ด้วย

ความร่วมมือตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามรูปแบบและวิธีการที่กรมกำหนด

มาตรา ๓๑ ให้กรมแจ้งผลการประเมินความเสี่ยงและผลกระทบตามมาตรา ๓๐ ไปยังหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการกำหนดมาตรการป้องกันและรับมือความเสี่ยงและผลกระทบ รวมทั้งแจ้งให้ประชาชนรับทราบตามหน้าที่ และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานนั้น

ในกรณีที่ไม่มีกฎหมายใดกำหนดให้อำนาจดำเนินการป้องกันหรือบรรเทาความเสี่ยงหรือผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ให้กรมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อสั่งการต่อไป

มาตรา ๓๒ เพื่อประโยชน์ในการประเมินความเสี่ยงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่จัดส่งหรือเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและข้อมูลที่เป็น เพื่อใช้ประกอบการประเมินความเสี่ยงและผลกระทบ ตลอดจนข้อมูลการกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันและบรรเทาความเสี่ยงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานนั้น ให้แก่กรมตามที่กรมร้องขอ

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้จัดทำข้อมูลตามวรรคหนึ่งในรูปแบบดิจิทัล ให้กรมจัดให้มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลนั้นกับหน่วยงานของรัฐที่ครอบครองข้อมูลนั้น ทั้งนี้ให้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขและระเบียบตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัลด้วย

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่กรมเห็นว่าข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐไม่เพียงพอสำหรับการประเมินความเสี่ยงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ กรมอาจขอให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องสำรวจ จัดเก็บ จัดทำ และจัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและข้อมูลที่เป็น เพื่อใช้ประกอบการประเมินความเสี่ยงและผลกระทบเพิ่มเติมให้กรมก็ได้

หากข้อมูลที่ต้องการเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่งไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจหรือความรับผิดชอบของหน่วยงานใดของรัฐ ให้กรมเสนอให้คณะกรรมการพิจารณา และในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการอาจเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่เกิดปัญหาความขัดแย้งหรืออุปสรรคในการดำเนินงานตามมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ให้กรมหารือกับหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องและรายงานปัญหาความขัดแย้งหรืออุปสรรคไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อยุติข้อพิพาทหรือสั่งการตามที่เห็นสมควร

ส่วนที่ ๒

แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ

มาตรา ๓๕ ให้คณะกรรมการจัดทำแผนนโยบาย เรียกว่า “แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ” เพื่อกำหนดทิศทางของประเทศในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างเป็นรูปธรรม แนวทางการส่งเสริม สนับสนุน และวางแผนขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการปรับตัวเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยให้สอดคล้องกับแผนแม่บท

แผนการปรับตัวตามวรรคหนึ่ง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้
เว้นแต่จะกำหนดวันใช้บังคับเป็นอย่างอื่น และให้กรมเผยแพร่แผนดังกล่าวต่อสาธารณะผ่าน
ระบบสารสนเทศของกรม

ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีภารกิจตามที่กำหนดไว้ในแผนการปรับตัวมีหน้าที่ดำเนินการ
ตามหน้าที่และอำนาจเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนการปรับตัว

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่การแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุง
แผนการปรับตัวด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๖ ในการจัดทำแผนการปรับตัว คณะกรรมการอย่างน้อยต้องคำนึงถึง
เรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ผลการประเมินความเสี่ยงและผลกระทบตามมาตรา ๓๑

(๒) นโยบายและแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง

สภาพภูมิอากาศ

(๓) พันธกรณีระหว่างประเทศและกฎหมายของประเทศไทย

(๔) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนและชุมชน
รวมถึง ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศของประเทศไทย

(๕) สิทธิในการอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีของประชาชนและชุมชนที่ได้รับการรับรอง
โดยสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ

(๖) ความพร้อมและงบประมาณของหน่วยงานของรัฐที่ต้องปฏิบัติตามแผน

มาตรา ๓๗ แผนการปรับตัวต้องประกอบด้วยรายละเอียดอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(๑) วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการดำเนินงานด้านการปรับตัวเพื่อเสริมสร้าง
ภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย
เป้าหมายด้านการจัดการน้ำ การเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร การท่องเที่ยว การสาธารณสุข
การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การตั้งถิ่นฐานและความมั่นคงของมนุษย์ และการคมนาคม

(๒) แนวทางและมาตรการเพื่อการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่
สมควรดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด การนำมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ เช่น ภาษี
และเงินอุดหนุน มาใช้เป็นแรงจูงใจให้ปรับตัว การลงทุนภาครัฐอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากระบบ
เตือนภัยล่วงหน้า รวมถึงการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตลอดจนการเชื่อมโยงกับกฎหมาย
ควบคุมอาคาร โดยมุ่งเน้นไปยังการเพิ่มศักยภาพของประชาชนในการปรับตัวและสร้างสังคมที่
ยืดหยุ่น โดยจัดลำดับความสำคัญจากภาคส่วน คำนึงถึงเพศสภาพที่อาจได้รับผลกระทบไม่
เท่ากัน กลุ่มคนที่เปราะบาง เช่น ภาคเกษตร ผู้พิการ ผู้ที่ทำงานกลางแจ้ง เป็นต้น การพัฒนา
นวัตกรรมที่ช่วยในการปรับตัว การจัดการกับระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และ
การกำหนดมาตรการเชิงรุกให้สอดคล้องกับผลการประเมินความเสี่ยงและความเสียหาย
รวมถึงการกำหนดหน่วยงานของรัฐที่ต้องปฏิบัติตามแนวทางหรือมาตรการดังกล่าว

(๓) การประมาณการงบประมาณและการจัดสรรงบประมาณที่ต่อเนื่องและจำเป็น
ในการปฏิบัติตามแผน

(๔) กำหนดระยะเวลาและตัวชี้วัดของการดำเนินการตามแนวทางและมาตรการ เพื่อการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๕) วิธีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการตามแผน เพื่อปรับปรุงแผนทุก ๕ ปี

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่กรมเห็นว่าพื้นที่ใดหรือภาคส่วนใดได้รับผลกระทบหรืออาจได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง ทะเลกรด เป็นต้น ให้กรมวางแผนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสีย และประชาชนในพื้นที่หรือภาคส่วนนั้น ในการจัดทำแนวทางการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงแผนการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติธรรมชาติในระดับท้องถิ่น สำหรับพื้นที่หรือภาคส่วนนั้นเป็นการเฉพาะก็ได้ โดยแนวทางดังกล่าวต้องสอดคล้องกับแผนการปรับตัว และต้องคำนึงถึงเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ และวิถีชีวิตของชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นในพื้นที่นั้น หรือลักษณะเฉพาะของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้การเตือนภัยชุมชนโดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงมีประสิทธิภาพมากขึ้น การคาดการณ์และจัดทำข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐควรมีการอ้างอิงเชื่อมโยงกับข้อมูลเชิงภูมิศาสตร์ด้วย

ภาครัฐควรใช้แนวทางการปรับตัวโดยอาศัยระบบนิเวศ (Ecosystem-based Adaptation: EbA) ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่อิงธรรมชาติ (Nature-based Solutions: NbS) เป็นเครื่องมือหลัก เพื่อลดความเสี่ยงและสร้างความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทของพื้นที่ โดยต้องผ่านการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อชุมชนในพื้นที่ เพื่อให้ได้ทางเลือกที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

เมื่อจัดทำแนวทางตามวรรคหนึ่งแล้วเสร็จ ให้กรมเสนอแนวทางดังกล่าว รวมทั้งประเมินภาระค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ให้คณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบ และให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจเพื่อวางแผนการดำเนินงาน และปฏิบัติการให้เป็นไปตามแนวทางนั้น ตลอดจนขอตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปี แห่งพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานได้หรือขอรับการสนับสนุนตามหมวด ๗

หน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคส่วนหรือประชาชนที่ได้รับผลกระทบหรืออาจได้รับผลกระทบ มีสิทธิเสนอหรือแจ้งข้อมูลให้กรมดำเนินการตามความในวรรคแรก ให้มีการกำหนดพื้นที่ต้นแบบอย่างน้อย ๑ พื้นที่ ในแต่ละภาคของประเทศ เพื่อเป็นตัวอย่างในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับท้องถิ่น

มาตรา ๓๙ เพื่อประโยชน์ในการติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการตามแผนการปรับตัว ให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนดังกล่าวรายงานผลการดำเนินการให้กรมทราบภายในระยะเวลาและตามรายการที่กรมกำหนด ให้กรมมีหน้าที่และอำนาจในการติดตามและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนการปรับตัวของหน่วยงานของรัฐ และให้กรมจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปรับตัว เสนอต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยความคืบหน้าในการดำเนินการ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหา และให้เปิดเผยรายงานการดำเนินงานดังกล่าวต่อสาธารณะผ่านระบบสารสนเทศของกรมด้วย

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่มีความปรากฏต่อคณะกรรมการว่าการดำเนินการของหน่วยงานใดไม่สอดคล้องกับแผนการปรับตัว หรือมีความคืบหน้าการดำเนินการไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนดังกล่าว คณะกรรมการอาจสั่งให้กรมหรือกับหน่วยงานนั้นเพื่อหาทางแก้ไข ปัญหาอุปสรรคให้ได้ข้อยุติ หรืออาจมีข้อเสนอแนะการดำเนินการไปยังรัฐมนตรีเจ้าสังกัดของหน่วยงานนั้นก็ได้

ในกรณีหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่รายงานความคืบหน้าของการดำเนินการตามแผนการปรับตัว หรือมีปัญหา อุปสรรคสำคัญในการดำเนินการตามแผนดังกล่าว หรือเกิดความขัดแย้งระหว่างการปฏิบัติตามแผนกับการดำเนินการตามนโยบายที่สำคัญอื่นของรัฐ ให้คณะกรรมการรายงานปัญหาอุปสรรคหรือความขัดแย้งนั้น ไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เหมาะสม

หมวด ๖

มาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๔๑ ให้กรมจัดให้มีมาตรฐานกลางในการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เรียกว่า “มาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม” ที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีความเข้าใจตรงกันและมีจุดยึดโยงให้นำไปใช้อ้างอิงในการประเมินสถานะการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ วางแผนเชิงกลยุทธ์ กำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการ รวมถึงจัดสรรและใช้จ่ายเงินทุนได้อย่างมีมาตรฐานสอดคล้องกัน

ให้จัดตั้งคณะทำงานที่เรียกว่า “คณะทำงานขับเคลื่อนการกำหนดนิยามและจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม” ซึ่งต้องประกอบด้วยหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่มีความเชี่ยวชาญ เข้าร่วมเพื่อสะท้อนความเห็นของทุกภาคส่วน โดยคณะทำงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำมาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

(๒) จัดทำรายละเอียดในแต่ละภาคเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับความจำเป็นเร่งด่วน โดยคำนึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและความพร้อมในการปรับตัวของแต่ละภาคส่วน

(๓) พัฒนาให้มีหน่วยงานหรือบุคลากรที่รับรองมาตรฐานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมภายในประเทศ

(๔) มีกลไกในการช่วยเหลือผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียว เช่น กลุ่มเปราะบาง ชุมชน ฯลฯ เพื่อให้เป็นไปตามหลักการเปลี่ยนผ่านที่เป็นธรรม (Just Transition)

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย ให้ความสำคัญในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้ บังคับแก่การแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงมาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม และการกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบ หรืออำนาจหน้าที่ของคณะทำงานขับเคลื่อนการกำหนดนิยามและจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม โดยอนุโลม

มาตรา ๔๒ การจัดทำมาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๑ สามารถแบ่งการดำเนินการเป็นระยะตามความเหมาะสมกับบริบทและความจำเป็นของประเทศในด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม โดยให้กรมจัดให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการจัดทำมาตรฐานดังกล่าวด้วย โดยการรับฟังความคิดเห็นต้องมีความทั่วถึง เปิดเป็นสาธารณะ และเป็นไปตามหลักการเปลี่ยนผ่านที่เป็นธรรม

ให้กรมมีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติม ปรับปรุง หรือจัดทำใหม่ บรรดามาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมระยะต่าง ๆ ที่ได้มีการดำเนินงานและใช้อ้างอิงอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ รวมถึงเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบหรืออำนาจหน้าที่ของคณะทำงานขับเคลื่อนการกำหนดนิยามและจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๓ มาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมในแต่ละระยะ อย่างน้อยต้องประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้

(๑) ขอบเขตและวัตถุประสงค์ทางสิ่งแวดล้อมของการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม อาทิ การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการดูดกลับ หรือดักจับก๊าซเรือนกระจก การปรับตัว การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างยั่งยืน การเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจหมุนเวียน การป้องกันและควบคุมมลพิษ และการป้องกันและฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ

(๒) ขอบเขต หลักการและเหตุผลในการเลือกภาคเศรษฐกิจที่มีนัยสำคัญ อาทิ พลังงาน ขนส่ง อุตสาหกรรม เกษตรกรรม ของเสีย และป่าไม้

(๓) หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินรายกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

(๔) เงื่อนไขและตัวชี้วัดสำหรับวิธีการประเมินรายกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

(๕) กรอบหลักการประเมินผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ทางสิ่งแวดล้อมด้านอื่น ๆ และผลกระทบทางสังคม รวมถึงมาตรการหรือแผนการเยียวยาผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น

(๖) คำแนะนำสำหรับการทบทวนมาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับบริบทที่อาจเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

มาตรา ๔๔ ให้นำมาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมมาใช้อ้างอิงในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การจัดทำนโยบาย แผน แผนปฏิบัติการ หรือมาตรการลดก๊าซเรือนกระจก การปรับตัว หรือการส่งเสริมการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ และของหน่วยงานรัฐในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

(๒) การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของประเทศ

(๓) การใช้จ่ายเงินของกองทุนตามมาตรา ๗๗ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประกาศกำหนด

(๔) การรายงานข้อมูลการดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกของนิติบุคคลตามมาตรา ๔๘

(๕) กรณีอื่นใดตามที่กรมประกาศกำหนด

ความตามวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับหลังจากมาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมระยะนั้น ๆ ได้มีการประกาศใช้อ้างอิงตามความสมัครใจไปแล้วอย่างน้อย ๓ ปีขึ้นไป โดยให้ใช้บังคับกับการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐก่อนเป็นเวลา ๓ ปีแล้วจึงใช้บังคับกับเอกชน

หมวด ๗

ข้อมูลก๊าซเรือนกระจก

ส่วนที่ ๑

บัญชีก๊าซเรือนกระจกของประเทศ

มาตรา ๔๕ ให้กรมมีหน้าที่จัดให้มีขึ้นซึ่งฐานข้อมูลก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

(๑) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์จากแหล่งกำเนิด

(๒) ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ถูกกักเก็บโดยแหล่งดูดซับก๊าซเรือนกระจกโดยธรรมชาติหรือกิจกรรมของมนุษย์

(๓) ปริมาณการลดก๊าซเรือนกระจกสุทธิตามกรอบระยะเวลาของแผนลดก๊าซเรือนกระจก ภายใต้บังคับมาตรา ๕๓ ให้กรมจัดให้ประชาชนเข้าถึงฐานข้อมูลตามวรรคหนึ่งได้ทางระบบสารสนเทศของกรม รายการข้อมูล การนำเสนอข้อมูล และการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ให้เป็นไปตามที่กรมกำหนด โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลก๊าซเรือนกระจกตามสาขาที่กำหนดในแผนลดก๊าซเรือนกระจก และต้องปรับปรุงฐานข้อมูลตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

มาตรา ๔๖ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำฐานข้อมูลก๊าซเรือนกระจกของประเทศตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานของรัฐดังต่อไปนี้มีหน้าที่จัดเก็บและรายงานข้อมูลกิจกรรมแก่กรม

(๑) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

(๒) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๓) กระทรวงคมนาคม

(๔) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๕) กระทรวงพลังงาน

(๖) กระทรวงมหาดไทย

(๗) กระทรวงสาธารณสุข

(๘) กระทรวงอุตสาหกรรม

(๙) หน่วยงานของรัฐอื่นที่คณะกรรมการประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี รายการข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งต้องจัดเก็บและรายงาน และกำหนดระยะเวลา การรายงานข้อมูลให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็น คณะกรรมการอาจกำหนดให้หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งต้องทวนสอบข้อมูลที่จัดเก็บหรือรายงานตามมาตรฐานที่กำหนดด้วยก็ได้

มาตรา ๔๗ เพื่อประโยชน์ในการได้มาซึ่งข้อมูลก๊าซเรือนกระจก หน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔๖ มีอำนาจเรียกข้อมูลกิจกรรมจากหน่วยงานอื่นของรัฐซึ่งครอบครองข้อมูลนั้น หรือมีอำนาจเรียกข้อมูลนั้นตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๔๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐ เมื่อมีความจำเป็นต้องกำหนดหน้าที่ให้องค์กรรายงานข้อมูลกิจกรรมแก่หน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำฐานข้อมูลก๊าซเรือนกระจกตามมาตรา ๔๕ ให้กระทำโดยการออกกฎกระทรวง โดยกฎกระทรวงนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วยรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) จำพวกของบุคคลหรือนิติบุคคลที่ต้องรายงานข้อมูล

(๒) ข้อมูลกิจกรรมที่ต้องรายงาน

(๓) วิธีการรายงานข้อมูล

(๔) กำหนดระยะเวลาการรายงานข้อมูล

(๕) หน่วยงานของรัฐที่บุคคลต้องรายงานข้อมูล ให้สำหรับข้อมูลแต่ละประเภท

(๖) หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบจัดเก็บข้อมูล ซึ่งต้องเป็นหน่วยงานของรัฐตาม

มาตรา ๔๖

ข้อมูลตาม (๒) ต้องเป็นข้อมูลที่จำเป็นต่อการคำนวณปริมาณการปล่อย การกักเก็บ หรือการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ กรมและหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔๖ ไม่อาจได้ข้อมูลนั้นมาโดยวิธีการอื่น หรือหากใช้วิธีการอื่นจะเป็นภาระแก่รัฐเกินความจำเป็น

กฎกระทรวงตามมาตราหนึ่งอาจกำหนดให้เรื่องที่เป็นรายละเอียดทางเทคนิคหรือเรื่องที่ต้องเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีผู้กำกับดูแลหน่วยงานของรัฐ ตาม (๖) กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาก็ได้

มาตรา ๔๙ ข้อมูลกิจกรรมที่อาจเรียกได้ตามมาตรา ๔๗ และข้อมูลกิจกรรมที่บุคคลต้องรายงานตามมาตรา ๔๘ (๒) ให้กำหนดได้เฉพาะเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ด้านพลังงานและการคมนาคมขนส่ง

(ก) ข้อมูลการเผาไหม้เชื้อเพลิง ในสาขาการผลิตกระแสไฟฟ้า สาขาอุตสาหกรรมการผลิตและก่อสร้าง สาขาขนส่ง และสาขาอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเชื้อเพลิงประเภทใด

(ข) ข้อมูลการปล่อยของเชื้อเพลิง จากสาขาการทำเหมืองถ่านหิน และสาขาน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นเชื้อเพลิงประเภทใด

(๒) ด้านกระบวนการอุตสาหกรรม

(ก) อุตสาหกรรมโลหะ

(ข) อุตสาหกรรมเคมี

(ค) อุตสาหกรรมโลหะ

(ง) ผลิตภัณฑ์เชื้อเพลิงที่ไม่ได้ใช้เป็นพลังงานและตัวทำลาย

(จ) อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์

(ฉ) การใช้สารทดแทนสารทำลายชั้นโอโซน

(ข) อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าและการใช้สารเปอร์ฟลูออโรคาร์บอน สารซิลเฟอร์เฮกซาฟลูออไรด์ และสารไนตรัสออกไซด์

(ข) อุตสาหกรรมกระดาษและเยื่อกระดาษ และอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม

(๓) ด้านการเกษตร

(ก) ข้อมูลจำนวนประชากรสัตว์

(ข) ข้อมูลการเผาวัสดุการเกษตร

(ค) ข้อมูลปริมาณปุ๋ยและสารที่ใช้ต่อดินในการเกษตร

(ง) ข้อมูลพื้นที่เพาะปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยวและปริมาณผลผลิตพืชเศรษฐกิจ

(๔) ด้านป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน

(ก) ข้อมูลพื้นที่ป่า พื้นที่สวนป่า และข้อมูลการตัดไม้จากสวนป่า

(ข) ข้อมูลพื้นที่ที่เกิดไฟป่า

(ค) ข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกเกษตรยืนต้น และข้อมูลการตัดไม้จากพื้นที่เพาะปลูกพืชเกษตรยืนต้น

(ง) ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าเป็นพื้นที่เกษตรหรือพื้นที่อื่น

(๕) ด้านการจัดกรของเสีย

(ก) ข้อมูลปริมาณและองค์ประกอบของขยะมูลฝอย

(ข) ข้อมูลปริมาณของน้ำเสียและปริมาณสารในน้ำเสีย

(ค) ข้อมูลปริมาณและวิธีการในการกำจัดหรือบำบัดขยะมูลฝอย น้ำเสียหรือของเสีย

(ง) ข้อมูลการใช้ประโยชน์จากก๊าซมีเทน

(จ) อุตสาหกรรมที่ผลิตน้ำเสียที่มีสารอินทรีย์

(๖) ข้อมูลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ
มาตรา ๕๐ จำพวกของบุคคลที่ต้องรายงานข้อมูลตามมาตรา ๔๘ (๑) ให้กำหนดได้
เฉพาะบุคคลดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ประกอบกิจการพลังงานตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการพลังงาน
- (๒) ผู้ประกอบกิจการโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน
- (๓) เจ้าของโรงงานควบคุมและเจ้าของอาคารควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการ
ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน
- (๔) บุคคลอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๕๑ ก่อนออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ (๖) หรือมาตรา ๕๐ (๔)
ต้องจัดให้มีการวิเคราะห์ผลกระทบและการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย และให้นำผล
การรับฟังความคิดเห็นนั้นมาใช้ประกอบการจัดทำกฎกระทรวงนั้นด้วย ทั้งนี้ ให้นำกฎหมายว่า
ด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายมาใช้บังคับโดย
อนุโลม

มาตรา ๕๒ เมื่อกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๘ ใช้บังคับแล้ว ให้บุคคลตามมาตรา ๔๘ (๑)
มีหน้าที่จัดเก็บและรายงานข้อมูลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงนั้น
ในกรณีที่ต้องรายงานตามวรรคหนึ่งเป็นข้อมูลเดียวกันกับข้อมูลที่ต้อง
รายงานให้หน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔๘ (๕) ทราบตามกฎหมายอื่น หากบุคคลตามมาตรา
๔๘ (๑) ได้รายงานข้อมูลนั้นตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าเป็นการรายงานข้อมูลตาม
พระราชบัญญัตินี้ด้วย

ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา ๔๘ (๑) ไม่จัดเก็บหรือรายงานข้อมูลตามวรรคหนึ่ง ให้
หน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔๘ (๖) มีหนังสือแจ้งเตือน โดยให้บุคคลดังกล่าวทราบถึงสาเหตุ
แห่งการแจ้งเตือนพร้อมทั้งกำหนดรายการข้อมูลและระยะเวลาในการจัดเก็บและรายงานข้อมูลด้วย

มาตรา ๕๓ ข้อมูลกิจกรรมที่กรมหรือหน่วยงานของรัฐได้มาหรือครอบครองอยู่ ซึ่ง
เป็นข้อมูลเฉพาะบุคคลหรือเฉพาะราย หากเป็นความลับทางการค้าตามกฎหมายว่าด้วยความ
ลับทางการค้า ต้องถือเป็นความลับอย่างเคร่งครัด ผู้ใดจะนำไปเปิดเผยมิได้ เว้นแต่การเปิดเผย
นั้นเป็นไปตามความประสงค์ของเจ้าของข้อมูล หรือมีกฎหมายบัญญัติเป็นการเฉพาะให้ต้อง
เปิดเผย ในกรณีที่ข้อมูลใด ๆ ไม่จัดเป็นความลับทางการค้า ผู้ใดจะอาศัยอำนาจหรือสิทธิตาม
กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการเพื่อขอให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าว
ก็สามารถกระทำได้

มาตรา ๕๔ ข้อมูลปริมาณการปล่อย การกักเก็บ หรือการลดก๊าซเรือนกระจกใน
ส่วนใดหากเปิดเผยต่อสาธารณะแล้วจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็น
การเฉพาะ กรมจะไม่เปิดเผยข้อมูลนั้นในฐานะข้อมูลตามมาตรา ๔๕ ก็ได้

บุคคลซึ่งอาจได้รับความเสียหายหากมีการเปิดเผยข้อมูลตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิยื่นคำร้องต่ออธิบดีเพื่อมิให้เปิดเผยข้อมูลนั้นในฐานข้อมูลตามมาตรา ๔๕ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ข้อมูลตามวรรคหนึ่งได้เปิดเผยต่อสาธารณะตามกฎหมายนี้ โดยให้อธิบดีพิจารณาคำร้องและมีคำสั่งให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้อง

ผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีตามวรรคสองต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ที่คณะกรรมการแต่งตั้ง ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น และให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่รับอุทธรณ์ ในกรณีมีเหตุจำเป็น คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์อาจขยายระยะเวลาการพิจารณาคำร้องออกไปอีกได้ แต่ไม่เกินสามสิบวันให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวัน นับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

การยื่นคำร้อง การพิจารณาคำร้อง การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคสองและวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบของคณะกรรมการ ในระหว่างนั้นจนกว่าการพิจารณาจะถึงที่สุด กรมจะเปิดเผยข้อมูลนั้นมิได้

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

ส่วนที่ ๒

การรายงานข้อมูลปริมาณการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจกของนิติบุคคล

มาตรา ๕๕ เพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อนมาตรการลดก๊าซเรือนกระจกหรือระบบภาษีคาร์บอน และระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและตามหมวด ๑๐ ให้นิติบุคคลตามกฎหมายเอกชนและนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนที่มีลักษณะหรือประเภทกิจการที่กำหนดในกฎกระทรวง รวมถึงหน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ มีหน้าที่ตรวจวัดและจัดส่งรายงานปริมาณการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากกิจการ สถานประกอบการ หรือการดำเนินการอื่นใดของนิติบุคคล และหน่วยงานนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมประกาศกำหนด

การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่ง ให้กรมคำนึงถึงการดำเนินการเพื่อให้การตรวจวัดและรายงานปริมาณการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจกมีความสมบูรณ์ ถูกต้องเหมาะสม และโปร่งใส ตรวจสอบได้ ตลอดจนสอดคล้องและสามารถเทียบเคียงได้ตามหลักสากล ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

- (๑) จำพวกของข้อมูลที่ต้องรายงาน
- (๒) ขอบเขตกิจกรรมการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและประเภทก๊าซเรือนกระจกที่นำมาประเมินปริมาณการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจก
- (๓) การตรวจวัดปริมาณการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซเรือนกระจก
- (๔) การจัดทำแบบรายงานปริมาณการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจก

- (๕) การทวนสอบรายงานปริมาณการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจก
- (๖) การนำส่งรายงานปริมาณการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจก
- (๗) กำหนดเวลาการตรวจวัดและจัดส่งรายงานปริมาณการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจก

มาตรา ๕๖ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดยกเว้นนิติบุคคลผู้มีหน้าที่รายงาน ตามมาตรา ๕๕ ให้ไม่ต้องมีหน้าที่รายงาน

มาตรา ๕๗ รายงานปริมาณการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจกให้เป็นไปตามแบบและรายละเอียดที่กรมประกาศกำหนด โดยอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ข้อมูลทั่วไปของนิติบุคคล
- (๒) ข้อมูลปริมาณการปล่อย การกักเก็บ และการลดก๊าซเรือนกระจกที่ต้องรายงาน
- (๓) แผนการตรวจวัดปริมาณการปล่อย กักเก็บ และดูดกลับก๊าซเรือนกระจก
- (๔) เป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- (๕) แผนการดำเนินการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกในรอบปีที่ผ่านมา
- (๖) ข้อมูลอื่นใดที่กรมประกาศกำหนด

มาตรา ๕๘ ให้นิติบุคคลภายใต้บังคับตามมาตรา ๕๔ ส่งรายงานปริมาณการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซเรือนกระจกในระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่กำหนด ภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันสิ้นสุดของแต่ละปี

ให้หน่วยงานทวนสอบทำการทวนสอบความถูกต้องของรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ และให้องค์กรทำการตรวจสอบความถูกต้องและรับรองรายงานปริมาณการปล่อย หรือดูดกลับก๊าซเรือนกระจกที่ได้รับการทวนสอบแล้วตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) รวมถึงจัดเก็บและนำส่งรายงานปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ได้รับการรับรองแก่กรมหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ตามหมวด ๑๐ โดยให้คณะกรรมการองค์การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจวัด จัดทำ ทวนสอบและจัดส่งรายงานปริมาณการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซเรือนกระจกให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมประกาศกำหนด และกำหนดรายละเอียดทางเทคนิคและวิชาการเพิ่มเติมที่จำเป็นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕๕

ในกรณีที่มีองค์การเห็นว่ารายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องไม่ถูกต้อง ไม่สมบูรณ์ หรือมีเอกสารหรือหลักฐานไม่ครบถ้วน ให้องค์การแจ้งให้หน่วยงานทวนสอบที่ดำเนินการทวนสอบรายงานดังกล่าวทำการแก้ไขหรือส่งเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติม และให้ยื่นรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกลับมาใหม่ พร้อมทั้งระบุถึงสาเหตุและความผิดพลาดด้วย

มาตรา ๕๙ หากนิติบุคคลไม่จัดส่งรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามมาตรา ๕๘ ให้องค์การมีอำนาจตรวจสอบและวินิจฉัยปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของนิติบุคคลดังกล่าว โดยอาจพิจารณาประกอบกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในอดีตของนิติบุคคลนั้น และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของนิติบุคคลอื่นที่ประกอบกิจการหรือดำเนินการในลักษณะใกล้เคียงกัน โดยให้องค์การเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดังกล่าวจากนิติบุคคล ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่องค์การกำหนด

มาตรา ๖๐ ในกรณีที่นิติบุคคลรายใดประสงค์จะเปลี่ยนแปลงข้อมูลตามมาตรา ๕๘ หรือข้อมูลอื่นใดอันมีผลต่อการคำนวณปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ได้ส่งให้กับองค์การตามมาตรา ๕๘ แล้ว ให้ยื่นคำขอต่อองค์การภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ที่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อขอให้องค์การรับรองรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามมาตรา ๕๘ ต่อไป

มาตรา ๖๑ ให้กรมเป็นหน่วยงานจัดการระบบรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจก มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือแพลตฟอร์มในการรับเก็บรักษา นำส่ง และเปิดเผยข้อมูลรายงานปริมาณการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซเรือนกระจก ตลอดจนมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลความลับทางการค้าและข้อมูลอื่นใดที่เป็นความลับซึ่งผู้จัดส่งรายงานปริมาณการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซเรือนกระจกแจ้งว่าเป็นข้อมูลที่เป็นความลับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมประกาศกำหนด

(๒) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ ตรวจสอบความถูกต้อง และจัดเก็บข้อมูลและรายงานปริมาณการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซเรือนกระจก

(๓) พัฒนา บริหารจัดการ และกำกับดูแลระบบการรายงานปริมาณการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซเรือนกระจก

(๔) จัดทำมาตรฐาน แนวทาง มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการการจัดการและส่งรายงานปริมาณการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซเรือนกระจก

(๕) แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับข้อมูลก๊าซเรือนกระจก ตลอดจนดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาข้อมูลความลับและเปิดเผยข้อมูลก๊าซเรือนกระจกตามกฎหมายกำหนด

(๖) ให้คำปรึกษาและสนับสนุนหน่วยงานของรัฐและผู้ประกอบการเกี่ยวกับการจัดทำรายงานปริมาณการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซเรือนกระจก

(๗) ประสานงานและเรียกให้หน่วยงานของรัฐจัดเตรียมและส่งมอบข้อมูลใด ๆ ที่หน่วยงานของรัฐนั้นครอบครองอยู่ เพื่อประโยชน์ในการจัดการข้อมูลก๊าซเรือนกระจก

(๘) ดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับการจัดการระบบรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

มาตรา ๖๒ นิติบุคคลต้องจัดให้มีการทวนสอบรายงานปริมาณการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซเรือนกระจกโดยหน่วยงานทวนสอบซึ่งเป็นผู้ได้รับการรับรองระบบงานในสาขาที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายว่าด้วยการมาตรฐานแห่งชาติและได้รับการขึ้นทะเบียนกับองค์การ

คุณสมบัติและการขึ้นทะเบียนของหน่วยงานทวนสอบ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขที่องค์การกำหนด

หน่วยงานทวนสอบมีหน้าที่ทวนสอบความถูกต้องของรายงานปริมาณการปล่อยหรือ
ดูดกลับก๊าซเรือนกระจกตามหลักเกณฑ์และวิธีการทวนสอบที่กรมและองค์การกำหนดตาม
มาตรา ๖๑

มาตรา ๖๓ หน่วยงานทวนสอบและผู้ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานทวนสอบต้องไม่มี
ส่วนได้เสียกับนิติบุคคลที่ต้องจัดทำและส่งรายงานปริมาณการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซเรือนกระจก

มาตรา ๖๔ เพื่อประโยชน์ในการทวนสอบรายงานปริมาณการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซ
เรือนกระจกในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่
ซึ่งเป็นที่ตั้งของกิจการ สถานประกอบการ หรือสถานที่ดำเนินการอื่นใดของนิติบุคคลนั้น ให้
หน่วยงานทวนสอบมีอำนาจเข้าตรวจสอบสถานที่ดังกล่าวได้ตามความเหมาะสม โดยต้องแจ้ง
ให้ผู้ประกอบการทราบล่วงหน้าอย่างน้อยห้าวันทำการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานทวนสอบ ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก
แก่หน่วยงานทวนสอบตามสมควรในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคแรก

มาตรา ๖๕ นิติบุคคลต้องเก็บรักษารายงานปริมาณการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซเรือน
กระจก ข้อมูลเกี่ยวกับรายงานปริมาณการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซเรือนกระจก ข้อมูลประกอบ
การคำนวณปริมาณ ก๊าซเรือนกระจก และเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการส่งรายงานการปล่อย
ก๊าซเรือนกระจกไว้ไม่ต่ำกว่าเจ็ดปี นับตั้งแต่วันที่ส่งรายงานเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

มาตรา ๖๖ กรมอาจพิจารณาเปิดเผยข้อมูลจากรายงานปริมาณการปล่อยหรือ
ดูดกลับก๊าซเรือนกระจก และข้อมูล

ประกอบการคำนวณปริมาณก๊าซเรือนกระจกของนิติบุคคลให้กับหน่วยงานของรัฐอื่น
ที่ร้องขอได้ ทั้งนี้ ต้องไม่เป็นการทำให้นิติบุคคลได้รับความเสียหายจากการเปิดเผยข้อมูล
ดังกล่าว เว้นแต่เป็นการเปิดเผยตามที่มีกฎหมายกำหนดไว้

มาตรา ๖๗ กรมต้องเปิดเผยข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกหรือดูด
กลับก๊าซเรือนกระจกที่ปรากฏอยู่ในรายงานปริมาณการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซเรือนกระจก ผ่าน
ระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมเพื่อให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว

มาตรา ๖๘ นิติบุคคลมีสิทธิยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อกรมเพื่อไม่ให้มีการเปิดเผย
ข้อมูล หากมีเหตุผลพิเศษที่เชื่อได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือ
ละเมิดสิทธิในความลับทางการค้าตามกฎหมายว่าด้วยความลับทางการค้าอย่างมีนัยสำคัญ

กรมต้องวินิจฉัยคำร้องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้อง
คำวินิจฉัยของกรมให้ถือเป็นที่สุด

มาตรา ๖๙ มิให้ถือว่าข้อมูลดังต่อไปนี้ที่ปรากฏในรายงานปริมาณการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซเรือนกระจกเป็นข้อมูลที่เป็นความลับ

(๑) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกรวมสุทธิของกิจการ สถานประกอบการ หรือการดำเนินการอื่นใดของบุคคล รวมถึงปริมาณดังกล่าวซึ่งจำแนกตามขอบเขตกิจกรรมการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

(๒) ปริมาณการดูดกลับก๊าซเรือนกระจกสุทธิจากการดำเนินการของนิติบุคคล รวมถึงปริมาณดังกล่าวซึ่งจำแนกตามพื้นที่หรือสถานประกอบการ

(๓) ข้อมูลอื่นใดที่กรมประกาศกำหนด

มาตรา ๗๐ กรณีที่กรมจำเป็นต้องใช้ข้อมูลการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซเรือนกระจกและข้อมูลประกอบการคำนวณปริมาณก๊าซเรือนกระจก หรือเอกสารอื่นใดที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐใด กรมอาจร้องขอให้หน่วยงานของรัฐนั้นจัดส่งข้อมูลดังกล่าวได้

เมื่อกรมได้รับข้อมูลดังกล่าวแล้ว มีหน้าที่เก็บรักษาข้อมูลดังกล่าวไว้เป็นความลับ

หมวด ๘ การลดก๊าซเรือนกระจก

มาตรา ๗๑ ให้คณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการ เรียกว่า “แผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ” เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐตามเป้าหมายด้านการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยให้สอดคล้องกับแผนแม่บท

แผนลดก๊าซเรือนกระจกตามวรรคหนึ่ง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ เว้นแต่จะกำหนดวันใช้บังคับเป็นอย่างอื่น และให้กรมเผยแพร่แผนดังกล่าวต่อสาธารณะผ่านระบบสารสนเทศของกรม

ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีภารกิจตามที่กำหนดไว้ในแผนลดก๊าซเรือนกระจกมีหน้าที่ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนลดก๊าซเรือนกระจก

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่การแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงแผนลดก๊าซเรือนกระจกด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๗๒ ในการจัดทำแผนลดก๊าซเรือนกระจก คณะกรรมการอย่างน้อยต้องคำนึงถึง เรื่องดังต่อไปนี้

(๑) นโยบายและแผนการพัฒนาของประเทศ

(๒) ชีตความสามารถในการดำเนินงานของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

(๓) ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนและชุมชน รวมถึง ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศของประเทศไทย

(๔) สิทธิในการอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีของประชาชนและชุมชนที่ได้รับการรับรองโดย สัมชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ รวมถึงสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สิทธิที่จะมีชีวิต อิสระภาพ และความปลอดภัย สิทธิในมาตรฐานการดำรงชีพ หน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน และ อิสระภาพจากการลิดรอนสิทธิโดยรัฐหรือบุคคลใด

(๕) พันธกรณีระหว่างประเทศและกฎหมายของประเทศไทย

มาตรา ๗๓ แผนลดก๊าซเรือนกระจก ต้องประกอบด้วยรายละเอียดอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดระยะเวลาการใช้บังคับ

(๒) รายงานสถานการณ์การลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย

(๓) เป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ซึ่งรวมถึงเป้าหมายรายสาขา ตามกรอบระยะเวลาของแผนลดก๊าซเรือนกระจก

(๔) นโยบายและมาตรการเพื่อลดก๊าซเรือนกระจกตามเป้าหมาย

(๕) การประมาณการงบประมาณสำหรับการปฏิบัติตามแผน

(๖) กำหนดระยะเวลาการดำเนินนโยบายและมาตรการตาม (๔)

(๗) แนวทางการดำเนินงานร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๗๔ เพื่อประโยชน์ในการติดตามความคืบหน้าของการดำเนินการตามแผน ลดก๊าซเรือนกระจก ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนดังกล่าวรายงานผลการ ดำเนินการให้กรมทราบภายในระยะเวลาและรายการที่กรมกำหนด

ให้กรมมีหน้าที่และอำนาจในการติดตามและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนลด ก๊าซเรือนกระจกของหน่วยงานของรัฐ และให้กรมจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผน ลดก๊าซเรือนกระจกเสนอต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วย ความคืบหน้าในการดำเนินการ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาและให้ เปิดเผยแพร่รายงานดังกล่าวต่อสาธารณะผ่านระบบสารสนเทศของกรมด้วย

มาตรา ๗๕ นิติบุคคลและบุคคลมีหน้าที่ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ในกรณี ที่ ความปรากฏต่อคณะกรรมการว่าการดำเนินการของหน่วยงานใดไม่สอดคล้องกับแผนลดก๊าซ เรือนกระจก หรือมีความคืบหน้าการดำเนินการไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผน ดังกล่าว คณะกรรมการอาจสั่งให้กรมหารือกับหน่วยงานนั้นเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค ให้ได้ข้อยุติ หรืออาจมีข้อเสนอแนะการดำเนินการไปยังรัฐมนตรีเจ้าสังกัดของหน่วยงานนั้นก็ได้

ในกรณีหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่รายงานความคืบหน้าของการดำเนินการตาม แผนลดก๊าซเรือนกระจก หรือมีปัญหาอุปสรรคสำคัญในการดำเนินการตามแผนดังกล่าว หรือ เกิดความขัดแย้งระหว่างการปฏิบัติตามแผนกับการดำเนินการตามนโยบายที่สำคัญอื่นของรัฐ ให้คณะกรรมการรายงานปัญหา อุปสรรคหรือความขัดแย้งนั้นไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา สั่งการตามที่เหมาะสม

หมวด ๙
ระบบภาษีคาร์บอน

ส่วนที่ ๑
ภาษีและค่าธรรมเนียมคาร์บอน

มาตรา ๗๖ เพื่อความจำเป็นในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจก จากการใช้งาน มีหน้าที่เสียภาษีคาร์บอน

การกำหนดอัตราภาษีให้เป็นแบบอัตราก้าวหน้า และตามลำดับอุตสาหกรรมหรือกิจกรรมที่ส่งผลกระทบ โดยรายละเอียดของการประเมินและกำหนดอัตราภาษี รวมถึงหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการจัดเก็บภาษีและการจัดการเงินรายได้ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดลักษณะและประเภทผลิตภัณฑ์ที่จะเรียกเก็บภาษีตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๗๗ เพื่อส่งเสริมการลดก๊าซเรือนกระจก ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการใช้งานตามที่กำหนด มีหน้าที่ชำระค่าธรรมเนียมคาร์บอน

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมและการจัดการเงินรายได้ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๗๘ ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์ไปยังต่างประเทศที่มีข้อกำหนดให้เสียภาษีและหรือค่าธรรมเนียมคาร์บอน ให้ดำเนินการเสียภาษีและหรือค่าธรรมเนียมที่ต้นทาง ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๗๙ ในการเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมคาร์บอน จะกำหนดให้เรียกเก็บจากผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายก็ได้ โดยให้กรมสรรพสามิต กรมศุลกากร และกรมสรรพากรมีอำนาจ หน้าที่ในการเรียกเก็บจากผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายตามลำดับ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

ส่วนที่ ๒ การชำระภาษี และเบี้ยปรับ

มาตรา ๘๐ ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามมาตรา ๗๖ และค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๗ ชำระภาษีและค่าธรรมเนียม ตามเงื่อนไข และภายในระยะเวลาที่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการเรียกเก็บภาษีประกาศกำหนด

มาตรา ๘๑ ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามมาตรา ๗๖ และค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๗ มีหน้าที่เสียเบี้ยปรับในกรณีและตามอัตราดังต่อไปนี้

(๑) ไม่ได้ยื่นแบบรายการเสียภาษีหรือชำระค่าธรรมเนียมภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เสียเบี้ยปรับอีกสองเท่าของเงินภาษีหรือค่าธรรมเนียม

(๒) ในกรณีที่ได้ยื่นแบบรายการเสียภาษีหรือชำระค่าธรรมเนียม แต่จำนวนภาษีหรือค่าธรรมเนียมที่ต้องชำระขาดไป ให้เสียเบี้ยปรับอีกหนึ่งเท่าของเงินภาษีหรือค่าธรรมเนียมที่ชำระขาดไปนั้น

รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดงดหรือลดเบี้ยปรับตามวรรคหนึ่งได้

มาตรา ๘๒ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามมาตรา ๗๖ หรือชำระค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๗ ไม่ชำระภาษีหรือค่าธรรมเนียม หรือชำระไม่ครบถ้วน หรือไม่ชำระภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ผู้นั้นเสียเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ ๑.๕ ต่อเดือน โดยไม่รวมเบี้ยปรับ

การคำนวณเงินเพิ่มตามวรรคหนึ่ง ให้เริ่มนับเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลายื่นรายการหรือนำส่งภาษีหรือค่าธรรมเนียม จนถึงวันชำระหรือนำส่งภาษีหรือค่าธรรมเนียม แต่เงินเพิ่มที่คำนวณได้มิให้เกินจำนวนภาษีหรือค่าธรรมเนียมที่ต้องเสียแล้วแต่กรณี ไม่ว่าจะภาษีหรือค่าธรรมเนียมที่ต้องเสียหรือนำส่งนั้นจะเกิดจากการประเมินหรือคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคำพิพากษาของศาล

มาตรา ๘๓ เบี้ยปรับตามมาตรา ๘๐ และเงินเพิ่มตามมาตรา ๘๑ ให้ถือเป็นเงินภาษีหรือค่าธรรมเนียมและให้นำส่งคลังเป็นรายได้ของแผ่นดิน

ส่วนที่ ๓ การลดหย่อนและยกเว้นภาษี

มาตรา ๘๔ รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดเงื่อนไขให้บุคคลผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามมาตรา ๗๖ หรือค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๗ ได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้น

(๑) ภาษีหรือค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๘๐ ที่ต้องชำระทั้งหมดหรือบางส่วน

(๒) เงินเพิ่มหรือเบี้ยปรับตามมาตรา ๘๑ ที่ต้องชำระทั้งหมดหรือบางส่วน

มาตรา ๘๕ นิติบุคคลที่สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งกำเนิดได้ตามเป้าหมายที่กำหนดโดยไม่มีภาระชัดเจน สามารถใช้สิทธิลดหย่อนภาษีได้ หลักเกณฑ์ตามกฎหมายกระทรวงที่กำหนด

ส่วนที่ ๔ การคืนภาษี

มาตรา ๘๖ บุคคลผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามมาตรา ๗๖ หรือค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๗ สามารถยื่นขอคืนภาษีตามส่วนจากหน่วยงานที่เรียกเก็บภาษีได้ในกรณีที่บุคคลผู้มีหน้าที่เสียภาษีหรือค่าธรรมเนียมได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีหรือค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๘๓

การขอคืนภาษีตามวรรคหนึ่งต้องกระทำภายในระยะเวลา ๑ ปี หลังจากได้รับได้ใช้สิทธิหักกลบจากคาร์บอนเครดิตหรือการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีหรือค่าธรรมเนียม แล้วแต่กรณี

มาตรา ๘๗ ในกรณีที่การคืนภาษีหรือค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๘๕ เกิดจากความผิดพลาด ให้บุคคลผู้ที่ได้รับเงิน คืนเงินดังกล่าวให้หน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบตามจำนวนที่ได้รับมาโดยผิดพลาดไป เว้นแต่หน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบจะใช้สิทธิเรียกร้อง หลังจากระยะเวลา ๑ ปี นับจากวันที่มีการคืนภาษีหรือค่าธรรมเนียมผิดพลาดไป

ส่วนที่ ๕ การจัดการรายได้

มาตรา ๘๘ เงินภาษีและค่าธรรมเนียมก๊าซเรือนกระจกจากผลิตภัณฑ์

- (๑) ให้นำส่งคลังเป็นรายได้ของแผ่นดิน หรือ
- (๒) ให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ
- (๓) ให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินและแบ่งสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสัดส่วนร้อยละ ๔๐ ของรายได้ทั้งหมด หรือตามสัดส่วนหรือหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและแผนดำเนินการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติเห็นชอบ

มาตรา ๘๙ เบี้ยปรับตามมาตรา ๘๐ และเงินเพิ่มตามมาตรา ๘๑ ให้ถือเป็นเงินภาษีหรือค่าธรรมเนียม

- (๑) ให้นำส่งคลังเป็นรายได้ของแผ่นดิน หรือ
- (๒) ให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ
- (๓) ให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินและแบ่งสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสัดส่วนร้อยละ ๔๐ ของรายได้ทั้งหมด หรือตามสัดส่วนหรือหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและแผนดำเนินการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติเห็นชอบ

ส่วนที่ ๖ อุทธรณ์

มาตรา ๙๐ เมื่อได้รับหนังสือแจ้งผลประเมินภาษีและค่าธรรมเนียมก๊าซเรือนกระจก ในผลิตภัณฑ์ที่ต้องชำระตามพระราชบัญญัตินี้ บุคคลผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามมาตรา ๗๖ หรือ ค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๗ มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อกรมภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ประเมิน

การพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

หมวด ๑๐ ระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ส่วนที่ ๑ การกำกับดูแลระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

มาตรา ๙๑ ให้องค์การกำหนดเขตการปล่อยก๊าซเรือนกระจกรายอุตสาหกรรม ตั้งเป้าหมายลดก๊าซเรือนกระจก และจำกัดสัดส่วนในการซื้อสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจก แบบก้าวหน้าในรายอุตสาหกรรม

มาตรา ๙๒ ให้กรมกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ภายใต้กรอบเขตปริมาณที่องค์การกำหนด รับผิดชอบงานธุรการของคณะอนุกรรมการ กำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำและปรับปรุงร่างแผนจัดสรรเสนอต่อคณะอนุกรรมการกำกับดูแลระบบ การซื้อขายสิทธิ

(๒) จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนจัดสรรเสนอต่อคณะอนุกรรมการ กำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิ

(๓) จัดให้มีระบบทะเบียนและบัญชีเพื่อการจัดการข้อมูลเกี่ยวกับระบบการซื้อขาย สิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมถึงบัญชีของนิติบุคคลควบคุมแต่ละรายเพื่อการจัดสรร สิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และระบบการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

(๔) ดำเนินการให้นิติบุคคลควบคุมได้รับการจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือน กระจกตามแผนจัดสรร

(๕) ดำเนินการให้มีการประมวลสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) ให้ความรู้ คำแนะนำและคำปรึกษาแก่ ภาคเอกชน หน่วยงานของรัฐ และ รัฐวิสาหกิจเพื่อการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ และดำเนินการให้มีการพัฒนาศักยภาพ บุคลากรให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ และบุคคลทั่วไปเพื่อส่งเสริมและสร้างความเข้าใจในการพัฒนา ระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

(๗) ดำเนินการให้มีการร่วมมือทางด้านวิชาการ สนับสนุนการปฏิบัติตามหรือส่งเสริมหลักการของข้อตกลงระหว่างประเทศอันเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือ สนับสนุนกิจการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) รายงานปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อ คณะกรรมการกำกับดูแลระบบซื้อขายสิทธิ

(๙) ปฏิบัติการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการกำกับดูแลระบบซื้อขายสิทธิ หรือตามที่คณะกรรมการกำกับดูแลระบบซื้อขายสิทธิมอบหมาย หรือตามที่พระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม ภายใต้บังคับของวรรคหนึ่งให้องค์การ สามารถดำเนินงานตาม (๓) (๔) (๕) และ (๖) หรือการดำเนินงานอื่นใดที่จำเป็นต่อการจัดการ ระบบการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามที่ได้รับมอบหมาย

มาตรา ๔๓ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกำกับดูแล ระบบการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก” ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบให้การดำเนินการ ระบบการซื้อขายสิทธิ ในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกบรรลุเป้าหมายและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ตามพระราชบัญญัตินี้และหมวดนี้ซึ่งประกอบไปด้วย

(๑) รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงพลังงาน ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคน ให้อธิบดีกรมกำกับดูแลระบบการซื้อขาย สิทธิเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถเป็นที่ประจักษ์ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้าน สิ่งแวดล้อม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านพลังงาน หรือด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ เกี่ยวกับระบบการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการ

มาตรา ๔๔ ให้คณะกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาเห็นชอบและปรับปรุงแผนจัดสรร

(๒) ผลักดัน กำกับ ดูแล และติดตามการดำเนินการระบบการซื้อขายสิทธิในการ ปล่อยก๊าซเรือนกระจก

(๓) กำหนดแนวทางและมาตรการเกี่ยวกับการรักษาเสถียรภาพของตลาดซื้อขาย สิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ด้วยความรวดเร็ว เพื่อให้สามารถใช้แนวทางและมาตรการดังกล่าว ได้อย่างเร็วที่สุด

(๔) กำหนดมาตรการเพื่อส่งเสริมแผนการเพื่อเชื่อมโยงระบบการซื้อขายสิทธิในการ ปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยกับระบบการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ในระดับสากล

(๕) ออกประกาศ ระเบียบ หรือปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย หรือตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลและระบบการซื้อขายสิทธิหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้ง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม องค์ประกอบและวิธีการปฏิบัติหน้าที่ และวาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ของคณะกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิ และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนที่ ๒

แผนการจัดสรรสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

มาตรา ๙๕ ให้กรมจัดทำแผนชื่อว่า “แผนการจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก” ที่สอดคล้องกับแผนแม่บทซึ่งมีระยะเวลาระหว่างสามถึงห้าปี โดยมีกลไกในการลดสิทธิแบบก้าวหน้าในทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแผน (กล่าวคือ ผู้ถือสิทธิจำนวนมากที่สุด จะมีสัดส่วนการถูกลดสิทธิมากที่สุด) เสนอต่อคณะกรรมการกำกับดูแลและระบบการซื้อขายสิทธิและคณะกรรมการเพื่อพิจารณา และเมื่อเห็นชอบแล้ว ให้ประกาศแผนจัดสรรในราชกิจจานุเบกษา อย่างน้อยหกเดือนก่อนเวลาเริ่มต้นของระยะเวลาจัดสรร แผนจัดสรร อย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) จำนวนสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมดเพื่อจัดสรรภายใต้แผนจัดสรร

(๒) จำนวนสิทธิ ระยะเวลา หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามระยะเวลาจัดสรรและตามแต่ละปีดำเนินการ แยกตามแต่ละประเภทและชนิดของโครงการหรือกิจการ

(๓) ชนิดหรือประเภทของก๊าซเรือนกระจกที่ถูกควบคุม

(๔) ขอบเขตของกิจการการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ถูกควบคุม

(๕) จำนวนสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่สำรองไว้เป็นสิทธิสำรอง

(๖) จำนวนสูงสุดของสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและระยะเวลาที่สามารถเก็บหรือ หักกลับสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้

(๗) จำนวนสูงสุดของสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและระยะเวลาที่สามารถยืมสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้

(๘) จำนวนสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกซึ่งจัดสรรโดยวิธีการประมูล

(๙) เรื่องอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับระบบการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙๖ ในการจัดทำหรือปรับปรุงแผนจัดสรร ให้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน บุคคล และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นอย่างทั่วถึง

ขั้นตอนและการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามวรรคหนึ่งให้กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการ

มาตรา ๔๗ ให้กรมจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนจัดสรรให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับตั้งแต่สิ้นสุดระยะเวลาจัดสรรของแผนจัดสรร เสนอต่อกณะกรรมาธิการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิ โดยต้องแสดงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือป้องกันปัญหาและอุปสรรคนั้นเพื่อประกอบการจัดทำแผนจัดสรรในคราวต่อไป

ส่วนที่ ๓ การกำหนดนิติบุคคลควบคุม

มาตรา ๔๘ ให้คณะอนุกรรมการกำกับดูแลระบบซื้อขายสิทธิจัดทำประเภทและชนิดของโครงการหรือกิจการของนิติบุคคลตามกฎหมายเอกชนและนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมที่จะกำหนดให้เป็นนิติบุคคลควบคุมเพื่อเสนอต่อรัฐมนตรี และเมื่อรัฐมนตรีเห็นชอบ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา

ให้กรมกำหนดรายชื่อนิติบุคคลที่ดำเนินโครงการหรือประกอบกิจการและปล่อยปริมาณ ก๊าซเรือนกระจกตามวรรคหนึ่งเป็นนิติบุคคลควบคุมในระยะเวลาจัดสรรนั้น โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาอย่างน้อยห้าเดือนก่อนวันเริ่มต้นของระยะเวลาจัดสรร

นิติบุคคลควบคุมตามวรรคสองต้องดำเนินการลงทะเบียนตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามระเบียบที่คณะอนุกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิประกาศกำหนด

มาตรา ๔๙ นิติบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคลควบคุมตามมาตรานี้อาจยื่นคำขอต่อกรมเพื่อขออนุญาตเป็นนิติบุคคลควบคุม โดยยื่นคำขอล่วงหน้าอย่างน้อยหกเดือนก่อนวันเริ่มต้นของปีดำเนินการและเมื่อได้รับอนุญาตจากกรม ให้กรมประกาศชื่อนิติบุคคลดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาอย่างน้อยห้าเดือนก่อนวันเริ่มต้นของปีดำเนินการ และให้ถือว่านิติบุคคลนั้นเป็นนิติบุคคลควบคุมตั้งแต่วันเริ่มต้นของปีดำเนินการนั้นจนสิ้นสุดระยะเวลาจัดสรรนั้น

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตเป็นนิติบุคคลควบคุมโดยสมัครใจตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะอนุกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิประกาศกำหนด

มาตรา ๑๐๐ กรมอาจกำหนดให้นิติบุคคลที่มีสถานะกลายเป็นนิติบุคคลที่ดำเนินโครงการหรือประกอบกิจการและปล่อยปริมาณก๊าซเรือนกระจกตามที่กำหนดมาตรา ๔๘ ในระหว่างระยะเวลาจัดสรรนั้น เนื่องจากการเปิดสถานประกอบกิจการใหม่ การเปลี่ยนแปลง หรือการขยายตัวของกิจการหรือโครงการเป็นนิติบุคคลควบคุมโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาอย่างน้อยห้าเดือนก่อนวันเริ่มต้นของปีดำเนินการ และให้ถือว่านิติบุคคลนั้นเป็นนิติบุคคลควบคุมตั้งแต่วันเริ่มต้นของปีดำเนินการนั้นจนสิ้นสุดระยะเวลาจัดสรรนั้น

ส่วนที่ ๔ การจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

มาตรา ๑๐๑ นิติบุคคลควบคุมอาจยื่นคำขอเพื่อรับการจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อกรมอย่างน้อยสี่เดือน ก่อนวันเริ่มต้นของระยะเวลาจัดสรร หรือก่อนวันเริ่มต้นของปีดำเนินการที่เข้าร่วมในกรณีที่เป็นนิติบุคคลควบคุมโดยสมัครใจ หรือนิติบุคคลควบคุมใหม่ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ตามที่คณะกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิประกาศกำหนด ให้กรมจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้แก่นิติบุคคลควบคุมตามจำนวน หลักเกณฑ์ ระยะเวลาและวิธีการที่คณะกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิประกาศกำหนดซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนจัดสรร

มาตรา ๑๐๒ ให้กรมแจ้งผลการจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามมาตรา ๙๘ ให้แก่นิติบุคคลควบคุมแต่ละราย อย่างน้อยสองเดือนก่อนวันเริ่มต้นของระยะเวลาจัดสรร หรือก่อนวันเริ่มต้นของปีดำเนินการที่เข้าร่วมในกรณีที่เป็นนิติบุคคลควบคุมโดยสมัครใจหรือนิติบุคคลควบคุมใหม่

มาตรา ๑๐๓ กรมอาจจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้แก่นิติบุคคลควบคุมเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงจำนวนสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่จะจัดสรรให้แก่นิติบุคคลควบคุม ในกรณีดังนี้

- (๑) มีการปรับปรุงแผนจัดสรร
  - (๒) มีการเปิดสถานประกอบกิจการใหม่ การเปลี่ยนแปลง หรือการขยายตัวของกิจการหรือโครงการของนิติบุคคลควบคุมในระหว่างระยะเวลาจัดสรร
- กรณีตามวรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) นิติบุคคลควบคุมดังกล่าวอาจยื่นคำขอเพื่อรับการจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มเติม หรือขอเปลี่ยนแปลงสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อกรมภายในสามเดือนนับแต่วันสิ้นสุดของปีดำเนินการที่มีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น ให้กรมพิจารณาคำขอตามวรรคสอง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิประกาศกำหนดและให้แจ้งผลพิจารณาให้นิติบุคคลควบคุมดังกล่าวทราบภายในห้าเดือนนับแต่วันสิ้นสุดของปีดำเนินการดังกล่าว

มาตรา ๑๐๔ กรมอาจเพิกถอนสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกกับนิติบุคคลควบคุมไม่ว่าทั้งหมดหรือส่วนใดส่วนหนึ่ง ในกรณีดังนี้

- (๑) มีการปรับปรุงแผนจัดสรร
- (๒) นิติบุคคลควบคุมเลิก หรือหยุดพักการดำเนินโครงการหรือการประกอบกิจการ หรือไม่สามารถดำเนินโครงการ หรือประกอบกิจการได้ตามกำหนดระยะเวลาเดิม
- (๓) นิติบุคคลควบคุมได้รับสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

หากมีเหตุการณ์ตามวรรคหนึ่ง (๒) เกิดขึ้น ให้นิติบุคคลควบคุมที่เกี่ยวข้องแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าวพร้อมเอกสารประกอบให้แก่กรมทราบภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น

หลักเกณฑ์ และวิธีการในการเพิกถอนสิทธิตามมาตรา นี้ให้เป็นไปตามที่คณะอนุกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อ ขายสิทธิประกาศกำหนด

มาตรา ๑๐๕ ให้กรมดำเนินการจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยวิธีการประมูลตามที่กำหนดในแผนจัดสรร และให้กรมประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการประมูลซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนจัดสรร

มาตรา ๑๐๖ ให้กรมจัดสรรสิทธิสำรองจากจำนวนสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมดในแผนการจัดสรรเพื่อสำรองไว้ใช้ในการจัดสรรให้แก่นิติบุคคลควบคุมใหม่ การเปลี่ยนแปลงสิทธิตามมาตรา ๙๔ และมาตรการเพื่อรักษาเสถียรภาพของตลาดตามมาตรา ๙๖

ส่วนที่ ๕

การซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

มาตรา ๑๐๗ สิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสามารถโอน รับโอน ซื้อ ขาย หรือจำหน่ายโดยประการอื่นระหว่างนิติบุคคลควบคุมด้วยกันเอง ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน โดยการแสดงเป็นหน่วยต้นคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ตามระเบียบที่คณะอนุกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อ ขายสิทธิประกาศกำหนด คณะอนุกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อ ขายสิทธิอาจออกระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อให้นิติบุคคลอื่นใด นอกเหนือจากนิติบุคคลควบคุมสามารถโอน รับโอน ซื้อ ขาย หรือจำหน่ายโดยประการอื่น ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๐๘ การโอน รับโอน ซื้อ ขาย หรือจำหน่ายโดยประการอื่นซึ่งสิทธิในการปล่อย ก๊าซเรือนกระจกให้มีผลเมื่อจดทะเบียนกับกรมตามระเบียบที่คณะอนุกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อ ขายสิทธิประกาศกำหนด

มาตรา ๑๐๙ กรมอาจจัดตั้ง ดำเนินการ หรือมอบหมายให้บุคคลอื่นจัดตั้งหรือดำเนินการศูนย์การซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมถึงกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวข้องตามระเบียบที่คณะอนุกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อ ขายสิทธิประกาศกำหนด

มาตรา ๑๑๐ มิให้บุคคลใดให้บริการเป็นศูนย์การซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกหรือกิจการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน นอกจากศูนย์การซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามมาตรา ๑๐๙

มาตรา ๑๑๑ กรมโดยความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อ ขายสิทธิอาจใช้มาตรการเพื่อรักษาเสถียรภาพของตลาดการซื้อขายสิทธิในการปล่อย ก๊าซเรือนกระจกหากเหตุการณ์ต่อไปนี้จะเกิดขึ้นหรือน่าจะเกิดขึ้น

(๑) ราคาเฉลี่ยในช่วงระยะเวลาหกเดือนติดต่อกันของสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเกินกว่าราคาเฉลี่ยในช่วงสองปีก่อนหน้าในอัตราส่วนที่คณะกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิประกาศกำหนด

(๒) ธุรกรรมการโอน รับโอน ซื้อ ขาย หรือจำหน่ายโดยประการอื่นซึ่งสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในระยะเวลาอันสั้นตามที่คณะกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิประกาศกำหนด

(๓) เหตุอื่นใดที่จำเป็นต้องมีมาตรการเพื่อรักษาเสถียรภาพตามที่คณะกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิประกาศกำหนด

เมื่อกรมใช้หรือระงับการใช้มาตรการเพื่อรักษาเสถียรภาพของตลาดการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ให้กรมประกาศหลักการและเหตุผล รายละเอียดและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องสำหรับ การใช้หรือการระงับการใช้มาตรการดังกล่าว

มาตรา ๑๑๒ มาตรการเพื่อรักษาเสถียรภาพของตลาดการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก มีดังนี้

(๑) จัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มเติมโดยไม่เกินร้อยละสิบห้าของสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เป็นสิทธิสำรอง

(๒) กำหนดจำนวนสูงสุดหรือต่ำสุดในการถือสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามที่คณะกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิประกาศกำหนด

(๓) เพิ่มเติม แก๊ส เปลี่ยนแปลงใด ๆ เกี่ยวกับการเวนคืน เก็บ ยืม และหักกลับสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ตามที่กำหนดใน ส่วนที่ ๗ ของหมวดนี้

(๔) วิธีการอื่นใดตามที่คณะกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิประกาศกำหนด

ส่วนที่ ๖

การตรวจสอบปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

มาตรา ๑๑๓ ให้นิติบุคคลควบคุมเป็นนิติบุคคลที่ต้องจัดทำและส่งรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามหมวด ๗ โดยหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำและส่งรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ใช้บังคับ ตามหมวด ๗ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๑๔ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรี มีอำนาจเข้าตรวจตราในสถานที่ของนิติบุคคลควบคุม และเรียกให้นิติบุคคลควบคุมส่งมอบข้อมูลใด ๆ ได้ตามความเหมาะสมเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการดังนี้

(๑) การตรวจสอบความถูกต้องของรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามหมวด ๗

(๒) การตรวจสอบปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกกรณีนิติบุคคลควบคุมไม่จัดทำหรือส่งรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามมาตรา ๕๙

(๓) การจัดสรร การเปลี่ยนแปลง การหักกลับ และการเพิกถอนสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ส่วนที่ ๗ การเวนคืน เก็บ ยืม และหักกลบลิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

มาตรา ๑๑๕ นิติบุคคลควบคุมต้องเวนคืนสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในจำนวนที่เท่ากับปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ได้รับการรับรองตามมาตรา ๑๑๓ ให้แก่กรมภายในหกเดือนนับตั้งแต่วันสิ้นสุดของแต่ละปีดำเนินการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิประกาศกำหนด

สิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่จะต้องเวนคืนตามวรรคหนึ่งต้องเป็นสิทธิที่ได้จัดสรรให้ในปีดำเนินการที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกนั้น เว้นแต่ได้มีการเก็บสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกนั้นตามมาตรา ๑๑๗

สิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ได้รับจัดสรรให้ในปีดำเนินการใด ไม่มีการเวนคืนตามวรรคหนึ่งหรือเก็บสิทธิตามมาตรา ๑๓๔ นี้ให้สิทธิดังกล่าวมีผลเป็นการยกเลิกในวันที่ถัดไปหลังครบระยะเวลาหกเดือนนับตั้งแต่วันสิ้นสุดของปีดำเนินการนั้น

มาตรา ๑๑๖ นิติบุคคลที่ถือสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอาจเก็บสิทธิดังกล่าวเพื่อใช้ในการเวนคืนสิทธิในปีดำเนินการถัดไปโดยขอยื่นคำขอกับกรม ภายในสิบวันหลังจากที่กรมแจ้งผลการรับรองปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้แก่นิติบุคคลควบคุมทราบตามมาตรา ๕๐ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิประกาศกำหนด

ให้กรมพิจารณาคำขอตามวรรคหนึ่งและแจ้งผลการพิจารณาให้แก่นิติบุคคลดังกล่าวทราบภายในสิบวันนับตั้งแต่วันที่ยื่นคำขอ

จำนวนสูงสุดและระยะเวลาที่สามารถเก็บสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในแผนจัดสรร

มาตรา ๑๑๗ นิติบุคคลที่ประสงค์จะยืมสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปีดำเนินการถัดไป อาจยื่นคำขออนุญาตกับกรมภายในสิบวันหลังจากที่กรมแจ้งผลการรับรองปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้แก่นิติบุคคลควบคุมทราบตามมาตรา ๕๐ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิประกาศกำหนด

ให้กรมพิจารณาคำขอตามวรรคหนึ่งและแจ้งผลการพิจารณาให้แก่นิติบุคคลดังกล่าวทราบภายในสิบวันนับตั้งแต่วันที่ยื่นคำขอ

จำนวนสูงสุดที่นิติบุคคลสามารถยืมสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ต้องไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่จะต้องเวนคืนของนิติบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้จำนวนที่อนุญาตให้ยืมและระยะเวลาให้เป็นไปตามที่กำหนดในแผนจัดสรร

มาตรา ๑๑๘ นิติบุคคลควบคุมอาจนำคาร์บอนเครดิตที่เข้าข่ายตามเกณฑ์และคุณสมบัติที่คณะกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิกำหนด เพื่อยื่นคำขอต่อกรมให้แปลงเป็นสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเรียกว่า “สิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกแบบหักกลบ”

ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำกับดูแลและระบบการซื้อขายสิทธิประกาศกำหนด จำนวนสูงสุดและระยะเวลาของสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกแบบหักกลบที่สามารถใช้เพื่อการเวนคืนได้ตามมาตรา ๑๑๕ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในแผนจัดสรร

มาตรา ๑๑๙ คาร์บอนเครดิตที่สามารถแปลงเป็นสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ตามมาตรา ๑๑๗ ต้องเกิดขึ้นจากโครงการที่ได้รับการรับรองโดยกรมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำกับดูแลและระบบการซื้อขายสิทธิประกาศกำหนด

มาตรา ๑๒๐ ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์ไปยังต่างประเทศที่มีข้อกำหนดให้จ่ายราคา คาร์บอนในรูปของสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งคำนวณจากก๊าซเรือนกระจกที่ปลดปล่อย ในระหว่างการผลิตสินค้าได้ ให้ดำเนินการหักกลบสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ต้นทาง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

ส่วนที่ ๘ อุทธรณ์

มาตรา ๑๒๑ นิติบุคคลควบคุม หรือบุคคลผู้มีส่วนได้เสียใดไม่พอใจในเรื่องดังต่อไปนี้ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อกรมได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

(๑) การกำหนดนิติบุคคลควบคุมตามมาตรา ๙๗ หรือมาตรา ๙๘ ให้ยื่นอุทธรณ์ ภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่กรมได้ออกประกาศ

(๒) การจัดสรรสิทธิตามมาตรา ๙๔ ให้ยื่นอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับตั้งแต่มารมแจ้งผลการจัดสรร

(๓) การเพิ่มเติมและเปลี่ยนแปลงสิทธิตามมาตรา ๑๐๒ ให้ยื่นอุทธรณ์ภายใน สามสิบวันนับตั้งแต่มารมแจ้งผล

(๔) การเพิกถอนสิทธิตามมาตรา ๑๐๓ ให้ยื่นอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับตั้งแต่มารมแจ้งผล

หมวด ๑๑ คาร์บอนเครดิต

มาตรา ๑๒๒ คาร์บอนเครดิตที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ภายในประเทศหรือวัตถุประสงค์ ระหว่างประเทศ ต้องเป็นคาร์บอนเครดิตที่ได้รับการรับรองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้ง องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

มาตรา ๑๒๓ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการคาร์บอนเครดิตให้เป็นไปตาม นโยบายและสนับสนุนการดำเนินงานและการบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของ ประเทศ ให้กรมเสนอแนวทางและกลไกการบริหารจัดการคาร์บอนเครดิตของประเทศต่อคณะ กรรมการเพื่อพิจารณาเห็นชอบและนำไปใช้ปฏิบัติแก่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๒๔ หน่วยงานสามารถชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้โดยการซื้อคาร์บอนเครดิตได้จนถึงปี ๒๕๗๘ ซึ่งเป็นปีเป้าหมายที่ประเทศไทยจะเป็นกลางทางคาร์บอน หลังจากนั้นหน่วยงานจะไม่สามารถชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกด้วยการซื้อคาร์บอนเครดิตได้ ต้องดำเนินการลดหรือดูดกลับและกักเก็บเท่านั้น เพื่อมุ่งสู่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี ๒๕๙๓ หรือตามระยะเวลาและเป้าหมายที่กำหนดในยุทธศาสตร์ระยะยาวในการพัฒนาแบบปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำของประเทศ

มาตรา ๑๒๕ ในกรณีที่เห็นสมควรนำคาร์บอนเครดิตที่เกิดจากกิจกรรมการลดก๊าซเรือนกระจกที่ตั้งอยู่นอกประเทศมาใช้ในการแสดงผลการดำเนินงานหรือการบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ให้กรมเสนอแนวทางการดำเนินการดังกล่าวต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเห็นชอบและใช้ในการทำความตกลงกับประเทศซึ่งกิจกรรมการลดก๊าซเรือนกระจกตั้งอยู่และดำเนินการให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติของความตกลงระหว่างประเทศ

มาตรา ๑๒๖ การใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศ ต้องสอดคล้องกับกรอบความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี และได้รับอนุญาตตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่ประกาศกำหนดในกฎกระทรวง เพื่อวัตถุประสงค์ตามวรรคหนึ่ง ให้กรมมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) จัดเก็บค่าธรรมเนียมการใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศ โดยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดเก็บให้เป็นไปตามที่ประกาศกำหนดในกฎกระทรวง

(๒) ปรับข้อมูลปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศในการแสดงผลการดำเนินงานและการบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ เพื่อหลีกเลี่ยงการนับซ้ำของผลการลดก๊าซเรือนกระจกจากคาร์บอนเครดิตที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศ และรายงานข้อมูลตามแนวปฏิบัติของความตกลงระหว่างประเทศ

(๓) การดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นเกี่ยวกับการใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศตามที่ประกาศกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๒๗ ในกรณีที่ความตกลงระหว่างประเทศกำหนดให้กิจกรรมการลดก๊าซเรือนกระจกได้รับคำรับรองจากประเทศ ซึ่งกิจกรรมการลดก๊าซเรือนกระจกนั้นตั้งอยู่ก่อนขอรับการขึ้นทะเบียนหรือในการดำเนินการตามกลไกที่จัดตั้งขึ้นตามความตกลงระหว่างประเทศนั้น เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการองค์การมีอำนาจและหน้าที่ในการรับรองกิจกรรมการลดก๊าซเรือนกระจกตามมาตรฐานระหว่างประเทศที่ตั้งอยู่ภายในประเทศ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการดังกล่าว

การให้คำรับรองตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการรับรองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) เพื่อวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๑๒๕ ด้วย

มาตรา ๑๒๘ ให้องค์การจัดให้มีระบบตรวจวัด รายงาน และทวนสอบปริมาณการลดก๊าซเรือนกระจกเพื่อให้การรับรองคาร์บอนเครดิตสำหรับการใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ภายในประเทศและวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศ ตลอดจนระบบทะเบียนสำหรับติดตามการถ่ายโอนและการใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว

มาตรา ๑๒๙ โครงการคาร์บอนเครดิตที่ได้รับการรับรอง ต้องเป็นไปตามกรอบของข้อตกลงปารีส พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อที่ ๖.๔ โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

(๑) ทุก ๆ หนึ่งตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (tCO₂eq) ต้องเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดก๊าซเรือนกระจกถูกปล่อยออกมา หรือดูดซับออกจากชั้นบรรยากาศได้จริง

(๒) การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มเติมที่นอกเหนือไปจากสถานการณ์ปกติ (Business As Usual: BAU) หรือเป็นกิจกรรมที่นอกเหนือจากที่กฎหมายบังคับให้ทำ

(๓) คาร์บอนเครดิตที่ถูกนำไปชดเชยแล้วจะต้องถูกหักออกจากบัญชีผู้พัฒนาโครงการ และจะไม่มีการนับซ้ำ

(๔) โครงการต้องทำอย่างรัดกุม เพื่อลดการรั่วไหลของก๊าซเรือนกระจก หรือป้องกันไม่ให้เกิดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกในพื้นที่อื่นนอกโครงการ

(๕) โครงการที่เป็นรูปธรรมจะสามารถตรวจสอบย้อนกลับไปยังแหล่งกำเนิดได้

(๖) ก๊าซเรือนกระจกต้องไม่สามารถกลับคืนสู่ชั้นบรรยากาศได้ในระยะเวลาเป็นร้อยปี อันเป็นการดูดซับถาวร

(๗) แบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมระหว่างผู้มีหุ้นส่วนในโครงการ

(๘) มีกลไกป้องกันทางสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนที่ดูแลทรัพยากรมีส่วนร่วมในการออกแบบโครงการ เพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่าย

มาตรา ๑๓๐ คาร์บอนเครดิตภาคป่าไม้ที่ได้รับการรับรอง ต้องเป็นไปตาม “หลักการให้หนันทามัติที่ได้รับการรับรู้ บอกแจ้งล่วงหน้า และเป็นอิสระสำหรับชนเผ่าพื้นเมือง” (Free, Prior and Informed consent: FPIC) ซึ่งเป็นกลไกคุ้มครองสิทธิชนเผ่าพื้นเมืองตามปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ (United Nations Declaration on the Rights of Indigenous People: UNDRIP 2007) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและการปรึกษาหารือจากล่างขึ้นบนของประชากรพื้นเมืองก่อนที่จะเริ่มพัฒนาบนที่ดินของบรรพบุรุษหรือการใช้ทรัพยากรในดินแดนของประชากรพื้นเมือง

มาตรา ๑๓๑ ให้องค์การกำหนดช่วงอายุของแต่ละเครดิต เพื่อเป็นเครดิตที่สามารถใช้ชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้จริงในช่วงเวลานั้น ๆ

มาตรา ๑๓๒ ผู้ประกอบธุรกิจคาร์บอนเครดิตต้องขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจคาร์บอนเครดิตกับคณะกรรมการรองัดการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการรองัดการประกาศกำหนด

มาตรา ๑๓๓ ผู้ใดประสงค์ประกอบการเป็นศูนย์ซื้อขายคาร์บอนเครดิต ให้ทำ ความตกลงกับองค์การเพื่อเชื่อมโยงระบบของศูนย์ซื้อขายคาร์บอนเครดิตกับระบบทะเบียน ขององค์การ

การทำ ความตกลงตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่องค์การ กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการองค์การ

มาตรา ๑๓๔ ผู้ให้บริการรับรองคาร์บอนเครดิตตามมาตรฐานอิสระจากกิจกรรมการ ลด ก๊าซเรือนกระจก ที่เกิดขึ้นภายในประเทศ ต้องมีมาตรฐานในการให้การรับรองคาร์บอน เครดิตไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่องค์การกำหนด และมีหน้าที่รายงานการดำเนินการต่อองค์การ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่องค์การประกาศกำหนด

หมวด ๑๒

กองทุนการเปลี่ยนผ่านสีเขียว การปรับตัวและรับมือภัยพิบัติ

ส่วนที่ ๑

การจัดตั้ง รายได้และการใช้จ่ายเงินของกองทุน

มาตรา ๑๓๕ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งเรียกว่า “กองทุนการเปลี่ยนผ่านสี เขียว การปรับตัวและรับมือภัยพิบัติ” (Green Transition and Adaptation Fund) ใน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยยึดตามหลักการปฏิบัติการเพื่อเสริมพลังด้าน สภาพภูมิอากาศ (Action for Climate Empowerment) อย่างครบถ้วน โดยมีวัตถุประสงค์ ของกองทุน ดังนี้

๑) ส่งเสริมและสนับสนุน การสร้างความตระหนักถึงปัญหาและการปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้ประชาชนในทุกกระดับ ผ่านการประชาสัมพันธ์ วรรณคดี กิจกรรมชุมชน หรือกิจกรรมอื่นใดที่สอดคล้องกับมาตรานี้

๒) ศึกษาวิจัย หรือสนับสนุนการวิจัย หรืออบรมสัมมนาเกี่ยวกับผลกระทบและ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๓) พัฒนาขีดความสามารถ ศักยภาพในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศของชุมชน เยาวชน องค์กรเอกชน องค์กรสาธารณประโยชน์ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานรัฐอื่นๆ

๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างอาชีพและทักษะอาชีพ เพื่อส่งเสริมการบรรเทา ผลกระทบ การปรับตัว และการสร้างความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ให้ประชาชนในทุกกระดับ โดยเฉพาะประชาชนที่อาชีพและทักษะมีความเกี่ยวข้องกับกิจการ เชื้อเพลิงฟอสซิล ผ่านหลักสูตรกิจกรรมชุมชน หรือกิจกรรมอื่นใดที่สอดคล้องกับมาตรานี้

๕) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก เยาวชน และ ผู้มีส่วนได้เสีย ในเวทีการประชุมทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ

๖) ชดเชยผู้เสียหายหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยยึดหลักการช่วยเหลืออย่างเพียงพอ เป็นธรรม เข้าถึงง่าย และทันเวลาที่

๗) ช่วยเหลือ อุดหนุนกระบวนการเปลี่ยนผ่านจากพลังงานฟอสซิลไปสู่พลังงานสะอาด โดยเฉพาะภาคประชาชน

ให้กองทุนตามวรรคหนึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นหน่วยงานรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา ๑๓๖ เงินรายได้ของกองทุน ประกอบด้วย

(๑) เงินงบประมาณแผ่นดินที่รัฐบาลอุดหนุนหรือจัดสรรให้

(๒) เงินค่าธรรมเนียมที่เกิดขึ้นจากกลไกการถ่ายโอนคาร์บอนเครดิตระหว่างประเทศ

(๓) เงินค่าปรับทางปกครองตามหมวด ๑๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้

(๔) เงินรายได้ที่เกิดขึ้นจากมาตรการ หรือกลไกต่าง ๆ ภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้

(๕) เงินรายได้ที่เกิดขึ้นจากกลไกการซื้อขายสิทธิการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ให้ใช้

เป็นทุนหมุนเวียน

(๖) เงินหรือทรัพย์สินอื่นที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ

(๗) เงินรายได้ หรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้เพื่อดำเนินมาตรการส่งเสริมตามหมวด ๑๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ เงินจากดอกผลและผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุนนี้

(๘) เงินอื่น ๆ ที่ได้รับมาเพื่อดำเนินการกองทุนนี้

(๙) เงินและทรัพย์สินของกองทุนที่ได้รับตามวรรคหนึ่ง ไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐและกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง

มาตรา ๑๓๗ เงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) ใช้จ่ายเพื่อสร้างเสริมความเข้าใจ และความเข้มแข็งให้กับองค์กรภาคประชาสังคม และชุมชนในการปรับตัวและบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และดำเนินมาตรการส่งเสริมอื่น ๆ ตามหมวด ๑๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้

(๒) ให้ราชการส่วนท้องถิ่นหรือรัฐวิสาหกิจกู้ยืม เพื่อจัดให้มีมาตรการส่งเสริมตามหมวด ๑๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้

(๓) ให้เอกชนกู้ยืม ในกรณีบุคคลนั้นมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๔) เป็นเงินช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือที่เกี่ยวกับการบรรเทาผลกระทบอันเกิดจากมาตรการภาคบังคับด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควรและโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและแผนการดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ

(๕) เป็นเงินชดเชยผู้เสียหายหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- (๖) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน
- (๗) กิจการอื่นใดตามที่คณะกรรมการกองทุนประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและแผนการดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดสรรเงิน รวมถึงสัดส่วนของการใช้จ่ายเงินเพื่อกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

มาตรา ๑๓๘ ภายใต้วัตถุประสงค์ของมาตรา ๑๓๖ ให้กองทุนมีอำนาจกระทำการกิจการดังต่อไปนี้

- (๑) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินสิทธิต่าง ๆ
- (๒) ก่อตั้งสิทธิ หรือกระทำนิติกรรมใดๆ ทั้งในและนอกราชอาณาจักร
- (๓) หาประโยชน์จากทรัพย์สินของกองทุน
- (๔) เผยแพร่ข้อมูลและประชาสัมพันธ์การดำเนินการของกองทุน

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการกองทุน

มาตรา ๑๓๙ ให้มีคณะกรรมการกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

- (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๒) ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ
- (๓) ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
- (๔) ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
- (๕) อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- (๖) อธิบดีกรมบัญชีกลาง
- (๗) อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม
- (๘) อธิบดีกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม
- (๙) อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
- (๑๐) อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (๑๑) เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๑๒) ผู้อำนวยการองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)
- (๑๓) ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
- (๑๔) ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
- (๑๕) ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- (๑๖) ประธานสภาหอการค้าไทย
- (๑๗) ประธานสมาคมธนาคารไทย
- (๑๘) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินแปดคน โดยอย่างน้อยกึ่งหนึ่งมาจากภาคประชาสังคมที่ดำเนินกิจกรรมด้านคุ้มครองสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ ซึ่งคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและแผนการดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติแต่งตั้งเป็นกรรมการ

และอธิบดีกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมเป็นกรรมการและเลขานุการ
ให้นำความในมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งของ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกองทุนโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔๐ ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาจัดสรรเงินกองทุนเพื่อใช้ตามกิจการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓๗ ตาม
ลำดับความสำคัญ

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ระเบียบ และวิธีการขอจัดสรรหรือขอยืมเงิน
กองทุน

(๓) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ และวิธีดำเนินงานของผู้จัดการกองทุน
ตลอดจนวิธีการประสานงานระหว่างคณะกรรมการกองทุน และผู้จัดการกองทุน

(๔) วางระเบียบการรับเงินและเบิกจ่ายเงินกองทุน

(๕) กำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินที่กู้ยืมจากกองทุนตามมาตรา ๑๓๖ รวมทั้ง
อัตราดอกเบี้ยและหลักประกันตามความจำเป็นและเหมาะสม

(๖) กำหนดอัตราส่วนและหลักเกณฑ์สำหรับการหักเงินค่าบริการและค่าปรับส่ง
เข้ากองทุนตามมาตรา ๑๓๕

(๗) จัดทำรายงานการรับจ่ายเงินของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อน
นโยบายและแผนการดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ ตามที่คณะกรรมการ
ขับเคลื่อนนโยบายและแผนการดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติกำหนด

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ การกำหนดระเบียบตาม
(๒) (๓) หรือ (๔) และการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) หรือ (๕)
ของคณะกรรมการกองทุนจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและ
แผนการดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ

คณะกรรมการกองทุนอาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและปฏิบัติการ
อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการกองทุนจะมอบหมายก็ได้

มาตรา ๑๔๑ การจัดสรรเงินกองทุนให้ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน
ทำการกู้ยืมตามมาตรา ๑๓๖ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่
คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและแผนการดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
แห่งชาติกำหนด เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการ
กองทุนโดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและแผนการดำเนินงานการ
เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติอาจจัดสรรเงินกองทุนให้ราชการ ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ
หรือเอกชนรายหนึ่งรายใดกู้ยืมเงินกองทุนได้ โดยมีกำหนดระยะเวลาเป็นพิเศษ และจะกำหนด
ให้ลดอัตราดอกเบี้ยหรือยกเว้นดอกเบี้ยตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๑๔๒ ให้อธิบดีกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม หรือ
สถาบันการเงิน หรือนิติบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้ง เป็นผู้จัดการกองทุน

ผู้จัดการกองทุนตามวรรคหนึ่งต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียอย่างมีนัยยะสำคัญในกิจการหรือโครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุน หรือประกอบกิจการอื่นใดที่อยู่ภายใต้บังคับระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและระบบภาษีคาร์บอนในผลิตภัณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้

การมีส่วนได้เสียอย่างมีนัยยะสำคัญตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

มาตรา ๑๔๓ ผู้จัดการกองทุนมีอำนาจและหน้าที่บริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้

มาตรา ๑๔๔ การบัญชีของกองทุนให้จัดทำตามหลักสากลตามแบบและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

มาตรา ๑๔๕ คณะกรรมการกองทุนต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงินและการบัญชี ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้งตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๔๖ ให้ผู้จัดการกองทุนจัดทำงบการเงิน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยงบดุลและบัญชีทำการ ส่งให้ผู้สอบบัญชี ภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันสิ้นสุดปีบัญชีทุกปี

ในทุกรอบปี ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน หรือบุคคลภายนอกตามที่คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของกองทุน และทำบันทึกรายงานผลการสอบบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการกองทุน

เพื่อการตามวรรคสอง ให้ผู้สอบบัญชีมีอำนาจตรวจสอบสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของกองทุน สอบถามผู้จัดการ ผู้ตรวจสอบภายใน เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของกองทุน และเรียกให้ส่งสมุดบัญชีและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เพิ่มเติมได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๑๔๗ ให้ผู้จัดการกองทุนจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ภายในสามสิบวันนับตั้งแต่นั้นปีบัญชี

รายงานตามวรรคหนึ่งให้มีรายละเอียดผลงาน งบการเงินของกองทุน และรายงานของผู้สอบบัญชี

มาตรา ๑๔๘ คณะกรรมการกองทุนจะทำการประเมินผลงานของกองทุนทุกสิ้นปี

มาตรา ๑๔๙ เงินกองทุนการเปลี่ยนผ่านสีเขียว การปรับตัวและรับมือภัยพิบัติที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เก็บรักษาไว้ตามมาตรา ๑๓๕ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำไปหาดอกผลโดยการฝากออมทรัพย์หรือฝากประจำกับสถาบันการเงินที่เป็นของรัฐ

หมวด ๑๓

มาตรการส่งเสริมการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

มาตรา ๑๕๐ บุคคล วิชาหรือกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม หน่วยงานของรัฐ องค์กร เอกชนด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้ขึ้นทะเบียน องค์กรมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร ด้านการศึกษา สามารถยื่นคำขอรับการสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนเพื่อใช้ในการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลกิจกรรมหรือข้อมูลอื่นที่จำเป็นต่อการ คำนวณข้อมูลปริมาณก๊าซเรือนกระจก

(๒) การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมด้านการลด ดูดซับ ดักจับ กักเก็บ และหรือใช้ ประโยชน์จากก๊าซเรือนกระจก

(๓) การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิ อากาศเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๔) การวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยี และสร้างเสริมศักยภาพการดำเนินงาน ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(๕) กิจกรรมอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงแผนแม่บท แผนลดก๊าซเรือนกระจก และแผนการปรับตัว การขอรับและการให้เงินสนับสนุนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ของคณะกรรมการกองทุน

มาตรา ๑๕๑ ภาครัฐสนับสนุนเครื่องมือทางการเงินเพื่อการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียว เช่น การออกตราสารทุน การค้าประกัน เงินอุดหนุน และเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ สำหรับ อุตสาหกรรมที่ลงทุนในกิจกรรมการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งกำเนิด โดยเป็นไป ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน

มาตรา ๑๕๒ ให้กรมสรุปผลการดำเนินการมาตรการส่งเสริม ช่วยเหลือและเยียวยา ตามหมวดนี้และรายงานให้คณะกรรมการกองทุนทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

หมวด ๑๔

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๕๓ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้ง คณะกรรมการเปรียบเทียบ เพื่อเปรียบเทียบโทษ ทางอาญาและพิจารณาค่าปรับทางปกครอง ซึ่งประกอบด้วย ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือผู้แทนเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบจัดเก็บข้อมูลกิจกรรมนั้น และ อธิบดีหรือผู้แทนเป็นกรรมการ และให้ข้าราชการในสังกัดกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสิ่งแวดล้อมที่อธิบดีแต่งตั้ง เป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกินสองคน

วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากวาระ การประชุม และวิธีพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีกำหนด

ส่วนที่ ๑ โทษทางอาญา

มาตรา ๑๕๕ ผู้ใดบอกกล่าว เผยแพร่ หรือให้คำรับรองข้อความอันเป็นเท็จ รวมถึงการแอบอ้างเกินจริง เพื่อลตทอนความจำเป็นในการแก้ไข้ปัญหา และ/หรือสร้างภาพลักษณ์ที่รับผิดชอบต่อสังคม แต่อาจไม่ได้มีการลตทผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจริง อันอาจก่อให้เกิดความสำคัญผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับการลดก๊าซเรือนกระจก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงสองล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบุคคลควบคุม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๕ ผู้ใดบอกกล่าว เผยแพร่ หรือให้คำรับรองข้อความอันเป็นเท็จหรือข้อความอันอาจก่อให้เกิดความสำคัญผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับราคาซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกหรือข้อมูลอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยประการที่น่าจะทำให้มีผลกระทบต่อราคาสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกหรือต่อการตัดสินใจในการซื้อสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงสองล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนเป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบุคคลควบคุม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๖ ผู้ใดจงใจรายงานข้อมูลอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อมูลอันพึงรายงานตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่งเพื่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้หนึ่งผู้ใด ต้องชำระค่าระวางโทษปรับทางปกครองตั้งแต่สามหมื่นบาท ถึงสามแสนบาท และปรับอีกวันละไม่เกินสามพันบาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๕๗ ผู้ใดส่งรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามมาตรา ๕๘ โดยเจตนาให้ข้อมูลอันเป็นเท็จหรือไม่ตรงตามความเป็นจริง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท

มาตรา ๑๕๘ ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศของกรมตามมาตรา ๕๔ หรือไม่ดำเนินการตามมาตรา ๕๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๑๕๙ หน่วยงานทวนสอบและผู้ทวนสอบการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่รายงานผลการทวนสอบตามมาตรา ๕๘ อันเป็นเท็จหรือไม่ตรงตามความเป็นจริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

มาตรา ๑๖๐ ในกรณีที่หน่วยงานทวนสอบและผู้ทวนสอบการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ได้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับทางการค้าของผู้ประกอบการที่ต้องจัดทำและส่งรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ตามมาตรา ๕๗ หรือโดยเหตุที่เป็นผู้ช่วยในการประกอบอาชีพนั้นแล้วเปิดเผยความลับนั้นในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี และปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิของผู้เสียหายที่จะนำความไปฟ้องคดีแพ่ง

มาตรา ๑๖๑ ผู้ใดทำหรือทำให้ผู้อื่นได้รับการจัดสรร การจัดสรรเพิ่มเติม การเปลี่ยนแปลงสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ตามมาตรา ๙๔ หรือมาตรา ๑๐๒ โดยทุจริต ต้องชำระค่าปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท หรือสามเท่าของมูลค่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำดังกล่าว แล้วแต่อย่างใดจะสูงกว่า

มาตรา ๑๖๒ ผู้ใดเวรคืนสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามมาตรา ๑๑๕ โดยใช้สิทธิ ในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกแบบหักกลบตามมาตรา ๑๑๘ โดยทุจริต ต้องชำระค่าปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือสามเท่าของมูลค่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำดังกล่าว แล้วแต่อย่างใดจะสูงกว่า

มาตรา ๑๖๓ ผู้ประกอบธุรกิจคาร์บอนเครดิตที่ไม่ขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจคาร์บอนเครดิตกับคณะกรรมการองค์การ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๖๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการที่คณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้กำหนดขึ้นเพื่อการป้องกัน ฝ่าเระวัง ดูแล รักษาสุขภาพอากาศที่ดีต่อสุขภาพ และการจัดการปัญหาสุขภาพภูมิอากาศที่กระทบต่อสุขภาพ ให้มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๑๖๕ บรรดาความผิดอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือ เป็นความผิดที่มีโทษปรับหรือจำคุกไม่เกินสองปี ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบอำนาจเปรียบเทียบได้

ในกรณีที่พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่า บุคคลใดกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วแต่กรณีส่งเรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่บุคคลนั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่า คดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ส่วนที่ ๒ โทษทางปกครอง

มาตรา ๑๖๖ ผู้ใดไม่จัดเก็บหรือรายงานข้อมูลกิจกรรมตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง ภายในระยะเวลาที่กำหนดในหนังสือแจ้งเตือนตามมาตรา ๕๒ วรรคสาม โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องชำระค่าระวางโทษปรับทางปกครองตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท และปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งพันบาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๖๗ ผู้ใดไม่จัดส่งรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามมาตรา ๕๒ ต้องชำระค่าปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท และปรับอีกวันละไม่เกินห้าพันบาท ตลอดเวลาที่ยังไม่ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๑๖๘ นิติบุคคลควบคุมใดไม่เวนคืนสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกหรือเวนคืนสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกแต่ไม่ครบตามมาตรา ๑๓๒ จะต้องชำระค่าปรับจำนวนไม่เกินสามเท่าของราคาเฉลี่ยของสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในตลาดสำหรับปีดำเนินการที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกนั้นของจำนวนสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ไม่เวนคืนหรือเวนคืนไม่ครบ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทต่อหนึ่งตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

มาตรา ๑๖๙ ผู้ใดไม่ลงทะเบียนตามมาตรา ๕๗ ต้องชำระค่าปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๗๐ ผู้ใดไม่แจ้งข้อมูลตามมาตรา ๑๐๓ ต้องชำระค่าปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือสามเท่าของมูลค่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำดังกล่าว แล้วแต่อย่างใดจะสูงกว่า

มาตรา ๑๗๑ ผู้ใดขอรับรองหรือได้รับการรับรองโครงการก๊าซเรือนกระจกตามมาตรา ๕๘ โดยทุจริต ต้องชำระค่าปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือสามเท่าของมูลค่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำดังกล่าว แล้วแต่อย่างใดจะสูงกว่า

มาตรา ๑๗๒ ในกรณีที่การกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการ หรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๑๗๓ บรรดาความผิดทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบ มีอำนาจออกคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองตามอัตรา หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๑๗๔ ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครองให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวันถ้าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือนให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม และในกรณีที่มีข้อขัดข้องในการบังคับทางปกครองดังกล่าวให้อธิบดีมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อบังคับ ชำระค่าปรับ ในกรณี ถ้าศาลปกครองเห็นว่าคำสั่งให้ชำระค่าปรับนั้นเป็นที่สุดก็ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาและบังคับให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินขายทอดตลาดชำระค่าปรับได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๗๕ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการตามมาตรา ๑๑ (๑) (๒) (๓) และวรรคสอง เพื่อปฏิบัติหน้าที่เท่าที่จำเป็นไปพลางก่อน แต่ไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๗๖ ในวาระเริ่มแรก เพื่อให้การดำเนินการด้านนโยบายและแผนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีความต่อเนื่อง ให้แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๙๓ ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เป็นแผนแม่บทตามพระราชบัญญัตินี้ และ ให้แผนที่นำทางการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๓ ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เป็นแผนลดก๊าซเรือนกระจกตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีการทบทวนแผนดังกล่าวให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ภายในห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๗๗ บรรดาระเบียบ คำสั่ง ประกาศ หรือการดำเนินงานใดๆ ที่ออกตามความในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๐ และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม และใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไป เท่าที่ไม่ขัด หรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ....

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

เนื่องจากการสะสมของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศโลกปริมาณมหาศาล จากกิจกรรมการพัฒนาของมนุษย์ตั้งแต่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมช่วงปี พ.ศ. ๒๒๙๓ - ๒๓๙๓ จนถึงปัจจุบัน เป็นระยะเวลายาวนานกว่าศตวรรษ ส่งผลให้เกิดสภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก เป็นที่ชัดเจนแล้วว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ทวีความรุนแรงขึ้น ส่งผลให้ระดับน้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้นจากน้ำแข็งขั้วโลกที่ละลาย และเกิดสภาพอากาศที่สุดขั้ว ได้แก่ คลื่นความร้อน ฝนตกรุนแรงและน้ำท่วมหนัก ภัยแล้งยืดเยื้อ และการเกิดไฟป่าเพิ่มขึ้น ปรากฏการณ์เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อเนื่องอย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดความสูญเสียและความเสียหายในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความพร้อมใช้ของน้ำและการผลิตอาหาร สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เมือง การตั้งถิ่นฐาน และโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ ด้วยเหตุนี้ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับการดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งในด้านของการบรรเทาผลกระทบโดยการจำกัดปริมาณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศ การเตรียมพร้อมรับมือปรับตัวกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น และการจัดการกับความสูญเสียและเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการอนุวัติการอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๓๕ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC 1992) อันมีสถานะเป็นกฎหมายแม่ของพิธีสารเกียวโต พ.ศ. ๒๕๔๐ (Kyoto Protocol 1997) และข้อตกลงปารีส พ.ศ. ๒๕๕๘ (Paris Agreement 2015) ที่ประเทศไทยได้ลงนามให้สัตยาบันเข้าร่วมเป็นภาคี ในวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยกำหนดให้ประเทศภาคีต้องจัดทำบัญชีข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (National Inventory Report) จัดเตรียม สื่อสาร และรักษาการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (Nationally Determined Contribution: NDC) ที่ตั้งใจจะบรรลุอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับแผนที่นำทางการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ (NDC Roadmap) เพื่อดำเนินการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ประเทศไทยต้องดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับการรายงานบัญชีปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งกำเนิด และปริมาณการกักเก็บก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งดูดซับ รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายในการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และดำเนินมาตรการเพื่อลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกภายในประเทศ ให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้น เพื่อให้ประเทศไทยมีกลไกการบังคับและส่งเสริมที่เข้มงวดเพื่อให้เกิดการลดก๊าซเรือนกระจกได้ตามเป้าหมายที่กำหนดตามพันธกรณีระหว่างประเทศ แสดงถึงเจตนาจริงและความมุ่งมั่นในฐานะประชาคมโลก เพื่อการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำ ยกระดับความสามารถในการพร้อมรับปรับตัว พื้นตัว สร้างภูมิคุ้มกันให้ประเทศจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนที่คำนึงถึงความเป็นธรรมด้านสภาพภูมิอากาศทั้งกับนิเวศและชุมชนต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

- ๒.๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. .... (ร่างมาตรา ๑)
- ๒.๒ กำหนดวันมีผลใช้บังคับของพระราชบัญญัตินี้ให้นับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)
- ๒.๓ กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย (ร่างมาตรา ๓)
- ๒.๔ กำหนดคำนิยาม (ร่างมาตรา ๔)
- ๒.๕ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ (ร่างมาตรา ๕)
- ๒.๖ กำหนดสิทธิของบุคคลและชุมชน (ร่างมาตรา ๖)
- ๒.๗ กำหนดหน้าที่และหลักการของภาคีรัฐ (ร่างมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ ร่างมาตรา ๑๐)
- ๒.๘ กำหนดให้มีคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและแผนการดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (ร่างมาตรา ๑๑)
- ๒.๙ กำหนดคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง การแต่งตั้งเข้าดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง กำหนดหน้าที่อำนาจ การประชุมของคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและแผนการดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ กำหนดการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บท แผนลดก๊าซเรือนกระจก และแผนการปรับตัว กำหนดอำนาจคุณสมบัติลักษณะต้องห้าม การพ้นจากตำแหน่ง การประชุมของคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บท แผนลดก๊าซเรือนกระจก และแผนการปรับตัว และการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน (ร่างมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ ร่างมาตรา ๑๕ ร่างมาตรา ๑๖ ร่างมาตรา ๑๗ ร่างมาตรา ๑๘)
- ๒.๑๐ กำหนดให้ปลัดกระทรวงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเลขานุการของคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและแผนการดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ กำหนดหน้าที่อำนาจของเลขานุการของคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายและแผนการดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (ร่างมาตรา ๑๙)
- ๒.๑๑ กำหนดให้กรมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการที่มีอำนาจในการแก้ไขเพิ่มเติม ปรับปรุง กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย และกำหนดหน้าที่ให้หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน (ร่างมาตรา ๒๐ ร่างมาตรา ๒๑)
- ๒.๑๒ กำหนดให้มีแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กำหนดการดำเนินการ การแก้ไข ปรับปรุง แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ร่างมาตรา ๒๒)
- ๒.๑๓ กำหนดรายละเอียด การติดตาม การทบทวน แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ร่างมาตรา ๒๓ ร่างมาตรา ๒๔ ร่างมาตรา ๒๕ ร่างมาตรา ๒๖)

๒.๑๔ กำหนดให้กรมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีหน้าที่จัดทำฐานข้อมูลกลางด้านภูมิอากาศของประเทศ กำหนด รายละเอียด ฐานข้อมูลกลางด้านภูมิอากาศของประเทศ (ร่างมาตรา ๒๗ ร่างมาตรา ๒๘ ร่างมาตรา ๒๙)

๒.๑๕ กำหนดบุคคลที่มีหน้าที่ประเมินผลกระทบและความเสี่ยงที่เกิดขึ้นและคาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กำหนด การจัดทำ รายละเอียด การประเมินผลกระทบและความเสี่ยงที่เกิดขึ้นและคาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ร่างมาตรา ๓๐)

๒.๑๖ กำหนดการแจ้งผล การจัดส่งข้อมูล การประเมินผลกระทบและความเสี่ยงที่เกิดขึ้นและคาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การดำเนินการป้องกันหรือบรรเทาความเสี่ยง(ร่างมาตรา ๓๑ ร่างมาตรา ๓๒ ร่างมาตรา ๓๓)

๒.๑๗ กำหนดการรายงานปัญหาความขัดแย้งหรืออุปสรรค (ร่างมาตรา ๓๔)

๒.๑๘ กำหนดให้คณะกรรมการจัดทำแผนนโยบายที่มีหน้าที่จัดทำแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ กำหนด การดำเนินการ การแก้ไข ปรับปรุงแผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (ร่างมาตรา ๓๕)

๒.๑๙ กำหนดรายละเอียด แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (ร่างมาตรา ๓๖ ร่างมาตรา ๓๗)

๒.๒๐ กำหนด หลักเกณฑ์ การจัดทำ แนวทางการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ กำหนดการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติธรรมชาติ และการดำเนินการภายหลัง จากที่จัดทำแนวทางการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติเสร็จเรียบร้อยแล้ว (ร่างมาตรา ๓๘)

๒.๒๑ กำหนดการติดตาม การรายงานปัญหาในการดำเนินการ แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ (ร่างมาตรา ๓๙ ร่างมาตรา ๔๐)

๒.๒๒ กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ในการจัดทำมาตรฐานกลางในการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม กำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำ รายละเอียดการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม กำหนดบุคคลที่มีอำนาจแต่งตั้งเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่คณะทำงานขับเคลื่อนการกำหนดนิยามและจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม กำหนดหลักการอำนาจหน้าที่การดำเนินงานของคณะทำงานขับเคลื่อนการกำหนดนิยาม และจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม (ร่างมาตรา ๔๑ ร่างมาตรา ๔๒ ร่างมาตรา ๔๓)

๒.๒๓ กำหนดการนำมาตรฐานการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมมาใช้ (ร่างมาตรา ๔๔)

๒.๒๔ กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่จัดทำฐานข้อมูลก๊าซเรือนกระจกของประเทศ กำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บและรายงานข้อมูล การรวบรวมข้อมูล รายงานข้อมูล ฐานข้อมูลก๊าซเรือนกระจกของประเทศ กำหนดการเปิดเผยข้อมูล และการอุทธรณ์ (ร่างมาตรา ๔๕ ร่างมาตรา ๔๖ ร่างมาตรา ๔๗ ร่างมาตรา ๔๘ ร่างมาตรา ๔๙ ร่างมาตรา ๕๐ ร่างมาตรา ๕๑ ร่างมาตรา ๕๒ ร่างมาตรา ๕๓ ร่างมาตรา ๕๔)

๒.๒๕ กำหนดบุคคลที่มีหน้าที่รายงาน จัดการระบบ ข้อมูลปริมาณการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจก กำหนดรายละเอียด หลักเกณฑ์ การรวบรวมข้อมูล การรายงานข้อมูล การตรวจสอบข้อมูลการเปลี่ยนแปลงข้อมูล การเปิดเผยข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูล ปริมาณการปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจก (ร่างมาตรา ๕๕ ร่างมาตรา ๕๖ ร่างมาตรา ๕๗ ร่างมาตรา ๕๘ ร่างมาตรา ๕๙ ร่างมาตรา ๖๐ ร่างมาตรา ๖๑ ร่างมาตรา ๖๒ ร่างมาตรา ๖๓ ร่างมาตรา ๖๔ ร่างมาตรา ๖๕ ร่างมาตรา ๖๖ ร่างมาตรา ๖๗ ร่างมาตรา ๖๘ ร่างมาตรา ๖๙ ร่างมาตรา ๗๐)

๒.๒๖ กำหนดบุคคลจัดทำแผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ กำหนดหลักการ การดำเนินการ รายละเอียด การติดตาม การแก้ปัญหา (ร่างมาตรา ๗๑ ร่างมาตรา ๗๒ ร่างมาตรา ๗๓ ร่างมาตรา ๗๔ ร่างมาตรา ๗๕)

๒.๒๗ กำหนดบุคคลที่มีหน้าที่เสียภาษีและหรือค่าธรรมเนียมคาร์บอน กำหนดเงื่อนไข การจัดเก็บ การชำระ การคืนภาษี หรือค่าธรรมเนียมคาร์บอน การจัดการรายได้จากการจัดเก็บภาษี และหรือค่าธรรมเนียมคาร์บอน การอุทธรณ์ภาษี และหรือค่าธรรมเนียมคาร์บอน (ร่างมาตรา ๗๖ ร่างมาตรา ๗๗ ร่างมาตรา ๗๘ ร่างมาตรา ๗๙ ร่างมาตรา ๘๐ ร่างมาตรา ๘๑ ร่างมาตรา ๘๒ ร่างมาตรา ๘๓ ร่างมาตรา ๘๔ ร่างมาตรา ๘๕ ร่างมาตรา ๘๖ ร่างมาตรา ๘๗ ร่างมาตรา ๘๘ ร่างมาตรา ๘๙ ร่างมาตรา ๙๐)

๒.๒๘ กำหนดให้องค์การมีหน้าที่กำหนดเพดานการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รายอุตสาหกรรม และตั้งเป้าหมายลดก๊าซเรือนกระจกในรายอุตสาหกรรม (ร่างมาตรา ๙๑)

๒.๒๙ กำหนดให้กรมมีหน้าที่กำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก กำหนดอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ร่างมาตรา ๙๒)

๒.๓๐ กำหนดให้มีคณะอนุกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก กำหนดอำนาจหน้าที่คณะอนุกรรมการกำกับดูแลระบบการซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ร่างมาตรา ๙๓ ร่างมาตรา ๙๔)

๒.๓๑ กำหนดให้กรมมีหน้าที่จัดทำแผนการจัดสรรสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก กำหนดรายละเอียด การจัดทำ การปรับปรุง การรายงานสรุปผล การแก้ปัญหา การป้องกันปัญหาและอุปสรรค (ร่างมาตรา ๙๕ ร่างมาตรา ๙๖ ร่างมาตรา ๙๗)

๒.๓๒ กำหนดบุคคลที่มีหน้าที่กำกับดูแลระบบซื้อขายมีหน้าที่กำหนดนิติบุคคลควบคุม กำหนดนิติบุคคลควบคุม การเข้าเป็นนิติบุคคลควบคุม การขอ การจัดสรร การเพิกถอน การโอน ซื้อ ขาย จำหน่าย สิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ร่างมาตรา ๙๘ ร่างมาตรา ๙๙ ร่างมาตรา ๑๐๐ ร่างมาตรา ๑๐๑ ร่างมาตรา ๑๐๒ ร่างมาตรา ๑๐๓ ร่างมาตรา ๑๐๔ ร่างมาตรา ๑๐๕ ร่างมาตรา ๑๐๖ ร่างมาตรา ๑๐๗ ร่างมาตรา ๑๐๘ ร่างมาตรา ๑๐๙ ร่างมาตรา ๑๑๐ ร่างมาตรา ๑๑๑ ร่างมาตรา ๑๑๒)

๒.๓๓ กำหนดหน้าที่อำนาจของนิติบุคคลควบคุม กำหนดการเวนคืน การเก็บ การยึด และการหักกลบลิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของนิติบุคคลควบคุม กำหนดการตรวจสอบ ควบคุมนิติบุคคลควบคุม กำหนดการอุทธรณ์ของนิติบุคคลควบคุม (ร่างมาตรา ๑๑๓ ร่างมาตรา ๑๑๔ ร่างมาตรา ๑๑๕ ร่างมาตรา ๑๑๖ ร่างมาตรา ๑๑๗ ร่างมาตรา ๑๑๘ ร่างมาตรา ๑๑๙ ร่างมาตรา ๑๒๐ ร่างมาตรา ๑๒๑)

๒.๓๔ กำหนดการใช้การบริหารจัดการคาร์บอนเครดิต กำหนดการรับรองกิจกรรมการลดก๊าซเรือนกระจกตามมาตรฐานระหว่างประเทศ การตรวจวัด การรายงาน การตรวจสอบ การควบคุม คาร์บอนเครดิต กำหนดอำนาจหน้าที่ของกรมกรณิการใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศ (ร่างมาตรา ๑๒๒ ร่างมาตรา ๑๒๓ ร่างมาตรา ๑๒๔ ร่างมาตรา ๑๒๕ ร่างมาตรา ๑๒๖ ร่างมาตรา ๑๒๗ ร่างมาตรา ๑๒๘ ร่างมาตรา ๑๒๙ ร่างมาตรา ๑๓๐ ร่างมาตรา ๑๓๑ ร่างมาตรา ๑๓๒ร่างมาตรา ๑๓๓ ร่างมาตรา ๑๓๔)

๒.๓๕ กำหนดให้มีกองทุนการเปลี่ยนผ่านสีเขียว การปรับตัวและรับมือภัยพิบัติ กำหนดเงินและทรัพย์สินของกองทุน การจัดการเงิน การจัดหารายได้ การใช้จ่าย การตรวจสอบ หน้าที่ อำนาจของกองทุนการเปลี่ยนผ่านสีเขียว การปรับตัวและรับมือภัยพิบัติ กำหนดให้มีคณะกรรมการกองทุนการเปลี่ยนผ่านสีเขียว กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนการเปลี่ยนผ่านสีเขียว การปรับตัวและรับมือภัยพิบัติ กำหนดให้มีผู้จัดการกองทุน กำหนดคุณสมบัติ อำนาจหน้าที่ของผู้จัดการกองทุน (ร่างมาตรา ๑๓๕ ร่างมาตรา ๑๓๖ ร่างมาตรา ๑๓๗ ร่างมาตรา ๑๓๘ ร่างมาตรา ๑๓๙ ร่างมาตรา ๑๔๐ ร่างมาตรา ๑๔๑ ร่างมาตรา ๑๔๒ ร่างมาตรา ๑๔๓ ร่างมาตรา ๑๔๔ ร่างมาตรา ๑๔๕ ร่างมาตรา ๑๔๖ ร่างมาตรา ๑๔๗ ร่างมาตรา ๑๔๘ ร่างมาตรา ๑๔๙)

๒.๓๖ กำหนดบุคคล วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้ขึ้นทะเบียนองค์การมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรด้านการศึกษา เจื่อนไซ หลักเกณฑ์ ที่สามารถขอรับการสนับสนุนทางการเงินเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กำหนดให้ภาครัฐสนับสนุนเครื่องมือทางการเงินเพื่อการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจสีเขียวกำหนดผู้มีหน้าที่สรุปผลรายงานการดำเนินการตามมาตรการส่งเสริม ช่วยเหลือและเยียวยา (ร่างมาตรา ๑๕๐ ร่างมาตรา ๑๕๑ ร่างมาตรา ๑๕๒)

๒.๓๗ กำหนดให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการเปรียบเทียบ เพื่อเปรียบเทียบโทษทางอาญาและพิจารณาค่าปรับทางปกครอง กำหนดคณะกรรมการเปรียบเทียบ เพื่อเปรียบเทียบโทษทางอาญาและพิจารณาค่าปรับทางปกครอง กำหนดวาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นวาระ การประชุม และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ เพื่อเปรียบเทียบโทษทางอาญาและพิจารณาค่าปรับทางปกครอง (ร่างมาตรา ๑๕๓)

๒.๓๘ กำหนดความผิด และกำหนดโทษ (ร่างมาตรา ๑๕๔ ร่างมาตรา ๑๕๕ ร่างมาตรา ๑๕๖ ร่างมาตรา ๑๕๗ ร่างมาตรา ๑๕๘ ร่างมาตรา ๑๕๙ ร่างมาตรา ๑๖๐ ร่างมาตรา ๑๖๑ ร่างมาตรา ๑๖๒ ร่างมาตรา ๑๖๓ ร่างมาตรา ๑๖๔ ร่างมาตรา ๑๖๕ ร่างมาตรา ๑๖๖ ร่างมาตรา ๑๖๗ ร่างมาตรา ๑๖๘ ร่างมาตรา ๑๖๙ ร่างมาตรา ๑๗๐ ร่างมาตรา ๑๗๑ มาตรา ๑๗๒ มาตรา ๑๗๓ มาตรา ๑๗๔)

๒.๓๙ กำหนดบทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๑๗๕ ร่างมาตรา ๑๗๖ ร่างมาตรา ๑๗๗)

**ร่างพระราชบัญญัติการรายงานการปล่อยและ
การเคลื่อนย้ายสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม พ.ศ. ....**
(กมนตรีพันธ์ กิตติสุนทรสกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ
เป็นผู้เสนอ)

ยื่นเข้าสภาแล้ว

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการรายงานการปล่อยและ
การเคลื่อนย้ายสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม

พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการรายงานการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม

เหตุผล

โดยที่การพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้มีการใช้สารเคมีในการผลิตทางอุตสาหกรรม การเกษตร และการบริการต่างๆ เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีการปล่อยสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมตลอดเวลา พื้นที่หลายแห่งจึงกลายเป็นแหล่งกำเนิด และแหล่งรองรับสารมลพิษ ทั้งในรูปของมลพิษทางอากาศ น้ำเสีย มลพิษในดิน และของเสียอันตรายอื่นๆ ปัญหาดังกล่าวได้มีความรุนแรง และส่งผลกระทบต่อโดยตรงและโดยอ้อมต่อสุขภาพของมนุษย์ สิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ และความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ และก่อความเสียหายอย่างกว้างขวางต่อสังคม เศรษฐกิจ ความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศโดยรวม กฎหมายและกลไกการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันยังคงเน้นการใช้มาตรการกำกับและควบคุมที่ปลายทางเป็นหลัก การตรวจกฎหมายเพื่อพัฒนาระบบการรายงานข้อมูล การปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม จึงเป็นมาตรการสำคัญที่จะช่วยให้ภาครัฐมีฐานข้อมูลสารมลพิษที่ครอบคลุม และเป็นระบบอันจะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพ และความเข้มแข็งแก่หน่วยงานของรัฐในการประเมินสถานการณ์ปัญหามลพิษได้อย่างถูกต้อง มีข้อมูลที่ดีเพื่อประกอบการวางแผนการป้องกันสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และสามารถจัดการปัญหาตั้งแต่ต้นทางได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งเป็นการรับรองสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลและมีส่วนร่วมในการคุ้มครอง ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรการดังกล่าวจะช่วยช่วยให้ภาคเอกชนสามารถตรวจสอบระบบและกระบวนการผลิตของตนให้รัดกุม ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ การดำเนินกิจการและการแข่งขันทางการค้าในระยะยาว อีกทั้งเป็นเครื่องมือหนึ่งในการลดความเสี่ยงภัยจากสารเคมีและสารมลพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อม ตามอนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษตกค้างยาวนานในสิ่งแวดล้อม ซึ่งประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๘ และเป็นไปตามหลักการของปฏิญญาโอเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาและแผนปฏิบัติการ ๒๑ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้งนี้ ยังมีความจำเป็นต้องใช้ระบบคณะกรรมการ ข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษในการให้ความเห็นต่อประกาศกระทรวงที่กรมควบคุมมลพิษเสนอ หรือให้ความเห็นชอบข้อกำหนดและวิธีปฏิบัติงานที่กรมควบคุมมลพิษเสนอเกี่ยวกับการวิเคราะห์ และ ประมวลผลข้อมูล การจัดทำฐานข้อมูล วิธีการตรวจทานความถูกต้องของข้อมูล การประกันคุณภาพ เป็นต้น รวมทั้งใช้ระบบอนุญาตหรือมาตรการอื่นใด ตลอดจนกำหนดโทษทางปกครองและโทษทางอาญาที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพและป้องกันการกระทำผิดจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การรายงานและเปิดเผยข้อมูลการปล่อยและเคลื่อนย้ายสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม
พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการรายงานการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๘ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นมาตรการสำคัญในการช่วยภาครัฐให้มีฐานข้อมูลสารมลพิษที่ครอบคลุมและเป็นระบบ อันจะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพและความเข้มแข็งแก่หน่วยงานของรัฐในการประเมินสถานการณ์ปัญหามลพิษได้อย่างถูกต้อง มีข้อมูลที่ดีเพื่อประกอบการวางแผนการป้องกันสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ รวมทั้งเป็นการรับรองสิทธิของประชาชน ในการเข้าถึงข้อมูลและมีส่วนร่วมในการคุ้มครอง ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้ สอดคล้องกับเจือใจที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการรายงานการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“สิ่งแวดล้อม” หมายความว่า สิ่งต่างๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์ได้ทำขึ้น

“สารมลพิษ” หมายความว่า ธาตุหรือสารประกอบที่เมื่อถูกปล่อยออกจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือมีอยู่ในสิ่งแวดล้อม อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือภาวะที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้

“บัญชีรายชื่อสารมลพิษ” หมายความว่า บัญชีรายชื่อสารมลพิษที่อาจทำให้เกิดอันตราย หรือส่งผลกระทบต่อสุขภาพมนุษย์ สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม และให้หมายความรวมถึงสารมลพิษ ตามความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นสารมลพิษที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) เป็นสารก่อมะเร็ง

(๒) เป็นสารก่อการกลายพันธุ์

- (๓) เป็นสารที่มีพิษต่อระบบสืบพันธุ์
- (๔) เป็นสารที่มีพิษเรื้อรัง
- (๕) เป็นสารที่ก่อให้เกิดอาการแพ้
- (๖) เป็นสารที่เป็นอันตรายต่อระบบนิเวศ
- (๗) เป็นสารที่ทำลายชั้นโอโซน
- (๘) เป็นสารมลพิษอินทรีย์ตกค้างยาวนานในสิ่งแวดล้อม
- (๙) สารอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็เคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใด ที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่

บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม

“ชื่อเฉพาะของสารเคมี” หมายความว่า ชื่อทางวิทยาศาสตร์ ชื่อสามัญ ชื่อทางการค้า หรือกลุ่มตัวเลขของสารเคมีที่จดทะเบียนกับ Chemical Abstracts Service of the American Chemical Society สำหรับบ่งชี้ชนิดของสารเคมี (CAS Number)

“ชื่อกลุ่มสารเคมี” หมายความว่า ชื่อของกลุ่มสารเคมีซึ่งมีคุณสมบัติทางฟิสิกส์เคมี และมีผลต่อสุขภาพมนุษย์ และหรือก่ออันตรายต่อระบบนิเวศ และหรือมีคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกัน เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเมื่ออยู่ในสิ่งแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน

“แหล่งกำเนิดมลพิษ” หมายความว่า ชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม อาคาร สิ่งก่อสร้าง ยานพาหนะ สถานที่ประกอบกิจการใด ๆ หรือสิ่งอื่นใด ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของสารมลพิษ

“รายงาน” หมายความว่า การแสดงข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษ จากแหล่งกำเนิดมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัตินี้

“สารมลพิษซึ่งไม่มีแหล่งกำเนิดแน่นอน” หมายความว่า สารมลพิษที่อยู่กระจัดกระจาย หรือเคลื่อนที่ได้ หรือปล่อยออกมาจากแหล่งกำเนิดย่อย ๆ และไม่ได้มีที่มาจากแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีหน้าที่ต้องรายงานการปล่อยและเคลื่อนย้ายสารมลพิษตามพระราชบัญญัตินี้

“การปล่อยสารมลพิษ” หมายความว่า การปล่อยสารมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมอันเป็นผลจาก กิจกรรมของมนุษย์ ซึ่งมีลักษณะที่เกิดขึ้นประจำหรือไม่ประจำ ไม่ว่าเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษหรือไม่ก็ตาม และให้หมายความรวมถึง การหก การระเหย การปล่อย การทิ้ง หรือการระบายน้ำทิ้ง หรือการปล่อยอากาศเสีย

“การเคลื่อนย้ายสารมลพิษ” หมายความว่า การเคลื่อนย้ายสารมลพิษออกนอกเขตพื้นที่สถานประกอบการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบำบัด กำจัด หรือนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ ในรูปแบบต่าง ๆ

“สถานประกอบการ” หมายความว่า อาคาร อุปกรณ์ โครงสร้าง และสิ่งอื่นใดที่ติดตั้งอยู่กับที่ ภายในสถานที่เดียวกัน พื้นที่ต่อเนื่อง หรือพื้นที่ติดต่อกัน และมีเจ้าของหรือผู้ดำเนินการเป็นบุคคลเดียวกัน ซึ่งรวมถึงบุคคลที่อยู่ภายใต้บังคับบัญชาของบุคคลเดียวกัน และให้หมายความรวมถึง โรงงานอุตสาหกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

“ผลิต” หมายความว่า ทำ เพาะ ปรุง ผสม แปรสภาพ ปรุงแต่ง แบ่งบรรจุ หรือรวมบรรจุ

“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือสิ่งเข้ามาในราชอาณาจักรหรือนำผ่าน

“ส่งออก” หมายความว่า ส่งหรือดำเนินการเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร
“มีไว้ในครอบครอง” หมายความว่า การมีไว้ในครอบครองไม่ว่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น
และไม่ว่าจะเป็นการมีไว้เพื่อขาย เพื่อขนส่ง เพื่อใช้ หรือเพื่อประการอื่นใด และรวมถึงการมีไว้ในความครอบครองโดยมิได้ใช้ประโยชน์ด้วย

“ความลับทางการค้า” หมายความว่า ข้อมูลการค้าซึ่งยังไม่รู้จักกันโดยทั่วไป หรือยังเข้าถึงไม่ได้ในหมู่บุคคลซึ่งโดยปกติแล้วต้องเกี่ยวข้องกับข้อมูลดังกล่าว โดยเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เนื่องจากการเป็นความลับและเป็นข้อมูลที่ผู้ควบคุมความลับทางการค้าได้ใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อรักษาไว้เป็นความลับ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอิสระของรัฐ หรือหน่วยงาน หรือองค์การอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

- (๑) นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๒) นายกององค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๓) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล
- (๔) นายกเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา
- (๕) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (๖) หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นนอกเหนือจาก (๑) ถึง (๕) ข้างต้น ที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การรายงานข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษ

มาตรา ๕ ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดในเรื่องต่อไปนี้

- (๑) บัญชีรายชื่อสารมลพิษ รวมทั้งเกณฑ์ปริมาณการผลิต มีไว้ในครอบครอง หรือปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมของสารมลพิษแต่ละรายการที่ต้องมีการรายงาน
- (๒) ประเภทและขนาดของแหล่งกำเนิดมลพิษที่บุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงานของรัฐ มีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานตามมาตรา ๗
- (๓) บริเวณพื้นที่ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามความพร้อมและความเหมาะสมของพื้นที่
- (๔) หลักเกณฑ์และวิธีการวิเคราะห์ คำนวณ และประเมินปริมาณสารมลพิษที่ปล่อยหรือเคลื่อนย้ายออกสู่สิ่งแวดล้อม และแบบที่ใช้ในการจัดทำรายงาน รวมทั้งกำหนดคุณสมบัติของอุปกรณ์การตรวจวัดการปล่อยสารมลพิษ
- (๕) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเผยแพร่ข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมให้สาธารณชนรับทราบ
- (๖) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณากำหนดโทษทางปกครองตามมาตรา ๓๕

(๗) เรื่องอื่นใดที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

การกำหนดบัญชีรายชื่อสารมลพิษและเกณฑ์ปริมาณการผลิต มีไว้ในครอบครองเคลื่อนย้าย หรือปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่ง (๑) ให้พิจารณาและคำนึงถึงแนวทางการจัดการสารเคมีระหว่างประเทศเพื่อรักษาสีสิ่งแวดล้อม ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ด้านสารเคมี สถานการณ์ด้านการผลิต การใช้และการเก็บรักษาสารเคมี และปัจจัยอื่น ๆ อย่างรอบคอบเพียงพอเพื่อป้องกันอันตรายใด ๆ ต่อสุขภาพมนุษย์และ สิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้สารเคมีนั้น โดยให้คำนึงถึงคุณสมบัติความเป็นอันตรายและโอกาสที่สารเคมีนั้นจะแพร่กระจายหรือรั่วไหลออกสู่สิ่งแวดล้อม

มาตรา ๖ การจัดทำ ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกประกาศที่ออกตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้คณะกรรมการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้เสียอย่างทั่วถึงก่อน

ให้คณะกรรมการนำข้อมูลที่ได้รับจากการรับฟังความคิดเห็นตามวรรคหนึ่งมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ พร้อมทั้งจัดทำคำชี้แจงและเหตุผลในแต่ละประเด็นและเผยแพร่ต่อสาธารณชนผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของหน่วยงาน

การจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการจัดทำ ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกประกาศที่ออกตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๗) ด้วย หากเป็นกรณีการออกประกาศในเรื่องที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน

มาตรา ๗ บุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่จัดทำรายงานต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ผลิต มีไว้ในครอบครอง เคลื่อนย้าย หรือปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมซึ่งสารมลพิษที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อสารมลพิษและตามปริมาณที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามมาตรา ๕

(๒) ประกอบกิจการตามประเภทและขนาดที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามมาตรา ๕

มาตรา ๘ บุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๗ ต้องรายงานข้อมูลชนิดและปริมาณการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษตามบัญชีรายชื่อสารมลพิษที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามมาตรา ๕ ของแต่ละแหล่งกำเนิดมลพิษต่อกรมควบคุมมลพิษตามมาตรา ๑๗

การจัดทำรายงานและการวิเคราะห์ คำนวณ หรือประเมินปริมาณสารมลพิษที่ปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ตามมาตรา ๕ แต่ต้องรายงานปริมาณสารมลพิษที่เกิดขึ้นในรอบปีที่ผ่านมาอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งและภายในเดือนมีนาคมของทุกปี

มาตรา ๙ ในกรณีที่บุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๗ ไม่ประสงค์ให้มีการเปิดเผยชื่อเฉพาะของสารเคมีในรายงานเนื่องจากเป็นข้อมูลซึ่งเป็นการลับทางการค้า ให้แจ้งคำคัดค้านการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวโดยทำเป็นหนังสือถึงคณะกรรมการพร้อมคำชี้แจงและเหตุผลที่ไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลนั้นได้ ในกรณีดังกล่าวให้ผู้คัดค้านมีภาระต้องพิสูจน์ตามเหตุผลที่กล่าวอ้าง

ให้บุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงานของรัฐที่แจ้งคำคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ยังคงมีหน้าที่ต้องรายงานข้อมูลสารมลพิษตามมาตรา ๘ โดยต้องระบุชื่อกลุ่มสารเคมีเพื่อให้เกิดการควบคุมมลพิษเผยแพร่แทนชื่อเฉพาะของสารเคมีดังกล่าวต่อสาธารณชนในระหว่างการศึกษาคำคัดค้านนั้น

มาตรา ๑๐ เมื่อมีการเสนอคำคัดค้านตามมาตรา ๙ คณะกรรมการต้องพิจารณา คำคัดค้าน และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้คัดค้านทราบโดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินหกสิบวัน นับแต่วันที่รับคำคัดค้าน

ในกรณีคณะกรรมการพิจารณาคำคัดค้านไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นการเห็นชอบคำคัดค้าน

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๑ เมื่อมีเหตุจำเป็นเพื่อคุ้มครองสุขภาพอนามัยหรือความปลอดภัยของสาธารณชนหรือในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นซึ่งมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการค้าให้อธิบดีมีอำนาจเปิดเผยข้อมูลชื่อเฉพาะของสารเคมีที่ได้รับการวินิจฉัยแล้วว่าเป็นการลับทางการค้าต่อผู้ที่เกี่ยวข้องตามคำร้องขอในกรณีดังกล่าว ให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ความลับทางการค้านั้นไป มีหน้าที่ดูแลรักษาความลับทางการค้านั้นจากการเปิดเผย เอาไป หรือนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ที่ไม่เป็นธรรมด้วย

มาตรา ๑๒ ให้หน่วยงานผู้อนุญาตและหน่วยงานผู้รับผิดชอบกำกับดูแลแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีหน้าที่ต้องรายงานข้อมูลตามพระราชบัญญัตินี้จัดส่งทะเบียนรายชื่อของแหล่งกำเนิดมลพิษดังกล่าวให้แก่กรมควบคุมมลพิษตามมาตรา ๑๗ ไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งครั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบรายงาน ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตรายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดส่งข้อมูลสำหรับปีที่ผ่านมาของการผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองซึ่งสารมลพิษที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ให้แก่ กรมควบคุมมลพิษ ตามมาตรา ๑๖ ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี

หมวด ๒

การประเมินปริมาณสารมลพิษซึ่งไม่มีแหล่งกำเนิดแน่นอน

มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดประเภท แหล่งกำเนิดสารมลพิษชนิดซึ่งไม่มีแหล่งกำเนิดแน่นอน ซึ่งต้องจัดให้มีการประเมินปริมาณการปล่อยสารมลพิษ ตามมาตรา ๑๕ รวมทั้งกำหนดวิธีการวิเคราะห์ คำนวณ และประเมินปริมาณสารมลพิษดังกล่าวที่ปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม

มาตรา ๑๕ ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเมินการปล่อยสารมลพิษจากแหล่งกำเนิดตามสารมลพิษที่กำหนดตามมาตรา ๑๔ และจัดส่งข้อมูลดังกล่าวให้กรมควบคุมมลพิษ ตามมาตรา ๑๖ ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี

ในกรณีที่การปล่อยสารมลพิษตามวรรคหนึ่งเป็นกิจกรรมที่ไม่ใช่หน่วยงานใดของรัฐเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ประเมินปริมาณการปล่อยสารมลพิษนั้นในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของตน

หมวด ๓

การจัดทำฐานข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม

มาตรา ๑๖ ให้กรมควบคุมมลพิษจัดทำฐานข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษ จากแหล่งกำเนิดมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมสำหรับการเผยแพร่ต่อสาธารณชนตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๗ ให้กรมควบคุมมลพิษมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับรายงานและเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีหน้าที่ต้องรายงานตามมาตรา ๗ เพื่อดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) วิเคราะห์ข้อมูลการประเมินสารมลพิษซึ่งไม่มีแหล่งกำเนิดแน่นอนที่ได้รับตามมาตรา ๑๕ เพื่อดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) จัดทำฐานข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม รวมถึงระบบประกันและควบคุมคุณภาพ และความปลอดภัยของข้อมูลดังกล่าว

(๔) ประมวลและจัดทำข้อมูลตามข้อ (๑) (๒) และ (๓) ให้อยู่ในรูปแบบที่พร้อมต่อการเผยแพร่สู่สาธารณชน

(๕) เผยแพร่ข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๒๙

(๖) เสนอประกาศกระทรวงตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และมาตรา ๑๔ และในเรื่องอื่นใดที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชนต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความเห็น

(๗) เสนอประกาศกระทรวงต่อคณะกรรมการ

(๘) ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้จัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองซึ่งสารมลพิษตามบัญชีรายชื่อสารมลพิษที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามมาตรา ๕ รวมทั้งข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๙) ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษ

(๑๐) ส่งเสริมขีดความสามารถของเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาระบบข้อมูล

(๑๑) จัดทำรายงาน ให้มีการศึกษาวิจัยและประเมินความเป็นอันตรายของสารมลพิษตามบัญชีรายชื่อสารมลพิษที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามมาตรา ๕ และเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณชน

(๑๒) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือเมื่อกฎหมายอื่นกำหนดให้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติ

มาตรา ๑๘ ให้กรมควบคุมมลพิษติดตามและตรวจสอบให้บุคคล นิติบุคคล หรือหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๗ จัดส่งรายงานข้อมูลชนิดและปริมาณการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษที่กำหนด ตามพระราชบัญญัตินี้อย่างถูกต้องและมีข้อมูลครบถ้วน

มาตรา ๑๙ เมื่อปรากฏว่าบุคคลหรือนิติบุคคลใดไม่จัดส่งรายงาน หรือจัดส่งรายงานที่มีข้อมูลไม่ถูกต้องและครบถ้วน ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งบุคคลหรือนิติบุคคลดังกล่าวให้ดำเนินการจัดส่งรายงานหรือจัดส่งข้อมูลให้ถูกต้องครบถ้วนภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

การดำเนินการออกคำสั่งตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการออกประกาศกำหนด

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่อธิบดีมีคำสั่งตามมาตรา ๑๙ ถ้าผู้ที่ได้รับคำสั่งไม่พอใจคำสั่งดังกล่าว ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นการทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่ง เว้นแต่รัฐมนตรีจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๗ ไม่จัดส่งรายงาน หรือจัดส่งรายงานที่มีข้อมูลไม่ถูกต้องและครบถ้วน ให้อธิบดีแจ้งไปยังหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่อาจกระทำแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้หน่วยงานของรัฐขอขยายระยะเวลาดำเนินการไปยังอธิบดี พร้อมทั้งเหตุผลและระยะเวลาที่ขอขยายก่อนที่กำหนดระยะเวลาเดิมจะสิ้นสุดลง แต่ทั้งนี้ห้ามมิให้ขอขยายระยะเวลาการดำเนินการมากกว่าสองครั้ง

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐมิได้ดำเนินการจัดส่งรายงานที่มีข้อมูลถูกต้องและครบถ้วนโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้รัฐมนตรีรายงานต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการให้มีการดำเนินการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน

หมวด ๔

คณะกรรมการข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษ

มาตรา ๒๒ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษ” ประกอบด้วย

- (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ
- (๒) ผู้แทนจากกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนสภาอุตสาหกรรม และผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
- (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินหกคน ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีผลงานและประสบการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสุขภาพ โดยแต่งตั้งจากนักวิชาการด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสุขภาพ นักวิชาการ หรือผู้แทนองค์กรสาธารณประโยชน์เกี่ยวกับงานด้านสิ่งแวดล้อมและงานด้านสุขภาพ โดยในจำนวนนี้ต้องแต่งตั้งจากผู้แทนสาธารณประโยชน์เกี่ยวกับงานด้านสิ่งแวดล้อมและงานด้านสุขภาพอย่างน้อยสองคน

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการให้อธิบดีเป็นเลขานุการ

มาตรา ๒๓ ในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๒ (๓) ให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

(๑) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่งตั้ง จำนวนสองคน

(๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้ง จำนวนสองคน

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมแต่งตั้ง จำนวนสองคน

การสรรหาและแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๔ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาออกระเบียบ ประกาศ และหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาแนวทางการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม

(๓) ให้ความเห็นชอบข้อกำหนดและวิธีปฏิบัติงานที่กรมควบคุมมลพิษเสนอเกี่ยวกับการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล การจัดทำฐานข้อมูล วิธีการตรวจทานความถูกต้องของข้อมูล การประกันคุณภาพ และการควบคุมคุณภาพของระบบการจัดการฐานข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม

(๔) แต่งตั้งที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการ หรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณา ศึกษา เสนอแนะหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๕ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี แต่อาจได้รับการแต่งตั้งใหม่ได้เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่เกินอีกหนึ่งวาระ

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นหรือแทนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นหรือแทนตำแหน่งที่ว่างลงนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๒๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๒๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับความเสียหายโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) กรรมการไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่มีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เพราะเหตุที่มีความประพฤติเสื่อมเสียในการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๒๗ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า
กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่สามารถ
ปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม
การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก
กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธาน
ในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

หมวด ๕ การเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณชน

มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลการรายงานการปล่อยและ
การเคลื่อนย้ายสารมลพิษทั้งหมดที่อยู่ในความครอบครองของกรมควบคุมมลพิษโดยสะดวก
รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่าย เว้นแต่ข้อมูลที่เป็นความลับทางการค้า

มาตรา ๒๙ กรมควบคุมมลพิษมีหน้าที่และอำนาจเผยแพร่ข้อมูลการปล่อยและการ
เคลื่อนย้ายสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งเกิดขึ้นในปีที่ผ่านมาโดยเร็วที่สุด
และไม่เกินเดือนตุลาคมของทุกปี รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลย้อนหลังของทุกปีที่มีการรายงาน
ข้อมูลตามวรรคหนึ่งให้เผยแพร่ผ่านทางอินเทอร์เน็ตและช่องทางอื่น ๆ ตามหลัก
เกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามมาตรา ๕ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย
รายการดังต่อไปนี้

- (๑) ปริมาณการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษออกจากแหล่งกำเนิดมลพิษสู่
สิ่งแวดล้อม
- (๒) บุคคล นิติบุคคลรวมถึงบริษัทแม่ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ต้องรายงาน
ตามพิกัดทางภูมิศาสตร์
- (๓) ประเภทของกิจการ
- (๔) เขตการปกครอง
- (๕) ชื่อสารมลพิษที่กำหนดให้รายงานตามพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นชื่อสารเคมีที่ได้มี
คำวินิจฉัยว่าเป็นความลับทางการค้าตามมาตรา ๑๐ และ มาตรา ๑๑ ในกรณีดังกล่าวให้เผยแพร่
ชื่อกลุ่มสารเคมีแทน
- (๖) ตัวกลางทางสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการปล่อยมลพิษ
- (๗) ของเสียและน้ำเสียที่เคลื่อนย้ายไปนอกแหล่งกำเนิด และสถานที่ปลายทาง
- (๘) ปริมาณและสถานการณ์การปล่อยสารมลพิษซึ่งไม่มีแหล่งกำเนิดแน่นอนประเภท
ต่าง ๆ
- (๙) ชื่อเจ้าของสถานประกอบการ
- (๑๐) ข้อมูลอื่นตามที่คณะกรรมการออกประกาศกำหนด

การเผยแพร่ข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษผ่านช่องทางอื่น ๆ ตามวรรคสอง ให้รวมถึงการจัดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการด้วย

หมวด ๖

อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๓๐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งข้อมูลที่ได้จากการประเมินปริมาณสารมลพิษซึ่งไม่มีแหล่งกำเนิดแน่นอนตามมาตรา ๑๕ ให้กรมควบคุมมลพิษเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) นำข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษที่ได้จากการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ไปประกอบการพิจารณาอนุญาต กำหนดเงื่อนไขการอนุญาต การดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตน

(๓) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการออกใบอนุญาต การพักใช้หรือการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษในระดับท้องถิ่น

(๕) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๑ เมื่อปรากฏว่าผู้ขออนุญาตดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขไม่ปฏิบัติหรือละเลยการจัดทำรายงานตามพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้อง ตามข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๓๐ (๓) ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งไม่ออกใบอนุญาต รวมทั้งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตการประกอบกิจการนั้นได้

การอุทธรณ์เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๗

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๓๒ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริง หรือจัดทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานใด เพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

มาตรา ๓๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๓๒ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๔ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เปิดเผยรายชื่อผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา ๗ ที่ไม่จัดส่งรายงานตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้กระทำโดยเปิดเผยข้อมูลในเว็บไซต์ของกรมควบคุมมลพิษตลอดระยะเวลาที่ยังไม่มีการจัดส่งรายงานให้ถูกต้อง รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวในการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงานด้วย

หมวด ๘ บทกำหนดโทษ

ส่วนที่ ๑ โทษทางปกครอง

มาตรา ๓๕ ผู้ใดไม่รายงานข้อมูลตามมาตรา ๘ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของอธิบดีตามมาตรา ๑๙ โดยไม่มีเหตุอันควร ให้อธิบดีมีอำนาจปรับทางปกครองในอัตราไม่เกินร้อยละหนึ่งของรายได้ในปีที่กระทำความผิด ในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดในปีแรกของการประกอบธุรกิจ ให้ชำระค่าปรับทางปกครองในอัตราไม่เกินหนึ่งล้านบาท และปรับเพิ่มวันละตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติตามคำสั่ง

ในการกำหนดค่าปรับตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำความผิด และความสมควรแก่เหตุในกรณีที่เห็นสมควร อธิบดีจะมีคำสั่งให้บุคคลนั้นดำเนินการใด ๆ เพื่อปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ด้วยก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณากำหนดค่าปรับทางปกครองให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีกำหนด ในกรณีที่บุคคลซึ่งถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับให้นำบัญชีนิติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒ โทษทางอาญา

มาตรา ๓๖ ผู้ใดรายงานข้อมูลตามมาตรา ๘ หรือจัดทำคำสั่งชี้แจงหรือชี้แจงด้วยวาจาตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งตามมาตรา ๓๒ ด้วยข้อมูลที่เป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงห้าล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๓๗ ผู้ใดไม่จัดทำคำชี้แจงหรือไม่มาชี้แจงด้วยวาจาตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ มีคำสั่งตามมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึง ห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ปรับอีกวันละไม่เกินสองหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังมีได้ ปฏิบัติตามคำสั่ง

มาตรา ๓๓๘ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของ นิติบุคคลนั้น เกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการหรือผู้จัดการหรือบุคคลใดซึ่ง รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการ หรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการ จนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๓๙ ให้คณะกรรมการดำเนินการออกประกาศตามมาตรา ๕ ให้แล้วเสร็จ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่เป็นการออกประกาศตามมาตรา ๕ (๓) ให้คณะกรรมการประกาศบริเวณ พื้นที่ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศภายในห้าปีนับแต่วันประกาศ ใช้พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๐ บทบัญญัติในหมวด ๒ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันประกาศ ใช้พระราชบัญญัตินี้

ให้คณะกรรมการดำเนินการออกประกาศตามมาตรา ๑๔ ให้แล้วเสร็จภายใน หนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่บทบัญญัติในหมวด ๒ มีผลใช้บังคับ

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการรายงานการปล่อยและการ เคลื่อนย้ายสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม

พ.ศ. ....

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่การพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้มี การใช้สารเคมีในการผลิตทางอุตสาหกรรม การเกษตร และการบริการต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น อย่างต่อเนื่อง และมีการปล่อยสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมตลอดเวลา พื้นที่หลายแห่งจึงกลายเป็น แหล่งกำเนิดและแหล่งรองรับสารมลพิษ ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์ สิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ และความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ และก่อความเสียหายอย่าง กว้างขวางต่อสังคม เศรษฐกิจ ความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศโดยรวม กฎหมายและ กลไกการจัดการสิ่งแวดล้อมของประเทศที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ยังคงเน้นการใช้มาตรการ

กำกับและควบคุมที่ปลายทางเป็นหลัก ดังนั้น การตรากฎหมายเพื่อพัฒนาระบบการรายงานข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม จึงเป็นมาตรการสำคัญที่จะช่วยให้ภาครัฐมีฐานข้อมูลสารมลพิษที่ครอบคลุม และเป็นระบบอันจะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพและความเข้มแข็งแก่หน่วยงานของรัฐในการประเมินสถานการณ์ปัญหามลพิษได้อย่างถูกต้อง มีข้อมูลที่ดีเพื่อประกอบการวางแผนการป้องกันสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และสามารถจัดการปัญหาตั้งแต่ต้นทางได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งเป็นการรับรองสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลและมีส่วนร่วมในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรการดังกล่าวยังจะช่วยให้ภาคเอกชนสามารถตรวจสอบระบบ และกระบวนการผลิตของตนให้รัดกุม ซึ่งจะช่วยให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานและการแข่งขันทางการค้าในระยะยาว อีกทั้งเป็นเครื่องมือหนึ่งในการลดความเสี่ยงภัยจากสารเคมี และสารมลพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติการรายงานการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม พ.ศ. .... มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๒.๑ กำหนดบทนิยามเพื่ออธิบายความหมายของถ้อยคำที่ใช้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๔)

๒.๓ กำหนดให้มีการรายงานข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษ (ร่างมาตรา ๕ ถึงร่างมาตรา ๑๓)

๒.๔ กำหนดให้มีการประเมินปริมาณสารมลพิษซึ่งไม่มีแหล่งกำเนิดแน่นอน (ร่างมาตรา ๑๔ และร่างมาตรา ๑๕)

๒.๕ กำหนดให้มีการจัดทำฐานข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม (ร่างมาตรา ๑๖ ถึงร่างมาตรา ๒๑)

๒.๖ กำหนดให้มีคณะกรรมการข้อมูลการปล่อยและการเคลื่อนย้ายสารมลพิษ (ร่างมาตรา ๒๒ ถึงร่างมาตรา ๒๗)

๒.๗ กำหนดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณชน (ร่างมาตรา ๒๘ และร่างมาตรา ๒๙)

๒.๘ กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ร่างมาตรา ๓๐ และร่างมาตรา ๓๑)

๒.๙ กำหนดอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ (ร่างมาตรา ๓๒ ถึงร่างมาตรา ๓๔)

๒.๑๐ กำหนดบทกำหนดโทษ (ร่างมาตรา ๓๕ ถึงร่างมาตรา ๓๘)

๒.๑๑ กำหนดบทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๓๙ ถึงร่างมาตรา ๔๐)

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
ประมวลกฎหมายความอาญา ฉบับที่ .. พ.ศ. ....

ยื่นเข้าสู่สภาแล้ว

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา
ฉบับที่ .. พ.ศ. ....

หลักการ

สมควรให้มีการปรับปรุงกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากสถานการณ์ความรุนแรงและภัยคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นในสังคม ง่ายและเกิดขึ้นมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งนำไปสู่การกระทำผิดทางเพศในลักษณะอื่น ๆ ด้วยกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ เป็นเพียงความผิดลหุโทษและมีโทษสูงสุดเพียงการระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับเท่านั้น และบทบัญญัติ นี้เป็นการกำหนดไว้อย่างกว้าง ขาดความชัดเจน และไม่สามารถนำมาใช้ในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง ทำให้ไม่สามารถคุ้มครองประชาชนซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการถูกคุกคามทางเพศได้ อีกทั้งเมื่อผู้เสียหายเหล่านี้จะฟ้องร้องดำเนินคดีเพื่อเรียกค่าเสียหายด้วยตนเองยาก และบทบัญญัติ ลักษณะ พฤติกรรมการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นจากการกระทำโดยการสัมผัสทางกายเท่านั้นเพียงอย่างเดียว แต่ไม่รวมถึงการคุกคามทางเพศด้วยวิธีการอื่น จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

เหตุผล

ปัญหาการคุกคามทางเพศ (Sexual Harassment) ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของการสร้างความรุนแรงทางเพศ และเป็นจุดเริ่มต้นของการกระทำผิดทางเพศอันนำไปสู่ปัญหาข่มขืน กระทำชำเราหรือ ปัญหาอนาจารและความผิดเกี่ยวกับเพศอื่น ๆ ที่ร้ายแรงตามมาภายใต้สิทธิความเป็นธรรมทางเพศ การคุกคามทางเพศ ถือเป็นปัญหาอีกรูปแบบหนึ่งของการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ และเป็นปัญหาทางด้านสิทธิมนุษยชนที่สามารถเกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกเพศ ทุกวัย ในทุก ๆ ที่ ทุกเวลาในสังคม และเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่ออันทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้ถูกกระทำเป็นอย่างมาก จึงต้องตรากฎหมายขึ้นให้ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับแนวทางป้องกันปัญหาทางเพศในสังคม

ร่าง

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ .. พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วย/ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วย/ยกเลิกกฎหมายว่าด้วย .....

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖..... ประกอบกับมาตรา ..... ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย (เฉพาะกรณีที่มีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล)

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัติ
นี้ เพื่อ.....(อธิบายเหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ) .....
..... ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
อาญา ฉบับที่ .. พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับ นับถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้ เป็น (๑๙) มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา
“(๑๙) “คุกคามทางเพศ” หมายถึง เป็นการกระทำอันมีลักษณะส่อไปในทางที่จะ
ล่วงเกินทางเพศ หรือการกระทำอันไม่พึงปรารถนาทางเพศ โดยการร้องขอที่ไม่พึงปรารถนา
เพื่อความต้องการทางเพศต่อผู้ถูกคุกคาม หรือการรังแก ข่มเหง หรือการกระทำอื่นที่ไม่พึง
ปรารถนาอันเกี่ยวกับเรื่องทางเพศที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกคุกคาม ซึ่งในสถานการณ์นั้น ๆ บุคคล
ทั่วไปอาจคาดหมายได้ว่าเป็นการคุกคามผู้ถูกกระทำ ทำให้ผู้ถูกกระทำอับอาย เสื่อมเสียเกียรติ
หรือทำให้ผู้ถูกกระทำกลัว”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เป็น (๖) มาตรา ๓๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา
“(๖) คำสั่งงดเว้นการกระทำการ”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เป็น มาตรา ๔๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา
“มาตรา ๔๑/๑ หากศาลพิจารณาลแล้วเห็นว่ามีความจำเป็นในการที่จะคุ้มครองผู้อื่น
จากการถูกคุกคาม รบกวน ข่มขู่ สร้างความเดือดร้อนรำคาญโดยการกระทำของผู้ถูกฟ้อง
ศาลอาจสั่งห้ามผู้นั้นไม่ให้กระทำการใด ๆ ตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง ภายในระยะเวลาที่กำหนด”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เป็น มาตรา ๒๗๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา
“มาตรา ๒๗๙/๑ ผู้ใดกระทำความผิดประการใด ๆ ต่อผู้อื่น อันเป็นการคุกคามทางเพศ
โดยเป็นการแสดงออกทางวาจา ทางกิริยาท่าทาง หรือการสัมผัสทางร่างกาย ซึ่งมีวัตถุประสงค์
เพื่อละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือทำให้รู้สึกไม่พึงปรารถนา และไม่ต้องการด้อยค่าเสื่อม
เสียเกียรติหรือถูกรังเกียจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน และปรับไม่เกิน ๑ หมื่นบาท
กรณีตามมาตราหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำการคุกคามทางเพศในกรณี

(๑) กระทำการคุกคามทางเพศโดยการเฝ้าติดตาม

(๒) กระทำการคุกคามทางเพศโดยกระทำกับเด็กอายุต่ำกว่าสิบห้าปี

(๓) กระทำการคุกคามทางเพศโดยการอาศัยความไว้วางใจหรือสภาพของผู้ถูกกระทำ
หรือตำแหน่งหน้าที่ อาศัยเหตุที่ผู้กระทำมีอำนาจเหนือผู้ถูกกระทำ อันเนื่องจากความสัมพันธ์

ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชา นายจ้าง หรือผู้มีอำนาจเหนือ หรือความรับผิดชอบของผู้กระทำในการประพฤติผิดทางเพศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปีและปรับไม่เกิน ๓ หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เป็น มาตรา ๒๗๙/๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา
“มาตรา ๒๗๙/๒ ผู้ใดโดยเจตนากระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นคุกคามทางเพศ การรังแก ช่มเหง ช่มชู้ คุกคามหรือรบกวนทางเพศ ผ่านช่องทางการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นหวาดกลัว หรือรู้สึกถูกคุกคาม ถูกช่มชู้ หรือเกิดความกังวลใจ เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง ได้รับความอับอาย หรือความเดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖ หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

การทำความผิดใด ๆ อีกในระหว่างการคุมประพฤติ ในระหว่างรอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษ หรือในระหว่างการปล่อยตัวชั่วคราว ในระหว่างรอการอุทธรณ์หรือฎีกา หรือเป็นการกระทำของบุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๙/๑ และ ๒๗๙/๒ และได้กระทำความผิดใด ๆ อีก ในระหว่างที่ต้องรับโทษอยู่ หรือภายในเวลา ๕ ปีนับแต่พ้นโทษ ผู้กระทำต้องระวางโทษเพิ่มขึ้น ๒ เท่า

มาตรา ๘ ให้ยกเลิก มาตรา ๘ แห่ง พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๙๗ ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ ต่อผู้อื่น อันเป็นการรังแก ช่มเหง คุกคาม หรือกระทำให้ได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำในที่สาธารณะหรือต่อหน้าธารกำนัล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่..... พ.ศ. ....

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ ..... พ.ศ. ....ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ปัญหาการคุกคามทางเพศ (Sexual Harassment) ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งของการสร้างความรุนแรงทางเพศ และเป็นจุดเริ่มต้นของการกระทำผิดทางเพศอันนำไปสู่ปัญหาข่มขืน กระทำชำเรา หรือปัญหาอนาจารและความผิดเกี่ยวกับเพศอื่นๆ ที่ร้ายแรงตามมา ภายใต้สิทธิความเป็นธรรมทางเพศ การคุกคามทางเพศ ถือเป็นปัญหาอีกรูปแบบหนึ่งของการเลือกปฏิบัติ

ด้วยเหตุแห่งเพศ และเป็นปัญหาทางด้านสิทธิมนุษยชนที่สามารถเกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกเพศ ทุกวัยในทุก ๆ ที่ ทุกเวลาในสังคม และเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้ถูกรกระทำเป็นอย่างมาก

สมควรให้มีการปรับปรุงกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา เนื่องจากสถานการณ์ความรุนแรงและภัยคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นในสังคมง่ายและเกิดขึ้นมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งนำไปสู่การกระทำผิดทางเพศในลักษณะอื่น ๆ ด้วยกฎหมายที่บังคับใช้อยู่เป็นเพียงความผิด หลุโทษและมีโทษสูงสุดเพียงการระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับเท่านั้น และบทบัญญัตินี้เป็นการกำหนดไว้อย่างกว้าง ขาดความชัดเจน และไม่สามารถนำมาใช้ในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง ทำให้ไม่สามารถคุ้มครองประชาชนซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการถูกคุกคามทางเพศได้ อีกทั้งเมื่อผู้เสียหายเหล่านี้จะฟ้องร้องดำเนินคดีเพื่อเรียกค่าเสียหายด้วยตนเองยาก และบทบัญญัติ ลักษณะพฤติกรรมการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นจากการกระทำโดยการสัมผัสร่างกายเท่านั้นเพียงอย่างเดียว แต่ไม่รวมถึงการคุกคามทางเพศ ด้วยวิธีการอื่น จึงสมควรปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๒.สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ เพิ่ม (๑๙) มาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา “คุกคามทางเพศ” หมายถึง การกระทำความผิดไม่พึงปรารถนาทางเพศ การร้องขอที่ไม่พึงปรารถนาเพื่อความต้องการทางเพศ ต่อผู้ถูกคุกคาม หรือการกระทำอื่นที่ไม่พึงปรารถนาอันเกี่ยวกับเรื่องทางเพศที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกคุกคาม ซึ่งในสถานการณ์นั้น ๆ บุคคลทั่วไปอาจคาดหมายได้ว่า เป็นการคุกคาม ผู้ถูกรกระทำ ทำให้ผู้ถูกรกระทำอับอาย เสื่อมเสียเกียรติ หรือทำให้ผู้ถูกรกระทำกลัว”

๒.๒ เพิ่ม (๖) มาตรา ๓๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา “คำสั่งงดเว้นการกระทำการ”

๒.๓ เพิ่ม มาตรา ๔๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

“มาตรา ๔๑/๑ หากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความจำเป็นในการที่จะคุ้มครองผู้อื่น จากการถูกคุกคาม รบกวน ช่มชู้ สร้างความเดือดร้อนรำคาญโดยการกระทำของผู้ถูกฟ้อง ศาลอาจสั่งห้ามผู้นั้นไม่ให้กระทำการใด ๆ ตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง ภายในระยะเวลาที่กำหนด”

๒.๔ เพิ่ม มาตรา ๒๗๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

“มาตรา ๒๗๙/๑ ผู้ใดกระทำความผิดประการใด ๆ ต่อผู้อื่น อันเป็นการคุกคามทางเพศ โดยเป็นการแสดงออกทางวาจา ทางกิริยาท่าทาง และการสัมผัสทางร่างกาย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือทำให้รู้สึกไม่พึงปรารถนา และไม่ต้องการต่อจ่ายค่าเสื่อมเสียเกียรติหรือถูกรังเกียจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน และปรับไม่เกิน ๑ หมื่นบาท กรณีตามวรรคหนึ่งถ้าเป็นการกระทำการคุกคามทางเพศในกรณี

(๑) กระทำการคุกคามทางเพศโดยการเฝ้าติดตาม

(๒) กระทำการคุกคามทางเพศโดยกระทำกับเด็กที่อายุต่ำกว่าสิบห้าปี

(๓) กระทำการคุกคามทางเพศโดยการอาศัยความไว้วางใจหรือภาพของผู้ถูกรกระทำ หรือตำแหน่งหน้าที่ อาศัยเหตุที่ผู้กระทำมีอำนาจเหนือผู้ถูกรกระทำ อันเนื่องจากความสัมพันธ์ ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชา นายจ้าง หรือผู้มีอำนาจเหนือ หรือความรับผิดชอบของผู้กระทำในการประพฤติดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปีและปรับไม่เกิน ๓ หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

๒.๕ เพิ่ม มาตรา ๒๗๙/๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

“มาตรา ๒๗๙/๒ ผู้ใดโดยเจตนากระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการคุกคามทางเพศ การรังแก ช่มเหง ช่มชู้ คุกคาม หรือ รบกวนทางเพศ ผ่านช่องทางการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นหวาดกลัว รู้สึกถูกคุกคาม รู้สึกถูกช่มชู้ เกิดความกังวลใจ เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง ได้รับความอับอาย หรือความเดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖ หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

การทำความผิดใด ๆ อีกในระหว่างการคุมประพฤติ ในระหว่างรอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษ หรือในระหว่างการปล่อยตัวชั่วคราวในระหว่างรอการอุทธรณ์หรือฎีกา หรือเป็นการกระทำของบุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๗๙/๑ และ ๒๗๙/๒ และได้กระทำความผิดใด ๆ อีก ในระหว่างที่ต้องรับโทษอยู่ หรือภายในเวลา ๒ ปีนับแต่พ้นโทษ ผู้กระทำต้องระวางโทษเพิ่มขึ้น ๒ เท่า

๒.๖ ให้ยกเลิก มาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๙๗ ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ ต่อผู้อื่น อันเป็นการรังแก ช่มเหง คุกคาม หรือกระทำให้ได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำในที่สาธารณะหรือต่อหน้าธารกำนัล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน
(ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

ยื่นเข้าสภาแล้ว

**บันทึกหลักการและเหตุผล ประกอบร่างพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ..)**

พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่เพื่อประโยชน์ที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกันเป็นการชั่วคราว (เพิ่มมาตรา ๖/๑)

เหตุผล

เนื่องจาก ปัจจุบันมีที่ดินที่เจ้าของที่ดินทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ หรือปล่อยให้ดินเป็นที่รกร้างว่างเปล่าโดยประชาชนทั่วไปใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินโดยสงบเปิดเผยโดยเจ้าของที่ดินมิได้หวงกัน เพื่อประโยชน์ในการใช้ที่ดินอย่างคุ้มค่าและมีประโยชน์ต่อประชาชน จึงควรกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดินนั้นตั้งอยู่มีอำนาจเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่เพื่อประโยชน์ที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกันเป็นการชั่วคราว โดยไม่กระทบต่อกรรมสิทธิ์ของเจ้าของที่ดิน

จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖/๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

“มาตรา ๖/๑ ที่ดินที่ผู้มีสิทธิในที่ดินตามโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน หรือปล่อยให้ดินเป็นที่รกร้างว่างเปล่า หากเป็นที่ดินซึ่งประชาชนทั่วไปใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยสงบเปิดเผยเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามปีติดต่อกันโดยผู้มีสิทธิในที่ดินมิได้หวงกัน เมื่อประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินร้องขอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดินตั้งอยู่ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นเอง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่เพื่อประโยชน์ที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกันเป็นการชั่วคราว โดยไม่กระทบต่อกรรมสิทธิ์ของเจ้าของที่ดิน

หลักเกณฑ์และวิธีการเปลี่ยนแปลงสภาพที่ดินตามวรรคแรก ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด”

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

**บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....**

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ปัจจุบันมีที่ดินที่เจ้าของที่ดินทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ หรือปล่อยที่ดินให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า โดยประชาชนทั่วไปใช้ประโยชน์ร่วมกันในที่ดินโดยสงบเปิดเผยโดยเจ้าของที่ดินมิได้หวงกัน ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการใช้ที่ดินอย่างคุ้มค่าและมีประโยชน์ต่อประชาชน จึงควรกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่มีอำนาจเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่เพื่อประโยชน์ที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกันเป็นการชั่วคราว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

กำหนดให้ที่ดินที่ผู้มีสิทธิในที่ดินตามโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน หรือปล่อยที่ดินให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า หากเป็นที่ดินซึ่งประชาชนทั่วไปใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยสงบเปิดเผยเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามปีติดต่อกัน โดยผู้มีสิทธิในที่ดินมิได้หวงกันเมื่อประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินร้องขอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ที่ดินตั้งอยู่ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นเอง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่เพื่อประโยชน์ที่ประชาชนทั่วไปใช้สอยร่วมกันเป็นการชั่วคราว โดยไม่กระทบต่อกรรมสิทธิ์ของเจ้าของที่ดิน

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

ถูกระงับ/ปิดตก

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังต่อไปนี้

(๑) มาตรา ๓ ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ยกเลิกพินัยม คำว่า “นายจ้าง” “ลูกจ้าง” “วันลา” เพื่อขยายขอบเขตของพินัยมให้มีความครอบคลุมมากขึ้น โดย

“นายจ้าง” ให้หมายความครอบคลุมถึงการจ้างงานด้วยสัญญาต่าง ๆ เพื่อให้อีกบุคคลได้รับค่าตอบแทน และรวมถึงผู้ประกอบการหรือภาครัฐ ที่มอบหมายให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นผู้จัดหาคนมาทำงานอันมิใช่การประกอบธุรกิจจัดหางาน

“ลูกจ้าง” ให้หมายความถึง ผู้รับจ้างซึ่งอยู่ภายใต้สัญญาใด ๆ ทั้งปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร หรือไม่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร และ

“วันลา” ครอบคลุมถึงการลาเพื่อการอื่นใดที่ปรากฏในพระราชบัญญัติฉบับนี้ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕)

(๒) มาตรา ๔ ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ... เพิ่ม

พินัยม คำว่า “การจ้างงานรายเดือน” เป็นการจ้างงานที่มีลักษณะเป็นงานประจำและเต็มเวลา โดยลูกจ้างได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือน อันรวมถึงค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์ วันหยุดตามประเพณี วันหยุดพักผ่อนประจำปี และวันลาป่วยตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ หนึ่งเดือน หมายถึงเวลาสามสิบวัน (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕)

(๓) มาตรา ๕ ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...

แก้ไขให้การจ้างงานมีความเท่าเทียมในทุกด้าน ให้นายจ้างปฏิบัติต่อลูกจ้างอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่แสดงออกถึงการกีดกัน แบ่งแยก จำกัดสิทธิ โดยเหตุความแตกต่างทางถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม ความคิดเห็นทางการเมือง หรือทำการอื่นใดให้ผู้อื่นไม่ได้รับสิทธิอันเขาพึงได้ตามกฎหมาย (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๕)

(๔) มาตรา ๖ ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...

แก้ไขเพิ่มเติมให้เวลาทำงานของลูกจ้าง เมื่อรวมเวลาทำงานทั้งสิ้นแล้ว สัปดาห์หนึ่งต้องไม่เกินสี่สิบชั่วโมง เว้นแต่กรณีที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของลูกจ้างตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เมื่อรวมเวลาทำงานทั้งสิ้นแล้ว สัปดาห์หนึ่งต้องไม่เกินสามสิบห้าชั่วโมง (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๓)

(๕) มาตรา ๗ ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...

แก้ไขเพิ่มเติมให้การจ้างงานในสถานประกอบการที่มีการจ้างงานรายวันและรายเดือน นายจ้างจะต้องจ้างเป็นรายเดือนทั้งหมดโดยไม่เลือกปฏิบัติ เว้นแต่ลักษณะการจ้างงานที่มีความเฉพาะได้แก่ งานในภาคเกษตร งานก่อสร้าง งานที่ไม่มีความต่อเนื่อง ใช้แล้วเสร็จไป หรือไม่ใช้ธุรกิจหลักของนายจ้าง ให้ใช้ระบบสัญญาจ้างแบบกำหนดระยะเวลาโดยรับรองรายรับไม่ต่ำกว่าค่าจ้างขั้นต่ำและให้ได้รับสวัสดิการเท่ากับพนักงานระบบอื่นของนายจ้าง โดยผู้ทำงานเป็นรายวันหรือ รายขึ้น ต้องมีสัญญาจ้างงาน เมื่อคิดหน่วยทำงานต้องได้รับผลตอบแทนไม่ต่ำกว่าพนักงานรายเดือน อย่างน้อยหนึ่งฉบับ (เพิ่มเติม มาตรา ๒๓/๒)

(๖) มาตรา ๘ ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...

แก้ไขเพิ่มเติมให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีวันหยุดประจำสัปดาห์ สัปดาห์หนึ่งไม่น้อยกว่าสองวัน โดยวันหยุดประจำสัปดาห์ต้องมีระยะห่างกันไม่เกินห้าวัน (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๘)

(๗) มาตรา ๙ ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...

แก้ไขเพิ่มเติมให้ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันมาแล้วครบหนึ่งร้อยยี่สิบวัน มีสิทธิลาหยุดพักผ่อนประจำปีได้ปีหนึ่งไม่น้อยกว่าสิบวันทำงาน และกำหนดให้ในปีต่อมานายจ้างอาจกำหนดวันลาหยุดพักผ่อนประจำปีให้แก่ลูกจ้างมากกว่าสิบวันก็ได้ และนายจ้างอาจกำหนดวันหยุดพักผ่อนประจำปีให้แก่ลูกจ้างโดยคำนวณให้ตามส่วนก็ได้ สำหรับลูกจ้างซึ่งยังทำงานไม่ครบหนึ่งร้อยยี่สิบวัน (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๐)

(๘) มาตรา ๑๐ ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...

แก้ไขเพิ่มเติมให้ ลูกจ้างมีสิทธิลาไปดูแลบุคคลในครอบครัว หรือบุคคลอื่นใดที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ที่พำนักอยู่ในโรงพยาบาลในฐานะผู้ป่วยใน หรือผู้ป่วยที่มีความต้องการการดูแลทางร่างกายและจิตใจ ปีละไม่เกิน ๑๕ วันทำงาน (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๒)

(๙) มาตรา ๑๑ ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...

แก้ไขเพิ่มเติมให้ มีสถานที่ที่เหมาะสมและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้ลูกจ้างสามารถให้นมบุตรหรือบีบเก็บน้ำนมในที่ทำงาน ไม่น้อยกว่าสองครั้ง ครั้งละ ๓๐ นาที ในช่วงเวลา ๘ ชั่วโมงของการทำงาน ตลอดระยะเวลาอย่างน้อยหนึ่งปีหลังคลอด(เพิ่มเติม มาตรา ๓๔/๒)

(๑๐) มาตรา ๑๒ ของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...

แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการค่าจ้างต้องปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเพิ่มทุกปีในอัตราไม่น้อยกว่าอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ประกาศโดยสำนักงานคณะกรรมการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรืออัตราเงินเฟ้อตามประกาศของ กระทรวงพาณิชย์ ตามแต่ว่าอัตราใดมากกว่า ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่าเกิดสภาวะการณ์อันเป็นวิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศ คณะรัฐมนตรีอาจมีมติเพื่อยกเว้นอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่กำหนดในปีนั้นได้ และให้กำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานและค่าจ้างตามประสบการณ์ให้คณะกรรมการค่าจ้างกำหนดให้ค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน เพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละหนึ่งต่ออายุงานหนึ่งปี

ของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ประกาศในปีนั้น ๆ ในกรณีที่ลูกจ้างรับค่าจ้างในอัตรามากกว่าค่าจ้างขั้นต่ำ ให้ลูกจ้างได้รับค่าจ้างตามมาตราฐานฝีมือแรงงานเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละหนึ่งต่ออายุงานหนึ่งปี โดยคำนวณจากอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ประกาศในปีนั้น ๆ และเพิ่มให้สามารถปรับเพิ่มร้อยละการเพิ่มของค่าจ้างตามมาตราฐานฝีมือแรงงานและค่าจ้างตามประสบการณ์ต่ออายุงานหนึ่งปี วิธีการคำนวณค่าจ้าง และอัตราค่าจ้างสูงสุดที่ไม่ต้องปรับขึ้นตามความในวรรคห้า ผ่านการแก้ไขกฎกระทรวงได้ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๘๗)

เหตุผล

เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ใช้บังคับในปัจจุบันมีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ประกอบกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่ผู้ใช้แรงงานมากกว่า ๓๐ ล้านคนในตลาดแรงงานไทยมีปัญหาความมั่นคงทางเศรษฐกิจอย่างปรากฏชัด จึงพิจารณาเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ เพื่อทำการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนผู้ใช้แรงงานโดยรวม เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพิ่มอำนาจต่อรองและเพิ่มเวลาเรียนรู้สำหรับแรงงานเพื่อพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ คุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองแรงงาน

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ...”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบทนิยามคำว่า “นายจ้าง” “ลูกจ้าง” “วันลา” ในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“นายจ้าง” หมายความว่า นายจ้างตามสัญญาจ้างแรงงานหรือตามกฎหมายเกี่ยวกับแรงงาน หรือตามสัญญาจ้างทำของหรือสัญญาอื่นใด ที่บุคคลหนึ่งให้บุคคลอีกคนหนึ่งทำงานให้เพื่อรับค่าตอบแทน และให้หมายความรวมถึง

(๑) ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนนายจ้าง

(๒) ในกรณีที่นายจ้างเป็นนิติบุคคล ให้หมายความรวมถึงผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลและผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลให้ทำการแทนด้วย

(๓) ผู้ประกอบกิจการหรือภาครัฐ ที่มอบหมายให้บุคคลหนึ่งบุคคลใด เป็นผู้จัดทำนมาทำงานอันมิใช่การประกอบธุรกิจจัดหางาน โดยการทำงานนั้นเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดในกระบวนการผลิต หรือธุรกิจในความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการ และโดยบุคคลนั้นจะเป็นผู้ควบคุมดูแลการทำงานหรือรับผิดชอบในการจ่ายค่าจ้างหรือค่าตอบแทนให้แก่คนที่มาทำงานนั้นหรือไม่ก็ตาม

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ผู้รับจ้างตามสัญญาจ้างแรงงานหรือตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยแรงงาน หรือผู้รับจ้างตามสัญญาจ้างทำของ หรือผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่นายจ้าง เพื่อรับค่าจ้างหรือค่าตอบแทน ซึ่งอยู่ภายใต้สัญญาใด ๆ ทั้งปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร หรือไม่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร

“วันลา” หมายความว่า วันที่ลูกจ้างลาป่วย ลาเพื่อทำหมั้น ลาเพื่อกิจธุระอันจำเป็น ลาเพื่อรับราชการทหาร ลาเพื่อการฝึกอบรมหรือพัฒนาความรู้ความสามารถลาเพื่อคลอดบุตร หรือลาเพื่อการอื่นใดที่ปรากฏในพระราชบัญญัติฉบับนี้”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เป็นบทนิยามในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

“การจ้างงานรายเดือน” หมายความว่า การจ้างงานที่มีลักษณะเป็นงานประจำและเต็มเวลา โดยลูกจ้างได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือน อันรวมถึงค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์ วันหยุดตามประเพณี วันหยุดพักผ่อนประจำปี และวันลาป่วยตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้หนึ่งเดือนหมายถึงเวลาสามสิบวัน”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕ ให้นายจ้างปฏิบัติต่อลูกจ้างอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่แสดงออกถึงการกีดกัน แบ่งแยก จำกัดสิทธิ โดยเหตุความแตกต่างทางถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม ความคิดเห็นทางการเมือง หรือทำการอื่นใดให้ผู้อื่นไม่ได้รับสิทธิอันเขาพึงได้ตามกฎหมาย

ความในวรรคหนึ่งให้ครอบคลุมถึงการสรรหา คัดเลือก การทำงานในสถานประกอบการ การเพิ่มค่าจ้าง การเลื่อนตำแหน่ง ตลอดจนสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ที่ลูกจ้างพึงได้จากสิทธิที่ตนมีตามกฎหมายชายและหญิงโดยเท่าเทียมกันในการจ้างงาน เว้นแต่ลักษณะหรือสภาพของงานไม่อาจปฏิบัติเช่นนั้นได้”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓ ให้นายจ้างประกาศเวลาทำงานปกติให้ลูกจ้างทราบ โดยกำหนดเวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดของการทำงานแต่ละวันของลูกจ้างได้ไม่เกินเวลาทำงานของแต่ละ

ประเภทงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงแต่วันหนึ่งต้องไม่เกินแปดชั่วโมง ในกรณีที่เวลาทำงานวันใดน้อยกว่าแปดชั่วโมง นายจ้างและลูกจ้างจะตกลงกันให้นำเวลาทำงานส่วนที่เหลือนั้นไปรวมกับเวลาทำงานในวันทำงานวันปกติอื่นก็ได้ แต่ต้องไม่เกินวันละเก้าชั่วโมงและเมื่อรวมเวลาทำงานทั้งสิ้นแล้ว สัปดาห์หนึ่งต้องไม่เกินสี่สิบชั่วโมง เว้นแต่งานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของลูกจ้างตามที่กำหนดในกฎกระทรวงต้องมีเวลาทำงานปกติวันหนึ่งไม่เกินเจ็ดชั่วโมง และเมื่อรวมเวลาทำงานทั้งสิ้นแล้วสัปดาห์หนึ่งต้องไม่เกินสามสิบห้าชั่วโมง

ในกรณีที่นายจ้างและลูกจ้างตกลงกันให้นำเวลาทำงานส่วนที่เหลือไปรวมกับเวลาทำงานในวันทำงานปกติอื่นตามวรรคหนึ่งเกินกว่าวันละแปดชั่วโมง ให้นายจ้างจ่ายค่าตอบแทนไม่น้อยกว่าหนึ่งเท่าครึ่งของอัตราค่าจ้างต่อหน่วยในวันทำงานตามจำนวนผลงานที่ทำได้ในชั่วโมงที่ทำเกินสำหรับลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงาน

ในกรณีที่นายจ้างไม่อาจประกาศกำหนดเวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดของการทำงานแต่ละวันได้ เนื่องจากลักษณะหรือสภาพของงาน ให้นายจ้างและลูกจ้างตกลงกันกำหนดชั่วโมงทำงานแต่ละวันไม่เกินแปดชั่วโมง และเมื่อรวมเวลาทำงานทั้งสิ้นแล้วสัปดาห์หนึ่งต้องไม่เกินสี่สิบชั่วโมง”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓/๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๒๓/๒ การจ้างงานในสถานประกอบการที่มีการจ้างงานรายวันและรายเดือน นายจ้างจะต้องจ้างเป็นรายเดือนทั้งหมดโดยไม่เลือกปฏิบัติ เว้นแต่ลักษณะการจ้างงานที่มีความเฉพาะ ได้แก่ งานในภาคเกษตร งานก่อสร้าง งานที่ไม่มีความต่อเนื่องใช้แล้วเสร็จไปหรือไม่ใช้ธุรกิจหลักของนายจ้าง ให้นายจ้างใช้สัญญาจ้างแบบกำหนดระยะเวลาโดยจ่ายค่าจ้างไม่น้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำและให้ได้รับสวัสดิการเท่าเทียมกับลูกจ้างรายเดือน สำหรับลูกจ้างรายวันหรือลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างตามผลงาน เมื่อคิดหน่วยทำงานต้องได้รับค่าจ้างไม่น้อยกว่าลูกจ้างรายเดือน และต้องมีสัญญาจ้างงานระบุเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างน้อยหนึ่งฉบับ”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๘ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีวันหยุดประจำสัปดาห์ สัปดาห์หนึ่งไม่น้อยกว่าสองวัน โดยวันหยุดประจำสัปดาห์ต้องมีระยะห่างกันไม่เกินห้าวัน นายจ้างและลูกจ้างอาจตกลงกันล่วงหน้าให้มีวันหยุดประจำสัปดาห์วันใดก็ได้

ในกรณีที่ลูกจ้างทำงานภาคบริการ งานโรงแรม งานขนส่ง งานในป่า งานในที่ทุรกันดาร งานในแหล่งท่องเที่ยว หรืองานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง นายจ้างและลูกจ้างอาจตกลงกันล่วงหน้าในการสะสมวันหยุดประจำสัปดาห์และเลื่อนไปหยุดเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องอยู่ภายในระยะเวลาสี่สัปดาห์ติดต่อกันนับจากวันที่ไม่ได้หยุดประจำสัปดาห์นั้น”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐ ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันมาแล้วครบหนึ่งร้อยยี่สิบวัน มีสิทธิลาหยุดพักผ่อนประจำปีได้ปีหนึ่งไม่น้อยกว่าสิบวันทำงาน และนายจ้างเป็นผู้กำหนดวันหยุดดังกล่าวให้แก่ลูกจ้างล่วงหน้าหรือกำหนดให้ตามที่นายจ้างและลูกจ้างตกลงกัน

ในปีต่อมานายจ้างอาจกำหนดวันลาหยุดพักผ่อนประจำปีให้แก่ลูกจ้างมากกว่าสิบวันก็ได้ นายจ้างและลูกจ้างอาจตกลงกันล่วงหน้าให้สะสมและเลื่อนวันหยุดพักผ่อนประจำปีที่ยังมิได้หยุดในปีนั้นรวมเข้ากับปีต่อ ๆ ไปได้

สำหรับลูกจ้างซึ่งทำงานไม่ครบหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นายจ้างอาจกำหนดวันหยุดพักผ่อนประจำปีให้แก่ลูกจ้างโดยคำนวณให้ตามส่วนก็ได้”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๒ ให้ลูกจ้างมีสิทธิลาป่วยได้เท่าที่ป่วยจริง การลาป่วยตั้งแต่สามวันทำงานขึ้นไป นายจ้างอาจให้ลูกจ้างแสดงใบรับรองของแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งหรือของสถานพยาบาลของทางราชการ ในกรณีที่ลูกจ้างไม่อาจแสดงใบรับรองของแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่งหรือของสถานพยาบาลของทางราชการได้ ให้ลูกจ้างชี้แจงให้นายจ้างทราบ

ในกรณีที่นายจ้างจัดแพทย์ไว้ ให้แพทย์นั้นเป็นผู้ออกใบรับรอง เว้นแต่ลูกจ้างไม่สามารถให้แพทย์นั้นตรวจได้

วันที่ลูกจ้างไม่สามารถทำงานได้เนื่องจากประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นเนื่องจากการทำงาน และวันลาเพื่อคลอดบุตรตามมาตรา ๔๑ มิให้ถือเป็นวันลาป่วยตามมาตรา นี้

ให้ลูกจ้างมีสิทธิลาไปดูแลบุคคลในครอบครัว หรือบุคคลอื่นใดที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ที่พำนักอยู่ในโรงพยาบาลในฐานะผู้ป่วยใน หรือ ผู้ป่วยที่มีความต้องการการดูแลทางร่างกายและจิตใจ ปีละไม่เกิน ๑๕ วันทำงาน

การลาไปดูแลบุคคลตามวรรคสี่ ตั้งแต่ ๕ วันทำงานขึ้นไป นายจ้างอาจให้ลูกจ้างแสดงใบรับรองแพทย์แผนปัจจุบันชั้นหนึ่ง หรือใบรับรองของสถานพยาบาลของทางราชการ หรือใบมรณบัตรของบุคคล ที่ลูกจ้างลาไปดูแล”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑

“มาตรา ๓๙/๒ นายจ้างต้องจัดให้มีสถานที่ที่เหมาะสมและมีมาตรการที่ปลอดภัย สำหรับลูกจ้างในการพักให้นมบุตรหรือบีบเก็บน้ำนมในที่ทำงาน เพื่อเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา โดยจัดพื้นที่ที่มีความเป็นส่วนตัวมิดชิด ปลอดภัย และเป็นพื้นที่ที่จัดเฉพาะเพื่อการให้นมบุตรหรือบีบเก็บน้ำนมเท่านั้น โดยตั้งห่างจากจุดทำงานปกติไม่เกิน ๒๐ เมตร ประกอบด้วย เก้าอี้ โต๊ะ เต้าเสียบไฟฟ้า อุปกรณ์บีบนม และตู้เย็นสำหรับจัดเก็บน้ำนม

นายจ้างต้องอนุญาตให้ลูกจ้างพักให้นมบุตรหรือบีบเก็บน้ำนม ไม่น้อยกว่าสองครั้ง ครั้งละ ๓๐ นาที ในช่วงเวลา ๘ ชั่วโมงของการทำงาน ตลอดระยะเวลาอย่างน้อยหนึ่งปีหลังคลอด”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘๗ ในการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำและอัตราค่าจ้างขั้นต่ำพื้นฐานให้คณะกรรมการค่าจ้างกำหนดอัตราค่าจ้างโดยอัตราการเพิ่มประจำปีไม่น้อยกว่าอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรืออัตราเงินเฟ้อตามประกาศของกระทรวงพาณิชย์ ตามแต่ว่าอัตราใดมากกว่า ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่าเกิดสภาวะการณ์อันเป็นวิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศ คณะรัฐมนตรีอาจมีมติเพื่อยกเว้นอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่กำหนดในปีนั้นได้

การพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะกำหนดให้ใช้เฉพาะกิจการ งานหรือสาขาอาชีพประเภทใดเพียงใด ในท้องถิ่นใดก็ได้

เพื่อเป็นการส่งเสริมการจ้างงานและการคุ้มครองแรงงานสำหรับลูกจ้างบางกลุ่มหรือบางประเภท คณะกรรมการค่าจ้างอาจพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่แตกต่างจากที่พิจารณากำหนดในวรรคสอง เพื่อใช้สำหรับลูกจ้างกลุ่มนั้นหรือประเภทนั้นในกิจการ งานหรือสาขาอาชีพประเภทใด เพียงใด ในท้องถิ่นใดก็ได้ ทั้งนี้ ค่าจ้างดังกล่าวต้องไม่ต่ำกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่คณะกรรมการค่าจ้างกำหนดตามวรรคสอง

ในการพิจารณากำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานและค่าจ้างตามประสบการณ์ ให้คณะกรรมการค่าจ้างกำหนดให้ค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละหนึ่งต่ออายุงานหนึ่งปีของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ประกาศในปีนั้น ๆ และในกรณีที่ลูกจ้างรับค่าจ้างในอัตรามากกว่าค่าจ้างขั้นต่ำ ให้ลูกจ้างได้รับค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละหนึ่งต่ออายุงานหนึ่งปี โดยคำนวณจากอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ประกาศในปีนั้น ๆ

การปรับเพิ่มร้อยละการเพิ่มของค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานและค่าจ้างตามประสบการณ์ต่ออายุงานหนึ่งปีวิธีการคำนวณค่าจ้าง และอัตราค่าจ้างสูงสุดที่ไม่ต้องปรับขึ้นตามความในวรรคห้าให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งใช้บังคับในปัจจุบันมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่สอดคล้องกับสิทธิของผู้ใช้แรงงาน คุณภาพการดำรงชีวิต และสภาพการทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน จึงเสนอร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนผู้ใช้แรงงานโดยรวม เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพิ่มอำนาจต่อรองและเพิ่มเวลาสำหรับผู้ใช้แรงงานให้สามารถพัฒนาตนเองได้ โดยสอดคล้องกับการพัฒนาสู่เศรษฐกิจที่สร้างสรรค์และยั่งยืน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒.สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๒.๑ ยกเลิกบทนิยามคำว่า “นายจ้าง” “ลูกจ้าง” “วันลา” เดิม และกำหนดให้ “นายจ้าง” ครอบคลุมถึงการจ้างงานด้วยสัญญาต่าง ๆ เพื่อให้อีกบุคคลได้รับคำตอบแทน รวมถึงผู้ประกอบการหรือภาครัฐ “ลูกจ้าง” คือ ผู้รับจ้างซึ่งอยู่ภายใต้สัญญาใด ๆ ทั้งปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร หรือไม่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร และ “วันลา” รวมถึงการลาเพื่อการอื่นใดที่ปรากฏในพระราชบัญญัติฉบับนี้ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕)

๒.๒ เพิ่มบทนิยาม คำว่า “การจ้างงานรายเดือน” เป็นการจ้างงานที่มีลักษณะเป็นงานประจำและเต็มเวลา รวมถึงการได้รับค่าจ้างในวันหยุด (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕)

๒.๓ แก้ไขให้การจ้างงานมีความเท่าเทียมในทุกด้าน ให้นายจ้างปฏิบัติต่อลูกจ้างอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่แสดงออกถึงการกีดกัน แบ่งแยก จำกัดสิทธิ (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๕)

๒.๔ แก้ไขให้เวลาทำงานของลูกจ้าง เมื่อรวมเวลาทำงานทั้งสิ้นแล้ว สัปดาห์หนึ่งต้องไม่เกินสี่สิบชั่วโมง เว้นแต่งานที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัย สัปดาห์หนึ่งต้องไม่เกินสามสิบห้าชั่วโมง (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๓)

๒.๕ แก้ไขให้การจ้างงานในสถานประกอบการที่มีการจ้างงานรายวันและรายเดือน นายจ้างจะต้องจ้างเป็นรายเดือนทั้งหมดโดยไม่เลือกปฏิบัติ เว้นแต่ลักษณะการจ้างงานที่มีความเฉพาะ ให้ใช้ระบบสัญญาจ้างแบบกำหนดระยะเวลาโดยรับรองรายรับไม่ต่ำกว่าค่าจ้างขั้นต่ำและให้ได้รับสวัสดิการเท่ากับพนักงานระบบอื่นของนายจ้าง (เพิ่มเติม มาตรา ๒๓/๒)

๒.๖ แก้ไขให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีวันหยุดประจำสัปดาห์ สัปดาห์หนึ่งไม่น้อยกว่าสองวัน โดยวันหยุดประจำสัปดาห์ต้องมีระยะห่างกันไม่เกินห้าวัน (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๘)

๒.๗ แก้ไขให้ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันมาแล้วครบหนึ่งร้อยยี่สิบวัน มีสิทธิลาหยุดพักผ่อนประจำปีได้ปีหนึ่งไม่น้อยกว่าสิบวันทำงาน และนายจ้างอาจกำหนดวันลาหยุดพักผ่อนประจำปีให้แก่ลูกจ้างมากกว่าสิบวัน และนายจ้างอาจกำหนดวันหยุดพักผ่อนประจำปีให้แก่ลูกจ้างโดยคำนวณให้ตามส่วนก็ได้ สำหรับลูกจ้างซึ่งยังทำงานไม่ครบหนึ่งร้อยยี่สิบวัน (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๐)

๒.๘ แก้ไขให้ลูกจ้างมีสิทธิลาไปดูแลบุคคลในครอบครัว หรือบุคคลอื่นใดที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ที่พำนักอยู่ในโรงพยาบาลในฐานะผู้ป่วยใน หรือผู้ป่วยที่มีความต้องการการดูแลทางร่างกายและจิตใจ ปีละไม่เกิน ๑๕ วันทำงาน (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๒)

๒.๙ แก้ไขให้นายจ้างจัดสถานที่ที่เหมาะสมและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้ลูกจ้างสามารถให้นมบุตรหรือบีบเก็บน้ำนมในที่ทำงาน (เพิ่มเติม มาตรา ๓๙/๒)

๒.๑๐ แก้ไขให้ต้องปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเพิ่มทุกปีในอัตราไม่น้อยกว่าอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ หรืออัตราเงินเฟ้อ เว้นแต่ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศ อาจยกเว้นอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่กำหนดในปีนั้นได้ และให้กำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานและค่าจ้างตามประสบการณ์ให้ปรับเพิ่มไม่น้อยกว่า

ร้อยละหนึ่งต่ออายุงานหนึ่งปี ในกรณีที่ลูกจ้างรับค่าจ้างในอัตรามากกว่าค่าจ้างขั้นต่ำ ให้ได้รับค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานเพิ่มไม่น้อยกว่าร้อยละหนึ่งต่ออายุงานหนึ่งปี และเพิ่มให้สามารถปรับเพิ่มร้อยละการเพิ่มของค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานและค่าจ้างตามประสบการณ์ต่ออายุงานหนึ่งปี (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๘๗)

ร่างพระราชบัญญัติถนน

พ.ศ. ....

(สุรเชษฐ์ ประวีณวงศ์วุฒิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ถูกระงับ/ปิดตก

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติถนน
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยถนน เพื่อปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยทางหลวง กฎหมายว่าด้วยทางหลวงสัมปทาน และกฎหมายว่าด้วยการกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้ยานยนต์บนทางหลวงและสะพาน อีกทั้งเพื่อกำหนดนิยามของถนนและลำดับชั้นของถนนขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับหลักวิชาการ รวมถึงการจัดสรรอำนาจใหม่ระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการถนนในประเทศไทย

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยทางหลวงและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับทางหลวง เนื่องจากพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับทางหลวง ได้ถูกตราไว้เป็นระยะเวลานานและขาดหลักวิชาการในการแบ่งลำดับชั้นของถนน ทำให้บทบัญญัติบางส่วนมีลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเมืองดังที่ควรจะเป็น ก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนในอัตราที่สูง และมีความทับซ้อนระหว่างภารกิจของหลายหน่วยงานที่กระจุกอำนาจและงบประมาณไว้ที่ส่วนกลาง แต่ถนนในท้องถิ่นกลับไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร ทั้งในแง่ของการก่อสร้าง ปรับปรุง และบำรุงรักษา ดังนั้นเพื่อเป็นการกำหนดให้ถนนในประเทศไทยมีโครงข่ายและลำดับชั้นของถนนอย่างเป็นระบบชัดเจน และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเมืองที่ดี สมควรกำหนดประเภทของถนนใหม่ให้สอดคล้องกับหน้าที่การใช้งานและสร้างกลไกในการถ่ายโอนภารกิจพร้อมงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมถึงเพิ่มความปลอดภัยในการสัญจรให้กับประชาชนบนถนนทุกสายในประเทศไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ถนน
พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยทางหลวง กฎหมายว่าด้วยทางหลวงสัมปทาน และกฎหมายว่าด้วยการกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้ยานยนต์บนทางหลวงและสะพาน พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๙ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การกำกับดูแลการใช้และการบริหารจัดการถนนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อระบบการจราจรและการขนส่งบนถนน และส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยในการสัญจรบนถนน ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติถนน พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้นายถนนตรับนทางหลวงและสะพาน พ.ศ. ๒๔๙๗

(๒) พระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้นายถนนตรับนทางหลวงและสะพาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖

(๓) พระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้นายถนนตรับนทางหลวงและสะพาน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๔

(๔) พระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้นายถนนตรับนทางหลวงและสะพาน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๘

(๕) พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕

(๖) พระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

(๗) พระราชบัญญัติทางหลวงสัมปทาน พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ถนน” หมายความว่า ทางหรือถนนซึ่งจัดไว้เพื่อประโยชน์ในการจราจรสาธารณะ ทางบก ไม่ว่าในระดับพื้นดิน ใต้หรือเหนือพื้นดิน หรือใต้หรือเหนือสิ่งขังหรือสิ่งอื่น นอกจากทางรถไฟ และหมายความรวมถึงที่ดิน พืช พันธุ์ไม้ทุกชนิด สะพาน ท่อหรือรางระบายน้ำ อุโมงค์ ร่องน้ำ กำแพงกันดิน เขื่อน รั้ว หลักสำรวจ หลักเขต หลักระยะ ป้ายจราจร เครื่องหมายจราจร เครื่องหมายสัญญาณ เครื่องสัญญาณไฟฟ้า เครื่องแสดงสัญญาณที่จอดรถ ที่พักคนโดยสาร ที่พักริมทาง เรือหรือพาหนะสำหรับขนส่งข้ามฟาก ท่าเรือสำหรับขึ้นหรือลงรถ และอาคารหรือสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องทั้งที่มีอยู่หรือที่ได้จัดไว้ในเขตถนน เพื่อประโยชน์แก่ผู้ใช้ถนนนั้นด้วย

“ทางหลวงสัมปทาน” หมายความว่า ถนนที่รัฐบาลให้สัมปทานแก่บุคคลใด ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงที่ได้รับสัมปทานหรือตามหมวด ๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ในการก่อสร้าง ปรับปรุง และบำรุงรักษาโดยเก็บค่าผ่านทาง ไม่ว่าในระดับพื้นดิน ใต้หรือเหนือพื้นดิน หรือใต้หรือเหนือสิ่งขังหรือสิ่งอื่น และให้หมายความรวมถึงอุโมงค์ สะพาน เรือหรือ

พาหนะสำหรับขนส่งข้ามฟาก และท่าเรือสำหรับขึ้นหรือลงรถ ที่จัดไว้เพื่อประโยชน์แก่ทางหลวงสัมปทานด้วย โดยทางหลวงสัมปทานอาจถูกลงทะเบียนให้เป็นทางหลวงพิเศษทางหลวงสายหลัก ทางหลวงสายรอง ถนนท้องถิ่นสายหลัก หรือถนนท้องถิ่นสายรองก็ได้

“งานทาง” หมายความว่า กิจการใดที่ทำเพื่อหรือเกี่ยวเนื่องกับการสำรวจ การก่อสร้าง การปรับปรุง การบำรุงรักษาถนน หรือการจราจรบนถนน

“ทางจราจร” หมายความว่า ส่วนหนึ่งของถนนที่ทำหรือจัดไว้เพื่อการจราจรของยานพาหนะ

“ทางเท้า” หมายความว่า ส่วนหนึ่งของถนนที่ทำหรือจัดไว้สำหรับคนเดิน

“ไหล่ทาง” หมายความว่า ส่วนหนึ่งของถนนที่อยู่ติดต่อกับทางจราจรทั้งสองข้าง

“ยานพาหนะ” หมายความว่า รถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ รถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก รวมทั้งเครื่องจักร เครื่องกล และสิ่งอื่นใดที่เคลื่อนที่ไปได้บนถนนในลักษณะเดียวกัน

“ค่าผ่านทาง” หมายความว่า ค่าบริการการใช้ยานพาหนะบนถนนที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดให้ต้องจ่ายค่าผ่านทาง รวมถึงค่าผ่านทางร่วมที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้และค่าผ่านทางพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการทางพิเศษแห่งประเทศไทย

“ค่าผ่านทางร่วม” หมายความว่า ค่าบริการการใช้ยานพาหนะบนถนนที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดให้ต้องจ่ายค่าผ่านทางมากกว่าหนึ่งสายทางขึ้นไปในการสัญจรคราวเดียว

“ค่าบริการอื่น” หมายความว่า ค่าบริการที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากค่าผ่านทาง และคณะกรรมการกำหนดให้เป็นค่าบริการอื่น รวมถึงค่าบริการอื่นและค่าธรรมเนียมการใช้ทรัพย์สิน การให้บริการและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในเขตทางพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการทางพิเศษแห่งประเทศไทย

“กิจการถนน” หมายความว่า กิจการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะด้านถนน รวมถึงกิจการเกี่ยวเนื่องที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจการดังกล่าว ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายถนน

“ผู้อำนวยการถนน” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ หรือได้รับแต่งตั้งให้ควบคุมถนนและงานทางเฉพาะประเภทใดประเภทหนึ่ง เฉพาะท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง หรือเฉพาะสายใดสายหนึ่ง ตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าพนักงานถนน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานถนนเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมทางหลวง

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานถนนและออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดอัตราความเร็วของยานพาหนะสำหรับถนนแต่ละประเภทหรือแต่ละสายทางโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

(๒) จัดทำ ปัก ติดตั้งป้ายจราจร เครื่องหมายจราจร เครื่องหมายสัญญาณหรือสัญญาณอย่างอื่น ชีตเส้น เขียนข้อความ หรือเครื่องหมายอื่นใดสำหรับการจราจรบนถนน

(๓) กำหนดมาตรฐานและลักษณะของถนนและงานทางแต่ละประเภทโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

(๔) กำหนดอัตราค่าผ่านทาง ค่าผ่านทางร่วม และค่าบริการอื่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

(๕) กำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑ คณะกรรมการนโยบายถนน

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายถนน” ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ และผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้าคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านวิศวกรรม ด้านขนส่ง ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมาย หรือด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการถนน

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมทางหลวงจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๖ (๓) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) เป็นผู้ที่มีผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ตามที่ได้รับแต่งตั้ง

ข. ลักษณะต้องห้าม

- (๑) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๒) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๓) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๔) เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลผู้มีอำนาจในการบริหารหรือจัดการของนิติบุคคลที่ประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับงานทาง
- (๕) เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐแห่งอื่น หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เว้นแต่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ในมหาวิทยาลัย
- (๖) เคยถูกถอดถอนจากตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
- (๗) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ หรือจากหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๖ (๓) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติมหรือแทนผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๖ (๓) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๗

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโครงข่ายถนนทั่วประเทศเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ โดยให้มีความเห็นของคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก ประกอบการพิจารณาไปพร้อมกัน

การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโครงข่ายถนนตามวรรคหนึ่ง ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับผังเมืองและแนวทางการพัฒนาเมือง โดยต้องระบุดูกรอบงบประมาณและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการพัฒนาโครงข่ายถนนแต่ละสายทางด้วย

(๒) รวบรวมผลการจัดสรรงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับถนนจากหน่วยงานต่าง ๆ ในรอบปีที่ผ่านมา แล้วทำการวิเคราะห์และกำหนดทิศทางในการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนของงบประมาณระหว่างการสร้างถนนเพิ่มกับการซ่อมถนนที่มีอยู่เดิม และสัดส่วนของงบประมาณ

ระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่น ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ
ตั้งงบประมาณในรอบปีถัดไป โดยอยู่บนพื้นฐานของการกระจายงบประมาณอย่างทั่วถึงและ
เป็นธรรม

(ก) พิจารณาและให้ความเห็นชอบมาตรฐานและลักษณะของถนนและงานทาง
ตามมาตรา ๑๒ (ก) เสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อออกกฎกระทรวงต่อไป

(ข) พิจารณาและให้ความเห็นชอบอัตราความเร็วของยานพาหนะสำหรับถนนแต่ละ
ประเภทหรือแต่ละสายทางตามมาตรา ๑๒ (ข) เสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อออกกฎกระทรวงต่อไป

(ค) พิจารณาและให้ความเห็นชอบอัตราค่าผ่านทาง ค่าผ่านทางร่วม และค่าบริการอื่น
เสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อออกกฎกระทรวงต่อไป

(ง) กำหนดมาตรการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนสำหรับถนนแต่ละประเภทหรือแต่ละ
สายทางให้เหมาะสมกับบริบทของถนนในประเทศไทย เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความ
เห็นชอบและกำหนดหน่วยงานของรัฐให้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการต่อไป

(จ) ให้ความเห็นชอบหลักการของร่างกฎกระทรวงตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(ฉ) เสนอแนะ รายงานปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินการที่เกี่ยวกับถนนต่อคณะ
รัฐมนตรี รวมทั้งกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับถนน

(ช) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือดำเนินการอย่างหนึ่ง
อย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๑๐) วินิจฉัยชี้ขาดการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นหน้าที่
และอำนาจของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบนโยบายและแผนพัฒนาโครงข่ายถนนทั่วประเทศ
ตาม (๑) แล้ว ให้เผยแพร่ให้ทราบเป็นการทั่วไป และให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่และ
รับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาโครงข่ายถนนทั่วประเทศดังกล่าว

มาตรา ๑๑ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณา
ทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุม
คณะกรรมการและคณะกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ให้กรมทางหลวงรับผิดชอบในงานธุรการและอำนวยความสะดวกใน
การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ รวมถึงคณะกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้ง และ
ให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) จัดทำร่างนโยบายและแผนพัฒนาโครงข่ายถนนทั่วประเทศเสนอต่อ
คณะกรรมการเพื่อพิจารณากำหนดตามมาตรา ๑๐ (๑)

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการสำรวจพื้นที่เบื้องต้นเพื่อกำหนดแนวเส้นทาง
พัฒนาโครงข่ายถนน

(๓) จัดทำมาตรฐานและลักษณะของถนนและงานทาง

(๔) จัดทำอัตราความเร็วของยานพาหนะสำหรับถนนแต่ละประเภทหรือแต่ละสายทาง

(๕) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดอัตราค่าผ่านทาง ค่าผ่านทางร่วม และค่าบริการอื่น รวมถึงจัดทำอัตราค่าผ่านทาง ค่าผ่านทางร่วม และค่าบริการอื่น

(๖) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากรายงานการสอบสวนอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง และอุบัติการณ์ รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์ บนถนนเพื่อจัดทำมาตรการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนสำหรับถนนแต่ละประเภทหรือแต่ละสายทางเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณากำหนดตามมาตรา ๑๐ (๖)

(๗) กำหนดเขตถนน สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับขนส่งสาธารณะ ระยะแนวต้นไม้ และเสาพาดสาย

(๘) ควบคุมในทางวิชาการและอบรมเจ้าหน้าที่ฝ่ายช่างเกี่ยวกับถนนและงานทาง

(๙) ประสานงานและติดตามผลการดำเนินการกับหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติตามนโยบายและแผนพัฒนาโครงข่ายถนนทั่วประเทศที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามมาตรา ๑๐ (๑)

(๑๐) ร่วมมือและประสานงานด้านถนนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(๑๑) เสนอแนะ รายงานปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินการที่เกี่ยวกับถนนต่อคณะกรรมการ

(๑๒) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการ รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

หมวด ๒

บททั่วไป

ส่วนที่ ๑

ประเภทถนน

มาตรา ๑๓ ถนนมี ๕ ประเภท คือ

- (๑) ทางหลวงพิเศษ
- (๒) ทางหลวงสายหลัก
- (๓) ทางหลวงสายรอง
- (๔) ถนนท้องถิ่นสายหลัก
- (๕) ถนนท้องถิ่นสายรอง

มาตรา ๑๔ ทางหลวงพิเศษ คือ ถนนที่มีการจัดเก็บค่าผ่านทางหรืออาจได้รับการยกเว้นการจัดเก็บค่าผ่านทางที่จัดให้มีไว้เพื่อเชื่อมโยงไปยังสถานที่สำคัญอย่างรวดเร็วและปลอดภัยมากเป็นพิเศษ โดยควบคุมให้มีการเข้าออกได้เฉพาะจากทางเสริมที่เป็นส่วนหนึ่งของทางหลวงพิเศษเท่านั้น และให้กรมทางหลวงเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา และลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงพิเศษ

ทางหลวงพิเศษตามวรรคหนึ่ง ให้หมายรวมถึงทางพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ที่ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง และบำรุงรักษาโดยการทางพิเศษแห่งประเทศไทยด้วย

มาตรา ๑๕ ทางหลวงสายหลัก คือ ถนนที่จัดให้มีไว้เพื่อเป็นโครงข่ายหลักสำหรับเชื่อมการเดินทางระหว่างประเทศ ระหว่างภาค ระหว่างจังหวัด หรือเชื่อมต่อไปยังสถานที่สำคัญ โดยให้ใช้อัตราความเร็วได้ไม่เกิน ๑๒๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ควบคุมให้มีการเข้าออกได้เฉพาะจุดที่กำหนดไว้เท่านั้น และให้กรมทางหลวงเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา และลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงสายหลัก ทั้งนี้ การกำหนดจุดเข้าออกต้องมีระยะห่างที่มากพอ และกำหนดให้มีได้เฉพาะจุดที่จำเป็นหรือมีมาก่อนแล้วเท่านั้น

มาตรา ๑๖ ทางหลวงสายรอง คือ ถนนที่จัดให้มีไว้เพื่อเป็นโครงข่ายรองสำหรับเชื่อมการเดินทางจากทางหลวงสายหลักไปยังสถานที่ต่าง ๆ หรือเชื่อมระหว่างภาคกับจังหวัด หรือระหว่างสถานที่สำคัญระดับจังหวัด โดยให้ใช้อัตราความเร็วได้ไม่เกิน ๙๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ควบคุมให้มีการเข้าออกได้เฉพาะจุดที่กำหนดไว้เท่านั้น และให้กรมทางหลวงเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา และลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงสายรอง

มาตรา ๑๗ ถนนท้องถิ่นสายหลัก คือ ถนนท้องถิ่นที่เป็นโครงข่ายหลักสำหรับเชื่อมการเดินทางจากทางหลวงสายหลักหรือทางหลวงสายรองสู่จังหวัด อำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้าน ซึ่งเป็นถนนสำหรับการสัญจรภายในจังหวัดในชีวิตประจำวัน โดยให้ใช้อัตราความเร็วได้ไม่เกิน ๗๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ควบคุมให้มีการเข้าออกได้เฉพาะจุดที่กำหนดไว้เท่านั้น และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา และลงทะเบียนไว้เป็นถนนท้องถิ่นสายหลัก

มาตรา ๑๘ ถนนท้องถิ่นสายรอง คือ ถนนท้องถิ่นที่ใช้สัญจรภายในพื้นที่ของเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเชื่อมการเดินทางให้เข้าถึงประชาชนอย่างสมบูรณ์ โดยให้ใช้อัตราความเร็วได้ไม่เกิน ๕๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา และลงทะเบียนไว้เป็นถนนท้องถิ่นสายรอง

ส่วนที่ ๒

การลงทะเบียน การเปิดและการปิดการใช้งานถนน

มาตรา ๑๙ ถนนประเภทต่าง ๆ ให้ลงทะเบียนไว้ ดังต่อไปนี้

(๑) ทางหลวงพิเศษ ทางหลวงสายหลัก และทางหลวงสายรอง ให้อธิบดีเป็นผู้จัดให้ลงทะเบียนไว้ ณ กรมทางหลวง

(๒) ถนนท้องถิ่นสายหลักและถนนท้องถิ่นสายรอง ให้นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้จัดให้ลงทะเบียนไว้ ณ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

บุคคลซึ่งก่อสร้างถนนขึ้นอาจร้องขอให้เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งลงทะเบียนถนนได้ แต่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะรับลงทะเบียนให้ได้ต่อเมื่อบุคคลซึ่งก่อสร้างถนนนั้นได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่เจ้าหน้าที่ได้กำหนดไว้แล้ว

ให้รัฐมนตรีประกาศทะเบียนทางหลวงพิเศษและทางหลวงสายหลักในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งเปลี่ยนแปลงประเภทถนนหรือสั่งเปลี่ยนหน่วยงานเจ้าของสายทางของถนนสายใดไปยังกรมทางหลวงหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

เมื่อได้เปลี่ยนแปลงประเภทถนนตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้แก้ไขทะเบียนให้ถูกต้อง

การสั่งเปลี่ยนแปลงถนนประเภทอื่นเป็นทางหลวงพิเศษหรือการสั่งเปลี่ยนทางหลวงพิเศษเป็นถนนประเภทอื่น ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่มีปัญหาว่าถนนสายใดเป็นถนนประเภทใด ให้คณะกรรมการเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

มาตรา ๒๒ ถนนที่ได้ลงทะเบียนไว้ตามมาตรา ๑๙ จะเปิดการจราจรได้ต่อเมื่อเป็นไปตามมาตรฐานและลักษณะที่กำหนดในกฎกระทรวง และได้รับอนุญาตจากอธิบดีแล้ว

ให้อธิบดีตรวจพิจารณามาตรฐานและลักษณะของถนนที่ได้ลงทะเบียนไว้ และให้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้หน่วยงานเจ้าของสายทางทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ถนนสายนั้นได้ลงทะเบียนไว้

กรณีอธิบดีพิจารณาว่าถนนสายใดที่ลงทะเบียนไว้ ไม่เป็นไปตามมาตรฐานและลักษณะที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้หน่วยงานเจ้าของสายทางดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานและลักษณะที่กำหนดในกฎกระทรวงภายในเวลาที่อธิบดีกำหนด แล้วให้ยื่นคำขอต่ออธิบดีให้ดำเนินการพิจารณาตามวรรคสองอีกครั้ง

มาตรา ๒๓ เมื่อถนนสายใดมีลักษณะที่ต้องถูกระงับการใช้งานชั่วคราวหรือต้องปิดการจราจรตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ให้อธิบดีดำเนินการตรวจสอบและอาจมีคำสั่งระงับการใช้งานชั่วคราวเพื่อปรับปรุงหรือบำรุงรักษาถนนสายนั้นให้เป็นไปตามมาตรฐานและลักษณะที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือมีคำสั่งปิดการใช้งานถนนสายนั้นถาวรก็ได้

ถนนที่มีคำสั่งให้ปิดการใช้งานตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการถนนแก้ไขสถานะของถนนในทะเบียนให้ถูกต้อง

หากถนนตามวรรคหนึ่งเป็นทางหลวงพิเศษหรือทางหลวงสายหลัก ให้รัฐมนตรีประกาศการปิดการใช้งานถนนนั้นในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ ๓ ผู้อำนวยการถนน

มาตรา ๒๔ รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งผู้อำนวยการถนน การแต่งตั้งนี้จะจำกัดให้เป็นผู้ผู้อำนวยการถนนเฉพาะประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือเฉพาะท้องถนนใดท้องถนนหนึ่ง หรือเฉพาะสายใดสายหนึ่งก็ได้

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่รัฐมนตรียังไม่ได้แต่งตั้งผู้อำนวยการถนนตามมาตรา ๒๔ ให้บุคคลดังต่อไปนี้เป็นผู้ผู้อำนวยการถนน

- (๑) อธิบดีเป็นผู้ผู้อำนวยการทางหลวงพิเศษ ทางหลวงสายหลัก และทางหลวงสายรอง
- (๒) นายกองัดการบริหารส่วนจังหวัด นายเทศมนตรี นายกองัดการบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา หรือผู้บริหารสูงสุดขององคกรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แล้วแต่กรณี เป็นผู้ผู้อำนวยการถนนท้องถนนสายหลักและถนนท้องถนนสายรองกรณีตามวรรคหนึ่ง หากคณะกรรมการสั่งเปลี่ยนหน่วยงานเจ้าของสายทางของถนนสายใดแล้ว ให้อธิบดี นายกองัดการบริหารส่วนจังหวัด นายเทศมนตรี นายกองัดการบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา หรือผู้บริหารสูงสุดขององคกรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แล้วแต่กรณี เป็นผู้ผู้อำนวยการถนนสายนั้น

มาตรา ๒๖ ลักษณะของงานทางของถนนสายใดเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ผู้ผู้อำนวยการถนนสายนั้นอาจยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการเพื่อให้พิจารณากำหนดมาตรการช่วยเหลือก็ได้

หมวด ๓ กำกับ ตรวจสอบถนนและงานทาง

มาตรา ๒๗ ให้อธิบดีเป็นเจ้าหน้าที่กำกับ ตรวจสอบ และควบคุมถนนและงานทางที่เกี่ยวข้องกับทางหลวงพิเศษ ทางหลวงสายหลัก และทางหลวงสายรอง

หากคณะกรรมการสั่งเปลี่ยนหน่วยงานเจ้าของสายทางของถนนสายใดแล้ว ให้อธิบดี นายกองัดการบริหารส่วนจังหวัด นายเทศมนตรี นายกองัดการบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา หรือผู้บริหารสูงสุดขององคกรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แล้วแต่กรณี เป็นเจ้าหน้าที่กำกับ ตรวจสอบ และควบคุมถนนและงานทางที่เกี่ยวข้องกับถนนสายนั้น

มาตรา ๒๘ ให้นายกองัดการบริหารส่วนจังหวัด นายเทศมนตรี นายกองัดการบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา หรือผู้บริหารสูงสุดขององคกรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แล้วแต่กรณี เป็นเจ้าหน้าที่กำกับ ตรวจสอบ และควบคุมถนนและงานทางที่เกี่ยวข้องกับถนนท้องถนนสายหลักและถนนท้องถนนสายรอง

มาตรา ๒๙ ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมและตรวจตรายานพาหนะที่เดินบนถนนและการจราจรบนถนนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่กรณีที่ไม่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๓๐ ให้เจ้าพนักงานถนนมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจตราดูแลมิให้มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้

(๒) เรียกยานพาหนะให้หยุดเพื่อทำการตรวจสอบในกรณีที่เชื่อว่ามี การกระทำ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) จับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ในขณะกระทำความผิดเพื่อส่งให้ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดำเนินคดีต่อไป

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งให้เจ้าพนักงานถนนแสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ซึ่ง เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวเจ้าพนักงานถนนให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานถนนและ พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๒ การสร้างถนนประเภทใดขึ้นใหม่หรือขยายเขตถนนประเภทใด ให้เป็น อำนาจและหน้าที่ของผู้อำนวยการถนนประเภทนั้น

มาตรา ๓๓ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่งานทางหรือการจราจรบนถนน ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจปิดการจราจรบน ถนนนั้นทั้งสายหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว และวางระเบียบปฏิบัติสำหรับให้เจ้าพนักงาน ปิดการจราจรเป็นครั้งคราวเพื่อความปลอดภัยได้

มาตรา ๓๔ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่งานทาง ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่ง ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจ

(๑) ใช้ที่ดินริมถนนซึ่งปราศจากสิ่งก่อสร้างที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลใด เป็นการชั่วคราว

(๒) ใช้และเข้าครอบครองวัตถุสำหรับใช้งานทางซึ่งอยู่ในที่ดินของบุคคลใดเป็นการ ชั่วคราว รวมทั้งทำทางผ่านเข้าไปในที่ดินใด ๆ เพื่อใช้และเข้าครอบครองวัตถุสำหรับใช้งานทาง ได้ด้วย

ก่อนที่จะกระทำการตาม (๑) หรือ (๒) ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย จากผู้อำนวยการถนนแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินทราบล่วงหน้าไม่น้อย กว่าเจ็ดวัน

มาตรา ๓๕ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาเป็นการฉุกเฉิน ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจใช้ที่ดินหรือเข้าครอบครองวัตถุสำหรับใช้งานทางซึ่งอยู่ในความครอบครองของบุคคลใดในบริเวณหรือใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดภัยพิบัตินั้นได้เท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์แก่งานทาง และมีอำนาจเกณฑ์แรงงาน สัตว์พาหนะหรือยานพาหนะ ตลอดจนเครื่องมือจักร เครื่องมือ และเครื่องอุปกรณ์สำหรับใช้งานทางได้ด้วย

การเกณฑ์ตามวรรคหนึ่งและอัตราค่าจ้างหรือค่าตอบแทน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๖ เพื่อประโยชน์แก่งานทาง ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน มีอำนาจทำหรือแก้ทางระบายน้ำที่ไหลผ่านถนน หรือทำหรือแก้ทางระบายน้ำออกจากถนนเพื่อไปสู่แหล่งน้ำสาธารณะที่ใกล้เคียงตามความจำเป็นได้

ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนประกาศแนวเขตที่จะทำหรือแก้ทางระบายน้ำ พร้อมทั้งแผนผังแสดงแนวเขตดังกล่าว และปิดประกาศไว้ในบริเวณที่จะกระทำการนั้น และให้มีหนังสือแจ้งเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือทรัพย์สินในแนวเขตดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ก่อนการวัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำหรือแก้ทางระบายน้ำของผู้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน

เมื่อได้รับฟังความคิดเห็นตามวรรคสองแล้ว ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนกำหนดแนวเขตที่จะทำหรือแก้ทางระบายน้ำ และมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือทรัพย์สินทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกสิบวันก่อนเข้าดำเนินการ และให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือทรัพย์สินมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง

ในกรณีจำเป็นต้องป้องกันภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาเป็นการฉุกเฉินและเพื่อประโยชน์แก่งานทาง ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ทันทีแต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือทรัพย์สินนั้นทราบโดยเร็ว

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งและวรรคสี่ ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่มีความเสียหายเกิดแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน หรือผู้ทรงสิทธิอื่นเนื่องจากการกระทำของผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนตามมาตรา ๓๔ (๑) หรือ (๒) มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๓๖ ให้นำบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดค่าทดแทนมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๘ ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน มีอำนาจทำงานทางเพื่อเชื่อม ผ่าน ทับ ข้าม หรือลอดทางรถไฟหรือทางน้ำได้ แต่ต้องแจ้งเป็น หนังสือพร้อมทั้งส่งสำเนาแบบก่อสร้างให้ผู้ควบคุมการรถไฟ หรือทางน้ำนั้นทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

มาตรา ๓๙ ในกรณีให้เห็นสมควร อธิบดีมีอำนาจสร้างทางหลวงพิเศษ ทางหลวง สายหลัก หรือทางหลวงสายรอง เพื่อเชื่อม ผ่าน ทับ ข้าม หรือลอดถนนประเภทอื่นได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ถนนประเภทอื่นนั้นทั้งสายหรือบางส่วนอยู่ในการกำกับ ตรวจสอบ และควบคุม ของอธิบดีหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดี

มาตรา ๔๐ วัตถุ เครื่องจักร เครื่องมือ และเครื่องอุปกรณ์สำหรับใช้งานทาง ซึ่งเป็น กรรมสิทธิ์ของทางราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นทรัพย์สินที่ไม่อยู่ใน ความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

หมวด ๔

การควบคุม การรักษา การขยาย และสงวนเขตถนน

ส่วนที่ ๑

การควบคุมถนน

มาตรา ๔๑ ห้ามมิให้ผู้ใดสร้างทาง ถนน หรือสิ่งอื่นใดในเขตถนนเพื่อเป็นทาง เข้าออกเชื่อม หรือผ่านถนน เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่ง ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน ในการอนุญาต ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย จากผู้อำนวยการถนนจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ รวมทั้งมีอำนาจกำหนดมาตรการในการ จัดการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม การป้องกันอุบัติเหตุ และการตัดขาดของการจราจร

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีความจำเป็นแก่งานทางหรือเมื่อปรากฏว่าผู้ได้รับ อนุญาตได้กระทำการผิดเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาต ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับ มอบหมายจากผู้อำนวยการถนนจะเพิกถอนเสียก็ได้

ทาง ถนน หรือสิ่งอื่นใดที่สร้างขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข ที่กำหนด ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจสั่งให้ ผู้กระทำการดังกล่าวรื้อถอนหรือทำลายภายในกำหนดเวลาอันสมควร ถ้าไม่ปฏิบัติตามให้ ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนรื้อถอนหรือทำลาย โดยผู้ นั้น จะเรียกร้องค่าเสียหายไม่ได้และต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้น

มาตรา ๔๒ ห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้ง แขนว วางหรือกองสิ่งใดในเขตถนนในลักษณะที่เป็นการกีดขวางหรืออาจเป็นอันตรายแก่ยานพาหนะ หรือในลักษณะที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่ถนนหรือความไม่สะดวกแก่งานทาง เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการถนน หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนในการอนุญาต ผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีความจำเป็นแก่งานทางหรือเมื่อปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาตได้กระทำการผิดเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาต ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนจะเพิกถอนเสียก็ได้

ในกรณีที่การกระทำตามวรรคหนึ่งได้กระทำโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการดังกล่าวรื้อถอน ทำลาย หรือขนย้ายสิ่งติดตั้ง แขนว วางหรือกองอยู่ภายในกำหนดเวลาอันสมควร ถ้าไม่ปฏิบัติตาม ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจรื้อถอน ทำลาย หรือขนย้ายสิ่งติดตั้ง แขนว วางหรือกองอยู่ โดยผู้นั้นจะเรียกร้องค่าเสียหายไม่ได้และต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้น

มาตรา ๔๓ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการปิดกั้นถนน หรือวางวัตถุที่แหลมหรือมีคม หรือนำสิ่งใดมาขวางหรือวางบนถนน หรือกระทำด้วยประการใด ๆ บนถนนในลักษณะที่อาจเกิดอันตรายหรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือบุคคล

มาตรา ๔๔ ห้ามมิให้ผู้ใดระบายน้ำลงในเขตถนนอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ถนน เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน ในการอนุญาต ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีความจำเป็นแก่งานทางหรือเมื่อปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาตได้กระทำการผิดเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาต ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนจะเพิกถอนเสียก็ได้

การระบายน้ำที่กระทำโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการดังกล่าวงดเว้นการระบายน้ำลงในเขตถนนทันที หรือให้รื้อถอนหรือปิดกั้นทางระบายน้ำภายในเวลาอันสมควร ถ้าไม่ปฏิบัติตาม ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจรื้อถอนหรือปิดกั้นทางระบายน้ำดังกล่าวได้ โดยผู้นั้นจะเรียกร้องค่าเสียหายไม่ได้และต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้น

มาตรา ๔๕ ห้ามมิให้ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เปลี่ยนแปลง ซิดเขียน เคลื่อนย้าย รื้อถอน หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งเครื่องหมายจราจร ป้ายจราจร เครื่องหมายสัญญาณ เครื่องหมายสัญญาณไฟฟ้า เครื่องแสดงสัญญาณ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก ร้ว หลักสำรวจ หลักเขต หรือหลักกระยะ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ติดตั้งหรือทำให้ปรากฏในเขตถนน

มาตรา ๔๖ ผู้อำนวยการถนนมีอำนาจห้ามมิให้ผู้ใดหยุด จอด หรือกลับยานพาหนะใด ๆ บนทางจราจรหรือไหล่ทางในถนนสายใดทั้งสายหรือบางส่วนได้ โดยทำเป็นประกาศหรือเครื่องหมายให้ปรากฏไว้ในเขตถนนนั้น

มาตรา ๔๗ ในกรณียานพาหนะใด ๆ เครื่องยนต์หรือเครื่องอุปกรณ์เกิดขัดข้องหรือชำรุดบนทางจราจรจนไม่สามารถเคลื่อนที่ต่อไปได้ ผู้ใช้ยานพาหนะซึ่งอยู่ในวิสัยและพฤติการณ์ที่สามารถเคลื่อนที่ยานพาหนะนั้นได้ต้องนำยานพาหนะนั้นเข้าจอดบนไหล่ทางหรือถ้าไม่มีไหล่ทางให้จอดชิดซ้ายสุดในลักษณะที่ไม่กีดขวางการจราจรและจะต้องนำยานพาหนะนั้นออกไปให้พ้นทางจราจรหรือไหล่ทางโดยเร็วที่สุด

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าจำเป็นต้องหยุดหรือจอดยานพาหนะอยู่บนทางจราจรหรือไหล่ทาง ผู้ใช้ยานพาหนะต้องแสดงเครื่องหมายหรือสัญญาณใด ๆ ให้เพียงพอที่ผู้ใช้ยานพาหนะอื่นจะมองเห็นยานพาหนะที่หยุดหรือจอดอยู่ได้โดยชัดแจ้งในระยะไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบเมตร และหากเกิดขึ้นในเวลาที่ไม่สว่างไม่เพียงพอที่ผู้ใช้ยานพาหนะอื่นจะมองเห็นยานพาหนะที่หยุดหรือจอดอยู่ได้โดยชัดแจ้งในระยะไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบเมตรต้องเปิดหรือจุดไฟให้มีแสงสว่างเพียงพอที่จะเห็นยานพาหนะนั้นได้

ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจเคลื่อนย้ายยานพาหนะตามวรรคหนึ่งได้ โดยนำความในมาตรา ๔๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๘ ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจเคลื่อนย้ายยานพาหนะที่หยุดหรือจอดอยู่ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ยานพาหนะอื่นหรือผู้ใช้ทาง หรือฝ่าฝืนบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ได้

การเคลื่อนย้ายยานพาหนะตามวรรคหนึ่ง ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนไม่ต้องรับผิดชอบสำหรับความเสียหายใด ๆ ที่เกิดจากการปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ความเสียหายนั้นจะเกิดขึ้นจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ผู้ขับขี่หรือเจ้าของยานพาหนะต้องชำระค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายยานพาหนะตลอดจนค่าดูแลรักษายานพาหนะระหว่างที่อยู่ในความครอบครองของผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน ทั้งนี้ ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

เงินที่ได้จากผู้ขับขี่หรือเจ้าของยานพาหนะตามวรรคสาม เป็นรายได้ที่ไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง และให้นำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามมาตรานี้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีที่ผู้ขับขี่หรือเจ้าของยานพาหนะไม่ชำระค่าใช้จ่ายและค่าดูแลรักษาตามวรรคสาม ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจยึดหน่วยงานพาหนะนั้นไว้ได้จนกว่าจะได้รับชำระค่าใช้จ่ายและค่าดูแลรักษาตั้งกล่าว โดยในระหว่างที่ยึดหน่วยงานนั้นให้คำนวณค่าดูแลรักษาเป็นรายวัน ถ้าพ้นกำหนดสามเดือนแล้วผู้ขับขี่หรือเจ้าของยานพาหนะไม่ชำระค่าใช้จ่ายและค่าดูแลรักษาตั้งกล่าว ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจนำยานพาหนะนั้นออกขายทอดตลาดได้ แต่ต้องมีหนังสือบอกกล่าวแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองยานพาหนะที่ปรากฏชื่อทางทะเบียน หากไม่ปรากฏชื่อ

ทางทะเบียน ให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการของผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจาก
ผู้อำนวยการถนน ทั้งนี้ ก่อนวันขายทอดตลาดไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เงินที่ได้จากการขาย
ทอดตลาดเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาด ค่าใช้จ่ายและค่าดูแลรักษาที่ค้างชำระแล้ว
เหลือเงินเท่าใดให้คืนแก่เจ้าของหรือผู้มีสิทธิที่แท้จริงต่อไป

มาตรา ๔๙ ห้ามมิให้ผู้ใดขุด ขน ทำลายหรือทำให้เสียหายแก่ถนน หรือวัตถุสำหรับ
ใช้งานทาง เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการถนน หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย
จากผู้อำนวยการถนน

มาตรา ๕๐ ห้ามมิให้ผู้ใดซื้อ ขาย แจกจ่าย หรือเรียบบนทางจราจรและไหล่ทาง

มาตรา ๕๑ ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย น้ำโสโครก เศษหิน ดิน
ทราย หรือสิ่งอื่นใดในเขตถนน หรือกระทำด้วยประการใด ๆ เป็นเหตุให้ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล
เศษหิน ดิน ทราย ตกหล่นบนทางจราจรหรือไหล่ทาง

มาตรา ๕๒ ห้ามมิให้ผู้ใดขี่ จูง ไล่ต้อน ปล่อย หรือเลี้ยงสัตว์บนทางจราจร ทางเท้า
หรือไหล่ทาง เว้นแต่จะได้ปฏิบัติตามข้อบังคับที่ผู้อำนวยการถนนกำหนด

ผู้อำนวยการถนนมีอำนาจประกาศห้ามมิให้ผู้ใดขี่ จูง ไล่ต้อน ปล่อย หรือเลี้ยงสัตว์ใน
เขตถนนสายใดทั้งสายหรือบางส่วน ทั้งนี้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการ
ถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน ในการอนุญาต ผู้อำนวยการถนนจะ
กำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้

ประกาศของผู้อำนวยการถนนตามวรรคสอง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๓ ห้ามมิให้ผู้ใดสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดในเขตถนน หรือรुक้าเข้าไปใน
เขตถนน เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจาก
ผู้อำนวยการถนน ในการอนุญาต ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการ
ถนนจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ รวมทั้งมีอำนาจกำหนดมาตรการในการจัดการเพื่อรักษา
สิ่งแวดล้อม การป้องกันอุบัติเหตุ และการติดขัดของการจราจรด้วย

ผู้ได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่งต้องชำระค่าใช้จ่ายเขตถนนตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง
การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีความจำเป็นแก่งานทางหรือเมื่อปรากฏว่าผู้ได้รับ
อนุญาตได้กระทำความผิดเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาต ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย
จากผู้อำนวยการถนนจะเพิกถอนเสียก็ได้

อาคารหรือสิ่งอื่นใดที่สร้างขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด
ให้นำมาตรา ๔๑ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๔ ผู้ใดมีความจำเป็นต้องปักเสาสี ฟ้า พาดสาย วางท่อ หรือกระทำการใด ๆ ใน
เขตถนนจะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจาก
ผู้อำนวยการถนนเสียก่อน

ในการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจาก ผู้อำนวยการถนนจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ และผู้ได้รับอนุญาตต้องชำระค่าใช้เขตถนน ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่การกระทำตามวรรคหนึ่งได้กระทำโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือกระทำผิด เงื่อนไขให้นำมาตรา ๔๑ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๕ เมื่อมีความจำเป็นจะต้องควบคุมทางเข้าออกถนนเพื่อให้การจราจรบน ถนนเป็นไปโดยรวดเร็วและสะดวก หรือเพื่อความปลอดภัยในการจราจรบนถนน ห้ามมิให้ผู้ใด ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งในที่ดินริมเขตถนนทั้งสายหรือบางส่วนดังต่อไปนี้

(๑) สร้างหรือดัดแปลงต่อเติมอาคารตามประเภท ชนิด หรือลักษณะที่กำหนดในกฎ กระทรวง สถานีบริการน้ำมัน สถานีบริการก๊าซ สถานีบริการล้างหรือตรวจสภาพรถ หรือติดตั้ง ป้ายโฆษณา ภายในระยะไม่เกินสิบห้าเมตรจากเขตถนน

(๒) สร้างศูนย์การค้า สนามกีฬา สนามแข่งขัน โรงมหรสพ สถานพยาบาล สถานศึกษา หรือจัดให้มีตลาด ตลาดนัด งานออกร้าน หรือกิจการอื่นที่ทำให้ประชาชนมาชุมนุมกันเป็น จำนวนมาก ภายในระยะไม่เกินห้าสิบเมตรจากเขตถนน

ทั้งนี้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย จากผู้อำนวยการถนน ในการอนุญาต ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการ ถนนจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้

การกำหนดถนนสายใดทั้งสายหรือบางส่วนที่จะห้ามมิให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๕๖ เมื่อพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๕๕ ใช้บังคับแล้ว ในกรณีที่มีอาคาร หรือสิ่งอื่นปลูกสร้างขึ้น หรือสิ่งที่ยึดให้มีขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ กำหนด ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนแจ้งเป็นหนังสือ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งอื่นหรือถอนอาคารหรือสิ่งอื่นนั้นภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง ถ้าไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย จากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจรื้อถอนโดยผู้ซึ่งจะเรียกค่าเสียหายไม่ได้และต้องเป็น ผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้น

ในกรณีที่เป็นการรื้อถอนหรือสิ่งอื่นที่กำลังปลูกสร้างหรือสิ่งที่ยึดให้มีขึ้นเมื่อผู้อำนวยการ ถนนเห็นสมควร ให้ผู้อำนวยการถนนแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือถอน อาคารหรือสิ่งอื่น หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางเข้าออกของอาคารนั้นภายในกำหนดเวลาอัน สมควร ถ้าไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน มีอำนาจรื้อถอนอาคาร หรือสิ่งอื่นหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางเข้าออกของอาคาร แล้วแต่กรณี โดยผู้ซึ่งจะเรียกค่าเสียหายไม่ได้และต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้น ทั้งนี้ ให้ผู้อำนวยการ ถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนชำระค่าทดแทนตามความเป็นธรรมให้แก่ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งอื่นในการที่ต้องรื้อถอนอาคารหรือสิ่งอื่นหรือแก้ไข เปลี่ยนแปลงทางเข้าออกของอาคารนั้น ถ้าไม่เป็นที่ตกลงกันได้ ให้นำบทบัญญัติของกฎหมาย ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดค่าทดแทนมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ก่อนที่จะกระทำการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งอื่นที่รบกวนหน้าภายในกำหนดเวลาอันสมควร

มาตรา ๕๗ ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบในบริเวณที่มีการดำเนินการตามมาตรา ๕๕ หรือมาตรา ๕๖

ก่อนที่จะเข้าไปตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสิ่งอื่นในบริเวณดังกล่าวทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน

มาตรา ๕๘ ให้อธิบดีมีอำนาจปิดถนนหรือทางอื่นใดที่มีอยู่เดิมที่ทางหลวงพิเศษหรือทางหลวงสายหลักตัดผ่าน

ในกรณีที่มีการปิดถนนหรือทางอื่นใดตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีจัดให้มีทางบริการขึ้นใช้แทน โดยอาจกำหนดหรือตัดแปลงแก้ไขจากถนนหรือทางอื่นใดที่มีอยู่เดิมหรือจัดให้มีทางขึ้นใหม่เพื่อใช้เป็นทางบริการก็ได้ ไม่ว่าจะอยู่ในเขตทางหลวงพิเศษหรือทางหลวงสายหลักหรือไม่ก็ตาม

ทางบริการที่เกิดจากการตัดแปลงแก้ไขถนนหรือทางอื่นใดที่มีอยู่เดิมและทางบริการที่จัดให้มีขึ้นใหม่ให้ลงทะเบียนเป็นถนนประเภทที่ตามมาตราฐานและลักษณะทางที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๙ ให้ผู้อำนวยการทางหลวงพิเศษมีอำนาจประกาศห้ามยานพาหนะบางชนิดหรือคนเดินเท้าใช้ทางหลวงพิเศษสายใดทั้งสายหรือบางส่วน โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ ๒ การรักษาถนน

มาตรา ๖๐ ห้ามมิให้ผู้ใดกีดกันหรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำที่ติดต่อกับเขตถนนหรือทางน้ำที่ไหลผ่านถนนในเขตที่ดินภายในระยะห้าร้อยเมตรจากแนวกลางถนน เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการถนนหรือเจ้าพนักงานซึ่งผู้อำนวยการถนนแต่งตั้งให้ควบคุมถนนแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ฝ่าฝืนหรือถอนสิ่งกีดกันหรือแก้ไขทางน้ำภายในกำหนดเวลาอันสมควร ถ้าไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจเข้าริถอนหรือจัดการแก้ไข โดยผู้นั้นจะเรียกร้องค่าเสียหายไม่ได้ และต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้น

มาตรา ๖๑ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ยานพาหนะบนถนนซึ่งยังมิได้เปิดอนุญาตให้ใช้เป็นทางสาธารณะ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ควบคุมถนนนั้นหรือผู้ได้รับสัมปทานแล้วแต่กรณี

มาตรา ๖๒ เพื่อรักษาถนน ผู้อำนวยการถนนมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา ห้ามใช้ยานพาหนะบนถนนโดยที่ยานพาหนะนั้นมีน้ำหนัก น้ำหนักบรรทุกหรือน้ำหนักลงเพลาเกินกว่าที่กำหนด หรือโดยที่ยานพาหนะนั้นอาจทำให้ถนนเสียหาย

ประกาศของผู้อำนวยการถนนตามวรรคหนึ่งต้องได้รับอนุมัติจากอธิบดีสำหรับทางหลวงพิเศษ ทางหลวงสายหลัก และทางหลวงสายรอง หรือได้รับอนุมัติจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสำหรับถนนท้องถิ่นสายหลักและถนนท้องถิ่นสายรอง

ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรืออุบัติเหตุเกิดขึ้นทำให้เกิดความเสียหายแก่ถนนหรือไม่ปลอดภัยแก่การจราจรบนถนน ให้เจ้าพนักงานซึ่งผู้อำนวยการถนนแต่งตั้งให้ควบคุมถนนมีอำนาจประกาศห้ามใช้ยานพาหนะบนถนนนั้นได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยให้ปิดประกาศนั้นไว้ในที่เปิดเผย ณ บริเวณที่มีเหตุฉุกเฉินหรืออุบัติเหตุเกิดขึ้นนั้น

มาตรา ๖๓ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ริมถนนต้องรักษาต้นไม้เหมือน ฝ่าย หรืออาคารหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นที่อยู่ในความครอบครองของตนไม่ให้เกิดขวางทางจราจรหรือเกิดความเสียหายแก่ถนน ทั้งนี้ ให้ผู้อำนวยการถนนหรือเจ้าพนักงานซึ่งผู้อำนวยการถนนแต่งตั้งให้ควบคุมถนนแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นจัดการแก้ไขอุปสรรคดังกล่าวภายในกำหนดเวลาอันสมควร

ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ได้รับแจ้งแล้วไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้อำนวยการถนนหรือเจ้าพนักงานซึ่งผู้อำนวยการถนนแต่งตั้งให้ควบคุมถนนมีอำนาจเข้ารื้อถอน ทำลาย หรือตัดฟัน โดยผู้นั้นจะเรียกร้องค่าเสียหายไม่ได้และต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้น

มาตรา ๖๔ ผู้อำนวยการถนนโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีมีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือให้ผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกโดยวิธีประมุข เป็นผู้ลงทุนจัดให้มีหรือเข้าบริหารจัดการท่าเรือหรือพาหนะสำหรับขนส่งข้ามฟาก ที่พักริมทาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่นใดในเขตถนนที่ได้จัดสร้างขึ้น เพื่อประโยชน์แก่งานทางหรือผู้ใช้ทาง และให้กรรมสิทธิ์ในสิ่งทีบุคคลดังกล่าวจัดให้มีตกเป็นของรัฐ

การอนุญาต การกำหนดอัตราค่าตอบแทน ระยะเวลาและเงื่อนไข ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ ๓ การขยายและสงวนเขตถนน

มาตรา ๖๕ ถนนประเภทใดที่ยังไม่มีเขตทางปรากฏแน่ชัดหรือไม่ได้ขนาดมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดเขตถนน และกำหนดเขตสงวนสองข้างทางไว้เพื่อสร้างหรือขยายถนนได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ผู้ใดประสงค์จะปลูกสร้างสิ่งใดในเขตดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ขออนุญาตต่อผู้อำนวยการถนน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะทำได้ แต่ไม่มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนถ้าได้มีการสร้างหรือขยายถนน

รัฐมนตรีอาจเพิกถอนประกาศกำหนดเขตถนนหรือกำหนดเขตสงวนตามวรรคหนึ่งทั้งหมดหรือบางส่วน โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๖ เพื่อประโยชน์แก่งานทาง รัฐมนตรีมีอำนาจที่จะสงวนที่ดินของรัฐซึ่งมิได้มีบุคคลเข้าครอบครอง โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้มีแผนที่หรือแผนผังแสดงบริเวณที่ดินที่จะสงวนติดไว้ท้ายประกาศนั้น

เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศ ไม่มีผู้ใดแย้งสิทธิ ให้ที่ดินนั้นตกอยู่ในความคุ้มครองของผู้ผู้อำนวยการถนน และห้ามมิให้ผู้ใดเข้าครอบครอง หักร้าง จัดทำ หรือปลูกสร้างด้วยประการใด ๆ ในที่ดินนั้น เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการถนน

รัฐมนตรีอาจเพิกถอนประกาศการสงวนตามวรรคหนึ่งทั้งหมดหรือบางส่วน โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๗ ในกรณีที่มีการขออนุญาตจับจองที่ดินริมถนน ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตสั่งเว้นช่องทางไว้ให้เป็นมุมฉากกับแนวถนนโดยมีขนาดกว้างยี่สิบเมตร เพื่อให้เป็นทางเข้าไปสู่ที่ดินข้างใน ช่องทางที่เว้นไว้ให้มีระยะห่างกันไม่น้อยกว่าห้าร้อยเมตร และให้ถือเป็นถนนด้วย

เมื่อได้มีการเว้นช่องทางไว้ตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีการอนุญาตให้ผู้ใดจับจองที่ดินเข้าไปอีก ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตสั่งให้ผู้ขออนุญาตเว้นช่องทางตามแนวเดิมต่อไป

เมื่อได้มีการอนุญาตให้ผู้ใดจับจองที่ดินริมถนนตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตแจ้งให้ผู้ผู้อำนวยการถนนทราบ

มาตรา ๖๘ เมื่อได้มีคำสั่งให้ผู้ใดเว้นช่องทางตามมาตรา ๖๗ แล้ว ภายในกำหนดเวลาไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้นั้นได้รับคำสั่ง ให้ผู้นั้นจัดให้มีหลักเขตปักแสดงให้เห็นเขตทางที่เว้นไว้โดยระยะห่างกันไม่เกินหนึ่งร้อยเมตรต่อหลักหนึ่ง และให้เป็นหน้าที่ของผู้ได้รับอนุญาตให้จับจองระวังรักษาหลักเขตนั้นให้เรียบร้อยอยู่เสมอ

ถ้าผู้ได้รับอนุญาตให้จับจองไม่กระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการถนนมีอำนาจเข้าปฏิบัติการได้ โดยผู้ได้รับอนุญาตให้จับจองเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

หมวด ๕

การกำหนดแนวถนนและการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างหรือขยายถนน

มาตรา ๖๙ เพื่อประโยชน์ในการสร้างหรือขยายถนน ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนและผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลดังกล่าวมีอำนาจเข้าไปสำรวจเบื้องต้นในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีใช้ที่อยู่อาศัยของบุคคลใดเป็นการชั่วคราวได้เท่าที่จำเป็นเพื่อการนั้น ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก โดยผู้อำนวยการถนนต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันเริ่มกระทำการนั้น ถ้าไม่อาจติดต่อกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ได้ ให้ประกาศให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์นั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน การประกาศให้ทำเป็นหนังสือปิดไว้ ณ ที่ซึ่งที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ และ ณ ที่ทำการเขตหรืออำเภอ และที่ทำการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ ทั้งนี้ ให้แจ้งกำหนดวัน เวลา และการที่จะกระทำนั้นไว้ด้วย

ในกรณีที่มีการปฏิบัติตามมาตรานี้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์หรือผู้ทรงสิทธิอื่น ให้นำบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดค่าทดแทนมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๗๐ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างหรือขยายถนน ถ้ามิได้ตกลงในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่นให้ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

ในกรณีที่มีการโอนอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมิได้มีการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียม ค่าอากรแสตมป์ รวมทั้งค่าใช้จ่ายใด ๆ เช่นเดียวกับกรณีที่ได้มาโดยการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

หมวด ๖

ทางหลวงสัมปทาน

มาตรา ๗๑ ในกรณีที่หน่วยงานเจ้าของสายทางประสงค์จะให้สัมปทานในการก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา หรือดำเนินการกิจการถนนสายใด ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัมปทาน การต่ออายุสัมปทาน และการโอนสัมปทาน ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด และรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการได้พิจารณาและอนุญาตให้ดำเนินการได้

ส่วนที่ ๑

การก่อสร้าง ปรับปรุง หรือบำรุงรักษาทางหลวงสัมปทาน

มาตรา ๗๒ เพื่อประโยชน์ในการก่อสร้าง ปรับปรุง หรือบำรุงรักษาทางหลวงสัมปทานให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของผู้รับสัมปทานซึ่งผู้รับสัมปทานแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของอธิบดี มีอำนาจเข้าไปใช้สอยหรือครอบครองอสังหาริมทรัพย์ซึ่งมิใช่ที่อยู่อาศัยของบุคคลใดเป็นการชั่วคราวได้ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) การใช้สอยหรือครอบครองนั้นให้กระทำได้เท่าที่จำเป็นสำหรับการสำรวจเพื่อสร้างทางหลวงสัมปทาน หรือเท่าที่จำเป็นสำหรับการป้องกันอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดแก่ทางหลวงสัมปทาน

(๒) ผู้รับสัมปทานได้แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันเริ่มกระทำการนั้น ถ้าไม่อาจติดต่อกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ได้ให้ประกาศให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน การประกาศให้ทำเป็นหนังสือปิดไว้ ณ ที่ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ และ ณ ที่ทำการเขตหรืออำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ ทั้งนี้ ให้แจ้งกำหนดวัน เวลา และการที่จะกระทำนั้นไว้ด้วย

ในกรณีที่การปฏิบัติตามมาตรานี้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ทรงสิทธิอื่น บุคคลนั้นย่อมเรียกค่าทดแทนจากผู้รับสัมปทานได้ และถ้าไม่สามารถตกลงกันในจำนวนค่าทดแทน ให้มอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการวินิจฉัย

มาตรา ๗๓ ในระหว่างการสร้างทางหลวงสัมปทานถ้าผู้รับสัมปทานประสงค์จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงแบบรูปและรายการละเอียดทางเทคนิคในการก่อสร้างให้แตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในสัมปทาน แต่ยังคงอยู่ในขอบเขตการดำเนินการตามสัมปทานและไม่เป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายทางสัมปทาน ให้ผู้รับสัมปทานยื่นคำขอต้ออธิบดี ในกรณีเช่นนี้ให้เป็นอำนาจของอธิบดีที่จะอนุมัติได้เมื่อปรากฏว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นความจำเป็นโดยไม่ทำให้ทางราชการต้องเสียประโยชน์หรือเป็นการแก้ไขเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ

มาตรา ๗๔ ในการสร้างทางหลวงสัมปทานผู้รับสัมปทานจะเปลี่ยนแปลงร่องน้ำ ท่อน้ำ ย้ายสายไฟฟ้า สายโทรศัพท์ หรือรื้อถอนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่กีดขวางการสร้างนั้นก็ได้ แต่การเปลี่ยนแปลงหรือรื้อถอนนั้นจะกระทำต่อเมื่อได้แจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบก่อนล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันเริ่มกระทำการนั้น และต้องจัดทำไปในทางที่จะทำให้เกิดความเสียหายและทำความไม่สะดวกน้อยที่สุด ถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นผู้รับสัมปทานต้องชดใช้ค่าเสียหายนั้น

ถ้าสิ่งทีกีดขวางตามวรรคหนึ่งเป็นของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจอื่น การเปลี่ยนแปลงหรือรื้อถอนนั้นจะต้องกระทำภายใต้การกำกับดูแลของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจนั้น

มาตรา ๗๕ เมื่อสร้างทางหลวงสัมปทานหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของทางหลวงสัมปทาน

เสร็จแล้ว ผู้รับสัมปทานจะเปิดการจราจรได้ต่อเมื่อได้ลงทะเบียนทางหลวงสัมปทานนั้นเป็นทางหลวงพิเศษ ทางหลวงสายหลัก ทางหลวงสายรอง ถนนท้องถิ่นสายหลัก หรือถนนท้องถิ่นสายรองตามมาตรา ๑๕ แล้ว และเมื่อได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี

ให้ผู้รับสัมปทานซึ่งประสงค์จะเปิดการจราจรตามวรรคหนึ่งยื่นคำขอต่อรัฐมนตรี และให้รัฐมนตรีมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้รับสัมปทานทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

มาตรา ๗๖ ในกรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ รัฐมีอำนาจเข้ายึดถือครอบครองทางหลวงสัมปทานก่อนสัมปทานสิ้นอายุได้ และในกรณีเช่นนี้รัฐมีอำนาจเข้ายึดถือครอบครองบรรดาอุปกรณ์ทางหลวงสัมปทานทั้งหมดได้ด้วย

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

กรณีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะตามวรรคหนึ่งเป็นไปเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาเป็นการฉุกเฉินให้อธิบดีมีอำนาจเข้ายึดถือครอบครองทางหลวงสัมปทานโดยไม่ต้องได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี และในการนี้ให้สิทธิและอำนาจสั่งการของผู้รับสัมปทานตกมาอยู่กับอธิบดีทั้งหมด จนกว่าภัยพิบัตินั้นจะหมดไป

มาตรา ๗๗ ในการยึดถือครอบครองทางหลวงสัมปทานและอุปกรณ์ทางหลวงสัมปทานตามมาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง รัฐจะต้องใช้ค่าทดแทนให้แก่ผู้รับสัมปทานตามที่กำหนดในสัมปทาน ในกรณีที่สัมปทานมิได้กำหนดเรื่องค่าทดแทนไว้ ให้ใช้ค่าทดแทนโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้รับสัมปทานควรได้รับตามความเป็นธรรม

ให้อธิบดีมีหนังสือแจ้งให้ผู้รับสัมปทานมารับเงินค่าทดแทนภายในเวลาที่กำหนด ถ้าผู้รับสัมปทานไม่มารับเงินภายในกำหนดเวลาที่ได้รับแจ้งให้อธิบดีนำเงินค่าทดแทนไปฝากไว้กับธนาคารออมสินในชื่อของผู้รับสัมปทาน

มาตรา ๗๘ ในทางหลวงสัมปทานที่เปิดการจราจรแล้ว ถ้าผู้รับสัมปทานประสงค์จะซ่อมแซมใหญ่ ซึ่งไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงอันเป็นการสำคัญ และไม่ทำให้เสื่อมประโยชน์ของรัฐและประชาชน ให้ยื่นรายงานการนั้น ๆ พร้อมแบบรูปและรายการละเอียด และประมาณการค่าใช้จ่ายต่ออธิบดี เมื่อได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีแล้วผู้รับสัมปทานจึงจะกระทำการนั้นได้ ในการอนุญาตอธิบดีจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้

การดำเนินการใดเป็นการซ่อมแซมใหญ่ ซึ่งไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงอันเป็นการสำคัญ ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนด และแจ้งให้ผู้รับสัมปทานทราบแล้ว

ส่วนที่ ๒

การกำกับ ตรวจตรา และควบคุมทางหลวงสัมปทาน

มาตรา ๗๙ นอกจากที่กำหนดไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจตราดูแลการสร้างทางหลวงสัมปทาน และถ้าผู้รับสัมปทานไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือกระทำผิดข้อกำหนดในสัมปทานก็ให้แจ้งผู้รับสัมปทานดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด

(๒) พิจารณาและเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับทางหลวงสัมปทานที่ผู้รับสัมปทานแจ้งว่าได้สร้างเสร็จบริบูรณ์แล้ว

(๓) ตรวจตราการประกอบกิจการทางหลวงสัมปทาน และถ้าผู้รับสัมปทานไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือกระทำผิดข้อกำหนดในสัมปทานก็ให้แจ้งผู้รับสัมปทานดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด

(๔) สืบสวนในเรื่องอุบัติเหตุใด ๆ ที่เกิดขึ้นในกรณีที่ต้องการทราบว่าผู้รับสัมปทานมีส่วนรับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามข้อกำหนดในสัมปทานหรือไม่

(๕) แจ้งให้ผู้รับสัมปทานซ่อมแซมทางหลวงสัมปทานหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของทางนั้น

(๖) แจ้งให้ผู้รับสัมปทานปฏิบัติการใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของประชาชนได้ โดยกำหนดให้ผู้รับสัมปทานมีเวลาปฏิบัติการเกี่ยวกับความปลอดภัยดังกล่าว

มาตรา ๘๐ ในการปฏิบัติตามหมวดนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าตรวจทางหลวงสัมปทานและเข้าไปในโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างของผู้รับสัมปทานที่ใช้ในการดำเนินการทางหลวงสัมปทานนั้น

(๒) เรียกให้ผู้รับสัมปทานส่งเอกสารตลอดจนอุปกรณ์อื่นใดที่ใช้บันทึกข้อมูลต่าง ๆ ให้ตรวจสอบตามความจำเป็น

(๓) เรียกผู้รับสัมปทานหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้รับสัมปทานมาสอบถามและให้ข้อเท็จจริง

(๔) ตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงแล้วรายงานต่ออธิบดีในกรณีที่ผู้รับสัมปทานผู้แทน หรือลูกจ้างของผู้รับสัมปทานกระทำผิดหรือทำให้เกิดความเสียหายเพราะเหตุที่ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามข้อกำหนดในสัมปทาน

มาตรา ๘๑ ถ้าผู้รับสัมปทานไม่กระทำการใด ๆ ตามที่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายได้สั่งให้ทำตามมาตรา ๗๙ อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจเข้ากระทำการโดยผู้รับสัมปทานเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ทางราชการต้องรับภาระจ่ายจริงเพื่อการนั้น พร้อมเงินเพิ่มอีกร้อยละยี่สิบของเงินจำนวนดังกล่าวด้วย

มาตรา ๘๒ ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในสัมปทาน ไม่บำรุงรักษาทางหลวงสัมปทานจนอาจเป็นเหตุให้เกิดภัยอันตรายต่อชีวิต

และทรัพย์สินของประชาชน หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ หรือการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้อธิบดีมีหนังสือเตือนให้ผู้รับสัมปทานปฏิบัติ ให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่ให้มีหนังสือเตือนตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่ผู้รับสัมปทานยังคงฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ให้รัฐมนตรีเพิกถอนสัมปทานดังกล่าว

เมื่อได้เพิกถอนสัมปทานแล้วให้อุปกรณ์ทางหลวงสัมปทานทั้งหมดตกเป็นของรัฐ

ส่วนที่ ๓

การจัดหาอสังหาริมทรัพย์สำหรับทางหลวงสัมปทาน

มาตรา ๘๓ ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ใด เพื่อสร้างทางหลวงสัมปทานตามที่กำหนดไว้ในสัมปทาน และผู้รับสัมปทานไม่สามารถดำเนินการให้ได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อการนั้นโดยวิธีอื่นได้ ให้กรมทางหลวงเป็นผู้ดำเนินการเวนคืน ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์โดยผู้รับสัมปทานเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายและ ค่าทดแทน เว้นแต่ในสัมปทานจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

หมวด ๗

การกำหนดอัตราค่าผ่านทาง ค่าผ่านทางร่วม และค่าบริการอื่น

มาตรา ๘๔ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนด

(๑) ถนนสายใดตลอดทั้งสายหรือบางส่วนที่ต้องเก็บ ยกเว้น หรือยกเลิกการเก็บ ค่าผ่านทางหรือค่าบริการอื่น

(๒) ประเภทของยานพาหนะที่ต้องเก็บ ยกเว้น หรือยกเลิกการเก็บค่าผ่านทางหรือ ค่าบริการอื่น

(๓) อัตราค่าผ่านทาง ค่าผ่านทางร่วม และค่าบริการอื่น

ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา ๘๕ ภายใต้หมวดนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เรียกเก็บค่าผ่านทางและค่าบริการอื่นตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) สั่งให้หยุดและตรวจสอบยานพาหนะที่ผ่านหรือจะผ่านถนนเพื่อประโยชน์ในการ เรียกเก็บค่าผ่านทางและค่าบริการอื่น

(๓) ออกคำสั่งให้บุคคลใด ๆ มาชี้แจงหรือแสดงหลักฐานเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงไม่เสีย ค่าผ่านทางและค่าบริการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๖ บุคคลใดใช้ยานพาหนะบนถนนที่กำหนดให้เก็บค่าผ่านทางและ ค่าบริการอื่นตามความในมาตรา ๘๔ ต้องเสียค่าผ่านทางและค่าบริการอื่นตามอัตราที่กำหนด ในกฎกระทรวง

หมวด ๘ กองทุนค่าผ่านทาง

มาตรา ๘๗ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่ง เรียกว่า “กองทุนค่าผ่านทาง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะนำเงินงบประมาณกองทุนไปใช้กับถนนในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) การก่อสร้าง ปรับปรุง และบำรุงรักษานถนนที่มีการเก็บค่าผ่านทาง
- (๒) การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้ถนนที่มีการเก็บค่าผ่านทาง
- (๓) งานส่วนที่เกี่ยวกับการจัดเก็บค่าผ่านทางและค่าบริการอื่น
- (๔) การชดใช้เงินกู้ในการก่อสร้าง ปรับปรุง และบำรุงรักษานถนนที่มีการเก็บค่าผ่านทาง
- (๕) การดำเนินงานเพื่อยกระดับความปลอดภัยในการใช้ถนน

มาตรา ๘๘ กองทุนประกอบด้วย

- (๑) เงินที่ได้รับโอนมาตามมาตรา ๑๒๒
- (๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (๓) ดอกผลที่เกิดจากกองทุน
- (๔) ส่วนแบ่งรายได้จากการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์เชิงพาณิชย์ในเขตถนนของกรมทางหลวง เช่น ที่จอดรถ ที่พักคนโดยสาร ที่พักริมทาง เป็นต้น

เงินค่าผ่านทางและค่าบริการอื่นที่เก็บได้ตามพระราชบัญญัตินี้ และเงินค่าปรับเนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นของกองทุนโดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินก็ได้

เงินตามวรรคสองต้องไม่รวมถึงเงินค่าผ่านทางพิเศษ ค่าบริการอื่น และค่าธรรมเนียมการใช้ทรัพย์สิน การให้บริการและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในเขตทางพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการทางพิเศษแห่งประเทศไทย เงิน ดอกผล และทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้ส่งเข้ากองทุนโดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๘๙ เงิน ดอกผล และทรัพย์สินที่ประกอบขึ้นเป็นกองทุนจะต้องจัดการเพื่อประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของกองทุนตามมาตรา ๘๗

มาตรา ๙๐ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงบประมาณ และอธิบดี เป็นกรรมการ

ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในกรมทางหลวงเป็นเลขานุการคนหนึ่ง และผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกินสองคน

มาตรา ๙๑ คณะกรรมการบริหารกองทุน มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) บริหารกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุนและตามนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด

(๒) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินกองทุน โดยระเบียบดังกล่าว เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการแล้ว ให้ใช้บังคับได้

(๓) จัดวางระบบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด และให้เปิดเผยสู่สาธารณะอย่างโปร่งใส

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับ เก็บรักษา และจ่ายเงินของกองทุน

(๕) ออกระเบียบกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกองทุน

(๖) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนมอบหมาย

(๗) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งในการบริหารกองทุน

(๘) รายงานสถานะการเงินและบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๕๒ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนจัดทำงบการเงินและบัญชี ส่งผู้สอบบัญชี ตรวจสอบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินทุกปี

ให้กรมทางหลวงเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนทุกรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการและกระทรวงการคลัง

หมวด ๙

การสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนน

มาตรา ๕๓ ในหมวดนี้

“อุบัติเหตุ” หมายความว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนถนน ไม่ว่าจะเป็นการชน การพลิกคว่ำ การตกถนน หรือเหตุอื่นใดอันก่อให้เกิดความเสียหาย หรือมีบุคคลได้รับอันตรายแก่ชีวิตและร่างกาย ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนนกำหนด

“อุบัติเหตุร้ายแรง” หมายความว่า อุบัติเหตุที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่รถชนกัน รถชนคนหรือทรัพย์สิน รถพลิกคว่ำ หรือตกถนน ซึ่งมีผู้เสียชีวิตหรือผู้บาดเจ็บสาหัสเป็นจำนวนมาก หรือเกิดความเสียหายอย่างมากต่อถนน ระบบการจราจร หรือการขนส่งบนถนน หรือต่อโครงสร้างพื้นฐานหรือสิ่งแวดล้อม

(๒) กรณีเหตุอื่นใด ซึ่งมีผู้เสียชีวิตหรือผู้บาดเจ็บสาหัสเป็นจำนวนมาก หรือเกิดความเสียหายอย่างมากต่อถนน ระบบการจราจรหรือการขนส่งบนถนน หรือต่อโครงสร้างพื้นฐานหรือสิ่งแวดล้อม

“อุบัติการณ์” หมายความว่า เหตุการณ์อื่นใดที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการใด ๆ บนถนนอันสร้างหรืออาจจะสร้างผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้คนหรือระบบการจราจร หรือการขนส่งบนถนน แต่ไม่รวมถึงอุบัติเหตุ

“การสอบสวน” หมายความว่า กระบวนการเกี่ยวกับการรวบรวม การบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง การสรุปสาเหตุและปัจจัยเกื้อหนุน การออกข้อเสนอนั้นเพื่อความปลอดภัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการป้องกันอุบัติเหตุและอุบัติการณ์

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนน

มาตรา ๙๔ ให้มีคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการอีกไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จากผู้ซึ่งมีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านการขนส่งทางบก ด้านวิศวกรรม ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านกฎหมาย หรือด้านอื่น ที่เกี่ยวกับการจราจรหรือการขนส่งทางบกอันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์

ให้อธิบดีเป็นเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมทางหลวง จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

การแต่งตั้งประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๙๕ นอกจากคุณสมบัติตามมาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีบริบูรณ์
- (๓) ไม่เป็นผู้ที่มีประโยชน์ทับซ้อนหรือขัดกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์

มาตรา ๙๖ ให้ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการของคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้ ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการขึ้นใหม่

ให้นำความในมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนนด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๙๗ คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนนมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง และอุบัติการณ์
- (๒) ดำเนินการสอบสวนอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง และอุบัติการณ์
- (๓) วิเคราะห์ข้อมูลความปลอดภัยด้านการจราจรและการขนส่งทางบก และข้อมูลอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง และอุบัติการณ์
- (๔) จัดทำรายงานการสอบสวนอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง และอุบัติการณ์

(๕) เสนอแนะมาตรการเชิงป้องกันให้แก่หน่วยงานที่มีอำนาจเกี่ยวกับการจราจรและการขนส่งทางบก กรณีที่ตรวจพบในระหว่างการสอบสวนว่าจำเป็นต้องดำเนินการโดยเร็วเพื่อให้เกิดความปลอดภัย

(๖) จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อความปลอดภัยให้กับผู้เกี่ยวข้อง และติดตามการดำเนินการ

(๗) จัดทำรายงานผลการดำเนินการประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการ

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนน หรือตามที่คณะกรรมการรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนนอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการใด ๆ ตามที่คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนนมอบหมายได้

มาตรา ๙๘ ให้ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการของคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนน รวมทั้งอนุกรรมการที่คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนนแต่งตั้ง ได้รับประโยชน์หรือค่าตอบแทนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ส่วนที่ ๒

การสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนน

มาตรา ๙๙ เมื่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายได้รับแจ้งอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง หรืออุบัติการณ์ ให้แจ้งคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนนเพื่อทำการสอบสวนโดยเร็ว

มาตรา ๑๐๐ เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง หรืออุบัติการณ์ ให้คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนนมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปบนถนน ที่ดิน สถานที่ อาคาร โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง และอุบัติการณ์

(๒) ควบคุม ตรวจสอบหรือค้นรถ สถานที่ สิ่งของ หรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง หรืออุบัติการณ์

(๓) ตรวจสอบหรือค้นเอกสารหรือวัตถุใดอันเป็นหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งการสอบสวน ให้มีอำนาจยึดหรือเข้าควบคุมเอกสารหรือวัตถุอันเป็นหลักฐานดังกล่าวได้ แต่ต้องจัดทำบัญชีเอกสารและวัตถุดังกล่าวให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองเอกสารหรือวัตถุนั้นไว้ด้วย

(๔) ตรวจสอบหรือสั่งให้มีการตรวจสอบรถ ส่วนของรถ ถนน ที่ดิน สถานที่ อาคาร โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง หรืออุบัติการณ์โดยไม่ชักช้าเพื่อนำผลมาประกอบการสอบสวน

(๕) สั่งให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหรือวัตถุใดอันเป็นหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุหรืออุบัติเหตุการณ์

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติเหตุการณ์บนถนนอาจมอบหมายให้หน่วยงาน หรือบุคคลซึ่งคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติเหตุการณ์บนถนนแต่งตั้งให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งทั้งหมดหรือบางส่วน และอาจร้องขอให้หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องช่วยดำเนินการหรือสนับสนุนได้

มาตรา ๑๐๑ ในการสอบสวนอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง หรืออุบัติเหตุการณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการใช้ข้อมูลสำหรับการปรับปรุงความปลอดภัยในการจราจรและการขนส่งทางบก เพื่อป้องกันมิให้เกิดอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง หรืออุบัติเหตุการณ์ทำนองเดียวกันขึ้นอีก โดยมีใช้เป็นการสอบสวนเพื่อการกล่าวโทษบุคคลหรือกำหนดให้บุคคลใดต้องรับผิดชอบ

การสอบสวนตามส่วนนี้ นอกจากการดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่งแล้ว ต้องดำเนินการแยกออกจากการสอบสวนหรือการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม และการดำเนินการใด ๆ ของหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่และอำนาจสอบสวนตามกฎหมายที่มุ่งหมายให้ได้ตัวผู้กระทำให้เกิดเหตุดังกล่าวหรือบุคคลใดซึ่งจะต้องรับโทษตามกฎหมาย

เพื่อประโยชน์ในการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติเหตุการณ์บนถนนอาจจัดให้มีการทำข้อตกลงการปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่ดำเนินการสอบสวนตามกฎหมายอื่นได้

มาตรา ๑๐๒ ในการสอบสวนตามมาตรา ๑๐๑ คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติเหตุการณ์บนถนนต้องดำเนินการโดยอิสระ และปราศจากการแทรกแซงไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และคำนึงถึงความมุ่งหมายในการสอบสวนเพื่อหาสาเหตุของอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง อุบัติเหตุการณ์ และความปลอดภัยในการจราจรและการขนส่งบนถนนเป็นสำคัญ

ห้ามมิให้หน่วยงานตามมาตรา ๑๐๑ วรรคสาม เรียกประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ หรือกรรมการของคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติเหตุการณ์ หรืออนุกรรมการที่คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติเหตุการณ์บนถนนแต่งตั้ง รวมถึงหน่วยงานหรือบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายเกี่ยวกับการสอบสวนตามส่วนนี้ ไปเป็นพยานในข้อกล่าวหาและความรับผิดชอบในการดำเนินการสอบสวนของหน่วยงานดังกล่าว

มาตรา ๑๐๓ เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนและการรักษาไว้ซึ่งพยานหลักฐาน ให้คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติเหตุการณ์บนถนนประกาศกำหนดพื้นที่ที่เกิดอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง หรืออุบัติเหตุการณ์ และบริเวณโดยรอบของพื้นที่นั้นเป็นพื้นที่ควบคุมการสอบสวนและประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป โดยกำหนดระยะเวลาได้ไม่เกินสิบห้าวัน และหากมีความจำเป็นอาจขยายระยะเวลาได้ไม่เกินสิบห้าวัน ทั้งนี้ ต้องจัดให้มีเครื่องหมายแสดงแนวเขตพื้นที่ควบคุมการสอบสวนดังกล่าวไว้ด้วย

เมื่อได้มีการประกาศพื้นที่ควบคุมการสอบสวนตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้บุคคลใดซึ่งไม่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าไปในพื้นที่ควบคุมการสอบสวน หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติเหตุการณ์บนถนนหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติเหตุการณ์บนถนนมอบหมาย

ในกรณีที่ไม่มีคำขอเป็นต้นฉบับที่ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนนประกาศยกเลิกพื้นที่ควบคุมการสอบสวน

มาตรา ๑๐๔ ในการสอบสวนตามส่วนนี้ ให้คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน รักษาความลับของข้อมูล เอกสาร หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนที่อยู่ในความครอบครองหรือพิทักษ์ของคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนน หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนนมอบหมาย โดยจะเปิดเผยข้อมูล เอกสาร หรือหลักฐานดังกล่าวได้เฉพาะเท่าที่จำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งการสอบสวนเท่านั้น

ข้อมูล เอกสาร หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ได้แก่

(๑) บันทึกภาพบนถนน และข้อความที่ถอดจากบันทึกดังกล่าว

(๒) บันทึกข้อมูล เอกสาร หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน ดังต่อไปนี้

(ก) ถ้อยคำของบุคคลซึ่งให้ไว้ต่อคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนน

(ข) ข้อมูลทางการแพทย์หรือข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง หรืออุบัติการณ์

(ค) บันทึกต่าง ๆ จากหน่วยควบคุมการจราจรและข้อความที่ถอดจากบันทึกดังกล่าว

(ง) การวิเคราะห์และความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนนและผู้ซึ่งเกี่ยวข้องเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ของอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง หรืออุบัติการณ์

(จ) ร่างรายงานการสอบสวนอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง หรืออุบัติการณ์

(๓) บันทึกข้อมูล เอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนตามที่คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนนประกาศกำหนด

มาตรา ๑๐๕ ให้คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนนจัดทำรายงานการสอบสวนอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง หรืออุบัติการณ์ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว รายงานการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ไม่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กระบวนการยุติธรรม หรือการดำเนินการใด ๆ ที่มุ่งกล่าวโทษบุคคลหรือกำหนดให้บุคคลใดต้องรับโทษ

หมวด ๑๐ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๐๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๕ หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๑๐๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือหนังสือแจ้งของผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน หรือเจ้าพนักงานซึ่งผู้อำนวยการถนนแต่งตั้งให้ควบคุมถนน หรือเจ้าพนักงานถนน แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๓๐ (๒) มาตรา ๔๑ วรรคสาม มาตรา ๔๒ วรรคสาม มาตรา ๕๓ วรรคสี่ มาตรา ๕๔ วรรคสาม มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง มาตรา ๖๐ วรรคสอง หรือมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๘ ผู้ใดขัดขวางการกระทำของผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน หรือเจ้าพนักงานซึ่งผู้อำนวยการถนนแต่งตั้งให้ควบคุมถนน หรือเจ้าพนักงานถนน แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่งหรือวรรคสี่ มาตรา ๔๑ วรรคสาม มาตรา ๔๒ วรรคสาม มาตรา ๔๔ วรรคสาม มาตรา ๕๓ วรรคสี่ มาตรา ๕๔ วรรคสาม มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง มาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๐ วรรคสอง มาตรา ๖๓ วรรคสอง หรือมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง มาตรา ๔๕ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๖๖ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๖๑ หรือมาตรา ๖๕ วรรคสอง หรือฝ่าฝืนประกาศของผู้อำนวยการถนนตาม มาตรา ๕๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๕๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง หรือฝ่าฝืนประกาศของผู้อำนวยการถนนตามมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง หรือประกาศของเจ้าพนักงานซึ่งผู้อำนวยการถนนแต่งตั้งให้ควบคุมถนนตามมาตรา ๖๒ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๘๖ ใช้ยานพาหนะบนถนนโดยเจตนาหลีกเลี่ยง ไม่เสียค่าผ่านทางหรือค่าบริการอื่นตามกำหนดในกฎกระทรวง หรือฝ่าฝืนคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘๕ (๒) มีความผิดต้องระวางโทษปรับเป็นจำนวนสิบเท่าของอัตราค่าผ่านทางหรือค่าบริการอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๑๔ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘๕ (๓) มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๑๑๕ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียวให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ และเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันแล้วให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับในความผิดตามมาตรา ๑๑๓ และมาตรา ๑๑๔ ด้วย

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๑๖ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการนโยบายถนนประกอบด้วยกรรมการตามมาตรา ๖ (๑) และ (๒) จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๖ (๓) ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๖ (๓) ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๑๗ ให้ทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงชนบท ทางหลวงท้องถิ่นและทางหลวงสัมปทานตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเปลี่ยนแปลงประเภทของถนนแต่ละสายทางหรือแต่ละช่วงถนนเป็นถนนตามประเภทที่ถูกระบุในมาตรา ๑๓ ภายในสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การเปลี่ยนแปลงถนนตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการถนนดำเนินการแก้ไขทะเบียนให้ถูกต้อง และหากมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนประเภทหรือแก้ไขเพิ่มเติมอื่นใด ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการในการพิจารณา

มาตรา ๑๑๘ ภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้โอนกิจการอำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้สิน สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกรมทางหลวงชนบท และบรรดาอำนาจหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในกรมทางหลวงชนบท ไปเป็นของกรมทางหลวง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามแผนที่คณะกรรมการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณากำหนดในพระราชกฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะกำหนดให้การกำหนดรายละเอียดบางกรณีเป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรีหรือประกาศของรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องก็ได้

เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งขึ้นบังคับใช้แล้ว ให้ถือว่าการกรมทางหลวงชนบทเป็นอันยุบเลิก

ให้คณะกรรมการเสนอแผนตามวรรคหนึ่งต่อคณะรัฐมนตรีภายในสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๑๙ การสร้างหรือจัดให้มีทางพิเศษด้วยวิธีใด ๆ การดำเนินงานหรือธุรกิจเกี่ยวกับทางพิเศษ และธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับทางพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการทางพิเศษแห่งประเทศไทย จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเสียก่อน

อัตราค่าผ่านทางพิเศษ ค่าบริการอื่น และค่าธรรมเนียมการใช้ทรัพย์สิน การให้บริการและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในเขตทางพิเศษที่คณะกรรมการการทางพิเศษแห่งประเทศไทยกำหนดตามอำนาจในมาตรา ๑๙ และมาตรา ๓๙ แห่งกฎหมายว่าด้วยการทางพิเศษแห่งประเทศไทยและมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ยังคงใช้บังคับกับทางพิเศษได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าผ่านทาง ค่าผ่านทางร่วม และค่าบริการอื่นที่ออกตามมาตรา ๕ และมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่อัตราค่าผ่านทางพิเศษ ค่าบริการอื่น และค่าธรรมเนียมการใช้ทรัพย์สิน การให้บริการและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในเขตทางพิเศษนั้นถูกกำหนดตามข้อสัญญาในสัญญาสัมปทานที่จัดทำขึ้นก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๒๐ ในกรณีมีการแก้ไขหรือต่ออายุสัญญาสัมปทานในกิจการเกี่ยวกับถนน ทางหลวง และทางพิเศษ ที่จัดทำขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการทางพิเศษแห่งประเทศไทย กฎหมายว่าด้วยการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน และกฎหมายว่าด้วยทางหลวงสัมปทานก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเสียก่อน

การแก้ไขหรือต่ออายุสัญญาสัมปทานตามวรรคหนึ่ง ให้ข้อสัญญาว่าด้วยอัตราค่าผ่านทาง ค่าผ่านทางร่วม และค่าบริการอื่น อยู่ภายใต้บังคับของอัตราค่าผ่านทาง ค่าผ่านทางร่วม และค่าบริการอื่นที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๒๑ บรรดากฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ ข้อกำหนด หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้ยานยนต์รับทางหลวงและสะพาน พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การดำเนินการออกกฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนประเภทหรือแก้ไขเพิ่มเติมอื่นใด ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการในการพิจารณา

มาตรา ๑๒๒ ให้โอนเงินค่าธรรมเนียมการใช้ยานยนต์รับทางหลวงและสะพานตามพระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้ยานยนต์รับทางหลวงและสะพาน พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ไปเป็นของกองทุนค่าผ่านทางตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๒๓ บรรดากฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเป็นกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ด้วย

บรรดากฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การดำเนินการออกกฎกระทรวงตามวรรคสอง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน สามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๒๔ การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติทางหลวงสัมปทาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่ได้ปฏิบัติไปแล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้

บรรดาสัมปทานตามพระราชบัญญัติทางหลวงสัมปทาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ถือว่าเป็นสัมปทานตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ให้ใช้บังคับตามพระราชบัญญัติทางหลวงสัมปทาน พ.ศ. ๒๕๔๒ จนกว่าสัมปทานนั้นจะสิ้นสุดลงตามสัญญาสัมปทาน

มาตรา ๑๒๕ พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน พระราชกฤษฎีกากำหนดทางหลวงแผ่นดิน ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีและประกาศกระทรวงคมนาคมกำหนดทางหลวงที่มีความจำเป็นต้องสร้างโดยเร่งด่วน ให้คงใช้บังคับได้ตามอายุของพระราชกฤษฎีกานั้น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

**บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติถนน**

พ.ศ. ....

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติถนน พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยทางหลวงและกฎหมายอื่นที่

เกี่ยวเนื่องกับทางหลวง เนื่องจากพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับทางหลวง ได้ถูกตราไว้เป็นระยะเวลาอันยาวนานและขาดหลักวิชาการในการแบ่งลำดับชั้นของถนน ทำให้บทบัญญัติบางส่วนมีลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเมืองดังที่ควรจะเป็น ก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนในอัตราที่สูง และมีความทับซ้อนระหว่างภารกิจของหลายหน่วยงานที่กระจุกอำนาจและงบประมาณไว้ที่ส่วนกลางแต่ถนนในท้องถิ่นกลับไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร ทั้งในแง่ของการก่อสร้าง ปรับปรุง และบำรุงรักษา ดังนั้น เพื่อเป็นการกำหนดให้ถนนในประเทศไทยมีโครงข่ายและลำดับชั้นของถนนอย่างเป็นระบบ ชัดเจน และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเมืองที่ดี สมควรกำหนดประเภทของถนนใหม่ให้สอดคล้องกับหน้าที่การใช้งานและสร้างกลไกในการถ่ายโอนภารกิจพร้อมงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักการกระจายอำนาจอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมถึงเพิ่มความปลอดภัยในการสัญจรให้กับประชาชนบนถนนทุกสายในประเทศไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยทางหลวง กฎหมายว่าด้วยทางหลวงสัมปทาน และกฎหมายว่าด้วยการกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้ยานยนต์บนทางหลวงและสะพาน โดยให้ยกเลิกกฎหมายดังนี้ (๑) พระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้ยานยนต์บนทางหลวงและสะพาน พ.ศ. ๒๔๙๗ (๒) พระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้ยานยนต์บนทางหลวงและสะพาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖ (๓) พระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้ยานยนต์บนทางหลวงและสะพาน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๔ (๔) พระราชบัญญัติกำหนดค่าธรรมเนียมการใช้ยานยนต์บนทางหลวงและสะพาน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๘ (๕) พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ (๖) พระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ (๗) พระราชบัญญัติทางหลวงสัมปทาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (มาตรา ๓)

๒.๑ คณะกรรมการนโยบายถนน

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้มี “คณะกรรมการนโยบายถนน” ประกอบด้วย (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นประธานกรรมการ (๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ และผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้าคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านวิศวกรรม ด้านขนส่ง ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมาย หรือด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการถนน โดยให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมทางหลวงจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ (มาตรา ๖)

คณะกรรมการนโยบายถนนมีหน้าที่และอำนาจ (๑) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโครงข่ายถนนทั่วประเทศเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ (๒) รวบรวมผลการจัดสรรงบประมาณ ที่เกี่ยวข้องกับถนนจากหน่วยงานต่าง ๆ ในรอบปีที่ผ่านมา ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดงบประมาณในรอบปีถัดไป (๓) พิจารณาและให้ความเห็นชอบมาตรฐานและลักษณะของถนนและงานทางเสนอต่อรัฐมนตรี (๔) พิจารณา

และให้ความเห็นชอบอัตราความเร็วของยานพาหนะสำหรับถนนแต่ละประเภทหรือแต่ละสาย ทางเสนอต่อรัฐมนตรี (๕) พิจารณาและให้ความเห็นชอบอัตราค่าผ่านทาง ค่าผ่านทางร่วม และ ค่าบริการอื่นต่อรัฐมนตรี (๖) กำหนดมาตรการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนสำหรับถนนแต่ละ ประเภทหรือแต่ละสายทางให้เหมาะสมกับบริบทของถนนในประเทศไทย (๗) ให้ความเห็นชอบ หลักการของร่างกฎกระทรวง (๘) เสนอแนะ รายงานปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินการที่ เกี่ยวกับถนนต่อคณะรัฐมนตรี รวมทั้งกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้อง กับถนน (๙) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือดำเนินการอย่างหนึ่ง อย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย (๑๐) วินิจฉัยชี้ขาดการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ นี้ (๑๑) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติ ให้เป็นหน้าที่และ อำนาจของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย (มาตรา ๑๐)

๒.๒ บททั่วไป

๒.๒.๑ ประเภทถนน

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ถนนมี ๕ ประเภท คือ (๑) ทางหลวงพิเศษ (๒) ทางหลวงสายหลัก (๓) ทางหลวงสายรอง (๔) ถนนท้องถิ่นสายหลัก (๕) ถนนท้องถิ่นสายรอง (มาตรา ๑๓) ดังต่อไปนี้

(๑) ทางหลวงพิเศษ คือ ถนนที่มีการจัดเก็บค่าผ่านทางหรืออาจ ได้รับการยกเว้นการจัดเก็บค่าผ่านทางที่จัดให้มีไว้เพื่อเชื่อมโยงไปยังสถานที่สำคัญอย่างรวดเร็ว และปลอดภัยมากเป็นพิเศษ โดยควบคุมให้มีการเข้าออกได้เฉพาะจากทางเสริมที่เป็นส่วนหนึ่งของทางหลวงพิเศษเท่านั้น และให้กรมทางหลวงเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา และลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงพิเศษ และให้หมายรวมถึงทางพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการ ทางพิเศษแห่งประเทศไทย ที่ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง และบำรุงรักษาโดยการทางพิเศษ แห่งประเทศไทยด้วย (มาตรา ๑๔)

(๒) ทางหลวงสายหลัก คือ ถนนที่จัดให้มีไว้เพื่อเป็นโครงข่าย หลักสำหรับเชื่อมการเดินทางระหว่างประเทศ ระหว่างภาค ระหว่างจังหวัด หรือเชื่อมต่อไปยัง สถานที่สำคัญ โดยให้ใช้อัตราความเร็วได้ไม่เกิน ๑๒๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ควบคุมให้มีการ เข้าออกได้เฉพาะจุดที่กำหนดไว้เท่านั้น และให้กรมทางหลวงเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา และลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงสายหลัก (มาตรา ๑๕)

(๓) ทางหลวงสายรอง คือ ถนนที่จัดให้มีไว้เพื่อเป็นโครงข่ายรอง สำหรับเชื่อมการเดินทางจากทางหลวงสายหลักไปยังสถานที่ต่าง ๆ หรือเชื่อมระหว่างภาคกับ จังหวัด หรือระหว่างสถานที่สำคัญระดับจังหวัด โดยให้ใช้อัตราความเร็วได้ไม่เกิน ๙๐ กิโลเมตร ต่อชั่วโมง ควบคุมให้มีการเข้าออกได้เฉพาะจุดที่กำหนดไว้เท่านั้น และให้กรมทางหลวงเป็นผู้ ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา และลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงสายรอง (มาตรา ๑๖)

(๔) ถนนท้องถิ่นสายหลัก คือ ถนนท้องถิ่นที่เป็นโครงข่ายหลัก สำหรับเชื่อมการเดินทางจากทางหลวงสายหลักหรือทางหลวงสายรองสู่จังหวัด อำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้าน ซึ่งเป็นถนนสำหรับการสัญจรภายในจังหวัดในชีวิตประจำวัน โดยให้ใช้อัตรา ความเร็วได้ไม่เกิน ๗๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง ควบคุมให้มีการเข้าออกได้เฉพาะจุดที่กำหนดไว้ เท่านั้น และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา และ ลงทะเบียนไว้เป็นถนนท้องถิ่นสายหลัก (มาตรา ๑๗)

(๕) ถนนท้องถิ่นสายรอง คือ ถนนท้องถิ่นที่ใช้สัญจรภายในพื้นที่ของเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเชื่อมการเดินทางให้เข้าถึงประชาชนอย่างสมบูรณ์ โดยให้ใช้อัตราความเร็วได้ไม่เกิน ๕๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา และลงทะเบียนไว้เป็นถนนท้องถิ่นสายรอง (มาตรา ๑๘)

๒.๒.๒ การลงทะเบียน การเปิดและการปิดการใช้งานถนน

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ลงทะเบียนถนนประเภทต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

(มาตรา ๑๙)

(๑) ทางหลวงพิเศษ ทางหลวงสายหลัก และทางหลวงสายรอง
ให้อธิบดีกรมทางหลวงเป็นผู้จัดให้ลงทะเบียนไว้ ณ กรมทางหลวง

(๒) ถนนท้องถิ่นสายหลักและถนนท้องถิ่นสายรอง ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้จัดให้ลงทะเบียนไว้ ณ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

โดยให้คณะกรรมการนโยบายถนนมีอำนาจสั่งเปลี่ยนแปลงถนนหรือสั่งเปลี่ยนหน่วยงานเจ้าของสายทางของถนนสายใดไปยังกรมทางหลวงหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดก็ได้ (มาตรา ๒๐) ในกรณีที่มีปัญหาว่าถนนสายใดเป็นถนนประเภทใดให้คณะกรรมการนโยบายถนนเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด (มาตรา ๒๑)

ถนนที่ได้ลงทะเบียนไว้จะเปิดการจราจรได้ต่อเมื่อเป็นไปตามมาตรฐานและลักษณะที่กำหนดในกฎกระทรวง และได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมทางหลวงแล้ว (มาตรา ๒๒) เมื่อถนนสายใดมีลักษณะที่ต้องถูกระงับการใช้งานชั่วคราวหรือต้องปิดการจราจรถาวรตามที่คณะกรรมการนโยบายถนนประกาศกำหนด ให้อธิบดีกรมทางหลวงดำเนินการตรวจสอบและอาจมีคำสั่งระงับการใช้งานชั่วคราวเพื่อปรับปรุงหรือบำรุงรักษาถนนสายนั้นให้เป็นไปตามมาตรฐานและลักษณะที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือมีคำสั่งปิดการใช้งานถนนสายนั้นถาวรก็ได้ (มาตรา ๒๓)

๒.๒.๓ ผู้อำนวยการถนน

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมมีอำนาจแต่งตั้งผู้อำนวยการถนน โดยการแต่งตั้งนั้นจะจำกัดให้เป็นผู้อำนวยการถนนเฉพาะประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือเฉพาะท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง หรือเฉพาะสายใดสายหนึ่งก็ได้ (มาตรา ๒๔) ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมยังไม่ได้แต่งตั้งผู้อำนวยการถนน ให้บุคคลดังต่อไปนี้เป็นผู้ดำเนินการถนน (มาตรา ๒๕)

(๑) อธิบดีกรมทางหลวงเป็นผู้อำนวยการทางหลวงพิเศษ
ทางหลวงสายหลัก และทางหลวงสายรอง

(๒) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา หรือผู้บริหารสูงสุดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แล้วแต่กรณี เป็นผู้อำนวยการถนน
ท้องถิ่นสายหลักและถนนท้องถิ่นสายรอง

๒.๓ การกำกับ ตรวจสอบ และควบคุมถนนและงานทาง

๒.๓.๑ บททั่วไป

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้อธิบดีกรมทางหลวงเป็นเจ้าหน้าที่กำกับตรวจตรา และควบคุมถนนและงานทางที่เกี่ยวกับทางหลวงพิเศษ ทางหลวงสายหลัก และทางหลวงสายรอง (มาตรา ๒๗) ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา หรือผู้บริหารสูงสุดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แล้วแต่กรณี เป็นเจ้าหน้าที่กำกับตรวจตรา และควบคุมถนนและงานทางที่เกี่ยวกับถนนท้องถิ่นสายหลักและถนนท้องถิ่นสายรอง (มาตรา ๒๘) ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมและตรวจตรายานพาหนะที่เดินบนถนนและการจราจรบนถนนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๒๙)

ให้เจ้าพนักงานถนนมีอำนาจและหน้าที่ (๑) ตรวจตราดูแลมิให้มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ (๒) เรียกรถยนต์ให้หยุดเพื่อทำการตรวจสอบในกรณีที่มีเหตุอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ (๓) จับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ในขณะกระทำความผิดเพื่อส่งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดำเนินคดีต่อไป (มาตรา ๓๐) โดยในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานถนนและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา ๓๑)

การสร้างถนนประเภทใดชั้นใหม่หรือขยายเขตถนนประเภทใด ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของผู้อำนวยการถนนประเภทนั้น (มาตรา ๓๒) ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่งานทางหรือการจราจรบนถนน ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจปิดการจราจรบนถนนนั้นทั้งสายหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว และวางระเบียบปฏิบัติสำหรับให้เจ้าพนักงานปิดการจราจรเป็นครั้งคราวเพื่อความปลอดภัยได้ (มาตรา ๓๓)

ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่งานทาง ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจ (๑) ใช้ที่ดินริมถนนซึ่งปราศจากสิ่งก่อสร้างที่อยู่ในความครอบครองของบุคคลใดเป็นการชั่วคราว (๒) ใช้และเข้าครอบครองวัสดุสำหรับใช้งานทางซึ่งอยู่ในที่ดินของบุคคลใดเป็นการชั่วคราว รวมทั้งทำทางผ่านเข้าไปในที่ดินใด ๆ เพื่อใช้และเข้าครอบครองวัสดุสำหรับใช้งานทางได้ด้วย (มาตรา ๓๔)

เพื่อประโยชน์ในการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาเป็นการฉุกเฉิน ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจใช้ที่ดินหรือเข้าครอบครองวัสดุสำหรับใช้งานทางซึ่งอยู่ในความครอบครองของบุคคลใดในบริเวณหรือใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดภัยพิบัตินั้นได้เท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์แก่งานทาง และมีอำนาจเกณฑ์แรงราษฎร สัตว์พาหนะหรือยานพาหนะ ตลอดจนเครื่องมือ เครื่องมือ และเครื่องอุปกรณ์สำหรับใช้งานทางได้ด้วย (มาตรา ๓๕)

เพื่อประโยชน์แก่งานทางให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน มีอำนาจทำหรือแก้ทางระบายน้ำที่ไหลผ่านถนน หรือทำหรือแก้ทางระบายน้ำออกจากถนนเพื่อไปสู่แหล่งน้ำสาธารณะที่ใกล้เคียงตามความจำเป็นได้ (มาตรา ๓๖) ในกรณีที่มีความเสียหายเกิดแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือผู้ทรงสิทธิอื่นเนื่องจากการกระทำของผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน ให้นำบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดค่าทดแทนมาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา ๓๗)

ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจทำงานทางเพื่อเชื่อม ผ่าน ทับ ข้าม หรือลอดทางรถไฟหรือทางน้ำได้ แต่ต้องแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งส่งสำเนาแบบก่อสร้างให้ผู้ควบคุมการรถไฟ หรือทางน้ำนั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน (มาตรา ๓๘) ในกรณีให้เห็นสมควร อธิบดีกรมทางหลวงมีอำนาจสร้างทางหลวงพิเศษ ทางหลวงสายหลัก หรือทางหลวงสายรอง เพื่อเชื่อม ผ่าน ทับ ข้าม หรือลอดถนนประเภทอื่นได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้ถนนประเภทอื่นนั้นทั้งสายหรือบางส่วนอยู่ในการกำกับตรวจตรา และควบคุมของอธิบดีกรมทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดี (มาตรา ๓๙)

๒.๔ การควบคุม การรักษา การขยาย และสงวนเขตถนน

๒.๔.๑ การควบคุมถนน

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดสร้างทาง ถนน หรือสิ่งอื่นใดในเขตถนนเพื่อเป็นทางเข้าออกเชื่อม หรือผ่านถนน เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน (มาตรา ๔๑) ห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้ง แขนง วางหรือกองสิ่งใดในเขตถนนในลักษณะที่เป็นการกีดขวางหรืออาจเป็นอันตรายแก่ยานพาหนะ หรือในลักษณะที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่ถนนหรือความไม่สะดวกแก่งานทาง เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน (มาตรา ๔๒) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการปิดกั้นถนน หรือวางวัตถุที่แหลมหรือมีคม หรือนำสิ่งใดมาขวางหรือวางบนถนน หรือกระทำด้วยประการใด ๆ บนถนนในลักษณะที่อาจเกิดอันตรายหรือเสียหายแก่ยานพาหนะหรือบุคคล (มาตรา ๔๓) ห้ามมิให้ผู้ใดระบายน้ำลงในเขตถนนอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ถนน เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน (มาตรา ๔๔) ห้ามมิให้ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อมแซม เปลี่ยนแปลง ซีดเขียน เคลื่อนย้าย รื้อถอน หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งเครื่องหมายจราจร ป้ายจราจร เครื่องหมายสัญญาณ เครื่องหมาย สัญญาณไฟฟ้า เครื่องแสดงสัญญาณ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก รั้ว หลักร้องหวด หลักร้องหวด หรือหลักร้องหวดซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ติดตั้งหรือทำให้ปรากฏในเขตถนน (มาตรา ๔๕)

กำหนดให้ผู้อำนวยการถนนมีอำนาจห้ามมิให้ผู้ใดหยุด จอด หรือกลับยานพาหนะใด ๆ บนทางจราจรหรือไหล่ทางในถนนสายใดทั้งสายหรือบางส่วนได้ โดยทำเป็นประกาศหรือเครื่องหมายให้ปรากฏไว้ในเขตถนนนั้น (มาตรา ๔๖) ในกรณียานพาหนะใด ๆ เครื่องยนต์หรือเครื่องอุปกรณ์เกิดขัดข้องหรือชำรุดบนทางจราจรจนไม่สามารถเคลื่อนที่ต่อไปได้ ผู้ใช้ยานพาหนะซึ่งอยู่ในวิสัยและพฤติการณ์ที่สามารถเคลื่อนที่ยานพาหนะนั้นได้ต้องนำยานพาหนะนั้นเข้าจอดบนไหล่ทางหรือถ้าไม่มีไหล่ทางให้จอดชิดซ้ายสุดในลักษณะที่ไม่กีดขวางการจราจรและจะต้องนำยานพาหนะนั้นออกไปให้พ้นทางจราจรหรือไหล่ทางโดยเร็วที่สุด (มาตรา ๔๗) ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนมีอำนาจเคลื่อนย้ายยานพาหนะที่หยุดหรือจอดอยู่ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ยานพาหนะอื่นหรือผู้ใช้ทาง หรือฝ่าฝืนบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ได้ (มาตรา ๔๘)

กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดขุด ขน ทำลายหรือทำให้เสียหายแก่ถนน หรือวัตถุสำหรับใช้งานทาง เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการถนน หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน (มาตรา ๔๙) ห้ามมิให้ผู้ใดซื้อ ขาย แจกจ่าย หรือเรียบบนทางจราจรและไหล่ทาง (มาตรา ๕๐) ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย น้ำโสโครก

เศษหิน ดิน ทราย หรือสิ่งอื่นใดในเขตถนน หรือกระทำได้ด้วยประการใด ๆ เป็นเหตุให้ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล เศษหิน ดิน ทราย ตกหล่นบนทางจราจรหรือไหล่ทาง (มาตรา ๕๑) ห้ามมิให้ผู้ใดขี่ จูง ไล่ต้อน ปล่อย หรือเลี้ยงสัตว์บนทางจราจร ทางเท้า หรือไหล่ทาง เว้นแต่จะปฏิบัติตามข้อบังคับที่ผู้อำนวยการถนนกำหนด (มาตรา ๕๒) ห้ามมิให้ผู้ใดสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดในเขตถนน หรือรุกล้ำเข้าไปในเขตถนน เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการถนน หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน (มาตรา ๕๓) ผู้ใดมีความจำเป็นต้องปักเสาวาดสาย วางท่อ หรือกระทำการใด ๆ ในเขตถนนจะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนเสียก่อน (มาตรา ๕๔)

และกำหนดว่าเมื่อมีความจำเป็นจะต้องควบคุมทางเข้าออกถนนเพื่อให้การจราจรบนถนนเป็นไปโดยรวดเร็วและสะดวก หรือเพื่อความปลอดภัยในการจราจรบนถนน ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินกรอย่างใดอย่างหนึ่งในที่ดินริมเขตถนนทั้งสายหรือบางส่วน เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน (มาตรา ๕๕) กำหนดให้อธิบดีกรมทางหลวง มีอำนาจปิดถนนหรือทางอื่นใดที่มีอยู่เดิมที่ทางหลวงพิเศษหรือทางหลวงสายหลักตัดผ่าน (มาตรา ๕๖) กำหนดให้ผู้อำนวยการทางหลวงพิเศษมีอำนาจประกาศห้ามยานพาหนะบางชนิดหรือคนเดินเท้าใช้ทางหลวงพิเศษสายใดทั้งสายหรือบางส่วน โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา ๕๗)

๒.๔.๒ การรักษาดิน

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดกีดกันหรือเปลี่ยนแปลงทางน้ำที่ติดต่อกับเขตถนนหรือทางน้ำที่ไหลผ่านถนนในเขตที่ดินภายในระยะห้าร้อยเมตรจากแนวกลางถนน เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนน (มาตรา ๖๐) ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ยานพาหนะบนถนนซึ่งยังมีได้เปิดอนุญาตให้ใช้เป็นทางสาธารณะ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ควบคุมถนนนั้นหรือผู้ได้รับสัมปทาน (มาตรา ๖๑) กำหนดว่าเพื่อรักษาดิน ผู้อำนวยการถนน มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา ห้ามใช้ยานพาหนะบนถนนโดยที่ยานพาหนะนั้นมีน้ำหนัก น้ำหนักบรรทุกหรือน้ำหนักลงเพลากเกินกว่าที่กำหนด หรือโดยที่ยานพาหนะนั้นอาจทำให้ถนนเสียหาย (มาตรา ๖๒)

กำหนดว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ริมถนนต้องรักษาดินไม้ เหมือง ฝาย หรืออาคารหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นที่อยู่ในความครอบครองของตนไม่ให้กีดขวางทางจราจรหรือเกิดความเสียหายแก่ถนน (มาตรา ๖๓) ผู้อำนวยการถนนโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีนว่าการกระทรวงคมนาคมมีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือให้ผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกโดยวิธีประมูล เป็นผู้ลงทุนจัดให้มีหรือเข้าบริหารจัดการท่าเรือ เรือหรือพาหนะสำหรับขนส่งข้ามฟาก ที่พักริมทาง หรือสิ่งก่อสร้างอื่นใดในเขตถนนที่ได้จัดสร้างขึ้น เพื่อประโยชน์แก่งานทางหรือผู้ใช้ทาง และให้กรรมสิทธิ์ในสิ่งทีบุคคลดังกล่าวจัดให้มีตกเป็นของรัฐ (มาตรา ๖๔)

๒.๔.๓ การขยายและสงวนเขตถนน

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติกำหนดว่าถนนประเภทใดยังไม่มีเขตทางปรากฏแน่ชัดหรือไม่ได้ขนาดมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมมีอำนาจกำหนดเขตถนน และกำหนดเขตสงวนสองข้างทางไว้เพื่อสร้างหรือขยายถนนได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา ๖๕) เพื่อประโยชน์แก่งานทาง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมมีอำนาจที่จะสงวนที่ดินของรัฐซึ่งมิได้มีบุคคลเข้าครอบครอง โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา ๖๖)

ในกรณีที่มีการขออนุญาตจับจองที่ดินริมถนน ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตสั่งเวน
ช่องทางไว้ให้เป็นมุมฉากกับแนวถนนโดยมีขนาดกว้างสี่สิบเมตร เพื่อให้เป็นทางเข้าไปสู่ที่ดิน
ข้างใน ช่องทางที่วางนี้ให้มีระยะห่างกันไม่น้อยกว่าห้าร้อยเมตร และให้ถือเป็นถนนด้วย (มาตรา
๖๗) เมื่อได้มีคำสั่งให้ผู้ใดเว้นช่องทางแล้ว ภายในกำหนดเวลาไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้นั้น
ได้รับคำสั่ง ให้ผู้นั้นจัดให้มีหลักเขตปักแสดงให้เห็นเขตทางที่เว้นไว้โดยระยะห่างกันไม่เกิน
หนึ่งร้อยเมตรต่อหลักหนึ่ง และให้เป็นหน้าที่ของผู้ได้รับอนุญาตให้จับจองระวางรักษาหลักเขต
นั้นให้เรียบร้อยอยู่เสมอ (มาตรา ๖๘)

๒.๕ การกำหนดแนวถนนและการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างหรือขยายถนน
ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดว่าเพื่อประโยชน์ในการสร้างหรือขยายถนน
ให้ผู้อำนวยการถนนหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการถนนและผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับ
บุคคลดังกล่าว มีอำนาจเข้าไปสำรวจเบื้องต้นในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ซึ่งมิใช่ที่อยู่อาศัยของ
บุคคลใดเป็นการชั่วคราวได้เท่าที่จำเป็นเพื่อการนั้น ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึง
พระอาทิตย์ตก โดยผู้อำนวยการถนนต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดิน
หรืออสังหาริมทรัพย์ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันเริ่มกระทำการนั้น โดยในกรณี
ที่การปฏิบัติตามมาตรานี้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินหรือ
อสังหาริมทรัพย์หรือผู้ทรงสิทธิอื่น ให้นำบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดค่าทดแทนมาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา ๖๙)

ในกรณีเมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อสร้างหรือขยายถนน
ถ้ามิได้ตกลงในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่นให้ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการ
เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ โดยในกรณีที่มีการโอนอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมิได้มีการเวนคืน
ตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียม ค่าอากรแสตมป์
รวมทั้งค่าใช้จ่ายใด ๆ เช่นเดียวกับกรณีที่ได้มาโดยการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ (มาตรา ๗๐)

๒.๖ ทางหลวงสัมปทาน

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดว่าในกรณีที่หน่วยงานเจ้าของสายทางประสงค์จะให้
สัมปทานในการก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา หรือดำเนินการกิจการถนนสายใด ให้ดำเนินการ
ตามกฎหมาย ว่าด้วยการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน (มาตรา ๗๑)

๒.๖.๑ การก่อสร้าง ปรับปรุง หรือบำรุงรักษาทางหลวงสัมปทาน

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดว่าเพื่อประโยชน์ในการก่อสร้าง ปรับปรุง หรือ
บำรุงรักษาทางหลวงสัมปทาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของผู้รับสัมปทานซึ่งผู้รับ
สัมปทานแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของอธิบดีกรมทางหลวง มีอำนาจเข้าไปใช้สอยหรือ
ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ซึ่งมิใช่ที่อยู่อาศัยของบุคคลใดเป็นการชั่วคราวได้ (มาตรา ๗๒)
ในการสร้างทางหลวงสัมปทานผู้รับสัมปทานจะเปลี่ยนแปลงร่องน้ำ ท่อน้ำ ย้ายสายไฟฟ้า
สายโทรศัพท์ หรือรื้อถอนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่กีดขวางการสร้างนั้นก็ได้ (มาตรา ๗๔)

เมื่อสร้างทางหลวงสัมปทานหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของทางหลวงสัมปทาน
เสร็จแล้ว ผู้รับสัมปทานจะเปิดการจราจรได้ต่อเมื่อได้ลงทะเบียนทางหลวงสัมปทานนั้นเป็น

ทางหลวงพิเศษ ทางหลวงสายหลัก ทางหลวงสายรอง ถนนท้องถิ่นสายหลัก หรือถนนท้องถิ่นสายรองแล้ว และเมื่อได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (มาตรา ๗๕)

ในกรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ รัฐมีอำนาจเข้ายึดถือครอบครองทางหลวงสัมปทานก่อนสัมปทานสิ้นอายุได้ และในกรณีเช่นนี้รัฐมีอำนาจเข้ายึดถือครอบครองบรรดาอุปกรณ์ทางหลวงสัมปทานทั้งหมดได้ด้วย (มาตรา ๗๖) ทั้งนี้ หากเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการป้องกันภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาเป็นการฉุกเฉิน ให้อธิบดีกรมทางหลวงมีอำนาจเข้าครอบครองทางหลวงสัมปทาน และในการนี้ให้สิทธิและอำนาจสั่งการของผู้รับสัมปทานตกมาอยู่กับอธิบดีทั้งหมด จนกว่าภัยพิบัตินั้นจะหมดไป (มาตรา ๗๖ วรรคสาม) ในการยึดถือครอบครองทางหลวงสัมปทานและอุปกรณ์ทางหลวงสัมปทานรัฐที่ไม่ใช่เพราะเหตุป้องกันภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาเป็นการฉุกเฉินนั้น รัฐจะต้องใช้ค่าทดแทนให้แก่ผู้รับสัมปทานตามที่กำหนดในสัมปทาน ในกรณีที่สัมปทานมิได้กำหนดเรื่องค่าทดแทนไว้ ให้ใช้ค่าทดแทนโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้รับสัมปทานควรได้รับตามความเป็นธรรม (มาตรา ๗๗)

๒.๖.๒ การกำกับ ตรวจจับ และควบคุมทางหลวงสัมปทาน

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้อธิบดีกรมทางหลวงหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจหน้าที่ (๑) ตรวจจับดูแลการสร้างทางหลวงสัมปทาน (๒) พิจารณาและเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเกี่ยวกับทางหลวงสัมปทานที่ผู้รับสัมปทานแจ้งว่าได้สร้างสำเร็จบริบูรณ์แล้ว (๓) ตรวจจับการประกอบกิจการทางหลวงสัมปทาน (๔) สืบสวนในเรื่องอุบัติเหตุใด ๆ ที่เกิดขึ้นในกรณีที่ต้องการทราบว่าผู้รับสัมปทานมีส่วนรับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามข้อกำหนดในสัมปทานหรือไม่ (๕) แจ้งให้ผู้รับสัมปทานซ่อมแซมทางหลวงสัมปทานหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของทางนั้น (๖) แจ้งให้ผู้รับสัมปทานปฏิบัติการใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของประชาชนได้ (มาตรา ๗๙)

โดยในการปฏิบัติตามหมวดนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ (๑) เข้าตรวจทางหลวงสัมปทานและเข้าไปในโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างของผู้รับสัมปทานที่ใช้ในการดำเนินการทางหลวงสัมปทานนั้น (๒) เรียกให้ผู้รับสัมปทานส่งเอกสารตลอดจนอุปกรณ์อื่นใดที่ใช้บันทึกข้อมูลต่าง ๆ ให้ตรวจสอบตามความจำเป็น (๓) เรียกผู้รับสัมปทานหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้รับสัมปทานมาสอบถามและให้ข้อเท็จจริง (๔) ตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงแล้วรายงานต่ออธิบดีกรมทางหลวงในกรณีที่ผู้รับสัมปทาน ผู้แทน หรือลูกจ้างของผู้รับสัมปทานกระทำความผิดหรือทำให้เกิดความเสียหายเพราะเหตุที่ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามข้อกำหนดในสัมปทาน (มาตรา ๘๐)

๒.๖.๓ การจัดหาสิ่งสาธารณูปโภคสำหรับทางหลวงสัมปทาน

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดว่าในกรณีที่ผู้รับสัมปทานมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งสิ่งสาธารณูปโภค เพื่อสร้างทางหลวงสัมปทานตามที่กำหนดไว้ในสัมปทาน และผู้รับสัมปทานไม่สามารถดำเนินการให้ได้มาซึ่งสิ่งสาธารณูปโภคเพื่อการนั้นโดยวิธีอื่นได้ ให้กรมทางหลวงเป็นผู้ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์โดยผู้รับสัมปทานเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายและค่าทดแทน เว้นแต่ในสัมปทานจะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น (มาตรา ๘๓)

๒.๗ การกำหนดอัตราค่าผ่านทาง ค่าผ่านทางร่วม และค่าบริการอื่น

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมมีอำนาจ ออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนด (๑) ถนนสายใดหรือส่วนใดของถนนสายใด ที่ต้องเก็บหรือยกเลิก การเก็บค่าผ่านทางหรือค่าบริการอื่น (๒) ประเภทของยานพาหนะที่ต้องเก็บหรือยกเลิกการ เก็บค่าผ่านทางหรือค่าบริการอื่น (๓) อัตราค่าผ่านทาง (๔) อัตราค่าผ่านทางร่วม (๕) อัตรา ค่าบริการอื่น ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายถนน (มาตรา ๘๔)

และกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจและหน้าที่ (๑) เรียกเก็บค่าผ่านทางและ ค่าบริการอื่นตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง (๒) สั่งให้หยุดและตรวจสอบยานพาหนะที่ผ่าน หรือจะผ่านถนนเพื่อประโยชน์ในการเรียกเก็บค่าผ่านทางและค่าบริการอื่น (๓) ออกคำสั่งให้ บุคคลใด ๆ มาชี้แจงหรือแสดงหลักฐานเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงไม่เสียค่าผ่านทางและค่าบริการ อื่นตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๘๕) โดยกำหนดให้บุคคลใดใช้ยานพาหนะบนถนนที่กำหนด ให้เก็บค่าผ่านทางและค่าบริการอื่นต้องเสียค่าผ่านทางและค่าบริการอื่นตามอัตราที่กำหนดใน กฎกระทรวง (มาตรา ๘๖)

๒.๘ กองทุนค่าผ่านทาง

ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้จัดตั้ง “กองทุนค่าผ่านทาง” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อจะนำเงินงบประมาณกองทุนไปใช้กับถนนในกรณี (๑) การก่อสร้าง ปรับปรุง และบำรุงรักษา ถนนที่มีการเก็บค่าผ่านทาง (๒) การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้ถนน ที่มีการเก็บค่าผ่านทาง (๓) งานส่วนที่เกี่ยวกับการจัดเก็บค่าผ่านทางและค่าบริการอื่น (๔) การชดใช้เงินกู้ในการก่อสร้าง ปรับปรุง และบำรุงรักษาถนนที่มีการเก็บค่าผ่านทาง (๕) การดำเนินงานเพื่อยกระดับความปลอดภัยในการใช้ถนน (มาตรา ๘๗)

กองทุนค่าผ่านทางประกอบด้วย (๑) เงินที่ได้รับโอนมาตามมาตรา ๑๒๒ (๒) เงิน อุดหนุนจากรัฐบาล (๓) ดอกผลที่เกิดจากกองทุน (๔) ส่วนแบ่งรายได้จากการพัฒนา อสังหาริมทรัพย์เชิงพาณิชย์ในเขตถนนของกรมทางหลวง เช่น ที่จอดรถ ที่พักคนโดยสาร ที่พักริมทาง เป็นต้น (มาตรา ๘๘) โดย เงิน ดอกผล และทรัพย์สินที่ประกอบขึ้นเป็นกองทุน จะต้องจัดการเพื่อประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของกองทุน (มาตรา ๘๙)

และกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงคมนาคม เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกรมบัญชี กลาง ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ และอธิบดีกรมทางหลวง เป็นกรรมการ (มาตรา ๙๐)

คณะกรรมการบริหารกองทุนค่าผ่านทางมีหน้าที่และอำนาจ (๑) บริหารกองทุน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (๒) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินกองทุน (๓) จัดวาง ระบบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการ คลังกำหนด (๔) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับ เก็บรักษา และจ่ายเงินของกองทุน (๕) ออกระเบียบกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกองทุน (๖) แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนมอบหมาย (๗) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งในการบริหารกองทุน (๘) รายงานสถานะการเงินและบริหารกองทุนต่อ คณะกรรมการนโยบายถนน (มาตรา ๙๑)

๒.๙ การสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนน

ร่างพระราชบัญญัตินี้มีบทนิยาม “อุบัติการณ์” หมายความว่า เหตุการณ์อื่นใดที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการใด ๆ บนถนนอันสร้างหรืออาจจะสร้างผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้คนหรือระบบการจราจรหรือการขนส่งบนถนน แต่ไม่รวมถึงอุบัติเหตุ (มาตรา ๕๓)

๒.๙.๑ คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนน

กำหนดให้มีคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการอีกไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จากผู้ซึ่งมีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านการขนส่งทางบก ด้านวิศวกรรม ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านกฎหมาย หรือด้านอื่นที่เกี่ยวกับการจราจรหรือการขนส่งทางบกอันเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์ (มาตรา ๕๔)

คณะกรรมการสอบสวนมีหน้าที่และอำนาจ (๑) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง และอุบัติการณ์ (๒) ดำเนินการสอบสวนอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง และอุบัติการณ์ (๓) วิเคราะห์ข้อมูลความปลอดภัยด้านการจราจรและการขนส่งทางบก และข้อมูลอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง และอุบัติการณ์ (๔) จัดทำรายงานการสอบสวนอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง และอุบัติการณ์ (๕) เสนอแนะมาตรการเชิงป้องกันให้แก่หน่วยงานที่มีอำนาจเกี่ยวกับการจราจรและการขนส่งทางบก (๖) จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อความปลอดภัยให้กับผู้เกี่ยวข้อง และติดตามการดำเนินการ (๗) จัดทำรายงานผลการดำเนินการประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการนโยบายถนน (๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนน หรือตามที่คณะกรรมการนโยบายถนน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย (มาตรา ๕๗)

๒.๙.๒ การสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนน

เมื่ออุบัติเหตุทางหลวงหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายได้รับแจ้งอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง หรืออุบัติการณ์ ให้แจ้งคณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนนเพื่อทำการสอบสวนโดยเร็ว (มาตรา ๕๙) โดยคณะกรรมการสอบสวนมีอำนาจต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง หรืออุบัติการณ์ (มาตรา ๑๐๐) อย่างไรก็ตาม ในการสอบสวนอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง หรืออุบัติการณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการใช้ข้อมูลสำหรับการปรับปรุงความปลอดภัยในการจราจรและการขนส่งทางบก เพื่อป้องกันมิให้เกิดอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง หรืออุบัติการณ์ทำนองเดียวกันขึ้นอีก โดยมีใช้เป็นการสอบสวนเพื่อการกล่าวโทษบุคคลหรือกำหนดให้บุคคลใดต้องรับผิดชอบ และต้องดำเนินการแยกออกจากการสอบสวนหรือการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม และการดำเนินการใด ๆ ของหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่และอำนาจสอบสวนตามกฎหมายที่มุ่งหมายให้ได้ตัวผู้กระทำให้เกิดเหตุดังกล่าวหรือบุคคลใดซึ่งจะต้องรับโทษตามกฎหมาย (มาตรา ๑๐๑)

ในการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการโดยอิสระ และปราศจากการแทรกแซงไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และคำนึงถึงความมุ่งหมายในการสอบสวนเพื่อหาสาเหตุของอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง อุบัติการณ์ และความปลอดภัยในการจราจร และการขนส่งบนถนนเป็นสำคัญ (มาตรา ๑๐๒) โดยให้คณะกรรมการสอบสวนอุบัติเหตุและอุบัติการณ์บนถนนจัดทำรายงาน การสอบสวนอุบัติเหตุ อุบัติเหตุร้ายแรง หรืออุบัติการณ์ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว อย่างไรก็ตาม รายงานการสอบสวนนี้ไม่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กระบวนการยุติธรรม หรือการดำเนินการใด ๆ ที่มุ่งกล่าวโทษบุคคลหรือกำหนดให้บุคคลใดต้องรับโทษ (มาตรา ๑๐๕)

๒.๑๐ การยุบเลิกกรมทางหลวงชนบท

ภายใต้บทเฉพาะกาลได้กำหนดให้ภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้โอนกิจการอำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้สิน สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกรมทางหลวงชนบท และบรรดาอำนาจหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในกรมทางหลวงชนบท ไปเป็นของกรมทางหลวง หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามแผนที่คณะกรรมการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณากำหนดในพระราชกฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะกำหนดให้การกำหนดรายละเอียดบางกรณีเป็นไปตามมติของคณะรัฐมนตรีหรือประกาศของรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องก็ได้ ซึ่งเมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวขึ้นบังคับใช้แล้ว ให้ถือว่ากรมทางหลวงชนบทเป็นอันยุบเลิก ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการนโยบายถนนเสนอแผนการยุบเลิกกรมทางหลวงชนบทต่อคณะรัฐมนตรีภายในสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (มาตรา ๑๑๘)

ร่างพระราชบัญญัติบ้านาญพื้นฐานถ้วนหน้า พ.ศ. ....
(เขียน จำปาทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ
เป็นผู้เสนอ)

ยื่นเข้าสภาแล้ว

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๔๘ ได้บัญญัติให้บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ และหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๗๑ ได้บัญญัติให้รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

ปัจจุบันประเทศไทยมีระบบบำนาญเพื่อเป็นหลักประกันทางรายได้สำหรับผู้สูงอายุในหลายระบบ ที่รัฐดำเนินการเพื่อจ่ายเป็นรายได้รายเดือนไปตลอดช่วงชีวิตของผู้สูงอายุ ทั้งนี้เป็นการใช้จ่ายเงินจากงบประมาณในหลายรูปแบบ คือ การจ่ายเป็นเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุทุกคน การจ่ายเป็นบำเหน็จบำนาญให้ข้าราชการ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น การสมทบเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนของครูโรงเรียนเอกชน กองทุนการออมแห่งชาติ นอกจากนี้รัฐยังบังคับให้นายจ้างและลูกจ้างร่วมจ่ายเข้าในกองทุนบำนาญภายใต้กฎหมายประกันสังคม สำหรับประชาชนทุกคน การมีหลักประกันทางรายได้เมื่อสูงอายุถือว่าเป็นสิทธิที่จำเป็น และต้องมีจำนวนที่พอเพียง เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยรัฐต้องจัดให้มีบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้าแบบถ้วนหน้า ให้ประชาชนที่อายุหกสิบปีทุกคน ด้วยสิทธิที่เสมอกัน ภายใต้หลักการสวัสดิการเป็นสิทธิอันพึงมีของประชาชน ที่มีใช้เป็นหน้าที่ของรัฐในการสงเคราะห์ ไม่มีความแตกต่างเหลื่อมล้ำกันในระหว่างประชากรอาชีพต่างๆ ทั้งนี้ สมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า เพื่อเป็นบำนาญพื้นฐาน เป็นหลักประกันรายได้สำหรับผู้สูงอายุทุกคน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า
พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“บำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า” หมายความว่า เงินรายเดือนเป็นบำนาญพื้นฐานที่รัฐต้องจัดให้แก่ผู้มีอายุหกสิบปีขึ้นไป เพื่อเป็นหลักประกันรายได้โดยมีจำนวนไม่ต่ำกว่าเส้นความยากจนที่กำหนดโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศ คำสั่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ประกาศ คำสั่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕ บุคคลทุกคนที่มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปให้ได้รับบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า

การได้รับสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ตัดสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุที่ได้รับบำนาญตามกฎหมายอื่นหรือตามมติคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๖ รัฐมีหน้าที่จัดบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า และให้พิจารณากำหนดอัตราบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้าปรับเพิ่มทุกสามปีตามเส้นความยากจนที่กำหนดโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมวด ๒

อำนาจหน้าที่คณะกรรมการ

มาตรา ๗ ให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติเป็นคณะกรรมการบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า และมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายบำนาญที่เป็นธรรมและยั่งยืนสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ครอบคลุมประชากรทุกกลุ่ม และเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

(๒) จัดทำแผนแม่บทบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้าทุกสามปี เพื่อเป็นทิศทางดำเนินการนโยบายบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้าที่เชื่อมโยงบำนาญในทุกประเภท เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

(๓) พิจารณานุมัติแผนงบประมาณประจำปีตามที่สำนักงานเสนอ

(๔) กำหนดวิธีการจ่ายบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า โดยคำนึงถึงความสะดวก ความครอบคลุม การเข้าถึง

(๕) กำกับติดตามและตรวจสอบการเบิกจ่ายบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า

(๖) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการบูรณาการข้อมูลของระบบบำนาญทุกระบบ รวมทั้งข้อมูลประชาชนที่ไม่อยู่ในระบบบำนาญ

(๗) สรุปรายงานการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไข เสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา จัดทำรายงานการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และรายงานให้สภาผู้แทนราษฎรทราบ

(๘) ออกประกาศ คำสั่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๙) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๑๐) รับและพิจารณาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการรับเงินบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้าตาม กำหนดเวลา การได้รับเงินบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้าไม่ครบถ้วน

(๑๑) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

แผนแม่บท ประกาศ คำสั่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับตามมาตรา นี้ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ให้หน่วยงานด้านบำนาญดำเนินการเกี่ยวกับบำนาญและบำนาญพื้นฐานให้สอดคล้องกับแผนแม่บทตามมาตรา นี้

มาตรา ๘ กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียในเรื่องที่พิจารณา ห้ามมิให้เข้าร่วมพิจารณาในเรื่องนั้น

มาตรา ๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือ เรียกให้บุคคลผู้เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ และให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานมาประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๑๐ ให้มีคณะกรรมการเฉพาะด้านเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำแนะนำปรึกษาต่อคณะกรรมการในการออกประกาศ คำสั่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับ

(๒) ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะทางวิชาการต่อคณะกรรมการ

(๓) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๑ ในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะด้าน ให้คณะกรรมการแต่งตั้ง กรรมการคนหนึ่งเป็นประธานอนุกรรมการ และแต่งตั้งผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และ ประสบการณ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของอนุกรรมการเฉพาะด้านแต่ละคณะ จำนวนไม่เกินหกคนเป็นอนุกรรมการ

กรรมการคนหนึ่งจะเป็นประธานอนุกรรมการเฉพาะด้านเกินหนึ่งคณะมิได้ ให้แต่งตั้งข้าราชการของกระทรวงการคลังเป็นผู้ช่วยเลขานุการประจำคณะ อนุกรรมการได้คณะละไม่เกินสองคน

หมวด ๓ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๗ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหกเดือน ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๓ ผู้ใช้สิทธิโดยไม่สุจริต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับ ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔ กรณีที่รัฐจ่ายเงินบำนาญพื้นฐานล่าช้า ไม่ครบถ้วน รัฐต้องจ่ายเงินต้น พร้อมดอกเบี้ยร้อยละสิบห้าต่อปี จนกว่าจะจ่ายครบถ้วน

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๕ ให้คณะกรรมการใช้อำนาจตามมาตรา ๗ ประกาศปรับเปลี่ยนเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ให้เป็นบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า ตามมาตรา ๖ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หลังพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า พ.ศ. ....

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพ ของปวงชนชาวไทย มาตรา ๔๘ ได้บัญญัติให้บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่

กฎหมายบัญญัติ และหมวด ๖ แผนนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๗๑ ได้บัญญัติให้รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ แม้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยมีระบบบำนาญเพื่อเป็นหลักประกันทางรายได้สำหรับผู้สูงอายุในหลายระบบ เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ บำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนการออมแห่งชาติ และกองทุนบำนาญภายใต้กฎหมายประกันสังคม อย่างไรก็ตาม ประชาชนจำนวนมากกลับไม่ได้ อยู่ภายใต้ระบบบำนาญดังกล่าว เนื่องจากประกอบอาชีพที่อยู่นอกภาครัฐและระบบแรงงาน หรือทำงานในภาคการเกษตรและการค้าขาย ประชาชนเหล่านี้ย่อมไม่มีรายได้เพียงพอสะสม เพื่อเป็นบำนาญ และส่วนใหญ่ไม่มีบำนาญเป็นหลักประกันรายได้ไว้ใช้จ่ายในแต่ละเดือน อย่างเพียงพอ ตลอดจนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นเพียงการทุเลาปัญหาที่ปลายเหตุ มีกฎเกณฑ์ พิสูจน์ความยากจนที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ และจำนวนเงินไม่สอดคล้องกับค่าครองชีพพื้นฐานที่จะช่วยให้ประชาชนดำรงชีวิตได้เหนือเส้นแบ่งความยากจน ทั้งนี้ การมีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างไม่ลำบากเป็นสิทธิของประชาชนชาวไทยที่เข้าสู่ วัยสูงอายุทุกคน เป็นเรื่องที่ต้องรับรองสิทธิดังกล่าว และรัฐพึงต้องจัดการให้ประชาชนได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จึงต้องตราพระราชบัญญัติบำนาญ พื้นฐานถ้วนหน้า พ.ศ. .... ฉบับนี้

๒. สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า พ.ศ. .... มีสารสำคัญสรุปได้ดังนี้

๒.๑ ชื่อร่างพระราชบัญญัติ และวันที่มีผลบังคับใช้ (ร่างมาตรา ๑ และมาตรา ๒)

๒.๒ กำหนดคำนิยามศัพท์ “บำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า” “คณะกรรมการ” “กรรมการ” และ “รัฐมนตรี” (ร่างมาตรา ๕)

๒.๓ กำหนดให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศ คำสั่ง ระเบียบ หรือข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๔)

๒.๔ หมวด ๑ บททั่วไป

๒.๔.๑ กำหนดให้บุคคลทุกคนที่มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป ให้ได้รับบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า โดยไม่ตัดสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุที่ได้รับบำนาญตามกฎหมายอื่น (ร่างมาตรา ๕)

๒.๔.๒ กำหนดให้รัฐมีหน้าที่จัดบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า และกำหนดอัตราบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้าปรับเพิ่มทุกสามปีตามเส้นความยากจนที่กำหนดโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ร่างมาตรา ๖)

๒.๕ หมวด ๒ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

๒.๕.๑ ให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติเป็นคณะกรรมการบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า และมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๗)

๒.๕.๒ ให้กรรมการที่มีส่วนได้เสียในเรื่องที่พิจารณา ห้ามมิให้เข้าร่วมพิจารณาในเรื่องนั้น (ร่างมาตรา ๘)

๒.๕.๓ กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้บุคคลผู้เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ และให้ส่งเอกสารประกอบการพิจารณาได้ (ร่างมาตรา ๙)

๒.๕.๔ กำหนดให้มีคณะอนุกรรมการเฉพาะด้านเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ให้คำแนะนำปรึกษาต่อคณะกรรมการ แนะนำเสนอแนะทางวิชาการต่อคณะกรรมการ และปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย (ร่างมาตรา ๑๐)

๒.๕.๕ กำหนดให้การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะด้าน ให้คณะกรรมการแต่งตั้งกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานอนุกรรมการ และแต่งตั้งผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง จำนวนไม่เกินหกคนเป็นอนุกรรมการ ทั้งนี้ กรรมการคนหนึ่งจะเป็นประธานอนุกรรมการเฉพาะด้านเกินหนึ่งคณะมิได้ และให้แต่งตั้งข้าราชการของกระทรวงการคลังเป็นผู้ช่วยเลขานุการประจำคณะอนุกรรมการได้คณะละไม่เกินสองคน (ร่างมาตรา ๑๑)

๒.๖ หมวด ๓ บทกำหนดโทษ

๒.๖.๑ กำหนดให้ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๒)

๒.๖.๒ กำหนดให้ผู้ใช้สิทธิโดยไม่สุจริต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๑๓)

๒.๖.๓ กำหนดให้กรณีที่รัฐจ่ายเงินบำนาญพื้นฐานล่าช้า ไม่ครบถ้วน รัฐต้องจ่ายเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยร้อยละสิบห้าต่อปี จนกว่าจะจ่ายครบถ้วน (ร่างมาตรา ๑๔)

๒.๗ บทเฉพาะกาล

กำหนดให้คณะกรรมการใช้อำนาจตามมาตรา ๗ ประกาศปรับเปลี่ยนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ให้เป็นบำนาญพื้นฐานถ้วนหน้า ตามมาตรา ๖ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หลังพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๑๕)

ร่างพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...
(ฉันทพงษ์ เรื่องปัญหาวุฒิสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ
เป็นผู้เสนอ)

ยื่นเข้าสภาแล้ว

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

หลักการ

- แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังต่อไปนี้
๑. แก้ไขเพิ่มเติมให้กรมธรรม์ประกันภัยที่บริษัทออกให้แก่ผู้เอาประกันภัยตามมาตรา ๒๔ จะกำหนดให้มีค่าเวนคืนตามกรมธรรม์ประกันภัยหรือไม่ก็ได้ ตามความประสงค์ของผู้เอาประกันภัย (เพิ่มมาตรา ๒๔/๑)
  ๒. แก้ไขเพิ่มเติมให้บริษัทสามารถกำหนดอัตราเบี้ยประกันภัยกรณีที่เป็นการประกันภัยแบบกลุ่มหรือการประกันภัยในลักษณะเดียวกันหรือเป็นการประกันภัยแบบอื่นที่นายทะเบียนอนุญาตได้ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๐)
  ๓. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับนักคณิตศาสตร์ประกันภัย (แก้ไขเพิ่มเติมหมวด ๔/๑ นักคณิตศาสตร์ประกันภัย)

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยประกันชีวิตในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมบริษัทในการกำหนดแบบและข้อความ และอัตราเบี้ยประกันภัยในกรมธรรม์ประกันภัย ไม่เหมาะสมแก่การประกอบธุรกิจประกันภัย จำกัดทางเลือกผู้เอาประกันภัยในการจัดการเบี้ยประกันภัยเกินจำเป็น สมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้การประกอบธุรกิจประกันภัยมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และเพิ่มมาตรการคุ้มครองผู้เอาประกันภัย รวมทั้งยกระดับนักคณิตศาสตร์ประกันภัยผู้มีบทบาทสำคัญในธุรกิจประกันภัยให้มีศักยภาพสูงขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ประกันชีวิต (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยประกันชีวิต พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเสริมสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงของบริษัทประกันชีวิตและเพิ่มมาตรการกำกับดูแลที่

เหมาะสม อันจะเป็นประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ และป้องกันความเสียหายอันจะเกิดแก่ประชาชนและสาธารณะ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่.) พ.ศ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕

“มาตรา ๒๙/๑ กรมธรรม์ประกันภัยที่บริษัทออกให้แก่ผู้เอาประกันภัยตามมาตรา ๒๙ จะกำหนดให้มีค่าเวนคืนตามกรมธรรม์ประกันภัยหรือไม่ก็ได้ ตามความประสงค์ของผู้เอาประกันภัย

กรมธรรม์ประกันภัยตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าชอบด้วยมาตรา ๘๙๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕

“ในกรณีที่เป็นการประกันภัยแบบกลุ่มหรือการประกันภัยในลักษณะเดียวกันหรือเป็นการประกันภัยแบบอื่นที่นายทะเบียนอนุญาต ให้บริษัทสามารถกำหนดอัตราเบี้ยประกันภัยได้โดยต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประกาศกำหนด และให้ถือว่าเป็นกรณีที่นายทะเบียนได้ให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่งแล้ว”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในหมวด ๔/๑ นักคณิตศาสตร์ประกันภัย มาตรา ๘๓/๑ มาตรา ๘๓/๒ มาตรา ๘๓/๓ มาตรา ๘๓/๔ มาตรา ๘๓/๕ มาตรา ๘๓/๖ มาตรา ๘๓/๗ มาตรา ๘๓/๘ มาตรา ๘๓/๙ และมาตรา ๘๓/๑๐ แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน

“หมวด ๔/๑ นักคณิตศาสตร์ประกันภัย

มาตรา ๘๓/๑ รายงานการคำนวณความรับผิดชอบตามกรมธรรม์ประกันภัยของบริษัท ต้องผ่านการรับรองโดยนักคณิตศาสตร์ประกันภัยซึ่งได้รับใบอนุญาตตามหมวดนี้

มาตรา ๘๓/๒ ผู้ใดจะเป็นนักคณิตศาสตร์ประกันภัยต้องได้รับใบอนุญาตจากนาย
ทะเบียน

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข
ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๘๓/๓ ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นนักคณิตศาสตร์ประกันภัยต้องมีคุณสมบัติ
และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(ก) คุณสมบัติ

(๑) บรรลุนิติภาวะ และ

(๒) เป็นสมาชิกระดับเฟลโลของสมาคมนักคณิตศาสตร์ประกันภัยแห่ง
ประเทศไทยหรือสมาคมนักคณิตศาสตร์อื่นที่นายทะเบียนประกาศกำหนด หรือ

(๓) มีคุณวุฒิ ประสบการณ์ และปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข
ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยอย่างน้อยต้องปฏิบัติงานด้านคณิตศาสตร์ประกันภัยหรือ
สถิติที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และเป็นสมาชิกของสมาคมนัก
คณิตศาสตร์ประกันภัยแห่งประเทศไทยหรือสมาคมนักคณิตศาสตร์อื่นที่นายทะเบียนประกาศ
กำหนด

(ข) ลักษณะต้องห้าม

(๑) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำ
โดยทุจริตหรือกระทำความผิดตามมาตรา ๑๑๔/๑ หรือมาตรา ๑๑๔/๒ เว้นแต่ได้พ้นโทษหรือ
พ้นระยะเวลาการรอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษ แล้วแต่กรณี มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี
ก่อนวันขอรับใบอนุญาต

(๒) เป็นบุคคลวิกลจริตหรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ คนไร้ความสามารถ
หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๔) อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตเป็นนักคณิตศาสตร์ประกันภัย
ตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายว่าด้วยประกันวินาศภัย

(๕) เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตเป็นนักคณิตศาสตร์ประกันภัยตาม
พระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายว่าด้วยประกันวินาศภัยมาแล้วยังไม่ถึงห้าปีก่อนวันขอ
รับใบอนุญาต

(๖) มีประวัติเสียหายหรือประวัติที่มีลักษณะอันแสดงถึงการขาดความ
รับผิดชอบหรือความรอบคอบที่จักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ตามที่คณะกรรมการประกาศ
กำหนด

ให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ร่วมกับ
สมาคมนักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและสถาบันการศึกษาภายใน
ประเทศ ที่มีหลักสูตรการสอนที่เกี่ยวข้อง กำหนดคุณสมบัติตามวรรคหนึ่ง (ก) (๓) ทั้งนี้ ในการ
กำหนดนั้น ต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถที่จะเทียบเท่ากับระดับความรู้ในการเป็นสมาชิก
ระดับเฟลโลของสมาคมนักคณิตศาสตร์ประกันภัย

ประกาศคณะกรรมการตามมาตรา ๙๑ เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๘๓/๔ ใบอนุญาตเป็นนักคณิตศาสตร์ประกันภัยให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

การขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตยื่นคำขอภายในหกสิบวันก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุเมื่อได้ยื่นคำขอแล้วให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอนั้นอยู่ในฐานะผู้ได้รับอนุญาตจนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตการต่ออายุ

การขอต่ออายุใบอนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๘๓/๕ นักคณิตศาสตร์ประกันภัยซึ่งได้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำรายงานการดำรงเงินกองทุนของบริษัทตามมาตรา ๒๗/๕

(๒) รับรองรายงานการคำนวณความรับผิดชอบตามกรมธรรม์ประกันภัยของบริษัท
ตามมาตรา ๘๓/๑ และจัดทำรายงานหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรายงานดังกล่าว

(๓) จัดทำ รับรอง หรือแสดงความคิดเห็นในรายงาน เอกสาร หรือคำชี้แจง
ตามที่นายทะเบียนหรือคณะกรรมการมีคำสั่งหรือกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

ให้นำความในมาตรา ๔๔ มาใช้บังคับแก่การจัดทำและการส่งเอกสารตามวรรคหนึ่ง
ของนักคณิตศาสตร์ประกันภัยซึ่งได้รับใบอนุญาตด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๘๓/๖ ใบอนุญาตนักคณิตศาสตร์ประกันภัยสิ้นสุดลงเมื่อ

(๑) ใบอนุญาตหมดอายุ

(๒) นักคณิตศาสตร์ประกันภัยขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘๓/๓

(๓) ถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๘๓/๑๕

มาตรา ๘๓/๗ บริษัทต้องจัดให้มีนักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้งอย่างน้อยหนึ่งคนตลอดระยะเวลาที่ประกอบธุรกิจประกันภัย

การแต่งตั้งหรือถอดถอนนักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการของบริษัท และให้บริษัทแจ้งรายชื่อของนักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้งให้นายทะเบียนทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่แต่งตั้ง

ในกรณีที่บริษัทถอดถอนนักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้ง ให้บริษัทต้องแจ้งเหตุผลแห่งการถอดถอนนั้นให้นายทะเบียนทราบด้วย และให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่นักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้งว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้บริษัทจัดให้มีนักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้งใหม่ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่นักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้งว่างลง

ให้นายทะเบียนจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้ซึ่งเป็นนักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้งไว้เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่เป็นนักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้ง

มาตรา ๘๓/๘ นักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้งต้องเป็นนักคณิตศาสตร์ประกันภัย ซึ่งได้รับใบอนุญาตโดยใช้คุณสมบัติการเป็นสมาชิกระดับเฟลโลตามมาตรา ๘๓/๓ วรคหนึ่ง (ก) (๒) และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานธุรกิจประกันชีวิตในด้านดังต่อไปนี้ รวมกันแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(๑) การประเมินหนี้สินประกันภัยหรือการดำรงเงินกองทุนตามระดับความเสี่ยง

(๒) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ประกันภัย และการกำหนดอัตราเบี้ยประกันภัย หรือ การประกันภัยต่อ

(๓) การลงทุนและการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับด้านคณิตศาสตร์ประกันภัย

มาตรา ๘๓/๙ นักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้งมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับรองการวิเคราะห์ฐานะทางการเงิน รายงานความเหมาะสมและความพร้อมของบริษัทในการเผชิญภาวะวิกฤตอันอาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

(๒) แสดงความเห็นต่อคณะกรรมการของบริษัทในเรื่องนโยบายผลิตภัณฑ์ประกันภัย นโยบายการประกันภัยต่อ นโยบายการลงทุน นโยบายการบริหารความเสี่ยง และนโยบายการจ่ายเงินปันผล

(๓) รับรองรายงานที่เกี่ยวข้องกับด้านคณิตศาสตร์ประกันภัยในเรื่องที่กระทบต่อฐานะหรือการดำเนินการของบริษัทตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๘๓/๑๐ นักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้งต้องปฏิบัติหน้าที่ให้แก่บริษัทที่ได้แต่งตั้งตนตลอดระยะเวลาที่ได้รับแต่งตั้งเท่านั้น ห้ามมิให้ปฏิบัติหน้าที่ให้แก่บริษัทอื่นในเวลาเดียวกัน

นักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้งต้องปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต ไม่เปิดเผยข้อมูลที่เกิดขึ้นหรือเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระทำการอื่นใดในลักษณะที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บริษัท

ในกรณีที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดจรรยาบรรณของนักคณิตศาสตร์ประกันภัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๘๓/๑๑ ในกรณีที่นักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้งพบเหตุอันควรสงสัยว่ามีการทุจริตเกิดขึ้นในบริษัทที่ตนได้รับแต่งตั้ง ให้แจ้งให้บริษัทดำเนินการแก้ไขในทันที และให้แจ้งนายทะเบียนทราบไปพร้อมกันด้วย

เมื่อบริษัทได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องโดยเร็ว หากบริษัทไม่ดำเนินการหรือไม่สามารถดำเนินการแก้ไขได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจเข้าดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

นักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้งซึ่งดำเนินการตามวรรคหนึ่งโดยสุจริตไม่ต้องรับผิดชอบ แม้จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บริษัท เว้นแต่เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

มาตรา ๘๓/๑๒ นักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้งสิ้นสุดลงเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘๓/๘
- (๔) บริษัทเลิกจ้างหรือถอดถอน

มาตรา ๘๓/๑๓ นักคณิตศาสตร์ประกันภัยต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และมาตรฐานการปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ในการกำหนดนั้นคณะกรรมการจะกำหนดโดยแบ่งตามประเภทของนักคณิตศาสตร์ประกันภัยไว้ด้วยก็ได้

มาตรา ๘๓/๑๔ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตนักคณิตศาสตร์ประกันภัย เมื่อปรากฏว่านักคณิตศาสตร์ประกันภัยกระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำหรือรับรองรายงานหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการคำนวณความรับผิดชอบตามกรมธรรม์ประกันภัยตามมาตรา ๘๓/๑ หรือจัดทำรายงาน รับรอง หรือแสดงความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของบริษัทตามมาตรา ๘๓/๕ โดยขาดความระมัดระวัง จนน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน

(๒) ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพตามมาตรา ๘๓/๑๓

(๓) จัดทำหรือรับรองรายงานหรือเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัท ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ถูกต้องหรือปกปิดกรณีที่ต้องแสดงให้ทราบ จนน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชน

ในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนสั่งให้ดำเนินการหรือแก้ไขให้ถูกต้องและกำหนดระยะเวลาตามสมควรกับกรณีได้ แต่ไม่เกินครึ่งละหนึ่งปี และเมื่อนักคณิตศาสตร์ประกันภัยได้ดำเนินการหรือแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนแล้วหรือเหตุแห่งการถูกพักใช้ใบอนุญาตสิ้นสุดลง แล้วแต่กรณี นายทะเบียนจะสั่งเพิกถอนคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตก่อนครบระยะเวลาที่สั่งพักใช้ใบอนุญาตก็ได้

ในกรณีที่นักคณิตศาสตร์ประกันภัยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตจะปฏิบัติหน้าที่ นักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้งไม่ได้ในระยะเวลาที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตนั้นด้วย

มาตรา ๘๓/๑๕ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนักคณิตศาสตร์ประกันภัย เมื่อปรากฏว่านักคณิตศาสตร์ประกันภัยกระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘๓/๓

(๒) รับรองรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัทตามมาตรา ๒๗/๕ หรือมาตรา ๘๓/๑ เป็นเท็จ หรือกระทำการตามมาตรา ๘๓/๑๔ จนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เอาประกันภัยหรือประชาชนอย่างร้ายแรง

(๓) กระทำการตามมาตรา ๘๓/๑๐ หรือมาตรา ๘๓/๑๑ จนก่อให้เกิดความเสียหายแก่บริษัท ผู้เอาประกันภัย ผู้รับประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัยหรือประชาชน

(๔) ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๓/๑๐ วรรคสาม หรือตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ตามมาตรา ๘๓/๑๓ ที่เป็นการกระทำผิดอย่างร้ายแรง

(๕) กระทำการเป็นนักคณิตศาสตร์ประกันภัยในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต

(๖) กระทำการใดโดยทุจริตจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ธุรกิจประกันภัย

มาตรา ๘๓/๑๖ ผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตนักคณิตศาสตร์ประกันภัย ตามมาตรา ๘๓/๑๔ หรือมาตรา ๘๓/๑๕ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง และให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด”

มาตรา ๖ ใบอนุญาตเป็นนักคณิตศาสตร์ประกันภัยตามหมวด ๔/๑ นักคณิตศาสตร์ประกันภัย แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุใบอนุญาต

มาตรา ๗ การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์การสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตที่ดำเนินการอยู่ก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อไปจนแล้วเสร็จ

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่ปัจจุบันบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยประกันชีวิตในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมบริษัทในการกำหนดแบบและข้อความ และอัตราเบี้ยประกันภัยในกรมธรรม์ประกันภัยไม่เหมาะสมแก่การประกอบธุรกิจประกันภัย จำกัดทางเลือกผู้เอาประกันภัยในการจัดการเบี้ยประกันภัยเกินจำเป็น สมควรแก้ไขเพิ่มเติม ให้การประกอบธุรกิจประกันภัยมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และเพิ่มมาตรการคุ้มครองผู้เอาประกันภัย รวมทั้งยกระดับนักคณิตศาสตร์ประกันภัยผู้มีบทบาทสำคัญในธุรกิจประกันภัยให้มีศักยภาพสูงขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒.สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กำหนดให้กรมธรรม์ประกันภัยที่บริษัทออกให้แก่ผู้เอาประกันภัยตามมาตรา ๒๙ จะกำหนดให้มีค่าเวนคืนตามกรมธรรม์ประกันภัยหรือไม่ก็ได้ ตามความประสงค์ของผู้เอาประกันภัย โดยให้ถือว่าชอบด้วยมาตรา ๘๙๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ร่างมาตรา ๓ เพิ่มมาตรา ๒๙/๑)

๒.๒ แก้ไขเพิ่มเติมให้บริษัทสามารถกำหนดอัตราเบี้ยประกันภัยกรณีที่เป็น การประกันภัยแบบกลุ่มหรือการประกันภัยในลักษณะเดียวกันหรือเป็นการประกันภัยแบบอื่นที่นายทะเบียนอนุญาตได้ โดยต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประกาศกำหนด และให้ถือว่าเป็นกรณี ที่นายทะเบียนได้ให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่งแล้ว (ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๐)

๒.๓ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับนักคณิตศาสตร์ประกันภัย (ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติม หมวด ๔/๑ นักคณิตศาสตร์ประกันภัย)

๒.๓.๑ กำหนดให้การคำนวณความรับผิดชอบตามกรมธรรม์ประกันภัยต้องผ่าน การรับรองโดยนักคณิตศาสตร์ประกันภัย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๓/๑)

๒.๓.๒ กำหนดหลักเกณฑ์การขออนุญาตและการอนุญาตนักคณิตศาสตร์ ประกันภัย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๓/๒)

๒.๓.๓ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็น นักคณิตศาสตร์ประกันภัย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๓/๓)

๒.๓.๔ กำหนดอายุใบอนุญาตและวิธีการขอต่ออายุใบอนุญาตนัก คณิตศาสตร์ประกันภัย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๓/๔)

๒.๓.๕ กำหนดหน้าที่นักคณิตศาสตร์ประกันภัย (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๘๓/๕)

๒.๓.๖ กำหนดเงื่อนไขการสิ้นสุดลงของใบอนุญาตนักคณิตศาสตร์ประกันภัย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๓/๖)

๒.๓.๗ กำหนดหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการถอดถอนนักคณิตศาสตร์ ประกันภัยแต่งตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘๓/๗)

๒.๓.๘ กำหนดคุณสมบัตินักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๘๓/๘)

๒.๓.๙ กำหนดหน้าที่นักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๘๓/๙)

๒.๓.๑๐ กำหนดจรรยาบรรณนักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้ง (แก้ไขเพิ่ม เดิมมาตรา ๘๓/๑๐)

๒.๓.๑๑ กำหนดหน้าที่นักคณิตศาสตร์ประกันภัยแต่งตั้งกรณีพบเหตุอัน ควรสงสัย ว่ามีการทุจริตในบริษัทที่ตนได้รับการแต่งตั้ง (เพิ่มมาตรา ๘๓/๑๑)

๒.๓.๑๒ กำหนดการสิ้นสุดลงของนักคณิตศาสตร์ประกันภัย (เพิ่มมาตรา ๘๓/๑๒)

๒.๓.๑๓ กำหนดให้นักคณิตศาสตร์ประกันภัยต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และมาตรฐานการปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (เพิ่มมาตรา ๘๓/๑๓)

๒.๓.๑๔ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสั่งพักใบอนุญาตนักคณิตศาสตร์ประกันภัย (เพิ่มมาตรา ๘๓/๑๔)

๒.๓.๑๕ กำหนดหลักเกณฑ์การสั่งเพิกถอนใบอนุญาตนักคณิตศาสตร์ประกันภัย (เพิ่มมาตรา ๘๓/๑๕)

๒.๓.๑๖ กำหนดให้ผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตนักคณิตศาสตร์ประกันภัยตามมาตรา ๘๓/๑๔ หรือมาตรา ๘๓/๑๕ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง และให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์โดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด (เพิ่มมาตรา ๘๓/๑๖)

๒.๔ บทเฉพาะกาล

๒.๔.๑ กำหนดรับรองใบอนุญาตเป็นนักคณิตศาสตร์ประกันภัยให้ยังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุใบอนุญาต (ร่างมาตรา ๖)

๒.๔.๒ กำหนดผลการดำเนินการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์การสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตที่ดำเนินการไปแล้ว (ร่างมาตรา ๗)

ร่างพระราชบัญญัติฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน
พ.ศ. ....

กำลังดำเนินการ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน

เหตุผล

เนื่องจากสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน หรือพีเอ็ม ๒.๕ ในประเทศไทยได้ส่งผลกระทบต่อมานานกว่า ๑๐ ปี โดยที่ผ่านมายังไม่ได้มีการแก้ไขปัญหาในเชิงกฎหมายที่ชัดเจนและครอบคลุม ทำให้การแก้ไขปัญหาโดยใช้หลักทางกฎหมายไม่สามารถทำได้ ซึ่งสาเหตุของการเกิดฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน มีแหล่งกำเนิดจากการเผาในที่โล่งแจ้ง การทำเกษตรกรรมโดยใช้ไฟ การเกิดไฟป่าที่ไม่ได้รับการควบคุม การใช้พลังงานจากถ่านหิน ระบบขนส่งที่ใช้พลังงานจากน้ำมัน การประกอบอุตสาหกรรม รวมถึงการก่อกมลภาวะข้ามพรมแดนซึ่งจากหลักฐานภาพถ่ายทางดาวเทียมที่แสดงให้เห็นร่องรอยการเผาไหม้จากประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบกับข้อมูลทิศทางลม สภาพภูมิอากาศ ก็ส่งผลให้เป็นสาเหตุในการเกิดฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอนในประเทศไทยเช่นเดียวกัน โดยปัญหาของการเกิดฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนจากการไม่ได้รับอากาศบริสุทธิ์ ส่งผลให้เกิดโรคที่เกี่ยวข้องกับระบบทางเดินหายใจและโรคทางผิวหนัง นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวลดลงเนื่องจากปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ดังนั้นการเกิดฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน จึงส่งผลกระทบต่อรุนแรงในสังคม และก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงอากาศบริสุทธิ์ ซึ่งควรจะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนควรได้รับอย่างเท่าเทียมกัน

การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน เป็นวาระสำคัญที่จำเป็นจะต้องมีกฎหมายที่ชัดเจน มีมาตรการที่เฉพาะเจาะจง มีการวางแผนในการแก้ไขปัญหาทั้งในระดับยุทธศาสตร์และระดับปฏิบัติการ การออกมาตรการในการแก้ไขปัญหาจากการก่อกมลภาวะข้ามพรมแดน การออกแบบระบบพยากรณ์และการแจ้งเตือน พร้อมแผนรับมือในสถานะฉุกเฉิน รวมถึงบทกำหนดโทษของผู้ที่ก่อให้เกิดปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ทั้งที่เกิดขึ้นในราชอาณาจักร หรือนอกราชอาณาจักร นอกจากนั้นการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอนต้องแก้ไขทั้งในเชิงโครงสร้าง ระบบการบริหารจัดการ อำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหา ไม่ทับซ้อนระหว่างหน่วยงานทั้งจากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น มีการประสานความร่วมมือและบูรณาการร่วมกันทั้งในระดับท้องถิ่น จังหวัด ภูมิภาค ประเทศ และระดับนานาชาติ เพื่อแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอนร่วมกัน ดังนั้นเพื่อการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง ขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอนที่ชัดเจนและครอบคลุมทั้งในการวางแผน การบริหารจัดการ โครงสร้างการดำเนินการ และการให้อำนาจในการบริหารสถานการณ์ จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะมีการออกกฎหมายคุ้มครองสิทธิของปวงชนชาวไทยให้ได้รับอากาศที่บริสุทธิ์ อากาศที่จะไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตทั้งร่างกายและจิตใจ และ เป็นอากาศที่ปวงชนชาวไทยได้รับด้วยความเท่าเทียมกัน จึงจำเป็นที่จะต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน

พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อให้มีการได้มาซึ่งสิทธิในอากาศบริสุทธิ์ และกลไกในการดำเนินการบริหารจัดการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนอย่างเป็นระบบ ประสานงานการบูรณาการแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษทั้งภาคส่วนราชการ เอกชน และประชาชน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ จนถึงระดับนานาชาติ ซึ่งการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ เรียกว่า “พระราชบัญญัติฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือในส่วนที่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้แทน

ในกรณีที่มีปัญหาเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานราชการที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ขัดหรือแย้งกับอำนาจตามพระราชบัญญัติอื่น ให้ยึดพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นหลัก หากต้องตีความให้เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

“คณะกรรมการกลาง” หมายความว่า คณะกรรมการกำกับตรวจสอบฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน ที่ได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

“คณะกรรมการประจำจังหวัด” หมายความว่า คณะกรรมการกำกับตรวจสอบฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนประจำจังหวัดที่ได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

“ฝุ่นพิษ” หมายความว่า สภาพอากาศที่มีสารปนเปื้อนในอากาศที่เกินกว่าค่ามาตรฐานตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมาตรฐานความปลอดภัยของคุณภาพอากาศที่องค์การระหว่างประเทศกำหนด และ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงอากาศที่มีค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอนเกินกว่าค่ามาตรฐานตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมาตรฐานความปลอดภัยของคุณภาพอากาศที่องค์การระหว่างประเทศกำหนด และมีความหมายเพิ่มเติมตามที่คณะกรรมการกำหนด

“อากาศบริสุทธิ์” หมายความว่า อากาศที่ไม่มีฝุ่นพิษ หรือไม่มีมลพิษเจือปนอยู่ในปริมาณที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ตามค่าความปลอดภัยของคุณภาพอากาศที่องค์การระหว่างประเทศกำหนด หรือตามที่คณะกรรมการได้กำหนดไว้

“มลพิษ” หมายความว่า ฝุ่นพิษที่มีสารพิษและมีผลกระทบต่อคุณภาพอากาศและความยั่งยืนของ ระบบนิเวศ รวมถึงฝุ่นพิษที่มีความเข้มข้นตามที่หน่วยงานดูแลด้านสุขภาพกำหนดให้เป็นฝุ่นพิษที่อาจเป็น อันตรายต่อสุขภาพของประชาชนในระยะยาว ซึ่งอาจเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร และให้หมายความรวมถึงมลพิษทางอากาศตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นด้วย

“มลพิษข้ามพรมแดน” หมายความว่า ฝุ่นพิษหรือมลพิษทางอากาศที่มีแหล่งกำเนิดนอกราชอาณาจักรไทย และแพร่กระจายมาสู่ราชอาณาจักรไทย รวมถึงฝุ่นพิษหรือมลพิษทางอากาศที่มีแหล่งกำเนิดในราชอาณาจักรไทย และแพร่กระจายออกไปนอกราชอาณาจักรไทย

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐไม่ว่าจะมีฐานะเป็นนิติบุคคลหรือไม่

“ส่วนราชการ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่มีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการและมีฐานะเป็นกรม รวมทั้งให้หมายความรวมถึงจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินด้วย

“ข้อตกลง” หมายความว่า สนธิสัญญา ความตกลง ปฏิญญา อนุสัญญา หรือการลงนามความร่วมมือระหว่างประเทศทุกรูปแบบ

“องค์กรภาคประชาสังคม” หมายความว่า องค์กรที่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม หรือองค์กรซึ่งมิใช่นิติบุคคลแต่มีผลงานด้านการรักษาสีสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องเป็นที่ประจักษ์โดยมิได้ดำเนินการเพื่อหาผลกำไรมาแบ่งปันกัน และได้มีการจัดแจ้งต่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคลซึ่งรัฐมนตรี นายกองจัดการบริหารส่วนจังหวัด หรือ ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด” หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเมืองพัทยา และผู้บริหารท้องถิ่นอื่นตามที่สีกฎหมายจัดตั้ง แต่ไม่หมายรวมถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการและกำกับดูแลในส่วนที่พระราชบัญญัตินี้ได้มอบหมาย และให้อำนาจไว้

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศและคำสั่งนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ในกรณีที่เกิดสถานการณ์ฉุกเฉินทางสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อคุณภาพอากาศบริสุทธิ์ และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขหรือป้องกันอย่างเร่งด่วน ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งระงับหรือกระทำการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายตามสมควร

หากบุคคลใดได้รับคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาตามสมควร ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของปฏิบัติการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายดังกล่าว โดยให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่พฤติการณ์

หมวด ๑

บททั่วไป

ส่วนที่ ๑

นโยบายพื้นฐานแห่งรัฐว่าด้วยการดำเนินการให้มีอากาศบริสุทธิ์

มาตรา ๗ รัฐต้องจัดให้มีระบบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมให้มีอากาศบริสุทธิ์เพื่อประชาชนอย่างจริงจัง และรับรู้ว่าคุณอากาศบริสุทธิ์เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชน และต้องให้ความสำคัญคุ้มครองต่อการรักษาให้มีอากาศบริสุทธิ์ เพื่อเป็นการบรรลุเป้าหมายให้เกิดอากาศบริสุทธิ์ รัฐจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีนโยบายในระดับชาติ เกี่ยวกับการจัดการให้มีระบบสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อระบบ สุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

(๒) การสั่งการต่าง ๆ ต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และการปรับปรุงระบบการบริหารราชการ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการเพื่ออากาศบริสุทธิ์ จะต้องให้ความสำคัญกับสาเหตุพื้นฐานอันเป็นที่มาของมลพิษ ทั้งจากภายในราชอาณาจักรและนอกราชอาณาจักร

(๓) ให้การสนับสนุนการบูรณาการการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึง เอกชนและหรือกลุ่มเอกชนในการป้องกัน บรรเทา และแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนด้วยการอำนวยความสะดวก การสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูล และการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ รวมถึงมาตรการเพิ่มแรงจูงใจในการลดการเผาอันเป็นเหตุก่อให้เกิดฝุ่นพิษ

(๔) กำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศบริสุทธิ์ตามมาตรฐานสากล และพัฒนาระบบการติดตาม ตรวจสอบ เผ่าระวัง และเตือนภัยแก่ประชาชนเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ

(๕) ดำเนินการในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพื่อสร้างความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกพิษทางอากาศ โดยเฉพาะการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน รวมถึงการพัฒนากลไกความร่วมมือในระดับประชาคมอาเซียน และระดับนานาชาติ เพื่อให้มีแผนงานในการรองรับอากาศบริสุทธิ์ ไม่ก่อกมลพิษที่กระทบต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมถึงการศึกษาแนวทางการสนับสนุนงบประมาณช่วยเหลือ การจัดการแหล่งกำเนิดฝุ่นพิษในประเทศเพื่อนบ้าน

(๖) ดำเนินการให้หน่วยงานของรัฐเสนอและหรือดำเนินการตามหน้าที่ และให้อำนาจเพื่อปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งใดที่ก่อให้เกิดความไม่สะดวกหรือล่าช้า มีความซ้ำซ้อน หรือเป็นการเพิ่มภาระการดำเนินการโดยไม่จำเป็น หรือมีปัญหาหรืออุปสรรคใดที่ทำให้การจัดการให้มีระบบ สภาพแวดล้อมของชั้นบรรยากาศที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

(๗) เสนอให้มีกฎหมาย เพื่อพัฒนาระบบการจัดการคุณภาพอากาศที่มีประสิทธิภาพ สะดวกและรวดเร็ว

(๘) ดำเนินการกำกับดูแลมิให้ผู้ประกอบการสัญชาติไทยดำเนินธุรกิจที่ก่อให้เกิดฝุ่นพิษและมลพิษ ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั้งในและนอกราชอาณาจักรไทย

(๙) ดำเนินการให้ผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการในไทย และผู้ประกอบการสัญชาติไทยที่ประกอบกิจการในต่างประเทศ จัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อมในด้านมลพิษทางอากาศ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่กระทบต่อความเสมอภาค สิทธิและเสรีภาพของประชาชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อควบคุมและแก้ไขสถานการณ์เพื่อให้มีอากาศบริสุทธิ์ และการดำเนินการนั้นต้องไม่เลือกปฏิบัติ

ส่วนที่ ๒ สิทธิในอากาศบริสุทธิ์

มาตรา ๘ สิทธิของบุคคลในการได้รับอากาศบริสุทธิ์เป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน ย่อมได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมาย

มาตรา ๙ เพื่อเป็นการใช้สิทธิในการได้รับอากาศบริสุทธิ์ ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะรวมตัวเป็น องค์กร กลุ่ม คณะบุคคล หรือเป็นชุมชน และใช้สิทธิในการเข้ามามีส่วนร่วมในการ

ตัดสินใจในกระบวนการของรัฐ ทั้งการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเพื่ออากาศบริสุทธิ์ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผน การนำไปสู่การปฏิบัติ การควบคุม การกำกับตรวจสอบ และการติดตามผลการดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามแผน เพื่อเป็นการคุ้มครองสุขภาพของประชาชน รัฐมีหน้าที่ให้สิทธิในการเข้าถึงระบบสุขภาพ เพื่อประเมินผลกระทบจากการรับฝุ่นพิษ รวมถึงให้การรักษามีประสิทธิภาพและเท่าเทียม หากบุคคลนั้นได้รับผลกระทบจากฝุ่นพิษและการก่อมลพิษข้ามพรมแดน

เพื่อเป็นการคุ้มครองประชาชนจากฝุ่นพิษและการก่อมลพิษข้ามพรมแดน รัฐมีหน้าที่แจ้งเตือน และให้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศที่อาจกระทบต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งนี้ ประชาชนมีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับมลพิษทางอากาศที่สำคัญและจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันตนเองและครอบครัว โดยสะดวกและรวดเร็ว

มาตรา ๑๐ การใช้สิทธิทางศาลในการคุ้มครองหรือป้องกันตนเองหรือบุคคลอื่นจากมลพิษทางอากาศ ย่อมได้รับการคุ้มครอง การใช้สิทธิทางศาลให้หมายความรวมถึงการฟ้องร้องต่อบุคคล และหน่วยงานของรัฐที่เพิกเฉยต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือกระทำการอื่นใดโดยมิชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นสาเหตุให้เกิดฝุ่นพิษและก่อมลพิษข้ามพรมแดน

มาตรา ๑๑ บุคคลมีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินการต่าง ๆ ร่วมกับหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการใด ๆ เพื่อให้มีอากาศบริสุทธิ์ตามสมควรแก่ฐานะ

หมวด ๒

คณะกรรมการในการจัดการฝุ่นพิษและการก่อมลพิษข้ามพรมแดนและ แผนยุทธศาสตร์การจัดการฝุ่นพิษ และการก่อมลพิษข้ามพรมแดน

ส่วนที่ ๑

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้มีอำนาจหน้าที่เพิ่มเติมตามพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

(๑) เสนอนโยบายและแผนเกี่ยวกับการจัดการให้มีระบบสภาพแวดล้อมของชั้นบรรยากาศที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

(๒) กำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศบริสุทธิ์ โดยข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการกลางตามมาตรา ๑๘

(๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพอากาศเพื่อให้ได้มาซึ่งอากาศบริสุทธิ์

(๔) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการการพัฒนาคุณภาพอากาศบริสุทธิ์ระดับจังหวัด และ ระดับท้องถิ่น

(๕) เสนอแนะมาตรการด้านการเงิน การคลัง การภาษีอากร และการส่งเสริมการลงทุน เพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพอากาศบริสุทธิ์ต่อคณะรัฐมนตรี

(๖) เสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมทางอากาศ และวางแผนการดำเนินงานตามกลไกของข้อตกลงที่ประเทศไทยได้ลงนามไว้กับนานาชาติ เพื่อป้องกันแก้ไขไม่ให้เกิดปัญหาการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน

(๗) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการกำหนดค่ามาตรฐานในการควบคุมแหล่งฝุ่นพิษตามมาตรา ๔๔

(๘) กำหนดมาตรการเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคม เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน

(๙) จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาระบบการเก็บข้อมูลระบบการพยากรณ์ ระบบการติดตามเฝ้าระวัง ระบบการประมวลผล ระบบโครงสร้างข้อมูลสารสนเทศ และระบบแจ้งเตือนภัย เกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ

(๑๐) จัดให้มีการศึกษา ติดตาม ตรวจสอบแบบย้อนกลับต่อการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน พร้อมออกมาตรการในการดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน พร้อมเสนอแนะแนวทางหรือมาตรการที่สร้างแรงจูงใจในการรักษาและคุ้มครองซึ่งอากาศบริสุทธิ์

(๑๑) ออกระเบียบให้ธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานอุตสาหกรรม รวมถึงบริษัทมหาชนที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ ต้องจัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อม โดยครอบคลุมตั้งแต่แหล่งที่มาของวัตถุดิบที่นำมาทำผลิตภัณฑ์ และแสดงทุกรายการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้ผลิตภัณฑ์โดยครอบคลุมทั้งระบบห่วงโซ่อุปทาน และห่วงโซ่คุณค่า

(๑๒) แต่งตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๓) ตรวจสอบการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดฝุ่นพิษในประเทศและมลพิษข้ามพรมแดน โดยครอบคลุมทั้งระบบห่วงโซ่อุปทานและห่วงโซ่คุณค่าของผู้ประกอบการไทยรายนั้นทั้งในและนอกประเทศ และส่งการไปยังกระทรวงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้ประกอบการไทยดำเนินการ แก้ไขหรือหยุดดำเนินการ ในกรณีที่ผู้ประกอบการรายนั้นดำเนินธุรกิจในลักษณะที่มีข้อบ่งชี้ได้ว่าอาจก่อให้เกิดฝุ่นพิษหรือมลพิษข้ามพรมแดนที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนไทย

(๑๔) ออกประกาศรายนามผู้ประกอบการและผลิตภัณฑ์ที่เป็นสาเหตุของฝุ่นพิษให้ประชาชนทุกคนในประเทศไทยและต่างประเทศ สามารถเข้าถึงและรับทราบถึงข้อมูลนี้ได้โดยสะดวกและตลอดเวลา

(๑๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๓ จำนวนคณะกรรมการ ระเบียบการประชุม รวมถึงการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๑๔ การแต่งตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการหรือคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๒ (๑๒) ให้คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในประเด็นการแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน

การแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้มีผู้แทนจากองค์กรภาคประชาสังคม หรือบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยเสมอ โดยมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๕ ให้คณะกรรมการมีอำนาจในการเรียกให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และบุคคลอื่น ส่งเอกสารการสำรวจผลกระทบต่อคุณภาพอากาศ และเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องของโครงการและแผนงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลนั้นมาพิจารณา ในการนี้อาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงด้วย หากเห็นว่าแผนงาน โครงการ และมาตรการใด อาจทำให้เกิดผลเสียต่อคุณภาพอากาศ หรือกระทบต่อสิทธิในอากาศบริสุทธิ์ของประชาชน คณะกรรมการมีอำนาจในการระงับ หรือห้ามประกอบกิจการชั่วคราวจนกว่าจะแก้ไขได้ และจัดทำรายงานเพื่อเสนอมาตรการแก้ไขต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

ในกรณีที่เอกสารหรือข้อมูลที่คณะกรรมการได้เรียกให้ส่งตามวรรคหนึ่งเป็นเอกสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับความลับอันมีลักษณะเป็นสิทธิบัตรซึ่งได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร ให้คณะกรรมการกำหนดวิธีการและมาตรการที่เหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้เอกสารหรือข้อมูลเหล่านั้นถูกเผยแพร่สู่บุคคลอื่นใด อันเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของสิทธิบัตรนั้น

มาตรา ๑๖ คณะกรรมการมีอำนาจในการเรียกให้บุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบายความเห็น หรือคำแนะนำทางวิชาการได้เมื่อเห็นสมควร เพื่อขจัด แก้ไข และป้องกันกาเกิดฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน

มาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่จัดทำรายงานประจำปีอันมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับแผนและผลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้ของคณะกรรมการ และเสนอรายงานนั้นต่อสภาผู้แทนราษฎรปีละหนึ่งครั้ง

ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการกำกับตรวจสอบฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน

มาตรา ๑๘ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกำกับตรวจสอบฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน” ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ
(๒) ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ
(๓) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม และปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการ

(๔) ผู้แทนจากคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ คณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสภาเกษตรกรแห่งชาติ คณะละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

(๕) ผู้แทนจากองค์กรภาคประชาสังคมจำนวนเจ็ดคน ซึ่งสรรหาและแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์ และเป็นผู้ที่มีงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญในเรื่องการป้องกัน แก้ไขปัญหาฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน เป็นกรรมการ

(๖) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านละหนึ่งคน จำนวนหกด้าน ดังนี้ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม ด้านวิศวกรรม ด้านสาธารณสุข และด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ที่รัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยสรรหาจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์ และเป็นผู้ที่มีงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญในเรื่องการป้องกัน แก้ไขปัญหาฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน เป็นกรรมการ

(๗) ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เป็นกรรมการ

(๘) อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๙) อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๙ กรรมการตามมาตรา ๑๘ (๕) และ (๖) ให้มีวาระการดำรงตำแหน่งห้าปี และสามารถแต่งตั้งต่อได้อีกหนึ่งวาระเท่านั้น

การสรรหากรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ที่ต้องการเป็นกรรมการเสนอชื่อให้ภาคการศึกษา ในระดับอุดมศึกษา หรือองค์กรภาคประชาสังคมที่ทำงานขับเคลื่อนด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นที่ประจักษ์ และให้หน่วยงานที่มีหน้าที่สรรหาคัดเลือกและเสนอชื่อไม่เกินยี่สิบรายชื่อ ต่อสภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบ ในการพิจารณาแต่งตั้ง

ให้คณะกรรมการอกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และหน่วยงานที่มีส่วนในการสรรหากรรมการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๒๐ กรรมการตามมาตรา ๑๘ (๕) และ (๖) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์

(๓) ไม่มีประวัติเสื่อมเสีย ททุจริต ประพฤติมิชอบ และมีผลประโยชน์ทับซ้อน

(๕) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๖) ไม่เป็นบุคคลที่ต้องคำพิพากษาให้ถูกจำคุกหรือถูกคุมขังอยู่โดยหมายศาล

(๗) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หรือพ้นโทษจำคุกมาแล้วเกินกว่าห้าปี

(๘) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๙) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๑๐) ไม่เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

มาตรา ๒๑ คณะกรรมการกลาง มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการได้ประกาศไว้

(๒) กำกับดูแล ตรวจสอบ ติดตาม เร่งรัด สนับสนุน และให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการใด ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขป้องกันฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน

(๓) เสนอแนะมาตรฐานคุณภาพอากาศบริสุทธิ์ให้แก่คณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(๔) ติดตามและเร่งรัดการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน รวมถึงเสนอมาตรการ หรือการดำเนินการใด ๆ ที่จะประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษ และการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน

(๕) กำหนดระดับการแจ้งเตือนภัย กรณีพบว่าคุณภาพอากาศมีค่าเกินกว่ามาตรฐานของค่าอากาศบริสุทธิ์

(๖) แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๒ ในการประชุมคณะกรรมการกลาง ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา ๒๓ การประชุมคณะกรรมการกลางต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันโดยแต่ละฝ่ายมีเสียงไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ผลการประชุมของคณะกรรมการกลางถือเป็นข้อยุติ เว้นแต่ผลการประชุมที่พระราชบัญญัตินี้ กำหนดให้ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบ

มาตรา ๒๔ คณะกรรมการกลางมีอำนาจเรียกให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็น คำแนะนำ หรือให้ส่งเอกสารใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการกลาง

ในกรณีที่เอกสารหรือข้อมูลที่คณะกรรมการกลางเรียกให้ส่งหรือได้ชักถามเป็นเอกสารหรือข้อมูล อันเกี่ยวกับความลับอันมีลักษณะเป็นความลับทางการค้าซึ่งได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยความลับทางการค้า ให้คณะกรรมการกลางกำหนดวิธีการและมาตรการที่เหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้เอกสารหรือข้อมูลเหล่านั้นถูกเผยแพร่สู่บุคคลอื่นใด

มาตรา ๒๕ คณะกรรมการกลางมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือดำเนินการตามที่คณะกรรมการกลางมอบหมาย

การประชุมคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มาบังคับใช้โดยอนุโลม

ส่วนที่ ๓

คณะกรรมการกำกับตรวจสอบผู้หนีภาษีและการกักมลพิษข้ามพรมแดนประจำจังหวัด

มาตรา ๒๖ ให้ทุกจังหวัดรวมทั้งกรุงเทพมหานครมีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกำกับตรวจสอบผู้หนีภาษีและการกักมลพิษข้ามพรมแดนประจำจังหวัด” ประกอบด้วย

(๑) นายกองดีการบริหารส่วนจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

(๒) ผู้บริหารท้องถิ่น จำนวนไม่เกินสิบคน เป็นกรรมการ

(๓) ผู้แทนจากราชการส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคตามที่คณะกรรมการกำหนด จำนวนไม่เกินสิบหน่วยงาน หน่วยงานละหนึ่งคน โดยในจำนวนนี้ อย่างน้อยต้องมีเกษตรจังหวัด ขนส่งจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด และผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด เป็นกรรมการ

(๔) ประธานสภาหอการค้าจังหวัด และประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัด เป็นกรรมการ

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกองดีการบริหารส่วนจังหวัดแต่งตั้ง จำนวนไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ

(๖) หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

ในกรณีที่จังหวัดมีองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นมากกว่าสิบแห่ง ให้นายกองดีการบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้คัดเลือกผู้บริหารท้องถิ่นแห่งองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นเป็นกรรมการตาม (๒)

ในกรณีของกรุงเทพมหานคร ให้ปลัดกรุงเทพมหานครและผู้อำนวยการเขตที่มี

ประชากรมากที่สุด แก้อันดับแรกเป็นกรรมการตาม (๒) ให้ผู้แทนจากราชการส่วนกลางหรือกรุงเทพมหานครตามที่คณะกรรมการกำหนด จำนวนไม่เกินสิบคน เป็นกรรมการตาม (๓) ให้ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยเป็นกรรมการตาม (๔) และให้ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานครเป็นกรรมการและเลขานุการตาม (๖)

นอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นที่ปรึกษาประธานกรรมการประจำจังหวัด แต่ไม่เป็นการมีสิทธิและหน้าที่ในการเข้าร่วมประชุมและให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามที่และอำนาจของคณะกรรมการประจำจังหวัด

มาตรา ๒๗ คณะกรรมการประจำจังหวัด มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกรอบนโยบายของคณะกรรมการ และสอดคล้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการกลาง

(๒) กำกับดูแล ตรวจสอบ ติดตาม เร่งรัด สนับสนุน และให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐเพื่อการแก้ไขป้องกันฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน

(๓) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้ ของคณะกรรมการประจำจังหวัดต่อประชาชน

(๔) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๘ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการประชุมของคณะกรรมการกลางตามมาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ มาใช้กับการประชุมคณะกรรมการประจำจังหวัดโดยอนุโลม

ให้คณะกรรมการประจำจังหวัดมีอำนาจตามมาตรา ๒๔ ด้วย

มาตรา ๒๙ คณะกรรมการประจำจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือดำเนินการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรา ๒๔ มาบังคับใช้โดยอนุโลม

ส่วนที่ ๔

แผนยุทธศาสตร์ฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน

มาตรา ๓๐ ให้คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่ออากาศบริสุทธิ์ ให้ใช้ชื่อแผนว่า “แผนยุทธศาสตร์ ฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน” โดยให้มีสาระสำคัญอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(๑) วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์หลัก

(๒) ระบบ กลไก และแนวทางขับเคลื่อนระบบ การจัดการสภาพแวดล้อมของบรรยากาศที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในราชอาณาจักรและกลไกระดับนานาชาติ

(๓) ข้อเสนอแนะในการจัดสรรงบประมาณ ระบบแรงจูงใจ และการอำนวยความสะดวก เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ รวมถึงแนวทางการส่งเสริมกลไกระดับนานาชาติ ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งกำเนิดการเผาที่ก่อให้เกิดมลพิษข้ามพรมแดนมายังประเทศไทย

(๔) แนวทางการให้ความร่วมมือและสนับสนุนงบประมาณช่วยเหลือแหล่งกำเนิดไฟ กับประเทศเพื่อนบ้าน

(๕) แนวทางการขับเคลื่อนป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนร่วมกับประเทศอื่น ๆ ตามข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยได้ลงนามไว้

(๖) แนวทางและมาตรการการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการเพื่อจัดการสภาพแวดล้อมของบรรยากาศที่ปลอดภัยต่อระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

(๗) กลไกการนำยุทธศาสตร์เพื่ออากาศบริสุทธิ์ไปสู่การปฏิบัติ

(๘) แนวทางและมาตรการการพัฒนาบุคลากรในการบริหารจัดการและการควบคุมมลพิษทางอากาศ

(๙) แนวทางการรวบรวมข้อมูลและวิธีการแสดงข้อมูลให้ประชาชนรับทราบถึงข้อมูลของผู้ประกอบการที่ต้องส่งรายงานด้านสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุมทั้งระบบห่วงโซ่อุปทานและห่วงโซ่คุณค่าของการดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดฝุ่นพิษและมลพิษข้ามพรมแดน รวมถึงสารเคมีที่ใช้ในสินค้า ทั้งทางตรงและทางอ้อม

(๑๐) แนวทางการจัดทำระบบสวัสดิการฟื้นฟูสุขภาพให้กับประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากฝุ่นพิษ

(๑๑) แนวทางการกระจายงบประมาณสู่ท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากร เทคโนโลยี และอุปกรณ์ในการป้องกันและบรรเทาปัญหาฝุ่นพิษ

(๑๒) กำหนดภารกิจของหน่วยงานรัฐที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแผนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ให้คำนึงถึงการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนเป็นหลักการสำคัญ เพื่อดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ให้ครอบคลุมถึงการใช้กลไกระหว่างประเทศในการจัดทำแผน

มาตรา ๓๑ แผนยุทธศาสตร์ตามมาตรา ๓๐ เมื่อจัดทำขึ้นเสร็จแล้วให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี ให้ความเห็นชอบภายในหกสิบวัน และประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา

หากคณะรัฐมนตรีไม่เห็นชอบ ต้องทำหนังสือชี้แจงสาเหตุและข้อเสนอแนะโดยละเอียดให้คณะกรรมการนำมาแก้ไขและทบทวนให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันและให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง

หากคณะรัฐมนตรีไม่เห็นชอบตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาได้ หลังพ้นเจ็ดวันนับตั้งแต่วันที่คณะรัฐมนตรีไม่เห็นชอบกับแผนยุทธศาสตร์ตามวรรคสอง

มาตรา ๓๒ แผนยุทธศาสตร์ตามมาตรา ๓๐ ให้มีการทบทวนทุกสี่ปี หรือตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ส่วนที่ ๕ แผนปฏิบัติการฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน

มาตรา ๓๓ ให้คณะกรรมการกลางจัดทำแผนปฏิบัติการฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนขึ้นในระดับประเทศ ภายหลังจากที่มีการประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์ฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนภายในหกสิบวัน โดยให้คณะกรรมการกลางมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการขึ้นเป็นการเฉพาะก็ได้ โดยให้มีสาระสำคัญอย่างน้อย ดังนี้

(๑) โครงการจัดทำระบบข้อมูลดิจิทัลของแหล่งก่อฝุ่นพิษต่าง ๆ ทั้งในและนอกราชอาณาจักรไทย โดยเฉพาะแหล่งที่มาของการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนมายังราชอาณาจักรไทย

(๒) โครงการจัดทำโครงการขยายระบบฐานข้อมูลดิจิทัลกลางที่สามารถเชื่อมต่อกับระบบที่สามารถรายงานผลได้ทันทีและตลอดเวลา

(๓) โครงการกำหนดแผนการลดฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด หรือตามมาตรฐานระหว่างประเทศ

(๔) โครงการกำหนดขอบเขตพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ซึ่งจะได้รับผลกระทบทางอากาศที่อยู่ในวิกฤติ อันเนื่องมาจากการก่อฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน

(๕) โครงการพัฒนาและติดตั้งอุปกรณ์และระบบปฏิบัติการเพื่อติดตามประเมินผลการวิเคราะห์ สถานการณ์คุณภาพอากาศบริสุทธิ์

(๖) โครงการหรือมาตรการทางกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำให้แผนการลดการก่อฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนบรรลุวัตถุประสงค์

(๗) โครงการหรือมาตรการในการเยียวยา ทดแทน หรือชดเชย ต่อผู้ได้รับผลกระทบจากการเกิดฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน

(๘) โครงการในการส่งเสริมการลงทุนระดับนานาชาติ เพื่อลดการก่อฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน

(๙) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกรอบวงเงินงบประมาณที่ต้องใช้

(๑๐) ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ

มาตรา ๓๔ เมื่อได้แผนปฏิบัติการฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนตามมาตรา ๓๓ ให้คณะกรรมการประกาศใช้แผนปฏิบัติการให้ทราบโดยทั่วกัน

มาตรา ๓๕ แผนปฏิบัติการตามมาตรา ๓๓ ให้มีการทบทวนทุกปี

มาตรา ๓๖ ให้มีแผนปฏิบัติการระดับจังหวัดภายหลังจากที่มีการประกาศใช้แผนปฏิบัติการฝุ่นพิษ และการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนระดับประเทศภายในหกสิบวัน โดยให้คณะกรรมการประจำจังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการระดับจังหวัด โดยให้ดำเนินการเขียนแผนปฏิบัติการระดับจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนระดับประเทศ

มาตรา ๓๗ เมื่อจัดทำแผนปฏิบัติการระดับจังหวัดแล้วเสร็จ ให้ผู้จัดทำแผนเสนอ
แผนต่อคณะกรรมการกลางให้ความเห็นชอบ

มาตรา ๓๘ แผนปฏิบัติการระดับจังหวัดต้องไม่ขัดหรือแย้งกับแผนยุทธศาสตร์ฝุ่นพิษ
และการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน และแผนปฏิบัติการฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน
ระดับประเทศ

มาตรา ๓๙ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาลและระดับองค์การบริหาร
ส่วนตำบลจัดทำแผนปฏิบัติการระดับท้องถิ่นในเขตความรับผิดชอบของตน โดยให้ดำเนินการ
เขียนแผนให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการฝุ่นพิษและก่อกมลพิษข้ามพรมแดนระดับจังหวัด

มาตรา ๔๐ เมื่อจัดทำแผนปฏิบัติการระดับท้องถิ่นแล้วเสร็จ ให้ผู้จัดทำแผนเสนอ
แผนให้กับคณะกรรมการประจำจังหวัดให้ความเห็นชอบ

มาตรา ๔๑ แผนปฏิบัติการระดับท้องถิ่นต้องไม่ขัดหรือแย้งกับแผนยุทธศาสตร์ฝุ่นพิษ
และการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน แผนปฏิบัติการฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนระดับ
ประเทศ และแผนปฏิบัติการระดับจังหวัด

มาตรา ๔๒ หากมีข้อสงสัยว่ากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือแผนปฏิบัติการใด
จะขัดหรือแย้งกับแผนยุทธศาสตร์ ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาด
บรรดาแผนปฏิบัติการระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น ไม่จำเป็นต้องมีกลไกระดับ
นานาชาติก็ได้

มาตรา ๔๓ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการกำกับดูแลให้มีการดำเนินการตามแผน
ปฏิบัติการระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น ยกเว้นกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ให้ปลัด
กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำกับดูแล

หมวด ๓ **การจัดการฝุ่นพิษภายในประเทศ**

มาตรา ๔๔ เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการฝุ่นพิษภายในประเทศ ให้คณะกรรมการ
ออกคำสั่งให้ส่วนราชการระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น ดำเนินการจัดทำแหล่งกำเนิดฝุ่นพิษ
ระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่นไว้ในแผนที่ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถให้ภาคส่วนราชการ
เอกชน ประชาสังคม หรือบุคคลสามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ได้โดยสะดวก และตลอดเวลา
การจัดทำแหล่งฝุ่นพิษให้แต่ละจังหวัดและท้องถิ่น แบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ อย่างน้อยดังนี้

- (๑) แหล่งฝุ่นพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม
- (๒) แหล่งฝุ่นพิษจากการเผาในที่โล่งแจ้ง

- (๓) แหล่งฝุ่นพิษจากการก่อสร้าง
- (๔) แหล่งฝุ่นพิษจากยานพาหนะ
- (๕) แหล่งฝุ่นพิษจากการเกิดไฟฟ้า
- (๖) แหล่งฝุ่นพิษจากการเกษตร
- (๗) แหล่งฝุ่นพิษจากแหล่งอื่น ๆ

ให้คณะกรรมการประจำจังหวัด เสนอแนะค่ามาตรฐานของแหล่งฝุ่นพิษเพื่อให้คณะกรรมการให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๒ (๗)

มาตรา ๔๕ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุอันก่อให้เกิดฝุ่นพิษ ในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชน รวมทั้งการระงับการก่อเหตุด้วย ในการนี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัด ควบคุม และห้ามเหตุที่ก่อให้เกิดฝุ่นพิษได้

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่น่าปรากฏว่าท้องที่ใดเกิดภาวะมลพิษทางอากาศซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพ หรือคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการประจำจังหวัดประกาศให้พื้นที่นั้นเป็นเขตฝุ่นพิษอันตราย และให้ผู้บริหารท้องถิ่นในพื้นที่นั้น ๆ มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รวบรวมข้อมูล ศึกษา และวิเคราะห์ถึงต้นเหตุของฝุ่นพิษ พร้อมเสนอแนวทางแก้ไขเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการ

(๒) ออกคำสั่งให้ลด ระวัง หรือหยุดกระทำการใด ๆ ที่อาจก่อให้เกิดฝุ่น หรืออาจทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษทางอากาศ รวมถึงการออกคำสั่งระงับ หรือหยุดกิจกรรมกลางแจ้งต่าง ๆ ชั่วคราว เพื่อบรรเทาผลกระทบจากฝุ่นพิษ

(๓) จัดให้มีระบบบริการสุขภาพเพื่อรองรับผู้ที่เจ็บป่วยด้วยโรคที่เกิดจากมลพิษทางอากาศ

(๔) จัดให้มีห้องปลอดฝุ่นเพื่อรองรับกลุ่มผู้เปราะบางในเขตฝุ่นพิษอันตราย

(๕) แจกจ่ายอุปกรณ์สำหรับป้องกันมลพิษทางอากาศ และอุปกรณ์อื่นที่จำเป็นให้กับประชาชนในเขตฝุ่นพิษอันตราย

(๖) สื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์มลพิษทางอากาศ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ให้ประชาชนรับทราบ

(๗) กระทำการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุและผลกระทบของฝุ่นพิษ ตลอดจนถึงการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากฝุ่นพิษ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประกาศเป็นเขตฝุ่นพิษอันตราย ให้คณะกรรมการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการกลาง ออกเป็นระเบียบคณะกรรมการ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ทราบโดยทั่วกัน

มาตรา ๔๗ เมื่อเหตุแห่งการประกาศเขตฝุ่นพิษอันตรายผ่านพ้นหรือสิ้นสุดไปแล้ว นายกองัดการบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจประกาศยกเลิกการประกาศเขตดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ให้คณะกรรมการประจำจังหวัด ดำเนินการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ตามที่คณะกรรมการ กำหนด และรายงานต่อคณะกรรมการภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้ประกาศยกเลิกตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๘ การกระทำใด ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้ปฏิบัติตามหน้าที่ และอำนาจตามหมวดนี้ ระหว่างที่มีประกาศเขตฝุ่นพิษอันตราย หากได้กระทำไปโดยสุจริตแล้ว ผู้ใดจะฟ้องร้องให้ต้องรับผิดในทางใด ๆ มิได้

มาตรา ๔๙ ให้คณะกรรมการกลางมีอำนาจในการเรียกหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ใน การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแหล่งฝุ่นพิษ ตามมาตรา ๔๔ มารายงานผลการดำเนินการ ประจำปี และหากคณะกรรมการกลางเห็นว่าการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการก่อให้เกิดฝุ่นพิษได้ คณะกรรมการกลางมีอำนาจในการแก้ไขวิธี ดำเนินการ เพื่อแก้ปัญหาแหล่งฝุ่นพิษนั้น ๆ ได้

มาตรา ๕๐ ให้มีมาตรการในการจัดเก็บภาษี ค่าปรับ ในการก่อกำฝุ่นพิษภายในประเทศ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม โดยให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในการออกแบบ มาตรการ โดยให้ทำเป็นระเบียบคณะกรรมการ

มาตรา ๕๑ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ โดยคำแนะนำ ของคณะกรรมการกลาง มีหน้าที่และอำนาจ ศึกษา วิเคราะห์ และจัดสรรงบประมาณ จัดทำ มาตรการเพิ่มแรงจูงใจเพื่อลดการเผาในที่โล่ง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกพิษทางอากาศ และรายงานผลดำเนินการต่อคณะกรรมการปีละหนึ่งครั้ง

หมวด ๔

การจัดการการก่อกำมลพิษข้ามพรมแดน

มาตรา ๕๒ ให้กระทรวงการต่างประเทศโดยคำแนะนำของคณะกรรมการกลาง มีหน้าที่และอำนาจประสานความร่วมมือกับรัฐต่างประเทศ องค์กรระหว่างประเทศ และองค์กร เอกชน ในทางวิชาการหรือทางอื่นใดเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกพิษข้ามพรมแดน และรายงานผลดำเนินการในการแก้ไขปัญหาการก่อกำมลพิษข้ามพรมแดนต่อคณะกรรมการปีละ หนึ่งครั้ง

มาตรา ๕๓ ให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการกลาง กำกับศึกษา วิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์การก่อกำมลพิษข้ามพรมแดน โดยให้จัดทำรายงานสถานการณ์ ประเมินผลกระทบที่เกิดจากการก่อกำมลพิษข้ามพรมแดน และเสนอแนะมาตรการ หรือแนวทาง ในการแก้ไขปัญหาการก่อกำมลพิษข้ามพรมแดนต่อคณะกรรมการปีละหนึ่งครั้ง

มาตรา ๕๔ เพื่อประโยชน์ในการป้องกันผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพของประชาชนในประเทศไทย จากแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศนอกราชอาณาจักร ให้ผลผลิตทางการเกษตรและสินค้าซึ่งแปรรูปจากผลผลิตทางการเกษตร ที่มีการผลิต การเก็บเกี่ยว หรือการจัดการวัสดุของเสียทางการเกษตรนอกราชอาณาจักรที่มีการเผาไหม้อันก่อให้เกิดมลพิษข้ามพรมแดนมาอยู่ในราชอาณาจักร เป็นสินค้าต้องห้ามในการนำเข้าตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าบางอย่าง

มาตรา ๕๕ หากพบว่าการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนนั้นส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือระบบสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างร้ายแรง คณะกรรมการกลางต้องทำหนังสือแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรี ให้ดำเนินการใช้มาตรการทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งในที่นี้รวมถึงการเจรจาในทางระหว่างประเทศ การใช้ความสัมพันธ์ทางการทูต การใช้กฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อให้มีการจัดการต่อการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน และคืนอากาศบริสุทธิ์ให้แก่ประชาชนโดยเร่งด่วน

มาตรา ๕๖ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวน สอบสวน และการค้นหาพยานหลักฐานนอกราชอาณาจักร ที่เกี่ยวข้องกับก่อให้เกิดมลพิษข้ามพรมแดน ให้คณะรัฐมนตรีออกกฎกระทรวง โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

หมวด ๕

การบริหารจัดการ การพยากรณ์ และการแจ้งเตือน

มาตรา ๕๗ ให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ร่วมกับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ออกแบบการพยากรณ์ฝุ่นพิษ โดยอาศัยข้อมูลจากสถิติการก่อฝุ่นพิษย้อนหลัง ข้อมูลสภาพภูมิอากาศ ภาพถ่ายทางดาวเทียม รวมถึงระดับความสูงของชั้นบรรยากาศที่มลพิษไม่สามารถเคลื่อนผ่านได้ เพื่อให้สามารถพยากรณ์เหตุการณ์การเกิดฝุ่นพิษที่กระทบต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

มาตรา ๕๘ ให้กระทรวงมหาดไทยร่วมกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ จัดทำระบบการแจ้งเตือนเฉพาะพื้นที่ เพื่อแจ้งเตือนระดับค่าฝุ่นพิษที่เกินกว่าค่ามาตรฐานอากาศบริสุทธิ์ที่ทางคณะกรรมการกำหนดต่อเนื่องเป็นระยะเวลาเกินยี่สิบสี่ชั่วโมง และให้หน่วยงานราชการในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบดำเนินการแจ้งเตือนประชาชนให้ทราบโดยทันที

มาตรา ๕๙ บรรดาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพยากรณ์ การแจ้งเตือน ต้องจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ทุกพื้นที่ และตลอดเวลาทั้งทางออนไลน์และออฟไลน์

หมวด ๖ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๐ ผู้ใดเป็นเจ้าของ ครอบครอง หรือมีส่วนทั้งทางตรงและทางอ้อมในการก่อให้เกิดฝุ่นพิษ ทั้งในราชอาณาจักรและนอกราชอาณาจักร ที่แพร่กระจายฝุ่นพิษเข้ามาในราชอาณาจักรไทยจนเกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในราชอาณาจักรไทย ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองล้านบาท และปรับเป็นรายวันอีกไม่เกินวันละสองแสนบาทจนกว่าจะสามารถควบคุมการแพร่กระจายของฝุ่นพิษได้ โดยให้โทษปรับอย่างสูงรวมกันไม่เกินห้าสิบล้านบาท

มาตรา ๖๑ แหล่งกำเนิดฝุ่นพิษที่อยู่ทั้งในราชอาณาจักรและนอกราชอาณาจักรไทย ก่อให้เกิดหรือเป็นแหล่งกำเนิดการรั่วไหลหรือแพร่กระจายฝุ่นพิษเข้ามาในราชอาณาจักรไทย ผู้ปล่อยฝุ่นพิษต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไม่ว่าจะกระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ เว้นแต่กรณีที่พิสูจน์ได้ว่าฝุ่นพิษดังกล่าวเกิดจากปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือการกระทำสงครามที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และไม่สามารถป้องกันแก้ไขได้ โดยการกระทำของมนุษย์

มาตรา ๖๒ ให้คณะกรรมการประกาศรายชื่อบุคคล นิติบุคคล วิสาหกิจ หรือองค์กร ที่ถูกกำหนดโทษตามมาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๑ สูสาราณะ

มาตรา ๖๓ หากหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ดำเนินการ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ได้มาซึ่งอากาศบริสุทธิ์ ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งในมาตรา ๖ ผู้นั้นต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๖๕ ผู้ใดถูกเรียกให้มาชี้แจงข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการที่ออกเอกสารเรียกให้มาชี้แจงข้อเท็จจริงในการก่อฝุ่นพิษ หากไม่มาชี้แจงโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้นั้นต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท

มาตรา ๖๖ ผู้ใดที่ต้องจัดทำรายงานในการแสดงแหล่งที่มาของผลิตภัณฑ์ในการผลิตสินค้า และไม่ดำเนินการจัดทำรายงาน หรือแสดงรายการที่เป็นเท็จ ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากจัดส่งรายงานล่าช้าให้มีโทษปรับตามจำนวนวันที่ส่งล่าช้าจากวันที่ครบกำหนดวันละหนึ่งหมื่นบาท แต่ให้รวมสูงสุดไม่เกินสามล้านบาทต่อครั้ง

มาตรา ๖๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่ซึ่งถูกประกาศให้เป็นเขตฝุ่นพิษอันตราย ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๘ นอกจากที่ต้องรับโทษตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายในความเสียหายอันเกิดจากอากาศเสียที่ถูกระบายหรือปล่อยทิ้งนั้น

มาตรา ๖๙ บรรดาค่าปรับที่ได้จากพระราชบัญญัตินี้ ให้นำส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อใช้ในวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(๑) ฟื้นฟู ชดเชย เยียวยา ผลกระทบที่ประชาชนได้รับจากรับจากฝุ่นพิษและการก่อมลพิษข้ามพรมแดน

(๒) สนับสนุน ส่งเสริม ในการศึกษาริวิจัย หรือให้มีการศึกษาริวิจัย เพื่อแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษและการก่อมลพิษข้ามพรมแดน

(๓) สนับสนุน ส่งเสริม หรือสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรภาคประชาสังคม องค์กรเอกชน และประชาชน ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษและการก่อมลพิษข้ามพรมแดน

(๔) ใช้เป็นค่าใช้จ่ายในทั้งปวงในการฟ้องร้องคดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครอง และการดำเนินการพิจารณาใด ๆ ทั้งในราชอาณาจักรและนอกราชอาณาจักร ที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาฝุ่นพิษและการก่อมลพิษข้ามพรมแดน

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๐ ในวาระเริ่มแรกของพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฝุ่นพิษ และการก่อมลพิษข้ามพรมแดนให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้

มาตรา ๗๑ บรรดา กฎ กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศใด ๆ ที่ออกมา ก่อนที่พระราชบัญญัตินี้จะมีผลบังคับใช้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพอากาศบริสุทธิ์หรือมลพิษทางอากาศ ให้บังคับใช้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฝุ่นพิษและการก่อมลพิษข้ามพรมแดน

พ.ศ. ....

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติฝุ่นพิษและการก่อมลพิษข้ามพรมแดน พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระ

สำคัญของร่างพระราชบัญญัติฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน พ.ศ. .... ตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่ปัจจุบันสถานการณ์การเกิดฝุ่นพิษที่ประกอบด้วยมลพิษทางอากาศและฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM 2.5) ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยมาเป็นระยะเวลายาวนานกว่า ๑๐ ปี ทั้งในด้านสุขภาพจากการเกิดโรคที่เกี่ยวข้องกับระบบทางเดินหายใจและผิวหนัง ในด้านเศรษฐกิจที่รายได้จากการท่องเที่ยวลดลง แต่ที่ผ่านมามาการแก้ไขปัญหามิได้ กฏหมายยังไม่มีความชัดเจน มีการดำเนินการทับซ้อนของหน่วยงาน และการไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่ต้นตอได้ การเกิดฝุ่นพิษมีปัจจัยการเกิดหลายประการ อาทิ การทำเกษตรโดยใช้ไฟฟ้ การเกิดไฟป่าที่ไม่ได้รับการควบคุม การเผาในที่โล่งแจ้งที่ไม่ได้มีการบริหารจัดการ การใช้พลังงานจากถ่านหิน ระบบขนส่งที่ใช้พลังงานจากน้ำมัน การประกอบอุตสาหกรรม รวมถึงการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน ซึ่งปัญหาที่กล่าวมานั้นเป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยที่ทำให้เกิดฝุ่นพิษ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ทั้งโครงสร้าง เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงอากาศบริสุทธิ์ปราศจากฝุ่นพิษอย่างเท่าเทียมกัน เพราะอากาศบริสุทธิ์เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนควรได้รับอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

ปัญหาฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนจึงเป็นวาระสำคัญที่จะต้องมีการตรากฎหมายที่ชัดเจน เพื่อให้การบริหารจัดการในการแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนเป็นระบบ มีแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติการ มีแผนปฏิบัติการตั้งแต่ระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น ตลอดจนแนวทางในการดำเนินกลไกระหว่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน ดังนั้นเพื่อเป็นการคุ้มครองถึงสิทธิในการเข้าถึงอากาศบริสุทธิ์ของปวงชนชาวไทยที่จะได้รับอากาศที่ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตทั้งร่างกายและจิตใจ และเป็นสิทธิที่ปวงชนชาวไทยจะได้เข้าถึงอากาศบริสุทธิ์ที่เท่าเทียมและเป็นธรรม จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน พ.ศ. .... แบ่งออกเป็น ๖ หมวด ๗๑ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๒.๑ กำหนดบทนิยาม ที่เป็นคำสำคัญในทางวิชาการ และนิยมถึงคณะกรรมการหน่วยงาน ที่มีการกล่าวถึงในร่างพระราชบัญญัติ เพื่อเป็นการใช้และตีความทางกฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน อาทิ ฝุ่นพิษ อากาศบริสุทธิ์ มลพิษข้ามพรมแดน คณะกรรมการ คณะกรรมการประจำจังหวัด หน่วยงานของรัฐ องค์การภาคประชาสังคม เป็นต้น (ร่างมาตรา ๔)

๒.๒ กำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย เพื่อให้มีการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนอย่างเป็นระบบ เกิดการบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้อำนาจในการออกระเบียบ ประกาศ และคำสั่ง เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน (ร่าง มาตรา ๕) นอกจากนั้นเมื่อเกิด

สถานการณ์ฝุ่นละอองทางสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อคุณภาพอากาศบริสุทธิ์ นายกรัฐมนตรีสามารถออกคำสั่งระงับหรือระงับหรือทำการใด ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาได้ตามสมควร แก่เหตุ (ร่างมาตรา ๖)

๒.๓ หมวด ๑ บททั่วไป (ร่างมาตรา ๗ ถึงร่างมาตรา ๑๑)

มีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับนโยบายพื้นฐานของรัฐอันเป็นกลไกในการให้หน้าที่แก่รัฐ ในการดำเนินการให้มีอากาศบริสุทธิ์ และกำหนดสิทธิด้านอากาศบริสุทธิ์ให้แก่ประชาชน โดยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๑) ส่วนที่ ๑ นโยบายพื้นฐานของรัฐว่าด้วยการดำเนินการให้มีอากาศบริสุทธิ์ กำหนดให้รัฐต้องมีระบบบริหารจัดการสภาพแวดล้อมให้มีอากาศบริสุทธิ์เพื่อประชาชนอย่างจริงจัง และต้องดำเนินการในด้านต่าง ๆ อาทิ การจัดให้มีนโยบายในระดับชาติ การสั่งการ บริหารหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนการปรับปรุงการบริหารราชการ สนับสนุนการบูรณาการ การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐกับภาคส่วนต่าง ๆ กำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศบริสุทธิ์ พัฒนาระบบการติดตาม ตรวจสอบ เฝ้าระวังและเตือนภัย การดำเนินการด้านความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการตามหน้าที่และปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งใด ที่ไม่อำนวยความสะดวก มีความล่าช้า ซ้ำซ้อน หรือเพิ่มภาระ โดยไม่จำเป็น เสนอให้มีกฎหมายเพื่อพัฒนาระบบจัดการคุณภาพอากาศที่มีประสิทธิภาพ กำกับดูแลมิให้ผู้ประกอบการสัญชาติไทยดำเนินธุรกิจที่ก่อให้เกิดฝุ่นพิษ และดำเนินการให้ ผู้ประกอบการกิจการในไทย และผู้ประกอบการสัญชาติไทยที่ประกอบกิจการในต่างประเทศ ต้องจัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อมในด้านมลพิษทางอากาศ (ร่างมาตรา ๗)

๒) ส่วนที่ ๒ สิทธิในอากาศบริสุทธิ์ กำหนดให้สิทธิในการได้รับอากาศ บริสุทธิ์ได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมาย (ร่างมาตรา ๘) กำหนดให้ประชาชนมีสิทธิที่จะรวม กลุ่มเป็นองค์กร กลุ่ม คณะบุคคล หรือชุมชน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการ ของรัฐ รวมถึงตรวจสอบติดตามผลการดำเนินการ ทั้งนี้ ได้กำหนดบทบาทของรัฐในการให้สิทธิ ในการเข้าถึงระบบสุขภาพเพื่อประเมินผลกระทบจากการรับฝุ่นพิษ รวมถึงมีสิทธิที่จะได้รับการ แจ้งเตือนจากรัฐ และสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับมลพิษทางอากาศได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว (ร่างมาตรา ๙) กำหนดให้สามารถใช้สิทธิทางศาลในการคุ้มครองหรือ ป้องกัน ตนเองหรือบุคคลอื่นจากมลพิษทางอากาศ รวมถึงสามารถฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เพิกเฉย หรือ กระทำมิชอบ จนเป็นสาเหตุให้เกิดฝุ่นพิษและการก่อมลพิษข้ามพรมแดน (ร่างมาตรา ๑๐) และกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ในการสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐตามสมควรแก่ฐานะ (ร่าง มาตรา ๑๑)

๒.๔ หมวด ๒ คณะกรรมการในการจัดการฝุ่นพิษและการก่อมลพิษข้ามพรมแดน และ แผนยุทธศาสตร์การจัดการฝุ่นพิษและการก่อมลพิษข้ามพรมแดน (ร่างมาตรา ๑๒ ถึงร่าง มาตรา ๔๓) เป็นการกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการที่จำเป็นต้องถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อ ดำเนินการแก้ไข ปัญหาฝุ่นพิษและการก่อมลพิษข้ามพรมแดน ตลอดจนการกำหนดให้มีแผน ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ เพื่อดำเนินการในการแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษและการก่อมลพิษ ข้ามพรมแดนอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งออกเป็น ๕ ส่วน ดังนี้

๑) ส่วนที่ ๑ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนดให้ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้มีอำนาจหน้าที่เพิ่มเติมตามพระราชบัญญัตินี้ อาทิ การเสนอแนะนโยบายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการให้มีระบบสภาพแวดล้อมของ ชั้นบรรยากาศที่ปลอดภัย กำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศบริสุทธิ์ เสนอแนะมาตรการด้านการ เงิน การคลัง การภาษีอากร และการส่งเสริมการลงทุน เสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือ ปรับปรุงกฎหมาย ให้ความเห็นชอบค่ามาตรฐานในการควบคุมแหล่งฝุ่นพิษ กำหนดมาตรการ เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเองหรือระหว่าง ภาคส่วนต่าง ๆ จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีเพื่อการเก็บข้อมูล พยากรณ์ การ เฝ้าระวัง ประมวลผล ตลอดจนระบบการแจ้งเตือน การศึกษาติดตาม และตรวจสอบต่อการก่อ มลพิษข้ามพรมแดน ออกระเบียบให้โรงงานตามกฎหมายโรงงานอุตสาหกรรม รวมถึงบริษัท มหาชนที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ ต้องจัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อม ครอบคลุมทั้งระบบห่วงโซ่ อุปทานและห่วงโซ่คุณค่า ตรวจสอบการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดมลพิษข้ามพรมแดน ออกประกาศรายนามผู้ประกอบการและผลิตภัณฑ์ที่เป็นสาเหตุของ ฝุ่นพิษ เป็นต้น (ร่างมาตรา ๑๒)

กำหนดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติสามารถตั้งคณะกรรมการด้าน วิชาการหรือ คณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ (ร่างมาตรา ๑๔) รวมถึงให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และคณะกรรมการที่ถูกแต่งตั้งมาสามารถเรียกให้ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และบุคคลใด ส่งเอกสารชี้แจง หากมีความสงสัยว่าจะเกี่ยวข้องกับการ ก่อให้เกิดฝุ่นพิษและการก่อมลพิษข้ามพรมแดน รวมถึงมีอำนาจในการระงับ หรือห้ามประกอบ กิจการชั่วคราวจนกว่าจะสามารถแก้ไขได้ (ร่างมาตรา ๑๕)

กำหนดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีหน้าที่จัดทำรายงานประจำปี ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับแผนและผลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติ เสนอต่อสภา ผู้แทนราษฎรปีละ ๑ ครั้ง (ร่างมาตรา ๑๗)

๒) ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการกำกับตรวจสอบฝุ่นพิษและการก่อมลพิษ ข้ามพรมแดน กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับตรวจสอบฝุ่นพิษและการก่อมลพิษข้าม พรมแดน หรือคณะกรรมการกลาง โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเป็นประธานกรรมการ และให้อธิบดีกรมควบคุมมลพิษเป็นกรรมการและเลขานุการ (ร่างมาตรา ๑๘) ทั้งนี้ เพื่อให้มีการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ จึงมีการตั้งผู้แทนจาก องค์กรภาคประชาสังคมจำนวน ๗ คนเป็นกรรมการ และให้มีผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญ เฉพาะ ด้านอีกจำนวน ๖ ด้านเป็นกรรมการ (ร่างมาตรา ๑๘ (๕) และร่างมาตรา ๑๘ (๖)) กรรมการ จากองค์กรภาคประชาสังคมและผู้ทรงคุณวุฒิให้มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๕ ปี และแต่งตั้งต่อ ไปอีก ๑ วาระเท่านั้น โดยผู้ที่ต้องการเป็นกรรมการต้องเสนอชื่อให้ภาคการศึกษาในระดับ อุดมศึกษา หรือองค์กรภาคประชาสังคม และให้หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องคัดเลือกและเสนอ รายชื่อไม่เกิน ๒๐ รายชื่อต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้ง ทั้งนี้ ในการ สรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการจากองค์กรภาคประชาสังคม ให้คณะกรรมการ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติออกระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และหน่วยงานในการสรรหา (ร่างมาตรา ๑๙)

คณะกรรมการกลางมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ อาทิ การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์ที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศไว้ เสนอแนะมาตรฐานคุณภาพอากาศบริสุทธิ์ ติดตามและเร่งรัดการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน กำหนดระดับการแจ้งเตือน เป็นต้น (ร่างมาตรา ๒๑)

คณะกรรมการกลางสามารถตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ รวมถึงให้อำนาจในการเรียกให้หน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดมาให้ข้อเท็จจริง ความเห็น คำแนะนำ หรือส่งเอกสารให้คณะกรรมการได้ (ร่างมาตรา ๒๔ และร่างมาตรา ๒๕)

๓) ส่วนที่ ๓ คณะกรรมการกำกับตรวจสอบฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนประจำจังหวัด กำหนดให้แต่ละจังหวัดมีคณะกรรมการกำกับตรวจสอบฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนประจำจังหวัด โดยให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นประธานกรรมการ หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นที่ปรึกษาประธานกรรมการประจำจังหวัดโดยไม่เป็นกรรมการ (ร่างมาตรา ๒๖) โดยคณะกรรมการประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ อาทิ การปฏิบัติการให้เป็นไปตามกรอบนโยบายของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานให้ประชาชน เป็นต้น (ร่างมาตรา ๒๗) ทั้งนี้ คณะกรรมการประจำจังหวัดสามารถแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายได้ (ร่างมาตรา ๒๘)

๔) ส่วนที่ ๔ แผนยุทธศาสตร์ฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน กำหนดให้คณะกรรมการ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติเป็นผู้ร่างแผนยุทธศาสตร์ฯ โดยมีสาระสำคัญ อาทิ กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ระบบ กลไก และแนวทางการขับเคลื่อนระบบการจัดการสภาพแวดล้อมของบรรยากาศที่ปลอดภัย ข้อเสนอแนะในการจัดสรรงบประมาณ ระบบแรงจูงใจ รวมถึงแนวทางการส่งเสริมกลไกระดับนานาชาติ แนวทางการขับเคลื่อนป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนร่วมกับประเทศอื่น ๆ กลไกการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ แนวทางการรวบรวมข้อมูลและวิธีการแสดงข้อมูลให้ประชาชนทราบถึงข้อมูลของผู้ประกอบกิจการที่ต้องส่งรายงานด้านสิ่งแวดล้อมครอบคลุมทั้งห่วงโซ่อุปทานและห่วงโซ่คุณค่า แนวทางการฟื้นฟูสุขภาพให้ประชาชน แนวทางการกระจายงบประมาณสู่ท้องถิ่น เป็นต้น โดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ ให้คำนึงถึงการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนเป็นสำคัญ โดยให้ครอบคลุมถึงการใช้กลไกระหว่างประเทศในการทำแผนด้วย (ร่างมาตรา ๓๐) การเสนอแผนยุทธศาสตร์ฯ ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบภายใน ๖๐ วัน (ร่างมาตรา ๓๑) และให้มีการทบทวนแผนยุทธศาสตร์ฯ ทุก ๔ ปี (ร่างมาตรา ๓๒)

๕) ส่วนที่ ๕ แผนปฏิบัติการฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน กำหนดให้คณะกรรมการกลาง จัดทำแผนปฏิบัติการ ระดับประเทศ หลังจากแผนยุทธศาสตร์ฯ ประกาศใช้ภายใน ๖๐ วัน โดยมีสาระสำคัญในแผนปฏิบัติการฯ อาทิ การจัดทำข้อมูลดิจิทัลของแหล่งฝุ่นพิษ การจัดทำโครงข่ายระบบฐานข้อมูลดิจิทัลกลาง โครงการกำหนดแผนการลดฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน โครงการกำหนดขอบเขตพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ โครงการพัฒนาและติดตั้งอุปกรณ์และระบบปฏิบัติการเพื่อติดตามประมวลผล โครงการหรือมาตรการทางกฎหมาย มาตรการในการทดแทน ชดเชย เยียวยา โครงการในการส่งเสริมการลงทุนระดับ

นานาชาติ ข้อเสนอแนะด้านงบประมาณ และผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ เป็นต้น (ร่างมาตรา ๓๓) โดยให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติประกาศใช้แผนปฏิบัติการฯ ให้ทราบโดยทั่วกัน (ร่างมาตรา ๓๔) และให้มีการทบทวนแผนปฏิบัติการฯ ทุกปี (ร่างมาตรา ๓๕)

นอกจากนี้ ยังได้มีการกำหนดให้มีแผนปฏิบัติการฯ ระดับจังหวัด ภายหลังจากที่มีแผนปฏิบัติการฯ ระดับประเทศภายใน ๖๐ วัน โดยให้คณะกรรมการประจำจังหวัดเป็นผู้จัดทำและเสนอต่อคณะกรรมการกลางให้ความเห็นชอบ (ร่างมาตรา ๓๖ และร่างมาตรา ๓๗) และให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ระดับท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล และให้เสนอแผนปฏิบัติการฯ ระดับท้องถิ่นต่อคณะกรรมการประจำจังหวัดให้ความเห็นชอบ (ร่างมาตรา ๓๘ และร่างมาตรา ๔๐) ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่กำกับดูแลเพื่อให้มีการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น ยกเว้นกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำกับดูแลแทน (ร่างมาตรา ๔๓)

๒.๕ หมวด ๓ การจัดการฝุ่นพิษภายในประเทศ (ร่างมาตรา ๔๔ ถึงร่างมาตรา ๕๑) กำหนดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติออกคำสั่งให้ส่วนราชการระดับจังหวัดและท้องถิ่นจัดทำแหล่งกำเนิดฝุ่นพิษในพื้นที่ โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มอย่างน้อย ๗ กลุ่ม ได้แก่ ๑. แหล่งฝุ่นพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม ๒. แหล่งฝุ่นพิษจากการเผาในที่โล่งแจ้ง ๓. แหล่งฝุ่นพิษจากการก่อสร้าง ๔. แหล่งฝุ่นพิษจากยานพาหนะ ๕. แหล่งฝุ่นพิษจากการเกิดไฟฟ้า ๖. แหล่งฝุ่นพิษจากการเกษตร ๗. แหล่งฝุ่นพิษจากแหล่งอื่น ๆ และให้คณะกรรมการประจำจังหวัดเสนอแนะค่ามาตรฐานของแหล่งฝุ่นพิษให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติให้ความเห็นชอบ (ร่างมาตรา ๔๔) ทั้งนี้ กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามมิให้ผู้ใดก่อให้เกิดฝุ่นพิษในที่หรือทางสาธารณะ หรือสถานที่เอกชน รวมทั้งมีอำนาจในการระงับ กำจัด ควบคุมและสั่งห้ามเหตุที่ก่อให้เกิดฝุ่นพิษได้ (ร่างมาตรา ๔๕)

กรณีที่มีมลพิษทางอากาศที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ คณะกรรมการประจำจังหวัดสามารถประกาศให้เป็นเขตฝุ่นพิษอันตราย และให้ผู้บริหารท้องถิ่นในพื้นที่ที่ประกาศเขตฝุ่นพิษอันตรายนั้น มีอำนาจ หน้าที่ ๑. รวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์ถึงต้นเหตุของฝุ่นพิษ พร้อมแนวทางแก้ไข ๒. ออกคำสั่งให้ลด ระวัง หรือหยุดกระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดฝุ่น หรือออกคำสั่งระงับ หยุด กิจกรรมกลางแจ้งต่าง ๆ ชั่วคราว ๓. จัดให้มีระบบบริการสุขภาพเพื่อรองรับผู้ป่วยจากมลพิษทางอากาศ ๔. จัดให้มีพื้นที่ปลอดฝุ่นเพื่อรองรับกลุ่มเปราะบาง ๕. แจกจ่ายอุปกรณ์ในการป้องกัน รวมถึงอุปกรณ์อื่นที่จำเป็นจากการประสบปัญหาหมอกพิษทางอากาศ ๖. สื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์มลพิษทางอากาศ และ ๗. กระทำการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตลอดจนการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ทั้งนี้ การประกาศเขตฝุ่นพิษอันตรายให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการกลาง เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประกาศเป็นเขตฝุ่นพิษอันตราย (ร่างมาตรา ๔๖) ส่วนการประกาศยกเลิกเขตฝุ่นพิษอันตรายให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ร่างมาตรา ๔๗) ทั้งนี้ กำหนดให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจในการศึกษา วิเคราะห์ และจัดสรรงบประมาณ จัดทำมาตรการเพิ่มแรงจูงใจเพื่อลดการเผาในที่โล่ง และรายงานต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติปีละ ๑ ครั้ง (ร่างมาตรา ๕๑)

๒.๖ หมวด ๔ การจัดการการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน (ร่างมาตรา ๕๒ ถึงร่างมาตรา ๕๖) กำหนดอำนาจหน้าที่ของกระทรวงต่าง ๆ ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ มีอำนาจในการประสานความร่วมมือกับรัฐต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ และให้รายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติปีละ ๑ ครั้ง (ร่างมาตรา ๕๒) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีอำนาจในการกำกับศึกษา วิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์การก่อกมลพิษข้ามพรมแดน และให้ จัดทำรายงาน สถานการณ์ต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติปีละ ๑ ครั้ง (ร่างมาตรา ๕๓)

นอกจากนั้น ยังได้กำหนดให้ผลผลิตทางการเกษตรและสินค้าซึ่งแปรรูปจากผลผลิตทางการเกษตรที่มีที่มาจากกาเผาไหม้ไม่ว่าในขั้นตอนใด ให้ถือเป็นสินค้าต้องห้ามในการนำเข้าตามกฎหมาย ว่าด้วยการควบคุมการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าบางอย่าง (ร่างมาตรา ๕๔) กำหนดให้คณะกรรมการกลางมีหน้าที่ทำหนังสือแจ้งไปยัง นายกรัฐมนตรีหากพบว่ามีกรก่อกมลพิษ ข้ามพรมแดนที่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อให้นายกรัฐมนตรี ดำเนินการทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีการจัดการต่อการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนนั้น (ร่างมาตรา ๕๕) ทั้งนี้ ให้คณะรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงในส่วนที่จะเป็นประโยชน์ในการสืบสวน สอบสวน และการค้นหา พยานหลักฐานนอกราชอาณาจักร (ร่างมาตรา ๕๖)

๒.๗ หมวด ๕ การบริหารจัดการ การพยากรณ์ และการแจ้งเตือน (ร่างมาตรา ๕๗ ถึงร่างมาตรา ๕๙) กำหนดอำนาจหน้าที่ของกระทรวงต่าง ๆ ในการดำเนินการด้านการบริหารจัดการ การพยากรณ์ และการแจ้งเตือนเกี่ยวกับฝุ่นพิษ ได้แก่ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ร่วมกับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ออกแบบการพยากรณ์ฝุ่นพิษ โดยอาศัยข้อมูลสถิติและหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้สามารถพยากรณ์ การเกิดฝุ่นพิษที่กระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน (ร่างมาตรา ๕๗) กระทรวงมหาดไทย ร่วมกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จัดทำระบบการแจ้งเตือนเฉพาะพื้นที่เมื่อมีค่าฝุ่นพิษที่เกินกว่าค่ามาตรฐานต่อเนื่องเกิน ๒๔ ชั่วโมง และให้หน่วยงานในพื้นที่แจ้งเตือน ประชาชนทราบโดยทันที (ร่างมาตรา ๕๘)

๒.๘ หมวด ๖ บทกำหนดโทษ (ร่างมาตรา ๖๐ ถึงร่างมาตรา ๖๙)

กำหนดโทษของผู้ที่เป็นเจ้าของ หรือครอบครอง หรือมีส่วนทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ในการก่อให้เกิดฝุ่นพิษทั้งในและนอกราชอาณาจักร ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม หรือสุขภาพของประชาชน (ร่างมาตรา ๖๐)

กำหนดให้ผู้ที่ทำให้เกิดแหล่งฝุ่นพิษที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นแหล่งกำเนิด การรั่วไหลหรือแพร่กระจายมาสู่ราชอาณาจักร ต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทน (ร่างมาตรา ๖๑)

กำหนดให้มีการประกาศรายชื่อบุคคล นิติบุคคล วิชาทกิจ หรือองค์กร ที่ถูก กำหนดโทษตาม มาตรา ๖๐ และ ๖๑ สูสาธารณะ (ร่างมาตรา ๖๒)

กำหนดโทษต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ละเว้น ไม่ดำเนินการตามหน้าที่ (ร่างมาตรา ๖๓) และมีการกำหนดโทษต่อบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี (ร่างมาตรา ๖๔)

กำหนดโทษต่อผู้ที่ถูกเรียกให้มาชี้แจงแต่ไม่มาชี้แจงโดยไม่มีเหตุอันสมควร (ร่าง มาตรา ๖๕) และ กำหนดโทษต่อผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดทำรายงานในการแสดงแหล่งที่มาของ ผลิตภัณฑ์ในการผลิตสินค้าแต่ไม่ดำเนินการ หรือแสดงรายการอันเป็นเท็จ รวมถึงมีการ กำหนดโทษปรับเป็นจำนวนวันตามที่ส่งรายงานล่าช้า (ร่างมาตรา ๖๖)

กำหนดโทษต่อผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือ เจ้าพนักงานท้องถิ่นที่ประกาศเขตฝุ่นพิษอันตราย (ร่างมาตรา ๖๗)

กำหนดให้ค่าปรับที่ได้จากพระราชบัญญัติฉบับนี้ นำส่งเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เป็นการเฉพาะ ได้แก่ ๑. ฟื้นฟู ชดเชย เยียวยาผลกระทบจากปัญหาฝุ่นพิษ และการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน ๒. สนับสนุน ส่งเสริม ในการศึกษาวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษ และการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน ๓. สนับสนุน ส่งเสริม หรือสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรภาค ประชาสังคม องค์กรเอกชน และประชาชน ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน ๔. ใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการฟ้องร้องคดี ทั้งในและนอกราชอาณาจักรที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดน (ร่างมาตรา ๖๙)

๒.๙ บทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๗๐ และร่างมาตรา ๗๑)

กำหนดให้ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจัดทำแผน ยุทธศาสตร์ฝุ่นพิษและการก่อกมลพิษข้ามพรมแดนให้เสร็จภายใน ๖๐ วัน นับตั้งแต่ พระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลบังคับใช้ (ร่าง มาตรา ๗๐) และบรรดากฎ ฎกกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศใด ๆ ที่มีก่อนพระราชบัญญัตินี้บังคับใช้ สามารถใช้ต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัด หรือแย้งกับพระราชบัญญัติฉบับนี้ (ร่างมาตรา ๗๑)

ร่างพระราชบัญญัติสหภาพแรงงาน พ.ศ. ....

ยื่นเข้าสภาแล้ว

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติสหภาพแรงงาน
พ.ศ. ....

เนื่องจากพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน บทบัญญัติหลายประการไม่เหมาะสมกับสภาพการในปัจจุบันและไม่สอดคล้องกับหลักการที่เป็นมาตรฐานแรงงานสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลายมาตราขัดกับหลักการในอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๘๗ และ ๙๘ ที่ว่าด้วยเสรีภาพในการรวมตัวและการเจรจาต่อรองร่วมและถูกกำหนดให้เป็นอนุสัญญาหลัก เป็นสิทธิแรงงานขั้นพื้นฐานที่ต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมอย่างจริงจัง จึงเป็นเหตุให้คนทำงานและผู้จ้างงานส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิดังกล่าวได้จริง ภายใต้พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ยังมีข้อจำกัดที่จะทำให้เกิดระบบแรงงานสัมพันธ์ที่ระหว่างคนทำงานและผู้จ้างงานได้ ดังจะเห็นว่า มีปัญหาข้อขัดแย้งและข้อพิพาทด้านแรงงานจำนวนมาก และหลายครั้งที่ความขัดแย้งและข้อพิพาทได้นำสู่การต่อสู้ เผชิญหน้ากันอย่างรุนแรง สร้างความเสียหายให้กับทั้งคนทำงาน ผู้จ้างงาน และประเทศชาติโดยรวม

สิทธิในการรวมตัว เจรจาต่อรองร่วมถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญของพลเมืองในระบบประชาธิปไตย สิทธิดังกล่าวมีการรับรองไว้ในอนุสัญญาและกติการะหว่างประเทศว่าด้วย สิทธิมนุษยชนหลายฉบับ ที่สำคัญคืออนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๘๗ ว่าด้วย เสรีภาพในการสมาคม และฉบับที่ ๙๘ ว่าด้วยสิทธิในการรวมตัวและเจรจาต่อรองร่วม ประเทศไทยแม้รัฐธรรมนูญจะมีบทบัญญัติที่รับรองสิทธิในการรวมตัวกันของประชาชน แต่กฎหมายลูกที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็น พ.ร.บ. แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ และ พ.ร.บ. แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ล้วนยังมีสาระสำคัญที่ไม่สอดคล้องกับหลักการของอนุสัญญาดังกล่าว กฎหมายครอบครัวเฉพาะแรงงานในระบบกับพนักงานรัฐวิสาหกิจเท่านั้น ยังมีคนทำงานอีกมากมายทั้งที่ถูกเรียกว่า แรงงานนอกระบบ ช่างราชการ ลูกจ้างรัฐที่ไม่ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมายดังกล่าว นี่เป็นเหตุให้คนทำงานในประเทศไทยส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิในการรวมตัวและเจรจาต่อรองร่วมได้อย่างแท้จริง ทำให้ประเทศกลายเป็นประเทศที่คนทำงานเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานในอัตราที่ต่ำที่สุดของโลกคือราวร้อยละ ๑.๕ เท่านั้น และการที่คนงานส่วนใหญ่ไม่สามารถรวมตัวและทำการเจรจาต่อรองร่วมได้ ทำให้คนทำงานต้องถูกเอารัดเอาเปรียบ ไม่ได้รับความเป็นธรรม มีค่าจ้างต่ำ สวัสดิการที่เลวร้าย ต้องทำงานหนักและยาวนานในแต่ละวันและเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำเป็นอันดับต้น ๆ ของโลกด้วย

เพื่อให้กฎหมายมีหลักการและสาระที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานและหลักการอันเป็นสากลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการยอมรับของนานาชาติและเพื่อส่งเสริมให้เกิดระบบแรงงานสัมพันธ์ที่คนทำงานและผู้จ้างงานสามารถทำงานร่วมกันด้วยความพอใจ อย่างสันติสุข และต่างได้รับความเป็นธรรม และที่สำคัญคือสามารถนำสู่การพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และสร้างสังคมที่เป็นธรรม เสมอภาค จึงเห็นสมควรให้มีการยกร่างพระราชบัญญัติสหภาพแรงงาน พ.ศ..... ฉบับนี้ขึ้น

ร่างพระราชบัญญัติสหภาพแรงงาน บททั่วไป

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่าพระราชบัญญัติสหภาพแรงงาน พ.ศ. ....

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

(๒) พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

(๓) พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๔

(๔) ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับที่ ๔๖ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

(๕) ประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติฉบับที่ ๕๔ ลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ เรื่องแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

(๖) พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓

(๗) ความใน มาตรา 43 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ที่ระบุว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญเสรีภาพในการรวมกลุ่มตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดินและความต่อเนื่องในการจัดทำบริการสาธารณะ และต้องไม่มีวัตถุประสงค์ทางการเมือง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรวมกลุ่มตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

บรรดากฎหมาย กฎ ประกาศและข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้จ้างงาน” หมายความว่า ผู้จ้างงานตามสัญญาจ้างแรงงานหรือตามกฎหมายเกี่ยวกับแรงงาน หรือตามสัญญาจ้างทำของหรือสัญญาอื่นใด ที่บุคคลหนึ่งให้บุคคลอีกคนหนึ่งทำงานให้เพื่อรับค่าตอบแทน และให้หมายความรวมถึง

(๑) ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานแทนผู้จ้างงาน

(๒) ในกรณีที่ผู้จ้างงานเป็นนิติบุคคล ให้หมายความรวมถึงผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลและผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลให้ทำการแทนด้วย

(๓) ผู้ประกอบกิจการหรือภาครัฐ ที่มอบหมายให้บุคคลหนึ่งบุคคลใด เป็นผู้จัดหาคนมาทำงานอันมิใช่การประกอบธุรกิจจัดหางาน โดยการทำงานนั้นเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดในกระบวนการผลิต หรือธุรกิจในความรับผิดชอบของผู้ประกอบกิจการและโดยบุคคลนั้นจะเป็นผู้ควบคุมดูแลการทำงานหรือรับผิดชอบในการจ่ายค่าจ้างหรือค่าตอบแทนให้แก่คนที่มาทำงานนั้นหรือไม่ก็ตาม

“คนทำงาน” หมายความว่า ลูกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงานหรือตามกฎหมายเกี่ยวกับ
ด้วยแรงงาน หรือผู้รับจ้างตามสัญญาจ้างทำของ หรือ ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่ผู้จ้างงาน เพื่อ
รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทน ไม่ว่าจะอยู่ภายใต้สัญญาใด ๆ ทั้งปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร หรือ
ไม่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร

“คู่กรณี” หมายความว่า ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันของคนทำงานหรือองค์การของ
คนทำงาน ฝ่ายหนึ่งกับผู้จ้างงานหรือองค์การของผู้จ้างงาน อีกฝ่ายหนึ่ง ในการแจ้งหรือรับ
ข้อเรียกร้อง

“ผู้ชี้ขาด” หมายความว่า บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งคู่กรณีตกลงเลือกให้ทำหน้าที่
ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ตามพระราชบัญญัตินี้

“สภาพการจ้าง” หมายความว่า เงื่อนไขอันเกี่ยวกับการจ้างหรือการทำงาน กำหนด
วันและเวลาทำงาน ค่าจ้าง สวัสดิการ การเลิกจ้าง หรือประโยชน์อื่นของผู้จ้างงาน หรือคนทำงาน
หรือประโยชน์ขององค์การคนทำงานหรือองค์การผู้จ้างงาน รวมถึงงานที่มีคุณค่า

“งานที่มีคุณค่า” หมายความว่า สิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน ได้แก่ การไม่บังคับใช้
แรงงาน การคุ้มครองแรงงานเด็ก เสรีภาพในการรวมตัวและการเจรจาต่อรองร่วม และการ
ไม่เลือกปฏิบัติ การพัฒนาศักยภาพในการทำงาน การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจ้างงานหรือการ
ทำงาน และการคุ้มครองทางสังคม ได้แก่ การคุ้มครองเกี่ยวกับสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการ
ประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม

“ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง” หมายความว่า ข้อตกลงระหว่างผู้จ้างงานหรือ
องค์การของผู้จ้างงาน กับคนทำงานหรือองค์การของคนทำงาน

“ข้อพิพาทแรงงาน” หมายความว่า ข้อพิพาทระหว่างผู้จ้างงานหรือองค์การของ
ผู้จ้างงาน กับคนทำงานหรือองค์การของคนทำงาน เกี่ยวกับสภาพการจ้าง ในระหว่างเตรียมการ
หรือเจรจาต่อรอง หรือปิดงาน หรือนัดหยุดงาน ตามขั้นตอนแห่งพระราชบัญญัตินี้

“ข้อขัดแย้งเกี่ยวกับแรงงาน” หมายความว่า ข้อขัดแย้งระหว่างผู้จ้างงานหรือองค์การ
ของผู้จ้างงาน กับ คนทำงาน หรือองค์การของคนทำงาน เกี่ยวกับสภาพการจ้าง หรือข้อตกลง
เกี่ยวกับสภาพการจ้าง นอกเหนือจากช่วงเวลาที่มีได้อยู่ในระหว่างเตรียมการแจ้งข้อเรียกร้อง
หรือเจรจาต่อรอง หรือการปิดงาน หรือการนัดหยุดงาน ตามขั้นตอนแห่งพระราชบัญญัตินี้

“การปิดงาน” หมายความว่า การที่ผู้จ้างงานปฏิเสธไม่ยอมให้คนทำงานทั้งหมด
ทำงานชั่วคราว เนื่องจากข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ หรือข้อขัดแย้งเกี่ยวกับแรงงานที่
ตกลงกันไม่ได้นั้น เกี่ยวข้องกับคนทำงานเกินครึ่งหนึ่งของคนทำงานในสถานประกอบกิจการ

“การเฉื่อยงาน” หมายความว่า การที่คนงานร่วมกันทำงานให้ช้าลงโดยเจตนาเพื่อ
ลดการบริการ ลดผลผลิต การร่วมมือกันทำงานให้ช้าลง เนื่องจากข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกัน
ไม่ได้หรือข้อขัดแย้งเกี่ยวกับแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้

“การนัดหยุดงาน” หมายความว่า การที่คนทำงานร่วมกันไม่ทำงานชั่วคราว เนื่องจาก
ข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้หรือข้อขัดแย้งเกี่ยวกับแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ โดยไม่ได้จำกัด
ที่การมีผู้จ้างงานร่วมกัน หรืออาจเป็นการนัดหยุดงานเพื่อสนับสนุนคนทำงานกลุ่มอื่นด้วยก็ได้

“องค์การผู้จ้างงาน” หมายความว่า สมาคมนายจ้าง สหพันธ์นายจ้าง หรือ
สภาองค์การนายจ้าง และให้หมายความรวมถึงการรวมตัวของผู้จ้างงานไม่ว่าจะเรียกชื่อว่า
อย่างไร หรือรวมตัวในรูปแบบใด

“องค์กรคนทำงาน” หมายความว่า สหภาพแรงงาน สหพันธ์แรงงาน หรือ สภาองค์กรลูกจ้าง และให้หมายความรวมถึงการรวมตัวของคนทำงานไม่ว่าจะเรียกชื่อ ว่าเป็นอย่างไร หรือรวมตัวในรูปแบบใด

“เจ้าหน้าที่ทะเบียนองค์กร” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม พระราชบัญญัตินี้

“พนักงานประνομข้อพิพาทแรงงาน” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

“ปลัดกระทรวง” หมายความว่า ปลัดกระทรวงแรงงาน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรี ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) แต่งตั้ง เจ้าหน้าที่ทะเบียนองค์กร พนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานและ ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๒) ออกกฎกระทรวง ระเบียบและประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การรวมตัวและการส่งเสริมการรวมตัว

มาตรา ๖ คนทำงาน หรือผู้จ้างงาน มีสิทธิและเสรีภาพในการรวมตัวเพื่อจัดตั้ง องค์กร ไม่ว่าจะทำงานอาชีพใดหรือประกอบกิจการใด และไม่ว่าจะจัดตั้งองค์กรในลักษณะ หรือรูปแบบใด หรือท้องที่ใดก็ได้ตามที่คนทำงานเห็นว่าเหมาะสม

องค์กรคนทำงานต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของ คนทำงานมีการบริหารจัดการโดยยึดหลักประชาธิปไตยและเป็นอิสระจากผู้จ้างงานและรัฐบาล

องค์กรคนทำงานและองค์กรผู้จ้างงานมีวัตถุประสงค์อย่างน้อยเพื่อการคุ้มครอง และแสวงหาสิทธิและผลประโยชน์เกี่ยวกับสภาพการจ้าง

มาตรา ๗ องค์กรคนทำงานและองค์กรผู้จ้างงาน เป็นผู้กำหนดข้อบังคับของ องค์กร ซึ่งอย่างน้อยต้องมี ชื่อองค์กร วัตถุประสงค์ ที่ตั้งสำนักงาน อัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุง วิธีการชำระเงิน การถอดถอน หรือสิ้นสุดองค์กรคนทำงานและองค์กรผู้จ้างงาน ให้แจ้ง ข้อบังคับและชื่อผู้แทนขององค์กร ต่อเจ้าหน้าที่ทะเบียนองค์กร และให้เจ้าหน้าที่ทะเบียน องค์กรออกหนังสือรับรองโดยทันที

มาตรา ๘ สมาชิกขององค์การคนทำงานหรือองค์การผู้จ้างงาน มีสิทธิรับรู้และตรวจสอบข้อมูลรวมทั้งมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการดำเนินกิจการขององค์การ โดยคำนึงถึง การสร้างความเท่าเทียมของการรับรู้ข้อมูลและหลักการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA)

มาตรา ๙ องค์การคนทำงานหรือองค์การผู้จ้างงานจะกระทำการดังต่อไปนี้ก็ได้
ก็โดยมติของที่ประชุมใหญ่

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

(๒) เลือกตั้ง หรือถอดถอนกรรมการ เลือกตั้งผู้สอบบัญชี รับรองบุคคล รายงานประจำปี และงบประมาณ

(๓) เลิกองค์การ ซึ่งที่ประชุมใหญ่ต้องมีมติไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกตามทะเบียน

(๔) ดำเนินกิจการอันอาจกระทบกระเทือนถึงส่วนได้เสียของสมาชิกเป็นส่วนรวมในทางที่ลดทอนสิทธิและประโยชน์ของสมาชิก

มาตรา ๑๐ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการรวมตัวและแรงงานสัมพันธ์ ผู้จ้างงานมีหน้าที่หักค่าจ้างของคนทำงานซึ่งเป็นสมาชิกขององค์การคนทำงาน เพื่อชำระค่าบำรุงองค์การคนทำงาน

มาตรา ๑๑ คนทำงาน องค์การคนทำงาน ผู้จ้างงาน องค์การผู้จ้างงาน แม้ไม่เกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง ก็มีสิทธิเข้าร่วมหรือสนับสนุนในการเรียกร้องต่อรองตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๒ องค์การคนทำงานหรือองค์การผู้จ้างงานมีสิทธิและเสรีภาพ รวมตัวกันหรือเข้าเป็นสมาชิกทั้งในระดับประเทศหรือระดับนานาชาติ

มาตรา ๑๓ การให้กรรมการองค์การคนทำงานหรือ กรรมการองค์การผู้จ้างงาน หรือผู้ที่กรรมการองค์การมอบหมายให้ดำเนินกิจกรรมขององค์การที่เกี่ยวกับการเจรจา การไกล่เกลี่ย การชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน และการร่วมประชุม อบรม หรือสัมมนาเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวเป็นการทำงาน และให้ได้รับสิทธิและประโยชน์เสมือนหนึ่งมาทำงานตามปกติ โดยไม่นับเป็นวันลา และไม่มีผลต่อการประเมินหรือการตัดสิทธิประโยชน์ในทางการเลือกปฏิบัติใด

การดำเนินกิจกรรมตามวรรคแรก ให้แจ้งผู้จ้างงานทราบล่วงหน้าเป็นหนังสือ

มาตรา ๑๔ เมื่อองค์การคนทำงานปฏิบัติการดังต่อไปนี้ เพื่อประโยชน์ของสมาชิกหรือสาธารณะ ให้คนทำงาน องค์การคนทำงาน กรรมการ อนุกรรมการ และเจ้าหน้าที่ขององค์การคนทำงาน ได้รับการยกเว้นไม่ต้องถูกกล่าวหาหรือฟ้องร้องทางอาญาหรือทางแพ่งหรือดำเนินการนโยบายอันเป็นเหตุแห่งความขัดแย้งนั้น

- (๑) เข้าร่วมเจรจาทำความตกลงกับผู้จ้างงาน องค์กรผู้จ้างงาน หรือหน่วยงานของรัฐ หรือองค์การเอกชน เพื่อเรียกร้องสิทธิหรือประโยชน์สมาชิกหรือสาธารณะ
- (๒) การเรียกร้องงาน หรือช่วยเหลือ ชักชวน หรือสนับสนุน ให้มีการเรียกร้องงาน
- (๓) นัดหยุดงาน หรือช่วยเหลือ ชักชวน หรือสนับสนุน ให้มีการนัดหยุดงาน
- (๔) ชี้แจงหรือแจกเอกสารเผยแพร่ข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกองค์การ คนทำงาน หรือต่อสาธารณะ
- (๕) จัดให้มีการชุมนุมหรือเข้าร่วมในการเรียกร้องงาน และนัดหยุดงาน

หมวด ๒

การส่งเสริมและพัฒนาแรงงานสัมพันธ์

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานสัมพันธ์

มาตรา ๑๕ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานสัมพันธ์ เรียกโดยย่อว่า “คส.พร.” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนรัฐบาล สามคน ผู้ทรงคุณวุฒิ ห้าคน ผู้แทนฝ่ายผู้จ้างงาน และผู้แทนฝ่ายคนทำงาน ฝ่ายละห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ และข้าราชการกระทรวงแรงงาน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นเลขานุการ

หลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้แทน ตามวรรคหนึ่ง

ฝ่ายคนทำงาน ให้ขึ้นทะเบียนเพื่อเลือกกันเองโดยคำนึงถึงสัดส่วนของจำนวนคนทำงานที่เป็นสมาชิกในองค์การ

ฝ่ายผู้จ้างงาน ให้ขึ้นทะเบียนเพื่อเลือกกันเอง

ผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ผู้แทนฝ่ายคนทำงาน เสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ สองคน ฝ่ายผู้จ้างงาน สองคน และฝ่ายรัฐบาล หนึ่งคน ร่วมกันประชุมเพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมด้านแรงงาน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดวงเงินงบประมาณประจำปี เพื่อสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาแรงงานสัมพันธ์ การรวมตัว และการบริหารจัดการ ของคนทำงาน องค์กรคนทำงาน และองค์การผู้จ้างงาน
- (๒) จัดทำแผนแม่บทและแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานสัมพันธ์ของประเทศ โดยมีส่วนร่วมรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะ จากฝ่ายองค์การคนทำงาน องค์กรผู้จ้างงาน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ให้มีการทบทวนและจัดทำแผนแม่บทและแนวทางการส่งเสริมและพัฒนา
แรงงานสัมพันธ์ของประเทศทุกสี่ปี

(๓) เสนอแนะหรือให้คำปรึกษา ต่อรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดมาตรการ
ส่งเสริม พัฒนาและป้องกันปัญหาด้านแรงงานสัมพันธ์ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานสากล
และเป็นประโยชน์ด้านการค้าและการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนทำงาน

(๔) ติดตามผลการดำเนินงานตาม (๑) (๒) และเปิดเผยให้สาธารณชนรับรู้

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับระบบการ
จัดการแรงงานสัมพันธ์ของประเทศให้ครอบคลุมระดับสถานประกอบการ อุตสาหกรรม
ชุมชน ท้องถิ่น ระดับชาติ และผลกระทบจากนโยบายสาธารณะ รวมทั้งการฟื้นฟูและ
พัฒนาแรงงานสัมพันธ์

(๖) กำหนดนโยบาย และกำกับดูแลการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนา
แรงงานสัมพันธ์

(๗) แต่งตั้งคณะกรรมการ หรือคณะทำงานเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่
คณะกรรมการส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์ มอบหมาย

(๘) กำหนดระเบียบว่าด้วยการได้มาซึ่งผู้แทนฝ่ายคนทำงานและฝ่ายผู้จ้างงาน
การเลือกตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานสัมพันธ์

(๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น หรือ
ตามคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๗ กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง
และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป
จนกว่ากรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งแทนตนจะเข้าปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๑๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการอาจพ้นจากตำแหน่ง
เมื่อขาดคุณสมบัติข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะขาดประชุมสามครั้งติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๔) เป็นบุคคลที่กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานหรือ
กฎหมายว่าด้วยการแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งศาลแรงงานได้พิพากษาแล้ว

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนคนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับความจำคุกและอยู่ระหว่างการคุมขัง

เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระหนึ่ง ให้ดำเนินการเลือกกรรมการขึ้นใหม่
ตามมาตรา ๑๖ โดยอนุโลม โดยให้กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่าวาระที่เหลือ
อยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งปี จะไม่ดำเนินการเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี
แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่แทนก็ได้

ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการตามวรรคสอง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ และให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วย กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ เว้นแต่มีกรรมการที่เหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่มีประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อน และยังไม่ได้แต่งตั้งประธานหรือรองประธาน หากมีเหตุจำเป็น ให้กรรมการคัดเลือกกรรมการ เป็นประธานในที่ประชุมเป็นการชั่วคราว

มาตรา ๒๐ การประชุมและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน ให้เป็นไปตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๑ การประชุมและปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการ หรือกรรมการที่ได้รับมอบหมาย มีอำนาจให้หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานเอกชน หรือบุคคลใดชี้แจงข้อเท็จจริง ให้ข้อมูล หลักฐาน หรือส่งหนังสือที่เกี่ยวข้องเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๒ ให้กรรมการ อนุกรรมการ และคณะทำงานได้รับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ

ส่วนที่ ๒

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาแรงงานสัมพันธ์

มาตรา ๒๓ ให้จัดตั้งสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาแรงงานสัมพันธ์เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงาน

มาตรา ๒๔ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการและสำนักงาน
- (๒) ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง
- (๓) สำรวจ ศึกษา วิจัยและจัดทำข้อมูลสถิติพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับสถานการณ์ของระบบแรงงานสัมพันธ์ เพื่อจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี หรือเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ และรายงานต่อคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานสัมพันธ์ คณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อสาธารณชน
- (๔) ฝึกอบรมและพัฒนาเจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในด้านส่งเสริมและพัฒนาแรงงานสัมพันธ์
- (๕) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๒๕ ให้มีผู้อำนวยการสำนักงานทำหน้าที่บังคับบัญชาข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน

หมวด ๓

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในสถานประกอบการ

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการการมีส่วนร่วมในสถานประกอบการและในระดับอุตสาหกรรม

มาตรา ๒๖ ให้มีคณะกรรมการการมีส่วนร่วมในสถานประกอบการในสถานประกอบการแต่ละแห่ง ตามจำนวนที่กำหนดไว้ในวรรค ๔ โดยมีผู้แทนจากคณะกรรมการที่มีอำนาจสูงสุดของสถานประกอบการนั้น หนึ่งคน ทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนฝ่ายผู้จ้างงานซึ่งสถานประกอบการแห่งนั้น แต่งตั้งจากฝ่ายบริหารของสถานประกอบการนั้น และผู้แทนฝ่ายคนทำงาน คือคณะกรรมการคนทำงาน ในสถานประกอบการนั้น ในกรณีที่สถานประกอบการนั้นมีคณะกรรมการคนทำงาน โดยคณะกรรมการมีส่วนร่วมมีอำนาจในการจ้างบุคคลภายนอกในฐานะผู้เชี่ยวชาญ

ในกรณีที่ไม่มีคณะกรรมการคนทำงานในสถานประกอบการ ให้คนทำงานจัดให้มีการเลือกกันเอง โดยให้ผู้จ้างงานสนับสนุนค่าใช้จ่ายและอำนวยความสะดวกในการเลือก

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกคณะกรรมการการมีส่วนร่วมในสถานประกอบการ ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

กรณีที่ไม่มีคนสมัคร หรือสมัครไม่ครบตามจำนวน ภายในระยะเวลาที่กำหนด ต้องดำเนินการให้มีกรรมการ โดยผู้จ้างงานต้องดำเนินการคัดเลือกกรรมการคนทำงานให้ได้ตามจำนวนที่กำหนดโดยมิชักช้า โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของคนทำงานในแผนกต่างๆ ที่ไม่ใช่ฝ่ายจัดการ

จำนวนผู้แทนของฝ่ายผู้จ้างงานและฝ่ายคนทำงานให้เป็นไปตามขนาดสถานประกอบการดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับสถานประกอบการ ที่มีคนทำงานตั้งแต่สิบคนขึ้นไปแต่ไม่เกินห้าสิบคน ให้มีผู้แทนคนทำงานจำนวนสามคน และผู้แทนฝ่ายผู้จ้างงานในจำนวนไม่เกินสามคน

(๒) สำหรับสถานประกอบการ ที่มีคนทำงานเกินห้าสิบคน แต่ไม่เกินหนึ่งร้อยคน ให้มีผู้แทนคนทำงานจำนวนห้าคน และผู้แทนฝ่ายผู้จ้างงานในจำนวนไม่เกินห้าคน

(๓) สำหรับสถานประกอบการ ที่มีคนทำงานหนึ่งร้อยคน แต่ไม่เกินสองร้อยคน ให้มีผู้แทนคนทำงานจำนวนเจ็ดคน และผู้แทนฝ่ายผู้จ้างงานในจำนวนไม่เกินเจ็ดคน

(๔) สำหรับสถานประกอบการ ที่มีคนทำงานเกินสองร้อยคน แต่ไม่เกินสี่ร้อยคน ให้มีผู้แทนคนทำงานจำนวนเก้าคน และผู้แทนฝ่ายผู้จ้างงานในจำนวนไม่เกินเก้าคน

(๕) สำหรับสถานประกอบการ ที่มีคนทำงานเกินสี่ร้อยคน แต่ไม่เกินแปดร้อยคน ให้มีผู้แทนคนทำงานจำนวนสิบเอ็ดคน และผู้แทนฝ่ายผู้จ้างงานในจำนวนไม่เกินสิบเอ็ดคน

- (๖) สำหรับสถานประกอบกิจการ ที่มีคนทำงานเกินแปดร้อยคน แต่ไม่เกินหนึ่งพันคน ให้มีผู้แทนคนทำงานจำนวนสิบสามคน และผู้แทนฝ่ายผู้จ้างงานในจำนวนไม่เกินสิบสามคน
- (๗) สำหรับสถานประกอบกิจการที่มีคนทำงานเกินหนึ่งพันคน แต่ไม่เกินสองพันห้าร้อยคน ให้มีผู้แทนคนทำงานจำนวนสิบห้าคน และผู้แทนฝ่ายผู้จ้างงานในจำนวนไม่เกินสิบห้าคน
- (๘) สำหรับสถานประกอบกิจการที่มีคนทำงานเกินสองพันห้าร้อยคนขึ้นไป ให้มีผู้แทนคนทำงานจำนวนยี่สิบเอ็ดคน และผู้แทนฝ่ายผู้จ้างงานในจำนวนไม่เกินยี่สิบเอ็ดคน
- (๙) สำหรับการตั้งคณะกรรมการในระดับอุตสาหกรรม ให้มีผู้แทนคนทำงานจำนวนยี่สิบเอ็ดคน และผู้แทนฝ่ายผู้จ้างงานในจำนวนไม่เกินยี่สิบเอ็ดคน

มาตรา ๒๗ กรรมการการมีส่วนร่วมในสถานประกอบกิจการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งอีกได้

มาตรา ๒๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการการมีส่วนร่วมในสถานประกอบกิจการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๔) เมื่อสถานประกอบกิจการเห็นควรให้มีการเปลี่ยนผู้แทนใหม่ สำหรับกรณีผู้แทนฝ่ายผู้จ้างงาน
- (๕) พ้นจากการเป็นคณะกรรมการคนทำงาน
- (๖) องค์การคนทำงานเห็นควรให้มีการเปลี่ยนผู้แทนใหม่ สำหรับกรณีผู้แทนฝ่ายคนทำงาน
- (๗) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

ในกรณีที่กรรมการการมีส่วนร่วมในสถานประกอบกิจการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้มีการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งกรรมการการมีส่วนร่วมในสถานประกอบกิจการแทนตำแหน่งที่ว่าง และให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๒๙ ให้คณะกรรมการการมีส่วนร่วมในสถานประกอบกิจการ จัดให้มีการประชุมอย่างน้อยสองเดือนต่อหนึ่งครั้ง

ในกรณีที่กรรมการการมีส่วนร่วมในสถานประกอบกิจการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ร้องขอให้มีการประชุม ประธานคณะกรรมการมีส่วนร่วมในสถานประกอบกิจการ ต้องจัดให้มีการประชุมภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ

ให้ถือว่าวันประชุมของกรรมการการมีส่วนร่วมในสถานประกอบกิจการเป็นวันทำงานให้แก่ นายจ้าง

มาตรา ๓๐ ให้ประธานกรรมการประกาศผลการประชุมต่อคนทำงาน และแจ้งผลการประชุมปรึกษาหารือต่อผู้บริหารสูงสุดทราบและถือปฏิบัติโดยมิชักช้า

มาตรา ๓๑ ให้คณะกรรมการการมีส่วนร่วมในสถานประกอบกิจการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อบรรลุดัตถุประสงค์ของสถานประกอบกิจการ การปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานประกอบกิจการ การส่งเสริมและพัฒนาการแรงงานสัมพันธ์ และการพัฒนามาตรฐานคุณภาพชีวิตแรงงานของสถานประกอบกิจการ

(๒) หาทางปรองดองและระงับข้อขัดแย้งในสถานประกอบกิจการนั้น

(๓) พิจารณาปรับปรุงระเบียบข้อบังคับและสภาพการจ้างในการทำงาน อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้จ้างงาน คนทำงาน สถานประกอบกิจการ และรวมถึงคนทำงานและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง แต่ต้องไม่ขัดกับกฎหมายแรงงานที่เกี่ยวข้องและข้อตกลงสภาพการจ้างที่ได้ทำไว้กับผู้แทนคนงานหรือองค์การคนทำงาน

(๔) ปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาตามคำร้องทุกข์ของคนทำงานหรือองค์การคนทำงาน รวมถึงการร้องทุกข์ที่เกี่ยวกับการลงโทษทางวินัย

(๕) ส่งเสริมการปฏิบัติตามข้อตกลงสภาพการจ้าง และไม่ดำเนินการที่ขัดแย้งกับข้อตกลงสภาพการจ้างที่องค์การคนทำงานมีข้อตกลงร่วมกับผู้จ้างงานในขณะนั้น

(๖) ให้ข้อเสนอแนะต่อสถานประกอบกิจการในการกำหนดและบังคับใช้จริยธรรมของธุรกิจของสถานประกอบกิจการ และส่งเสริมความรับผิดชอบต่อชุมชน สิ่งแวดล้อม ผู้บริโภค และผลประโยชน์ที่ให้แก่สังคมของสถานประกอบกิจการนั้น ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาแรงงานสัมพันธ์

(๗) กำหนดแนวทางการเลือกตัวแทนของคณะกรรมการมีส่วนร่วมในระดับบอร์ดบริหาร

มาตรา ๓๒ ให้ผู้จ้างงานอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการการมีส่วนร่วมในสถานประกอบกิจการ หรือตัวแทนการกระทำใดๆ อันเป็นผลให้กรรมการการมีส่วนร่วมในสถานประกอบกิจการไม่สามารถทำงานตามอำนาจหน้าที่ต่อไปได้

ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการคนทำงานในสถานประกอบกิจการ

มาตรา ๓๓ สถานประกอบกิจการที่มีคนทำงาน ตั้งแต่สิบคนขึ้นไป คนทำงานอาจจัดตั้งคณะกรรมการคนทำงานในสถานประกอบกิจการนั้นได้ การจัดตั้งคณะกรรมการคนทำงานในสถานประกอบกิจการ โดยให้คนทำงานจัดให้มีการเลือกตั้งกันเอง ผู้จ้างงานมีหน้าที่ให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายและอำนวยความสะดวกในการเลือกตั้งคณะกรรมการคนทำงานตามที่คนทำงานร้องขอ

ในกรณีที่คนทำงานในสถานประกอบการนั้นเกินหนึ่งในห้าของจำนวนคนทำงานทั้งหมดหรือในสาขา หรือสำนักงานย่อย เป็นสมาชิกขององค์การคนทำงาน ให้คณะกรรมการคนทำงานประกอบด้วยคนทำงานในสถานประกอบการนั้นที่องค์การคนทำงานแต่งตั้งมีจำนวนมากกว่ากรรมการอื่นที่มีได้เป็นสมาชิกขององค์การคนทำงาน หนึ่งคน

ในกรณีที่สถานประกอบการนั้นมียุติการคนทำงานที่มีคนทำงานเป็นสมาชิกมากกว่าหนึ่งในห้ามากกว่าหนึ่งแห่งหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อยให้สิทธิในการแต่งตั้งกรรมการคนทำงานส่วนที่เป็นสิทธิขององค์การคนทำงานเป็นขององค์การคนทำงานที่มีคนทำงานเป็นสมาชิกมากที่สุด

ถ้าคนทำงานในสถานประกอบการนั้นเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนคนทำงานทั้งหมดหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อยเป็นสมาชิกขององค์การคนทำงาน ให้องค์การคนทำงานเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการคนทำงานทั้งหมด

ในการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งคณะกรรมการคนทำงานนั้นจะต้องคำนึงถึงการกระจายสัดส่วนของกรรมการคนทำงานที่สะท้อนความเป็นตัวแทนของคนทำงานในแผนกหรือหน่วยงานต่างๆ ของสถานประกอบการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อยนั้นๆ

กรณีที่สถานประกอบการมีหลายสาขาหรือสำนักงานย่อย ให้แต่ละสาขาหรือสำนักงานย่อยมีการจัดตั้งคณะกรรมการคนทำงานขึ้นต่างหาก แต่ให้คณะกรรมการคนทำงานจากแต่ละสาขาหรือสำนักงานย่อยสามารถปรึกษาหารือและจัดประชุมร่วมกันได้

มาตรา ๓๔ คณะกรรมการคนทำงานมีจำนวนดังต่อไปนี้

(๑) สามคน สำหรับสถานประกอบการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อยที่มีคนทำงานตั้งแต่สิบคนขึ้นไปแต่ไม่เกินห้าสิบคน (๓ ใน ๑๐ - ๕๐)

(๒) ห้าคน สำหรับสถานประกอบการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อยที่มีคนทำงานเกินห้าสิบคน แต่ไม่เกินหนึ่งร้อยคน

(๓) เจ็ดคน สำหรับสถานประกอบการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อยที่มีคนทำงานหนึ่งร้อยคน แต่ไม่เกินสองร้อยคน

(๔) เก้าคน สำหรับสถานประกอบการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อยที่มีคนทำงานเกินสองร้อยคน แต่ไม่เกินสี่ร้อยคน

(๕) สิบเอ็ดคน สำหรับสถานประกอบการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อยที่มีคนทำงานเกินสี่ร้อยคน แต่ไม่เกินแปดร้อยคน

(๖) สิบสามคน สำหรับสถานประกอบการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อยที่มีคนทำงานเกินแปดร้อยคน แต่ไม่เกินหนึ่งพันคน

(๗) สิบห้าคน สำหรับสถานประกอบการที่มีคนทำงานเกินหนึ่งพันคน แต่ไม่เกินสองพันห้าร้อยคน

(๘) ยี่สิบเอ็ดคน สำหรับสถานประกอบการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อยที่มีคนทำงานเกินสองพันห้าร้อยคน

(๙) สำหรับการตั้งคณะกรรมการในระดับอุตสาหกรรม ให้มีผู้แทนคนทำงานจำนวนยี่สิบเอ็ดคน และผู้แทนฝ่ายผู้จ้างงานในจำนวนไม่เกินยี่สิบเอ็ดคน

มาตรา ๓๕ กรรมการ คนทำงาน อยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี แต่อาจได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งใหม่ได้

มาตรา ๓๖ ให้กรรมการคนทำงานที่ได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งจากองค์การคนทำงานทำการเลือกประธานหนึ่งคนรองประธานหนึ่งคน และเลขานุการหนึ่งคน

มาตรา ๓๗ นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการคนทำงานพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ

(๔) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๕) เมื่อองค์การคนทำงานมีมติเห็นควรให้มีการเปลี่ยนผู้แทนใหม่ กรณีกรรมการ

มาจากการแต่งตั้งขององค์การคนทำงาน

ในกรณีที่กรรมการคนทำงานในสถานประกอบกิจการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้มีการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งกรรมการคนทำงานในสถานประกอบกิจการแทนตำแหน่งที่ว่าง และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ยกเว้น กรณีที่คณะกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งเหลือวาระไม่เกินสามเดือน

ไม่ต้องมีการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งใหม่

ให้มีการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งกรรมการคนทำงานใหม่ทั้งคณะเมื่อกรรมการเกินกึ่งหนึ่งพ้นจากตำแหน่งกรรมการ

มาตรา ๓๘ ให้มีการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งคณะกรรมการคนทำงานใหม่ทั้งคณะ เมื่อจำนวนคนทำงานในสถานประกอบกิจการนั้นมีจำนวนเพิ่มขึ้นหรือลดลงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนที่มีอยู่เดิม

มาตรา ๓๙ คณะกรรมการ คนทำงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างคนทำงานกับผู้จ้างงาน

(๒) ตรวจสอบให้สถานประกอบกิจการปฏิบัติตาม ข้อตกลงสภาพการจ้าง กฎหมาย และมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศเพื่อประโยชน์ของคนทำงานและสถานประกอบกิจการ

(๓) พิจารณาคำร้องทุกข์ของคนทำงานเพื่อนำไปสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาพร้อมกับฝ่ายผู้จ้างงาน

(๔) เป็นผู้แทนของคนทำงานในคณะกรรมการการมีส่วนร่วมในสถานประกอบกิจการ

(๕) เป็นผู้แทนคนทำงานในการฟ้องต่อศาลแรงงานในกรณีที่คนทำงานเห็นว่าถูกละเมิดสิทธิหรือได้รับความเสียหาย

มาตรา ๔๐ ผู้จ้างงานมีหน้าที่จะต้องแสดงข้อมูลต่อไปนี้แก่คณะกรรมการคนทำงานเพื่อประโยชน์ในการทำหน้าที่ในคณะกรรมการคนทำงานและองค์การคนทำงาน เมื่อได้รับการร้องขอ

- (๑) ข้อมูลแสดงสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจและการเงินของบริษัท
- (๒) ข้อมูลแสดงสถานการณ์การขายและการผลิตของบริษัท
- (๓) แผนการผลิตและการลงทุนของบริษัท
- (๔) แผนการนำเอาเทคโนโลยีการผลิตเข้ามาใช้
- (๕) แผนการย้ายฐานการผลิตหรือการย้ายบางแผนกไปยังที่อื่น
- (๖) แผนการยุบควบรวมกิจการ
- (๗) แผนการเกี่ยวกับกำลังคนหรือทรัพยากรมนุษย์

คณะกรรมการคนทำงานจะใช้ข้อมูลเหล่านี้เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการทำหน้าที่ในคณะกรรมการคนทำงานและองค์การคนทำงานเท่านั้น และแจ้งข้อสรุปให้คนทำงานรับทราบโดยทั่วกัน

มาตรา ๔๑ การดำเนินการของผู้จ้างงานต่อไปนี้จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการคนทำงานเกินกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการคนทำงานทั้งหมด

- (๑) หลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการलगานและการหยุดงานตามระเบียบข้อบังคับในการทำงานและข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง
- (๒) หลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการलगโทษ และกำหนดบทลงโทษ
- (๓) หลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการในการกำหนดค่าเสียหายที่คนทำงานต้องชำระต่อผู้จ้างงาน เดิมที่แรงงานไม่ถูกกำหนดให้เสียค่าเสียหาย
- (๔) การปิดกิจการชั่วคราว การย้ายฐานการผลิตหรือการย้ายบางแผนกที่จะมีผลกระทบต่อสถานภาพการจ้างงานของคนทำงาน
- (๕) การนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้และจะมีผลกระทบต่อการทำงาน
- (๖) การยุบแผนก การควบรวมแผนกที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงาน
- (๗) การจ้างเหมาทุกลักษณะงาน

มาตรา ๔๒ คณะกรรมการคนทำงานต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่คนทำงานอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง โดยให้ประธานคณะกรรมการคนทำงานเป็นประธานในที่ประชุม และให้คณะกรรมการคนทำงานเป็นผู้กำหนดวาระการประชุม

ผู้จ้างงานมีหน้าที่ให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายและสถานที่ในการจัดประชุม ในการประชุม คณะกรรมการคนทำงานจะต้องรายงานผลการดำเนินการของคณะกรรมการคนทำงานในรอบปีที่ประชุม ขณะที่ฝ่ายผู้จ้างงานก็มีหน้าที่จะต้องรายงานสถานการณ์ทางการเงิน ผลประกอบการในรอบปีที่ผ่านมา แผนการผลิตและแผนการพัฒนา กำลังพลที่จะมีผลกระทบต่อคนทำงานในปีต่อไป โดยเปิดให้คนทำงานได้มีโอกาสซักถาม ผู้มีสิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่ได้แก่ คนทำงาน คณะกรรมการคนทำงานผู้จ้างงานและผู้แทนผู้จ้างงาน ผู้แทนองค์การคนทำงาน ผู้แทนองค์การผู้จ้างงานที่เกี่ยวข้อง การประชุมใหญ่ให้จัดในวันเวลาทำงานปกติและถือว่าเป็นวันทำงานให้กับผู้จ้างงาน ในกรณีที่สถานประกอบการมีหลายสาขา ให้คณะกรรมการคนงานในแต่ละสาขาแยกจัดประชุมใหญ่หรือจัดร่วมกันก็ได้

มาตรา ๔๓ สถานประกอบกิจการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อย (ในกรณีที่มีหลายสาขาหรือสำนักงานย่อย) ที่มีกรจ้างงานตั้งแต่สามร้อยคนขึ้นไป เสนอ ๕๐ คนขึ้นไปสำหรับสาขาย่อย เนื่องจากสาขาย่อยจะไม่เติบโตได้ ผู้จ้างงานจะต้องยินยอมให้คนทำงานจำนวนหนึ่งสามารถทำงานเต็มเวลาให้กับคณะกรรมการคนทำงานโดยถือว่าเป็นการทำงานให้กับสถานประกอบกิจการและจะได้รับค่าจ้าง และสิทธิประโยชน์อื่น เช่นเดียวกับคนที่ทำงานตามปกติ ดังนี้

(๑) หนึ่งคน สำหรับสถานประกอบกิจการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อย ที่มีคนทำงานตั้งแต่สามร้อยคนขึ้นไปแต่ไม่เกินหกร้อยคน

(๒) สองคน สำหรับสถานประกอบกิจการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อย ที่มีคนทำงานตั้งแต่หกร้อยหนึ่งคน แต่ไม่เกินหนึ่งพันคน

(๓) สามคน สำหรับสถานประกอบกิจการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อย ที่มีคนทำงานตั้งแต่หนึ่งพันหนึ่งคน แต่ไม่เกินสองพันคน

(๔) สี่คน สำหรับสถานประกอบกิจการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อย ที่มีคนทำงานตั้งแต่สองพันหนึ่งคน แต่ไม่เกินสามพันคน

(๕) ห้าคน สำหรับสถานประกอบกิจการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อย ที่มีคนทำงานตั้งแต่สามพันหนึ่งคน แต่ไม่เกินสี่พันคน

(๖) หกคน สำหรับสถานประกอบกิจการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อย ที่มีคนทำงานตั้งแต่สี่พันหนึ่งคน แต่ไม่เกินห้าพันคน

(๗) เจ็ดคน สำหรับสถานประกอบกิจการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อย ที่มีคนทำงานตั้งแต่ห้าพันหนึ่งคน แต่ไม่เกินหกพันคน

(๘) แปดคน สำหรับสถานประกอบกิจการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อย ที่มีคนทำงานตั้งแต่หกพันหนึ่งคนแต่ไม่เกินเจ็ดพันคน

(๙) เก้าคนสำหรับสถานประกอบกิจการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อย ที่มีคนทำงานตั้งแต่เจ็ดพันหนึ่งคนแต่ไม่เกินแปดพันคน

(๑๐) สิบคนสำหรับสถานประกอบกิจการหรือในสาขาหรือสำนักงานย่อย ที่มีคนทำงานตั้งแต่แปดพันหนึ่งคนขึ้นไป

หมวด ๔

ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง และการแจ้งข้อเรียกร้อง

มาตรา ๔๔ ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ให้ทำเป็นหนังสือ มีผลเริ่มบังคับภายในระยะเวลาที่คนทำงานและผู้จ้างงานตกลงกัน แต่จะตกลงกันให้มีผลบังคับใช้เกินกว่าสามปีไม่ได้ ถ้ามิได้กำหนดระยะเวลาไว้ให้ถือว่ามีผลใช้บังคับหนึ่งปีนับแต่วันที่คู่กรณีได้ตกลงกัน หรือนับแต่วันที่ผู้จ้างงานรับคนทำงานเข้าทำงาน แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ระยะเวลาที่กำหนดตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างสิ้นสุดลง ถ้ามิได้มีการเจรจาตกลงกันใหม่ให้ถือว่าข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างนั้นมีผลใช้บังคับต่อไปอีกคราวละหนึ่งปี

กรณีที่มีการแจ้งข้อเรียกร้อง เจริญตกลงกันใหม่แต่ยังไม่สามารถตกลงกันได้และระยะเวลาที่กำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างนั้นสิ้นสุดลง ให้ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างนั้นมีผลใช้บังคับเป็นการชั่วคราวต่อไปจนถึงวันที่คู่กรณีได้ตกลงกันใหม่

ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างใหม่ให้มีผลใช้บังคับนับแต่วันที่กำหนดระยะเวลาสิ้นสุดลงจนถึงกำหนดวันเวลาสิ้นสุดที่ได้ตกลงกันใหม่ และหากมีข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างใหม่ ข้อใดที่เป็นคุณต่อคนทำงานมากกว่าข้อตกลงเดิมให้ผู้จ้างงานปฏิบัติตามนั้น นับแต่วันที่กำหนดระยะเวลาข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างเดิมสิ้นสุดลง

มาตรา ๔๕ การเรียกร้องให้มีการกำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างหรือการแก้ไขเพิ่มเติมข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างคนทำงานหรือผู้จ้างงานต้องแจ้งข้อเรียกร้องเป็นหนังสือให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งทราบ

ในกรณีที่มีข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างที่เกิดจากการแจ้งข้อเรียกร้องตามมาตรา นี้ยังไม่ครบกำหนดการบังคับใช้ คู่กรณีแจ้งข้อเรียกร้องได้ก่อนครบกำหนดการบังคับใช้ภายในสามสิบวัน หากไม่มีข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างเช่นว่านี้ คนทำงานแจ้งข้อเรียกร้องได้ตามระยะเวลาที่ต้องการ

ในกรณีที่คนทำงานเป็นผู้แจ้งข้อเรียกร้อง ข้อเรียกร้องนั้นต้องมีรายชื่อและลายมือชื่อของคนทำงานซึ่งเกี่ยวกับข้อเรียกร้องตามหนังสือแจ้งข้อเรียกร้องกำหนด ไม่น้อยกว่าร้อยละสิบห้าของคนทำงานทั้งหมดซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง ตามหนังสือแจ้งข้อเรียกร้องกำหนด และอาจแจ้งรายชื่อผู้แทนเจรจาในการเจรจาข้อเรียกร้องจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน แต่ไม่เกินยี่สิบเอ็ดคน

การแจ้งข้อเรียกร้องของคนทำงานตามวรรคสาม หากปรากฏภายหลังว่ามีจำนวนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง ที่มีรายชื่อและลายมือชื่อลดลงน้อยกว่าร้อยละสิบห้า ให้ถือว่าข้อเรียกร้องนั้นชอบด้วยกฎหมายตลอดไป หรือหากมีการเพิ่มรายชื่อและลายมือชื่อภายหลังการแจ้งข้อเรียกร้อง ก็ให้แจ้งรายชื่อและลายมือชื่อเพิ่มเติมให้ผู้จ้างงานและให้ถือว่าเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องตั้งแต่วันที่แจ้งข้อเรียกร้อง

ในกรณีที่ผู้จ้างงานเป็นฝ่ายแจ้งข้อเรียกร้อง ผู้จ้างงานต้องระบุชื่อผู้เข้าร่วมในการเจรจาโดยระบุชื่อตนเองหรือจะตั้งผู้แทนเป็นผู้เข้าร่วมในการเจรจาก็ได้ ถ้าผู้จ้างงานตั้งผู้แทนเป็นผู้เข้าร่วมในการเจรจาผู้แทนของผู้จ้างงานต้องเป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้จ้างงานหรือนิติบุคคล กรรมการ ผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน กรรมการองค์การผู้จ้าง ที่เกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องจำนวนไม่เกินเจ็ดคน

การเข้าร่วมในการเจรจาข้อเรียกร้องอย่างน้อยต้องมีผู้จ้างงานหรือผู้แทนผู้จ้างงานที่มีอำนาจกระทำการแทนผู้จ้างงานหรือนิติบุคคลเข้าร่วมในการเจรจาทุกครั้ง

ให้คนทำงานที่เป็นลูกจ้างของผู้รับเหมาค่าแรง มีสิทธิแจ้งข้อเรียกร้องต่อผู้จ้างงานตามมาตรา ๔ (๓) หรือ เข้าร่วมกับคนทำงานซึ่งเป็นลูกจ้างโดยตรงของผู้จ้างงานในการแจ้งข้อเรียกร้อง

มาตรา ๔๖ ในการเจรจาข้อเรียกร้องคู่กรณีอาจเลือกผู้แทนของแต่ละฝ่าย ในกรณีที่ มีการเลือกผู้แทนให้แจ้งรายชื่อผู้แทนให้อีกฝ่ายทราบเป็นหนังสือก่อนการเจรจาข้อเรียกร้อง ผู้แทนคนทำงานและผู้แทนผู้จ้างงานในการเจรจาข้อเรียกร้อง ต้องเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ ข้อเรียกร้องนั้น

ฝ่ายแจ้งข้อเรียกร้องอาจแจ้งสำเนาข้อเรียกร้องและสำเนารายชื่อผู้แทนต่อพนักงาน ประenomข้อพิพาทแรงงานก็ได้

มาตรา ๔๗ องค์กรคนทำงาน หรือองค์กรผู้จ้างงาน มีสิทธิแจ้งข้อเรียกร้องแทน ต่อคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง จำนวนสมาชิกขององค์กรคนทำงานต้องมีไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวน คนทำงานทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องนั้น

ในกรณีที่องค์กรคนทำงาน เป็นผู้แจ้งข้อเรียกร้อง ข้อเรียกร้องนั้นไม่จำเป็นต้องมี รายชื่อและลายมือชื่อคนทำงานซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง

ในกรณีที่มีข้อสงสัยว่าองค์กรคนทำงานนั้นจะมีคนทำงานซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียก ร้องเป็นสมาชิกครบจำนวนที่ได้ระบุไว้ตามวรรคหนึ่งหรือไม่ ผู้จ้างงาน องค์กรผู้จ้างงาน คนทำงาน หรือองค์กรคนทำงานอื่นที่มีส่วนร่วม มีสิทธิยื่นคำร้องเป็นหนังสือให้พนักงาน ประenomข้อพิพาทแรงงานตรวจรับรอง เมื่อพนักงานประenomข้อพิพาทแรงงานได้รับคำร้อง ดังกล่าวแล้วให้ดำเนินการตรวจหลักฐานและออกหนังสือรับรองให้แก่ผู้ยื่นคำร้อง และแจ้งให้ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบ (มีข้อสังเกตว่า มันทินยามแคลง ไม่ตรงกับหลักการเริ่มต้นของการร่าง และนินยาม เฉพาะกรณีการยื่นข้อเรียกร้อง ไม่เกิดอำนาจการต่อรองในสถานประกอบการใน ข้อเรียกร้อง)

มาตรา ๔๘ เมื่อมีการแจ้งข้อเรียกร้องแล้ว ให้คู่กรณีฝ่ายที่รับข้อเรียกร้องแจ้งชื่อ ตนเองหรือผู้แทนในการเจรจาข้อเรียกร้องเป็นหนังสือให้ฝ่ายแจ้งข้อเรียกร้องทราบโดยมิชักช้า และให้คู่กรณีเริ่มเจรจากันภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับข้อเรียกร้อง

การนับระยะเวลาเป็นวัน ให้เริ่มต้นนับตั้งแต่วันที่แจ้งข้อเรียกร้องให้คู่กรณีอีก ฝ่ายหนึ่งทราบเป็นต้นไป จนครบยี่สิบสี่ชั่วโมงนับเป็นหนึ่งวัน หากมีวันหยุดคืนให้นับวันหยุด เข้าด้วยกัน

มาตรา ๔๙ ผู้จ้างงานหรือคนทำงานอาจแต่งตั้งที่ปรึกษาในการเจรจาข้อเรียกร้องได้ จำนวนไม่เกินฝ่ายละสามคน และให้แจ้งชื่อที่ปรึกษาฝ่ายตนเป็นหนังสือให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ

มาตรา ๕๐ ในกรณีที่คนทำงานหรือองค์กรคนทำงาน หรือผู้จ้างงานหรือองค์กร ผู้จ้างงาน แล้วแต่กรณี สามารถตกลงเกี่ยวกับข้อเรียกร้องตามมาตรา ๔๕ ได้แล้ว ให้คู่กรณีทำ ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างเป็นหนังสือลงลายมือชื่อคู่กรณีหรือผู้แทนในการเจรจาข้อเรียก ร้องของทั้งสองฝ่าย

ให้ผู้จ้างงานประกาศข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างโดยเปิดเผยไว้ ณ สถานที่ที่คน ทำงานซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องทำงานอยู่เป็นเวลาอย่างน้อยสามสิบวัน โดยเริ่มประกาศ ภายในสามวันนับแต่วันที่ตกลงกันได้

ให้ผู้จ้างงานนำข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามวรรคหนึ่ง ไปแจ้งต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ตกลงกัน

มาตรา ๕๑ ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างมีผลผูกพันเฉพาะผู้จ้างงาน และคนทำงานซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง ยกเว้นคนทำงานที่เข้าทำงานภายหลังจากการทำข้อตกลงและเป็นสมาชิกองค์การคนทำงาน

มาตรา ๕๒ เมื่อข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างมีผลใช้บังคับแล้ว ห้ามมิให้ผู้จ้างงานกระทำการใด ๆ ขัดหรือแย้งกับข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง เว้นแต่ จะเป็นคุณแก่องค์การคนทำงาน หรือคนทำงานยิ่งกว่า

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่มีการโอนกิจการไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนของผู้จ้างงานให้แก่บุคคลอื่น การควบรวมกิจการ การแปรรูปกิจการ หรือเปลี่ยนแปลงสถานะทางกฎหมายของผู้จ้างงาน ให้ผู้จ้างงานที่เป็นผลจากการกระทำดังกล่าวรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ที่มีต่อคนทำงาน องค์การคนทำงาน รวมทั้งข้อเรียกร้องและการเจรจาต่อรองและข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างที่เป็นอยู่

มาตรา ๕๔ ในกรณีที่จะมีการปรับโครงสร้างองค์กร การปรับปรุงหน่วยงาน กระบวนการผลิต การจำหน่าย หรือการบริการ อันเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนนโยบายของภาครัฐหรือการนำเครื่องจักรหรือเทคโนโลยีมาใช้หรือเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรหรือเทคโนโลยี ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องลดจำนวนคนทำงาน หรือเพิ่มภาระงานของคนทำงาน การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ การควบรวมกิจการ การย้ายสถานประกอบการ ฟันฟูกิจการหรือการล้มละลาย หรือการดำเนินการอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ผู้จ้างงานจะต้องเจรจาต่อรองกับองค์การคนทำงานที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ที่จะตัดสินใจดำเนินการเพื่อมุ่งที่จะหลีกเลี่ยง หรือลดผลกระทบร้ายแรงที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวโดยผู้จ้างงานจะต้องให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับคนทำงาน หรือองค์การคนทำงาน เพื่อจะใช้ความพยายามทุก ๆ ทางที่จะบรรลู่ข้อตกลงที่มีผลกระทบต่อคนทำงานน้อยที่สุด

ส่วนที่ ๒

กลไกยุติข้อพิพาทแรงงาน ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน

มาตรา ๕๕ เมื่อมีข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ตามมาตรา ๕๔ คู่กรณีอาจตกลงกันตั้งผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานหนึ่งคน หรือหลายคนก็ได้เพื่อชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้โดยความสมัครใจ

มาตรา ๕๖ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้ทราบการแต่งตั้งให้ผู้ชี้ขาดข้อพิพาท
แรงงานแจ้งเป็นหนังสือกำหนดวันส่งคำชี้แจงเกี่ยวกับข้อพิพาทแรงงานและวันเวลาและ
สถานที่ที่จะพิจารณาข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ ให้คู่กรณีทราบ

มาตรา ๕๗ ในการพิจารณาข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ ผู้ชี้ขาดข้อพิพาท
แรงงานต้องให้โอกาสคู่กรณีชี้แจงแถลงเหตุผลและนำพยานเข้าสืบ

มาตรา ๕๘ เมื่อพิจารณาข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้เสร็จแล้วให้ผู้ชี้ขาด
ข้อพิพาทแรงงานทำคำชี้ขาดเป็นหนังสือคำชี้ขาดอย่างน้อยต้องมีข้อความดังต่อไปนี้
(๑) วัน เดือน ปี ที่ทำคำชี้ขาด
(๒) ประเด็นแห่งข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้
(๓) ข้อเท็จจริงที่พิจารณาได้ความ
(๔) เหตุผลแห่งคำชี้ขาด
(๕) คำชี้ขาดให้คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายปฏิบัติหรืองดเว้นปฏิบัติ
คำชี้ขาดของผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ให้ถือเสียงข้างมากและต้องลง
ลายมือชื่อผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน

ให้ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานส่งคำชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ให้คู่กรณี
ทั้งสองฝ่ายหรือผู้แทนตามมาตรา ๔๕ หรือมาตรา ๔๘ ทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ทำ
คำชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ พร้อมทั้งปิดล้าเนาคำชี้ขาดไว้ ณ สถานที่ที่คน
ทำงานซึ่งเกี่ยวข้องข้อเรียกร้องทำงานอยู่

ให้ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานนำคำชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้มาแจ้ง
ต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายภายในเจ็ดวัน

มาตรา ๕๙ คำชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ตามมาตรา ๕๘ ให้มีผล
ใช้บังคับได้เป็นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้ชี้ขาด (ระบุ ย้อนหลัง ด้วย)

มาตรา ๖๐ เมื่อมีการแจ้งข้อเรียกร้องตาม มาตรา ๔๕ ถ้าข้อเรียกร้องยังอยู่ใน
ระหว่างการเจรจา การไกล่เกลี่ย หรือการชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานหรือการปิดงาน หรือการ
นัดหยุดงาน ตามมาตรา ๔๕ ถึง มาตรา ๔๘ หรือตามมาตรา ๖๑ ห้ามมิให้ผู้จ้างงานเลิกจ้าง
หรือโยกย้ายหน้าที่การงาน หรือสถานที่ทำงานของคนทำงาน หรือไม่มอบหมายงานให้ทำงาน
ตามปกติ หรือห้ามเข้าบริเวณสถานประกอบกิจการ สถานที่ทำงาน หรือให้อยู่ภายนอกสถาน
ประกอบกิจการแต่จ่ายค่าจ้างให้ตามปกติ ผู้แทนคนทำงาน สมาชิกกรรมการ อนุกรรมการของ
องค์การคนทำงานที่เกี่ยวข้องข้อเรียกร้องนั้นก่อนได้รับอนุญาตจากศาลแรงงานและคดีนั้น
ถึงที่สุดแล้ว เว้นแต่การเลิกจ้างเพราะเหตุเกษียณอายุ

มาตรา ๖๑ ผู้จ้างงานอาจปิดงาน คนทำงานหรือองค์การคนทำงานอาจใช้สิทธิ
นัดหยุดงานได้ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เมื่อมีการแจ้งข้อเรียกร้องตามมาตรา ๔๕ และเป็นข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้
- (๒) เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง
- (๓) เมื่อมีข้อขัดแย้งเกี่ยวกับแรงงาน
- (๔) เมื่อฝ่ายที่ต้องปฏิบัติตามคำชี้ขาดไม่ปฏิบัติตามคำชี้ขาด

มาตรา ๖๒ ในกรณีที่มีการนัดหยุดงานหรือปิดงาน ให้คนทำงานมีสิทธิชุมนุมใน
เขตพื้นที่สถานประกอบการ และใช้น้ำ ไฟฟ้า ห้องสุขา หอพัก และสวัสดิการอื่นที่ผู้จ้างงาน
จัดให้ก่อนนัดหยุดงานหรือปิดงาน

ในกรณีที่คู่กรณีใช้สิทธิปิดงาน หรือนัดหยุดงาน ห้ามมิให้ผู้จ้างงาน จ้างผู้อื่น
เข้าทำงานแทน หรือการจ้างงานโดยวิธีอื่น

มาตรา ๖๓ คนทำงานทุกคนมีสิทธิเข้าไปเกี่ยวข้องในกิจกรรมที่คนทำงานทำร่วมกัน
รวมทั้งการรวมกันนัดหยุดงานได้ โดยการกระทำต่าง ๆ ดังกล่าว ดังต่อไปนี้

- (๑) เพื่อให้ผู้จ้างงานเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน
- (๒) ตกลงเกี่ยวกับข้อพิพาทแรงงาน
- (๓) เพื่อช่วยเหลือคนทำงานอื่น ที่มีข้อพิพาทเกี่ยวกับสภาพการทำงาน
- (๔) เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมต่อคนทำงานมากยิ่งขึ้น
- (๕) เพื่อส่งผลต่อนโยบายของรัฐบาลในการยกระดับคุณภาพชีวิตคนทำงาน

โดยแจ้งให้คู่กรณีทราบหลังจากแจ้งให้ทราบแล้วยี่สิบสี่ชั่วโมงจึงนัดหยุดงานได้
เว้นแต่ กิจการสาธารณูปโภคทั้งรัฐและเอกชนเป็นเจ้าของ ต้องแจ้งให้คู่กรณีและสาธารณชน
ทราบล่วงหน้าก่อนอย่างน้อยสามวันจึงจะหยุดงานได้

โดยในกิจการสาธารณูปโภคมีแนวปฏิบัติต่อไปนี้

(๑) การนัดหยุดงานกิจการสาธารณูปโภคให้พิจารณาใช้การเนือยงานเป็นอันดับแรก
โดยจัดให้มีการผลิตสินค้าและบริการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ตลอดการเนือยงาน แต่ต้อง
ไม่ส่งผลกระทบต่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตประชาชน

(๒) มีการชี้แจงและเปิดเผยข้อเรียกร้องจากการนัดหยุดงาน หรือเนือยงาน เวลาเริ่มต้น
นัดหยุดงานหรือเนือยงาน ระยะเวลาทั้งหมดที่จะหยุดงานหรือเนือยงาน สถานที่นัดหยุดงาน
หรือเนือยงาน และรูปแบบการนัดหยุดงานหรือเนือยงาน ต่อสาธารณะ

(๓) การนัดหยุดงานในกิจการสาธารณูปโภคต้องคงเหลือผู้ปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า
ร้อยละ ๕๐ ของแผนก หรือองค์การอย่างใดอย่างหนึ่งใน ๗๒ ชั่วโมงแรกของการนัดหยุดงาน

(๔) หลัง ๗๒ ชั่วโมงหากการเจรจาไม่ลุล่วงสามารถคงเหลือผู้ปฏิบัติงานในแผนกที่มี
ความจำเป็นถึงชีวิตของประชาชน น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ได้ แต่ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อให้เกิด
อันตรายต่อชีวิตประชาชน

(๕) กรณีการนัดหยุดงานในกิจการสาธารณูปโภคเกินกว่า ๒๔๐ ชั่วโมง รัฐสามารถ
ทำการจ้างพนักงานบางส่วนกลับเข้าทำการผลิตสินค้าและบริการได้ไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของ
กำลังแรงงานก่อนการนัดหยุดงาน

หมวด ๖

การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในกระบวนการแรงงานสัมพันธ์

มาตรา ๖๔ ห้ามมิให้ผู้จ้างงานเลิกจ้าง โยกย้าย เปลี่ยนแปลงตำแหน่งหน้าที่ ลดค่าจ้าง ลงโทษ ชดชวางการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการคนทำงาน หรือกระทำการใด ๆ อันอาจเป็นผล ให้กรรมการคนทำงานไม่สามารถทำงานอยู่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีคำพิพากษาถึงที่สุดจากศาล แรงงาน

มาตรา ๖๕ ห้ามมิให้ผู้จ้างงานให้ หรือตกลงจะให้ และห้ามมิให้กรรมการคนทำงาน รับหรือตกลงจะรับเงินหรือทรัพย์สิน เว้นแต่ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด โบนัส เงินปันผล หรือประโยชน์อื่นที่กรรมการคนทำงานมีสิทธิรับตามปกติในฐานะคนทำงาน

มาตรา ๖๖ ห้ามมิให้ผู้จ้างงานเลิกจ้าง ลดค่าจ้าง ลงโทษ ชดชวางการปฏิบัติหน้าที่ ของคณะกรรมการที่มีส่วนร่วมในสถานประกอบกิจการ หรือกระทำการใด ๆ อันอาจเป็นผล ให้กรรมการที่มีส่วนร่วมในสถานประกอบกิจการทำงานต่อไปได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาต จากศาลแรงงานและคดีถึงที่สุด ทั้งนี้ไม่รวมกรณีเลิกจ้างเพราะเหตุเกษียณอายุ

มาตรา ๖๗ ห้ามมิให้ผู้จ้างงาน

(๑) เลิกจ้างคนทำงาน เพราะเหตุที่คนทำงานดำเนินการเพื่อจัดตั้งองค์การคนทำงาน หรือเตรียมการจะดำเนินการดังกล่าว

(๒) เลิกจ้างคนทำงาน ผู้แทนคนทำงาน กรรมการ หรืออนุกรรมการองค์การคนทำงาน หรือ กรรมการคนทำงาน หรือ กรรมการที่มีส่วนร่วมในสถานประกอบกิจการ เพราะเหตุที่บุคคลดังกล่าวได้นัดหรือเข้าร่วมชุมนุม ทำคำร้อง ยื่นข้อเรียกร้อง เจริญ สนับสนุนการนัดหยุดงาน หรือ ดำเนินการฟ้องร้อง หรือ เป็นพยาน หรือ ให้หลักฐานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน หรือ ต่อศาลแรงงาน หรือ องค์การอิสระ หรือ องค์การต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือ หน่วยงานราชการทุกประเภท หรือ เพราะเหตุที่คนทำงานผู้แทนคนทำงานหรือกรรมการ หรือ อนุกรรมการองค์การคนทำงาน หรือ กรรมการคนทำงาน หรือ กรรมการที่มีส่วนร่วมในสถานประกอบกิจการ กำลังจะกระทำการดังกล่าว

(๓) กระทำการใด ๆ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อันอาจเป็นผลให้คนทำงาน ผู้แทนคนทำงาน กรรมการ หรือ อนุกรรมการองค์การคนทำงาน หรือ กรรมการคนทำงาน หรือ กรรมการที่มีส่วนร่วมในสถานประกอบกิจการ ไม่สามารถทำหน้าที่ได้ตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) กระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้คนทำงานเป็นสมาชิกหรือออกจากความเป็นสมาชิก องค์การคนทำงาน โดยการให้ หรือตกลงจะให้เงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่คนทำงานหรือบุคคลอื่นใด

(๕) กระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้ผู้ปฏิบัติงานขององค์การคนทำงาน ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

(๖) กระทำการใด ๆ โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นผลให้องค์การ
คนทำงานไม่สามารถดำเนินงานหรือใช้สิทธิตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๘ ห้ามมิให้ผู้ใด

(๑) บังคับหรือขู่ข่มขู่ โดยทางตรงหรือทางอ้อม ให้คนทำงานต้องเป็นสมาชิกองค์การ
คนทำงานหรือ ต้องออกจากกรการเป็นสมาชิกองค์การคนทำงาน

(๒) การกระทำการใด ๆ อันอาจเป็นผลให้ผู้จ้างงานฝ่าฝืน มาตรา ๖๗

มาตรา ๖๙ ในระหว่างที่มีการดำเนินการแจ้งข้อเรียกร้องหรือในระหว่างที่ข้อตกลง
เกี่ยวกับสภาพการจ้างหรือคำชี้ขาดมีผลใช้บังคับ ห้ามมิให้ผู้จ้างงานเลิกจ้างคนทำงาน
ผู้แทนคนทำงาน กรรมการ หรือ อนุกรรมการองค์การคนทำงาน หรือ กรรมการคนทำงาน หรือ
กรรมการการมีส่วนร่วมในสถานประกอบการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องเว้นแต่บุคคลดังกล่าว

(๑) ทุจริตอย่างร้ายแรงต่อหน้าที่และศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว

(๒) กระทำความผิดอาญาร้ายแรง โดยเจตนาแก่ผู้จ้างงาน และศาลได้มีคำพิพากษา
ถึงที่สุดแล้ว

(๓) จงใจทำให้ผู้จ้างงานได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง

(๔) ฝ่าฝืนข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน ระเบียบหรือคำสั่งของผู้จ้างงานอันชอบด้วย
กฎหมายและเป็นธรรมในกรณีร้ายแรง และผู้จ้างงานได้ตักเตือนเป็นหนังสือแล้ว ซึ่งหนังสือ
เตือนนั้นต้องมีผลบังคับไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่คนทำงานได้กระทำความผิดและมีการกระทำผิดซ้ำ
คำเตือน เว้นแต่กรณีที่ร้ายแรงผู้จ้างงานไม่จำเป็นต้องตักเตือน

(๕) ละทิ้งหน้าที่เป็นเวลาสามวันทำงานติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(๖) กระทำการใด ๆ เป็นการยุยง สนับสนุน หรือชักชวนให้มีการฝ่าฝืนข้อตกลง
สภาพการจ้างหรือคำชี้ขาด

มาตรา ๗๐ เมื่อมีการฝ่าฝืน มาตรา ๖๗ มาตรา ๖๘ มาตรา ๖๙ ผู้เสียหายเนื่องจาก
การฝ่าฝืนอาจยื่นคำร้องกล่าวหาผู้ฝ่าฝืนต่อคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ได้ภายในเก้าสิบวัน
นับแต่วันที่มีการฝ่าฝืน

มาตรา ๗๑ เมื่อได้รับคำร้องกล่าวหาตาม มาตรา ๗๐ ให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์
พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดและออกคำสั่งภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องกล่าวหา

รัฐมนตรีมีอำนาจขยายระยะเวลาให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์พิจารณาวินิจฉัย
ชี้ขาดได้ไม่เกินสามสิบวัน

ถ้าฝ่ายใดไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ให้นำคดี
ไปสู่ศาลแรงงานได้ภายในสามสิบวัน

ในกรณีที่ผู้จ้างงานเป็นฝ่ายนำคดีไปสู่ศาล ผู้จ้างงานต้องปฏิบัติตามคำสั่งคณะ
กรรมการแรงงานสัมพันธ์ก่อน และวางเงินต่อศาลตามจำนวนที่กำหนดจ่ายตามคำสั่งนั้น
จึงจะฟ้องคดีได้

ในกรณีที่ผู้จ้างงานฝ่าฝืนมาตรา ๖๗ มาตรา ๖๘ หรือ มาตรา ๖๙ และคณะกรรมการ

แรงงานสัมพันธ์ได้มีคำสั่งให้รับกลับเข้าทำงาน ให้ผู้จ้างงานปฏิบัติตามคำสั่งเมื่อทราบคำสั่ง คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์โดยชอบแล้ว ทั้งนี้ไม่ว่าฝ่ายที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวจะได้ฟ้องคดีต่อศาลแรงงานแล้วหรือไม่ก็ตาม

หากผู้จ้างงานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ตามวรรคสาม ผู้เสียหายมีสิทธิดำเนินคดีอาญาฐานฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงานได้ทันที

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์กำหนด ให้การดำเนินคดีอาญาต่อผู้ถูกกล่าวหาเป็นอันระงับไป

มาตรา ๗๒ การฝ่าฝืน มาตรา ๖๗ หรือมาตรา ๖๘ หรือมาตรา ๖๙ จะดำเนินคดีอาญาได้ต่อเมื่อผู้เสียหายเนื่องจากการฝ่าฝืน ได้ยื่นคำร้องกล่าวหาผู้ฝ่าฝืนตาม มาตรา ๗๐ และผู้ถูกกล่าวหาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ตาม มาตรา ๗๑

หมวด ๗

สำนักงานแรงงานสัมพันธ์ สำนักงานทะเบียนกลาง และสำนักงานชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน

มาตรา ๗๓ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์” ประกอบด้วยตัวแทนฝ่ายคนทำงานห้าคน ตัวแทนฝ่ายผู้จ้างงานห้าคน ที่มาจากการเลือก หลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้แทนให้เป็นไปตามมาตรา ๑๕

รัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการหนึ่งคนและตัวแทนฝ่ายรัฐสี่คน

มาตรา ๗๔ ให้ประธานกรรมการ และกรรมการตามมาตรา ๗๓ อยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการแทนประธานกรรมการ หรือกรรมการ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๕ ให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งแทนนั้น อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งตนแทน

ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๗๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๗๔ ประธานกรรมการ หรือกรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดประชุมติดต่อกันสามครั้งโดยไม่มีเหตุอันควร
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

มาตรา ๗๖ การประชุมของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และต้องมีกรรมการซึ่งเป็นฝ่ายผู้จ้างงานและฝ่ายคนทำงานอย่างน้อย ฝ่ายละสองคนจึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าในการประชุมคราวใด ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการด้วยกันคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการในที่ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๗๗ ให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานตามที่ได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมาย

(๒) วินิจฉัยชี้ขาดคำร้องตามมาตรา ๗๑ และในกรณีที่คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ชี้ขาดว่าเป็นการกระทำอันไม่เป็นธรรม ให้มีอำนาจสั่งให้ผู้จ้างงานรับคนทำงานกลับเข้าทำงาน และจ่ายค่าเสียหาย หรือจ่ายค่าเสียหายตามคำร้อง หรือให้ผู้ฝ่าฝืนปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วแต่กรณี

(๓) เสนอความเห็นเกี่ยวกับข้อเรียกร้อง การเจรจา การระงับข้อพิพาทแรงงาน การนัดหยุดงานและการปิดงาน ตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

(๔) ตราข้อบังคับการประชุม และวางระเบียบการพิจารณาวินิจฉัย และชี้ขาดข้อพิพาท แรงงาน และการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดการกระทำอันไม่เป็นธรรม และการออกคำสั่งของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์

มาตรา ๗๘ คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการแรงงานสัมพันธ์ เพื่อหาข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นในเรื่องที่คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์มอบหมาย เป็นประจำหรือเฉพาะคราวได้

มาตรา ๗๙ ในการปฏิบัติกรตามหน้าที่ ให้กรรมการแรงงานสัมพันธ์ หรืออนุกรรมการแรงงานสัมพันธ์มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่ทำงานของผู้จ้างงาน สถานที่ที่คนทำงานทำงานอยู่ หรือสำนักงานขององค์การผู้จ้างงาน องค์การคนทำงาน ในระหว่างเวลาทำการ เพื่อสอบถามข้อเท็จจริงหรือตรวจสอบเอกสารได้ตามความจำเป็น

(๒) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งสิ่งของ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์หรือคณะอนุกรรมการแรงงานสัมพันธ์

ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก ตอบหนังสือสอบถาม ชี้แจงข้อเท็จจริงหรือส่งสิ่งของ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่กรรมการแรงงานสัมพันธ์หรืออนุกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ดังกล่าว ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๘๐ กรรมการแรงงานสัมพันธ์ หรืออนุกรรมการแรงงานสัมพันธ์จะมีหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิมาแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องก็ได้

มาตรา ๘๑ ให้จัดตั้งสำนักงานแรงงานสัมพันธ์ขึ้นในกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (๑) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
- (๒) ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น เกี่ยวกับคำร้อง และข้อพิพาทแรงงาน
- (๓) ดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์
- (๔) ปฏิบัติงานอื่นตามที่รัฐมนตรี คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ

แรงงานสัมพันธ์มอบหมาย

มาตรา ๘๒ ให้จัดตั้งสำนักงานทะเบียนกลางขึ้นในกระทรวงแรงงาน มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการทั่วราชอาณาจักร ดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติงานธุรการของสำนักงาน
- (๒) รับหนังสือแจ้งการรวมตัวจัดตั้งองค์การคนทำงาน หรือองค์การผู้จ้างงาน
- (๓) ออกหนังสือสำคัญเป็นหลักฐานการรวมตัวการจัดตั้งองค์การคนทำงาน หรือองค์การผู้จ้างงาน
- (๔) จัดทำทำเนียบรายชื่อองค์การของคนทำงาน และองค์การผู้จ้างงาน

มาตรา ๘๓ ให้จัดตั้งสำนักงานผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานขึ้นในกระทรวงแรงงาน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดทำบัญชีและคุณสมบัติของผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน เพื่อเสนอให้ผู้กรณีเลือกตั้ง
- (๒) ทบทวนบัญชีรายชื่ออย่างน้อยทุก ๆ สามปี
- (๓) ปฏิบัติงานธุรการของผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน คณะผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน และคณะทำงาน
- (๔) ปฏิบัติการตามที่พระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน
- (๕) ควบคุม และดำเนินการวิชาการเกี่ยวกับการชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน
- (๖) อำนาจหน้าที่อื่น ตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

หมวด ๘ **บทกำหนดโทษ**

มาตรา ๘๔ ผู้จ้างงานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๒๖ วรรค ๒ หรือ มาตรา ๓๓ ต้องระวางโทษ ปรับไม่น้อยกว่าห้าหมื่นบาท (หนึ่งแสนบาท)

มาตรา ๘๕ ผู้จ้างงานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๒๕ วรรค ๒ หรือ วรรค ๓ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่น้อยกว่า เจ็ดวัน หรือ ปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๖ ผู้จ้างงานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษปรับไม่น้อยกว่าห้าหมื่นบาท

มาตรา ๘๗ ผู้จ้างงานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๔๐ หรือ มาตรา ๔๑ หรือ มาตรา ๔๒ หรือ มาตรา ๔๓ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือ ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๘ ผู้จ้างงานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๕๒ หรือ มาตรา ๖๐ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่น้อยกว่า หกเดือน ปรับหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๘๙ ผู้จ้างงานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๖๒ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่น้อยกว่าหนึ่งเดือน ปรับห้าหมื่นบาท

มาตรา ๙๐ ผู้จ้างงานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๖๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่น้อยกว่า หนึ่งเดือน หรือ ปรับไม่น้อยกว่าสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๑ ผู้จ้างงานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๖๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่น้อยกว่าหกเดือน ปรับหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๙๒ ผู้จ้างงานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๖๖ หรือ มาตรา ๖๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ปรับห้าแสนบาท

มาตรา ๙๓ ผู้จ้างงานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๖๘ หรือ มาตรา ๖๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่น้อยกว่าหกเดือน ปรับหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๙๔ ผู้จ้างงานหรือคนทำงาน ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๗๙ ต้องระวางโทษจำคุกหนึ่งเดือน ปรับห้าหมื่นบาท

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๙๕ บรรดาคำร้องกล่าวหา ข้อเรียกร้อง ข้อพิพาทแรงงาน ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง คำชี้ขาดผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน คำชี้ขาดหรือคำสั่งของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ หรือคดีซึ่งเกิดขึ้นหรือยังไม่ถึงที่สุดก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ จนกว่าคำร้องกล่าวหาข้อเรียกร้อง ข้อพิพาทแรงงาน ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง คำชี้ขาด คำสั่งหรือคดีนั้นจะถึงที่สุด ให้ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานและคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งแต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ตลอดจนมีอำนาจสั่งเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

ตามวรรคหนึ่งเช่นเดียวกับผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานและคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งแต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

บรรดาคำร้องกล่าวหา ข้อเรียกร้อง ข้อพิพาทแรงงาน ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง คำชี้ขาดของผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน คำชี้ขาด คำวินิจฉัยหรือคำสั่งของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ หรือคดีซึ่งเกิดขึ้นหลังวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙๖ บรรดาสมาคมนายจ้าง สหพันธ์นายจ้าง สภาองค์การนายจ้าง สหภาพแรงงาน สหพันธ์แรงงาน สภาองค์การลูกจ้าง ซึ่งได้จดทะเบียนตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้ถือว่าเป็นองค์การผู้จ้างงานและองค์การคนทำงานตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๙๗ บรรดาคำขอจัดตั้งสมาคมนายจ้าง สหพันธ์นายจ้าง สภาองค์การนายจ้าง สหภาพแรงงาน สหพันธ์แรงงาน สภาองค์การลูกจ้าง ที่ได้ยื่นไว้ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม

มาตรา ๙๘ บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้บังคับใช้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๙๙ ให้คณะกรรมการลูกจ้างตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ล้มสภาพลง ให้มีการเลือกตั้งและ หรือ แต่งตั้งกรรมการคนทำงาน ภายในสามสิบวันหลังพระราชบัญญัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๑๐๐ ให้กรรมการสหภาพแรงงาน สหพันธ์แรงงาน สภาองค์การลูกจ้าง กรรมการสมาคมนายจ้าง สหพันธ์นายจ้าง สภาองค์การนายจ้าง ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นกรรมการองค์การคนทำงาน กรรมการองค์การผู้จ้างงานตามพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะครบวาระ หรือองค์การคนทำงาน องค์การผู้จ้างงานจะดำเนินการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

มาตรา ๑๐๑ ให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกเก้าสิบวัน และให้มีคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ตามมาตรา ๗๓ ภายในเก้าสิบวันหลังพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๐๒ ให้ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๐๓ ให้สำนักงานแรงงานสัมพันธ์ สำนักงานทะเบียนกลาง และสำนักงาน
ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นสำนักงาน
แรงงานสัมพันธ์ สำนักงานทะเบียนกลาง สำนักงานชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานตามพระราชบัญญัตินี้

.....
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
นายกรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(ฉันทพงษ์ เรื่องบัญญัติวุฒิสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ
เป็นผู้เสนอ)

ยื่นเข้าสู่สภาแล้ว

**บันทึกหลักการและเหตุผล ประกอบร่างพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.**

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ดังต่อไปนี้

๑. แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อกำหนดระยะเวลาให้ผู้จัดสรรที่ดินต้องแจ้งหรือเรียกให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรร มีการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรนับแต่ได้มีการจดทะเบียนโอนทรัพย์สินดังกล่าวแล้ว ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของจำนวนแปลงย่อยตามแผนผังโครงการจัดสรรที่ดินแล้ว (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๔ (๑))

๒. กำหนดให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรมีสิทธิเข้าซื้อกันเพื่อมีมติให้จัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรและ แต่งตั้งตัวแทนยื่นคำขอจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา กรณีที่ผู้จัดสรรที่ดินไม่ได้แจ้งหรือเรียกให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรนั้นภายในหรือพ้นกำหนด ระยะเวลาที่กำหนด (เพิ่มมาตรา ๔๔/๑)

เหตุผล

โดยที่กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดินที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ไม่ได้กำหนดระยะเวลาให้ผู้จัดสรรที่ดินดำเนินการแจ้งหรือมีการเรียกให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรดำเนินการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร ภายหลังที่ได้มีการจดทะเบียนโอนทรัพย์สินเป็นของผู้ซื้อที่ดินจัดสรรแล้ว จึงก่อให้เกิดปัญหาและ ผลกระทบต่อสิทธิและประโยชน์ของสมาชิกนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรที่จะพึงมีตามกฎหมาย สมควรให้มี กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการของผู้จัดสรรที่ดินเพื่อแจ้งหรือมีการเรียกให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรร ดำเนินการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร และกำหนดมาตรการในกรณีที่ผู้จัดสรรที่ดินไม่ได้แจ้งหรือ เรียกให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรนั้นภายในหรือพ้นกำหนดระยะเวลาที่กำหนด เพื่อคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ที่จะพึงมีตามกฎหมายของสมาชิกนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง

พระราชบัญญัติ การจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน (๑) ของมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้ใช้ข้อความ ต่อไปนี้แทน

“(๑) ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรตามพระราชบัญญัตินี้หรือนิติบุคคลตาม กฎหมายอื่นเพื่อรับโอนทรัพย์สินดังกล่าวไปจัดการและดูแลบำรุงรักษาภายในเวลาที่ผู้จัดสรรที่ดินกำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากผู้จัดสรรที่ดิน ทั้งนี้ ผู้จัดสรรที่ดินต้องแจ้งหรือ เรียกให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรภายในสามปีนับแต่ได้มีการจดทะเบียนโอนทรัพย์สิน ดังกล่าวแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของจำนวนแปลงย่อยตามแผนผังโครงการจัดสรรที่ดินแล้ว”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๓

“มาตรา ๔๔/๑ การแจ้งหรือเรียกให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรนั้น หาก ผู้จัดสรรที่ดินมิได้ดำเนินการภายในหรือพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๔ (๑) ให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรจำนวน ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนแปลงย่อยตามแผนผังโครงการมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อมีมติให้จัดตั้งและแต่งตั้ง ตัวแทนยื่นคำขอจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขาตามมาตรา ๔๕”

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ..... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตาม ข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดินที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ไม่ได้กำหนดระยะเวลาให้ผู้จัดสรรที่ดินดำเนินการแจ้งหรือมีการเรียกให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรดำเนินการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร ภายหลังจากได้มีการจดทะเบียนโอนทรัพย์สินเป็นของผู้ซื้อที่ดินจัดสรรแล้ว จึงก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบ ต่อสิทธิและประโยชน์ของสมาชิกนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรที่จะพึงมีตามกฎหมาย สมควรให้มีกำหนดระยะเวลา ในการดำเนินการของผู้จัดสรรที่ดินเพื่อแจ้งหรือมีการเรียกให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรดำเนินการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้าน จัดสรร และกำหนด

มาตรการในกรณีที่ดินไม่ได้แจ้งหรือเรียกให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรนั้นภายในหรือพ้นกำหนดระยะเวลาที่กำหนด เพื่อคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ที่จะพึงมีตาม กฎหมายของสมาชิกนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กำหนดระยะเวลาให้ผู้จัดสรรที่ดินต้องแจ้งหรือเรียกให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรมีการจัดตั้ง นิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรภายในสามปีนับแต่ได้มีการจดทะเบียนโอนทรัพย์สินดังกล่าวแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ห้าสิบของจำนวนแปลงย่อยตามแผนผังโครงการจัดสรรที่ดินแล้ว (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ กำหนดให้ผู้ซื้อที่ดินจัดสรรจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนแปลงย่อยตามแผนผังโครงการมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อมีมติให้จัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรและแต่งตั้งตัวแทนยื่นคำขอจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสาขา กรณีที่ดินจัดสรรที่ดินไม่ได้แจ้งหรือเรียกให้ผู้ซื้อ ที่ดินจัดสรรจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรรนั้นภายในหรือพ้นกำหนดระยะเวลาสามปีนับแต่ได้มีการจดทะเบียน โอนทรัพย์สินดังกล่าวแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละห้าสิบของจำนวนแปลงย่อยตามแผนผังโครงการจัดสรรที่ดินแล้ว (ร่างมาตรา ๔)

๒.๓ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๕)